

KORKMA,

KORKMA,

diye başlar İstiklal Marşımız...

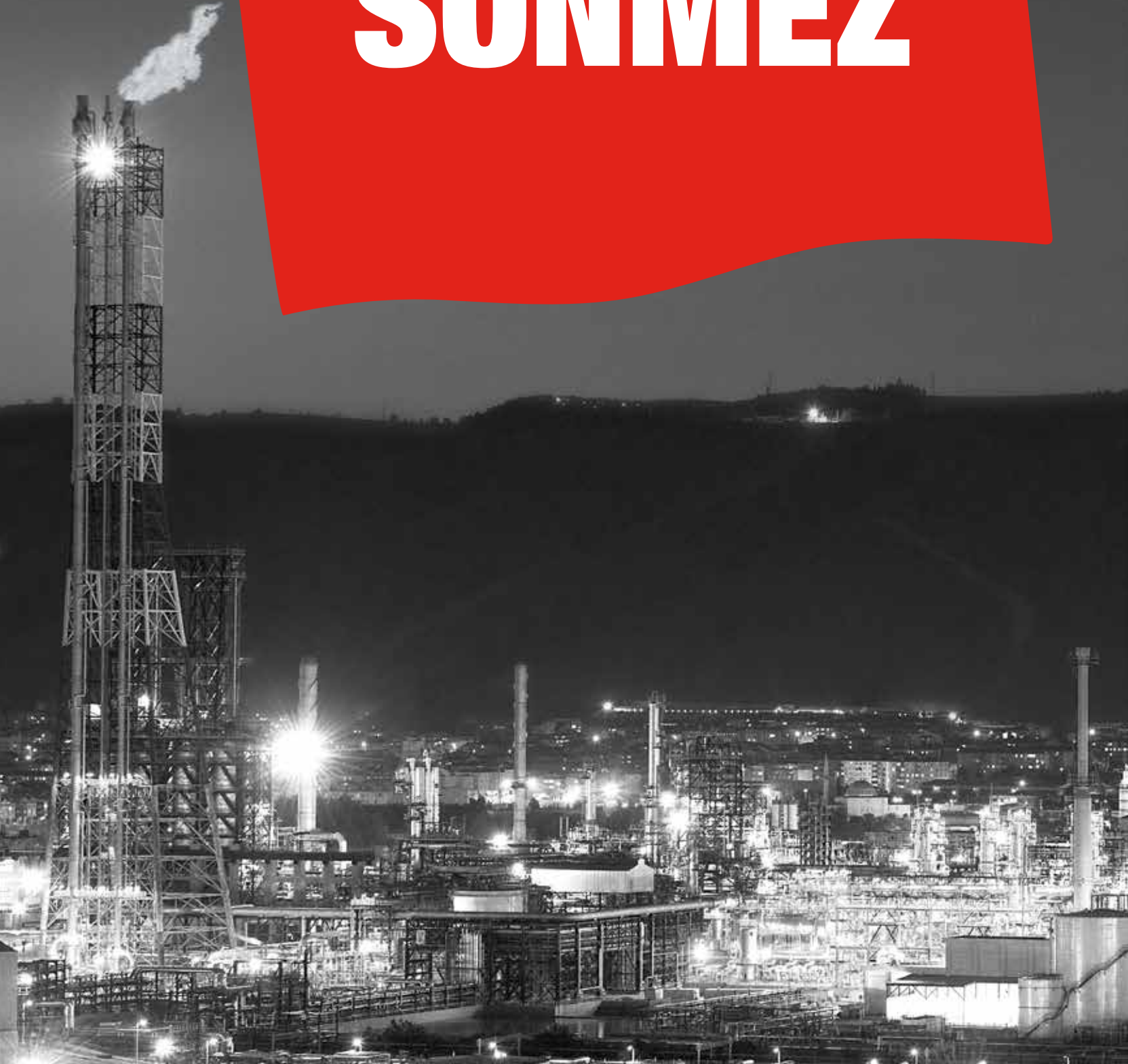
Zor günler yaşasak da,
yakışmaz bize büyük zorluklardan yılmak.
Cesaretimiz var atalarımızdan miras kalan.

Milletimiz tek yürek olduktan sonra
Türkiye'nin en büyük şirketi olarak,
bize düşen güç vermektir ona.

**Çünkü milletimizindir Tüpraş,
Türkiye'nin değeri, Türkiye'nin kalbidir.**

Geride bıraktığımız zor yılı Mehmet Akif Ersoy'un Türkiye'ye armağanı
İstiklal Marşı'nın çok şey anlatan ilk mısrası eşliğinde sunuyoruz.

SÖNMEZ

...içimizdeki ateş.

vatan sevgisiyle yanar durur yaz kış, 7 gün, 24 saat, 365 gün...

Ülkemizdeki bacalar tütsün diye varız.

**Tam kapasiteyle, alın terimizle, var gücümüzle,
durmak bilmeden çalışacağız.**

2016 TOPLAM ÜRETİM 27,9 MİLYON TON

**BU ŞAFAK-
LARDA**

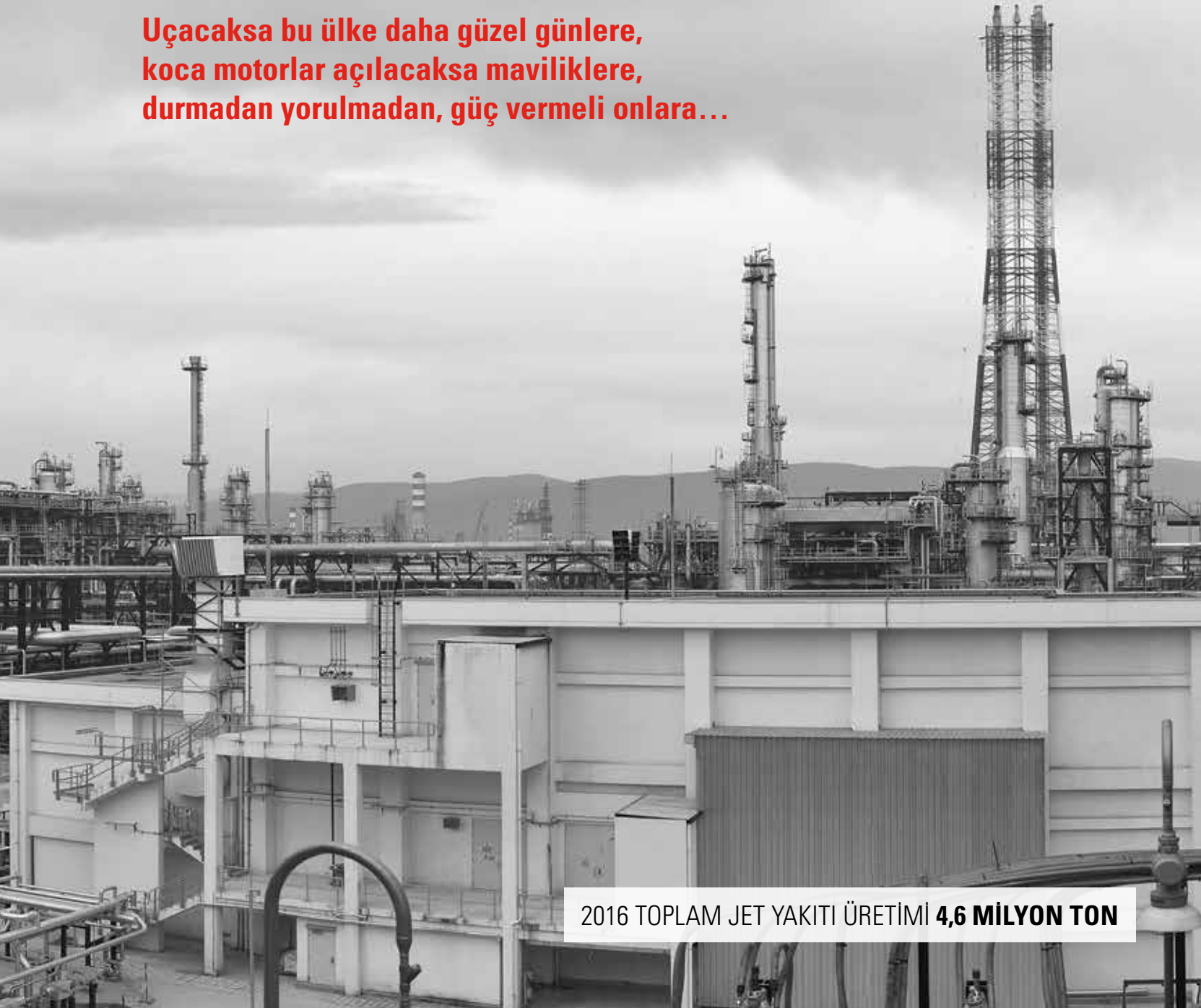

...adımız, şanımız olmalı.
İstikbal göklerdeyse, orada da yerimiz olmalı.

Uçacaksa bu ülke daha güzel günlere,
koca motorlar açılacaksa maviliklere,
durmadan yorulmadan, güç vermeli onlara...

2016 TOPLAM JET YAKITI ÜRETİMİ **4,6 MİLYON TON**

YÜZEN

**...gemiler limanlara, trenler garlara varacak.
Hareket etsin diye Türkiye,
dağlar, denizler aşacağız.**

**Başarı rotasından ayrılmadan,
Türkiye'nin büyük hedeflerine varacağız.**

2016 TOPLAM MOTORİN ÜRETİMİ **9,4 MİLYON TON**

AL SANCAK

...hep dalgalanacak üstümüzde.
Ay ve yıldız, hep daha da yükselecek ülkemizle.

Bu topraklarda kazandığımız her şey,
geleceğe yatırımımızdır.
Çünkü vatan söz konusuysa,
gerisi teferruattır.

11 YILDA TOPLAM YATIRIM TUTARI **5,7 MİLYAR ABD DOLARI**

İSTİKLAL MARŞIMIZ

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın... belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehîd oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyâları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak, toprağı sıksan şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne nâ-mahrem eli!
Bu ezanlar-ki şehâdetleri dînin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli

O zaman vecd ile bin secde eder –varsa- taşım;
Her cerîhamdan, İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır rûh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl;
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

MEHMET AKİF ERSOY

İÇİNDEKİLER

KISACA TÜPRAŞ

- 12 Bir Bakışta Tüpraş
- 14 Temel Göstergeler
- 20 2016 Gelişmeleri
- 22 Tüpraş'ın Tarihsel Gelişimi
- 26 Başarı ve Ödüller

YÖNETİM

- 29 Yönetim Kurulu Başkanı'nın Mesajı
- 32 Yönetim Kurulu
- 37 Genel Müdür'ün Mesajı
- 40 Üst Yönetim

2016 PERFORMANSI

- 42 Sektör
- 44 Üretim ve Satış
- 50 İzmit Rafinerisi
- 52 İzmir Rafinerisi
- 54 Kırıkkale Rafinerisi
- 56 Batman Rafinerisi
- 58 Dağıtım
- 60 Deniz Taşımacılığı
- 66 Strateji

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

- 68 Yatırımlar
- 70 Ar-Ge
- 74 Sağlık ve Emniyet Uygulamaları
- 76 Kalite Yönetim Sistemleri
- 78 Çevre
- 80 Enerji Verimliliği
- 84 İnsan Kaynakları
- 88 Sürdürülebilirlik ve Performans Göstergeleri
- 94 Kurumsal Sorumluluk Projeleri

KURUMSAL YÖNETİM

- 100 Yatırımcı İlişkileri
- 104 Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğine İlişkin Yönetim Kurulu Değerlendirmesi
- 106 Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu
- 119 Risk Yönetimi ve Risk Yönetim Komitesi Çalışmaları
- 123 Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında

GENEL KURUL

- 124 Olağan Genel Kurul Toplantısı Gündemi
- 125 2016 Yılı Kâr Payı Dağıtımına İlişkin Açıklama
- 126 Kâr Dağıtım Önerisi
- 127 2016 Yılı Bağlı Şirket Raporu
- 128 Esas Sözleşme Tadil Metni
- 130 2016 Yılı İlişkili Taraf İşlemleri Raporu
- 131 Ücret Politikası
- 132 Bağımsızlık Beyanı
- 136 Denetim Komitesi Raporu (Finansal Tablolara İlişkin)
- 137 Sorumluluk Beyanı (Finansal Tabloların Kabulüne İlişkin)
- 138 Denetim Komitesi Raporu (Faaliyet Raporunun Kabulüne İlişkin)
- 139 Sorumluluk Beyanı (Faaliyet Raporunun Kabulüne İlişkin)
- 140 Yıllık Faaliyet Raporuna İlişkin Bağımsız Denetçi Raporu

FINANSAL TABLOLAR

- 141 Finansal Tablolar ve Denetçi Raporu
- 198 Sözlük

BİR BAKIŞTA TÜPRAŞ

İZMİT RAFİNERİSİ

Kapasite: **11 milyon ton/yıl**
Nelson Kompleksite: **14,5**
Depolama Kapasitesi: **3,03 milyon m³**

KÖRFEZ OPET TERMINAL

Depolama Kapasitesi: **45.450 m³**

DİTAŞ

1 Ham Petrol Tankeri: **164.859 DWT**
1 Ham Petrol/Ürün Tankeri: **51.532 DWT**
7 Ürün Tankeri: **90.534 DWT**

MARMARA OPET TERMİNALİ

Depolama Kapasitesi: **721.000 m³**

İZMİR RAFİNERİSİ

Kapasite: **11 milyon ton/yıl**
Nelson Kompleksite: **7,66**
Depolama Kapasitesi: **2,51 milyon m³**

KIRIKKALE RAFİNERİSİ

Kapasite: **5 milyon ton/yıl**
Nelson Kompleksite: **6,32**
Depolama Kapasitesi: **1,41 milyon m³**

ANTALYA OPET TERMİNALİ

Depolama Kapasitesi: **19.392 m³**

MERSİN OPET TERMİNALİ

Depolama Kapasitesi: **240.000 m³**

DİTAŞ

Tüpraş, Ditaş'ın **%79,98** hissesine sahip
1 Ham Petrol Tankeri: **164.859 DWT**
1 Ham Petrol/Ürün Tankeri : **51.532 DWT**
7 Ürün Tankeri: **90.534 DWT**

Yurt içi ve/veya uluslararası ham petrol
ve petrol ürünleri taşıma faaliyetleri

OPET

Tüpraş, Opet'in **%40** hissesine sahip
Akaryakıt İstasyonu: **1.504**
Depolama Kapasitesi: **1,1 milyon m³**

Ticaret, madeni yağ, gemi yakıtı,
uçak yakıtı faaliyetleri

GIRESUN OPET TERMİNAL

Depolama Kapasitesi: **43.130 m³**

BATMAN RAFİNERİSİ

Kapasite: **1,1 milyon ton/yıl**
Nelson Kompleksi: **1,83**
Depolama Kapasitesi: **253 bin m³**

TEMEL GÖSTERGELER

ENDÜSTRİYEL ÜRÜNLER HARİÇ TUPRAŞ'IN ÜRETTİĞİ ÜRÜNLERİN PAZAR PAYI %60 SEVİYESİNDEDİR.

OPERASYONEL PERFORMANS GÖSTERGELERİ - RAFİNAJ (BİN TON)

	2012	2013	2014	2015	2016
İşlenen Ham petrol	22.118	21.568	20.044	27.559	28.348
Üretim	21.867	21.175	20.101	27.268	27.928
Satış	25.441	24.083	22.194	28.739	30.255
Ürün Dış Satımı	5.860	4.844	5.333	6.494	5.491
Ürün Dış Alımı	4.387	3.805	2.920	2.999	3.749

TUPRAŞ RAFİNERİLERİ ÜRETİM (BİN TON)

ÜRÜNLER	2015	2016	DEĞİŞİM %
LPG	904	976	8,0
Benzin / Nafta	5.823	6.078	4,4
Jet Yakıtı/Gazyağı	5.126	4.565	-10,9
Motorin	8.219	9.361	13,9
Orta Distilat	13.345	13.927	4,4
Fuel Oil	2.907	1.979	-31,9
Bitüm	2.876	3.436	19,5
Makina Yağları	133	126	-5,5
ASRFO/Vakum	106	75	-28,9
Kok	473	682	45,0
Diğer	701	649	-7,4
TOPLAM	27.268	27.928	2,42

ÜRETİM (MİLYON TON)

2016'da tam kapasite çalışarak **27,9 milyon ton** üretim gerçekleştirilmiştir.

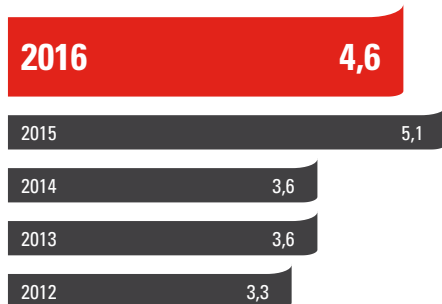
%2 ARTIŞ

JET YAKITI (MİLYON TON)

Turizm sektöründeki yaşanan düşüşün etkisiyle talebe bağlı **4,6 milyon ton** jet yakıtı üretilmiştir.

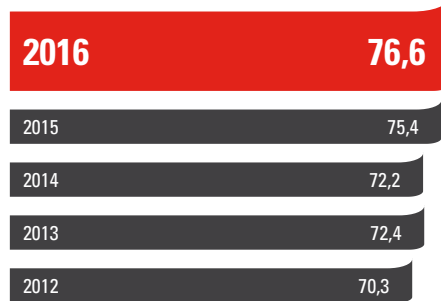
%11 AZALIŞ

BEYAZ ÜRÜN ÜRETİM (BİN TON)

Yüksek kapasite kullanımına rağmen, dönüşüm ünitelerinin etkin kullanımı ve Fuel Oil Dönüşüm Ünitesi'nin katkısıyla beyaz ürün üretiminde **%1,1** artış sağlanmıştır.

%1,1 ARTIŞ

MOTORİN (MİLYON TON)

Güçlü talebi karşılamak amacıyla orta distilat üretim artışının tamamı motorinde değerlendirilmiş ve **%14** artışla **9,4 milyon ton** üretim gerçekleştirilmiştir.

%14 ARTIŞ

BENZİN VE NAFTA (MİLYON TON)

2016'da **%4** artışla **6,1 milyon ton** benzin ve nafta üretimi gerçekleştirilmiştir.

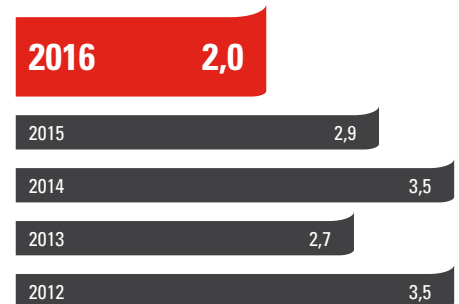
%4 ARTIŞ

FUEL OIL (MİLYON TON)

Fuel Oil Dönüşüm Ünitesi'nin devreye girmesi ve güçlü bitüm talebinin de etkisiyle **%32** azalışla **2,0 milyon ton** fuel oil üretilmiştir.

%32 AZALIŞ

TEMEL GÖSTERGELER

TUPRAŞ'IN YURT İÇİ MOTORİN SATIŞLARINDAKİ PİYASA PAYI %48 OLARAK GERÇEKLEŞMİŞTİR.

2016 YILI KAPASİTE KULLANIMI

KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	HAM PETROL*	YARI MAMUL*	TOPLAM
1. Çeyrek	94,5	5,2	99,7
2. Çeyrek	96,8	5,2	102,0
3. Çeyrek	104,7	4,3	109,1
4. Çeyrek	107,5	3,1	110,6

*28,1 milyon ton tasarım kapasitesi kullanılarak hesaplanmıştır.

EMNİYET GÖSTERGELERİ	2012	2013	2014	2015	2016
Kaza Sıklık Oranı	1,5	1,1	1,6	2,5	1,9
Kaza Şiddet Oranı	289	26	308	315	354

ATIK SU GERİ KAZANIMI	2012	2013	2014	2015	2016
Geri Kazanılan Su Miktarı (milyon m ³)	9,9	11,0	12,0	17,2	20,0
Geri Kazanılmış Suyun Toplam Tüketime Oranı (%)*	32,2	36,3	40,7	40,1	39,1
Geri Kazanılmış Suyun Toplam Su Tüketimine Oranı (%)**	47,6	56,9	67,4	67,0	64,1

SERA GAZI EMİSYON TASARRUFU (CO ₂ EMİSYON - BİN TON)	2012	2013	2014	2015	2016
Sera Gazı Tasarruf Miktarı	348,2	186,0	126,4	71,7	77,7

* Toplam su geri kazanım rakamının, "toplam su geri kazanımı" ve "toplam su tüketim miktarının" toplamına oranıdır.

** Toplam su geri kazanım rakamının, toplam su tüketim miktarına oranıdır. GRI-EN 10

FİNANSAL PERFORMANS

FİNANSAL GÖSTERGELER (MİLYON ABD DOLARI)

	2012	2013	2014	2015	2016
Net Satışlar	23.677	21.595	18.165	13.571	11.547
Faaliyet Kârı	631	22	199	1.012	781
Vergi Öncesi Kâr	753	7	84	819	644
Vergi Sonrası Kâr	817	629	667	938	594
FAVÖK	715	560	338	1.397	1.125
Net Borç	551	1.340	1.663	2.370	1.729
Özkaynak Kârlılığı (ROE) (%)	32	24	26	35	22
Borç Kaldıraç Oranı (%)	17	36	38	45	43
Net Çalışma Sermayesi	595	(296)	(677)	(53)	286
Yatırım Harcaması (Rafinaj)	974	1.201	959	344	213

HİSSE BAŞINA KAZANÇ

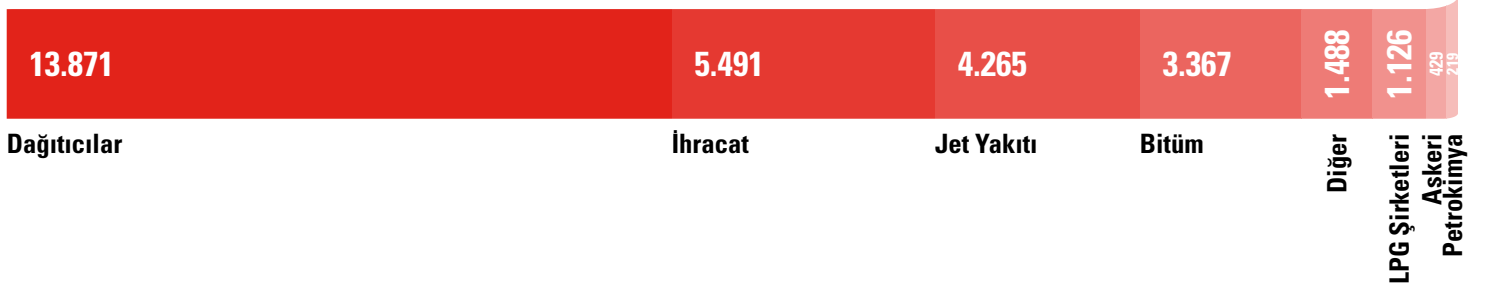
TL	2012	2013	2014	2015	2016
Hisse Başına Kâr	5,9	4,8	5,8	10,2	7,16
Hisse Başına Temettü Brüt	3,9	1,6	-	6,5	6,22
Hisse Başına Temettü Net	3,3	1,3	-	5,5	5,29

TEMEL GÖSTERGELER

TUPRAŞ, TÜRKİYE GENELİNDE 37 ÇEŞİT PETROL ÜRÜNÜNÜN TEDARİKİNİ SAĞLAMAKTADIR.

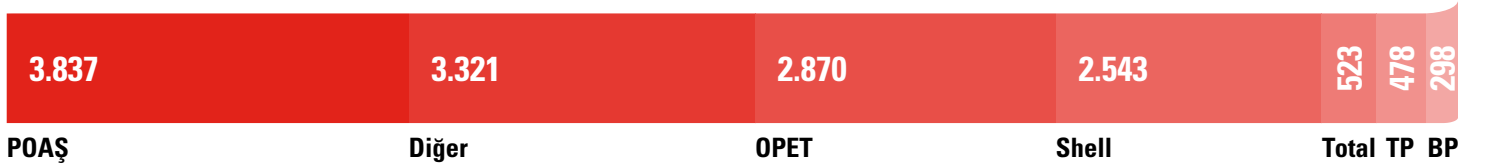
TOPLAM SATIŞ

30.255 BİN TON

DAĞITIM ŞİRKETLERİNE SATIŞ

13.871 BİN TON

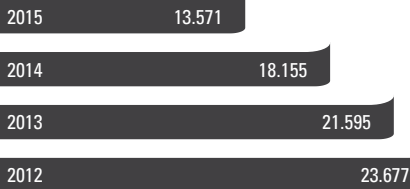

NET SATIŞLAR (MİLYON ABD DOLARI)

Ham petrol ve ürün fiyatının %17 gerilemesine rağmen, satış hacmi artışıyla 2016 yılında **11.547 milyon ABD doları** seviyesinde net satış gerçekleştirilmiştir.

11.547

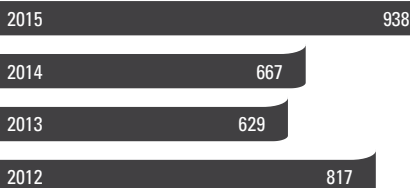
 MİLYON ABD DOLARI

2016 11.547
VERGİ SONRASI KÂR (MİLYON ABD DOLARI)

Tüpraş'ın vergi sonrası kârı 2016 yılında **594 milyon ABD doları** olarak gerçekleşmiştir.

594

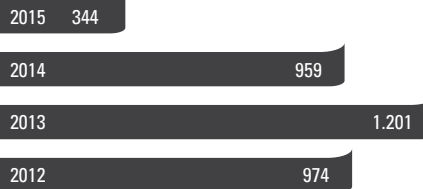
 MİLYON ABD DOLARI

2016 594
YATIRIM HARCAMASI (MİLYON ABD DOLARI)

2016 yılında enerji maliyeti azaltıcı projelere devam edilmiş, rafinajda **213 milyon ABD doları** yatırım harcaması gerçekleştirilmiştir.

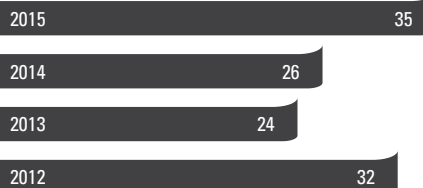
213

 MİLYON ABD DOLARI

2016 213
ÖZKAYNAK KÂRLILIĞI (ROE) (%)

Tüpraş'ın özkaynak kârlılığı 2016 yılında **%22** olarak gerçekleşmiştir.

%22

2016 22
FAALİYET KÂRI (MİLYON ABD DOLARI)

Güçlü dördüncü çeyrek rafinaj performansı ile Tüpraş'ın faaliyet kârı 2016 yılında **781 milyon ABD doları** olarak gerçekleşmiştir.

781

 MİLYON ABD DOLARI

2016 781
HİSSE BAŞINA KÂR (TL)

Tüpraş'ın hisse başına kârı 2016 yılında **7,16 TL** olmuştur.

7,16

 TL

2016 7,16

2016 GELİŞMELERİ

RUP SONRASI VAGON BAKIM ATÖLYESİ, TANKER FİLO GÜÇLENDİRME VE HAM SU KAYNAKLARININ ARTIRILMASINI İÇEREN TAMAMLAYICI YATIRIMLARA HIZ VERİLDİ.

TÜRKİYE’NİN İLK ÖZEL VAGON BAKIM VE ONARIM ATÖLYESİ DEVREYE ALINDI.

Kırıkkale Rafinerisi’nde yapımı tamamlanan Vagon Bakım ve Onarım Atölyesi, Bakımdan Sorumlu Birim Sertifikasını (Entity in Charge of Maintenance-ECM) 29 Eylül 2016 tarihinde alarak Türkiye’nin ilk özel ve en kapsamlı Vagon Bakım ve Onarım Atölyesi olmuştur. 490 vagon ile halen demiryolunda taşımacılık faaliyeti gösteren Tüpraş sertifika ile 2016 yılı içinde demiryolları ile Tehlikeli Madde Taşımacılık Belgesi ve Tüpraş Vagonlarının Tescil İşlemlerinin tamamlanmasından sonra, demiryolu taşımacılığında önemli bir yere sahip olmuştur. Serbestleşme süreci tamamlandığında, Tüpraş kendi vagon ve lokomotifleri ile demiryolu taşımacılığı yapmayı yani “Demiryolu Tren İşletmecisi” olmayı hedeflemektedir.

Bağımsız Denetleme Kuruluşu tarafından Avrupa’da sayılı tesislerden biri olarak gösterilen Kırıkkale Vagon Bakım ve Onarım Atölyesi, tank vagon bakımı konusunda en geniş kapsamlı sertifika çerçevesinde hizmet verecektir. Kırıkkale Rafinerisi’nde 2.800 m² genişliğinde kapalı bir alana kurulan Vagon Bakım Onarım Atölyesi’nde, Şirket’e ait vagonların Avrupa standardında (TSI, VPI, GCU) bakım ve revizyonları yapılabilecektir. Tüpraş, Avrupa’da beş ayrı standartta (VPI, GCU, RID, TSI ve TCDD şartları) bakım yapabilen tek kuruluştur.

AB ÇEVRE ÖDÜLLERİ 2016 TÜRKİYE PROGRAMI’NDA ÜLKE TEMSİL EDİLDİ.

2015-2016 dönemi Süreç Kategorisi’nde “Belediye Kentsel Atık Sularının Sanayide Proses Suyu Olarak Kullanılmak Üzere Geri Kazanımı” projesi ile birincilik ödülünü alan Tüpraş, “AB Çevre Ödülü”nde Türkiye’yi temsil etmiştir.

Doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilirliğin sağlanması için rafinerilerde tüketilen suyun doğal kaynaklardan karşılanması yerine atık suların geri kazanılarak elde edilmesine öncelik veren Tüpraş, 2014 Kasım ayından bu yana “Belediye Kentsel Atık Sularının Sanayide Proses Suyu Olarak Kullanılmak Üzere Geri Kazanımı” projesini uygulamaktadır.

Acil durumlarda yangın suyu, üretim süreçlerinin değişik kademelerinde ise proses suyu olarak faaliyeti gereği yoğun bir şekilde su kullanan Tüpraş, bu proje ile İzmit Rafinerisi’nde tüm proses suyu ihtiyacını karşılarken belediye kentsel atık sularının da geri kazanımını sağlamaktadır.

Kaynakların sürdürülebilir kullanımı ve biyolojik çeşitliliğin yapısını koruyan proje, ekosistemin korunması açısından büyük önem taşımaktadır. Kaynakların etkin ve verimli kullanımı, operasyonel şartları iyileştirerek ham su tüketiminin azaltılması için birçok verimlilik projesi yürütülürken, doğal kaynaklardan çekilen ham su miktarında saatte yaklaşık 1.250 m³ azalma sağlanmaktadır. Bu miktar yaklaşık olarak 130 bin nüfuslu bir ilin saatlik su kullanımına eş değerdir.

55 milyon TL yatırımla Kocaeli Büyükşehir Belediyesi İSU Genel Müdürlüğü ile birlikte geliştirilen, Körfez Tesisi Kentsel Atık Sularının Sanayide Proses Suyu Olarak Kullanılmak Üzere Geri Kazanımı Projesi, İzmit Rafinerisi’nde iki aşamalı olarak Kasım 2014 ve Mayıs 2015 tarihlerinde devreye alınmıştır.

Tüpraş, kuruluşların hizmet ettikleri toplumla büyüyebileceği inancı ve kurumsal sorumluluk bilinciyle, ülkenin öncü enerji şirketi olarak faaliyet gösterdiği coğrafyanın korunması ve gelişimini hedefleyen öncü projeler gerçekleştirmeye devam edecektir.

İKİ YENİ ÜRÜN TANKERİ FİLOYA KATILDI VE DÖRT YENİ TANKER İÇİN YATIRIM KARARI ALINDI.

Daha önce time-charter kirasında bulunan iki ürün tankeri; 10.901 DW tonluk T.Caroline Tankeri ve 11.544 DW tonluk T.Nevbahar Tankeri 2016 yılı Şubat ayında satın alınmıştır.

2016 yılı Şubat ayında Hyundai tersanesi ile 158.000 DWT'lık iki yeni Suezmaks tanker inşası için kontrat imzalanmış ve gemilerin inşasına başlanmıştır. Ayrıca 15.000 DWT'lık bir adet asfalt tankeri ile 16.000 DWT'lık bir adet ürün tankeri inşası için anlaşma yapılmıştır.

TÜPRAŞ'A, EBRD'DEN VERİMLİLİK PROJELERİNE DESTEK

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD), enerji ve su kullanımını azaltacak enerji verimliliği programı kapsamında Tüpraş'a 150 milyon ABD doları kredi vermiştir. EBRD'nin sağlayacağı 8 yıl teminatsız, 3 yıl geri ödemesiz krediyle 2016-2018 döneminde, İzmir ve Kırıkkale Rafinerileri'nde uygulanacak 232 milyon ABD dolarlık kapsamlı yenileme yatırımları finanse edilecektir. Rafinerilerdeki termik güç santralleri, ısı geri kazanım, baca gazı arıtma ve catalytic cracking sistemlerinin yenilenmesi çalışmalarını içeren program ile Tüpraş, enerji kullanımını azaltırken, yılda 270 bin tonluk karbon salınım yapmayarak sürdürülebilirlik ve rekabet gücünü artıracaktır.

SGS VE DUPONT İLE 2016 YILINDA YÜRÜTÜLEN TEKNİK EMNİYET ÇALIŞMALARI

Proses Emniyeti kapsamında İzmir Rafinerisi'nde 10 gün boyunca Shell Global Solutions tarafından Proses Emniyetinde 22 konu başlığında denetleme yapılmış, her madde için uluslararası "en iyi uygulamalar" ile karşılaştırma analizleri hazırlanmış ve aksiyon planları belirlenmiştir. Ayrıca İzmir Rafinerisi'nde 5 gün süren Emniyet Kültürü Değerlendirmesi gerçekleştirilmiş ve SGS tarafından öneriler sunulmuş, aksiyon planları belirlenmiştir.

Dupont Sustainable Solutions (DSS) ile yürütülen "Proses Emniyeti Yönetim Sistemi ve Kültürel Değişim" projesi kapsamında 2016 yılında Değişim Yönetimi-Çalışan (MOC-P), Müteahhit Emniyet Yönetimi, Motivasyon ve Farkındalık, Operasyonel Prosedürler, Tüpraş Emniyet Yönetim Sistemi Denetlemesi, Acil Durum Yönetimi projeleri başlatılmıştır.

2016 itibarıyla İzmir Rafinerisi yöneticilerine Dupont Sustainable Solutions (DSS) tarafından koçluk programı başlatılmıştır. Proses emniyeti liderlik programı, proses emniyeti bilgi sistemi, proses tehlike analizi, mekanik bütünlük ve kalite güvence, yüksek riskli iş prosedürleri, kaza araştırmaları alanlarında Dupont danışmanları liderliğinde takımlar çalışmalarını sürdürmüştür.

KOCAELİ'DE İLK YETKİLENDİRİLMİŞ YÜKÜMLÜ SERTİFİKASI TÜPRAŞ'IN

Kocaeli'de ilk Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası Doğu Marmara Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü tarafından Tüpraş'a verilmiştir. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nca "En Kolay, En Güvenli Ticaret" misyonu doğrultusunda ve "Kolay Ticaret, Büyük Türkiye" projesi kapsamında planlanarak hayata geçirilen, Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası 13 Nisan 2016 tarihinde Tüpraş'a teslim edilmiştir.

Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifika; gümrük yükümlülüklerini yerine getiren, kayıt sistemi düzenli ve izlenebilir olan, mali yeterlilik, emniyet ve güvenlik standartlarına sahip bulunan, kendi oto kontrolünü yapabilen güvenilir firmalara gümrük işlemlerinde uluslararası kolaylık ve imtiyazların yanı sıra sorumluluk da yükleyen bir statüdür. Yetkilendirilmiş Yükümlü statüsü ile firmaların zaman ve maliyet tasarrufu sağlayarak gümrüklerdeki iş yoğunluğunun önüne geçilmektedir.

TÜPRAŞ'IN TARİHSEL GELİŞİMİ

SANAYİDE ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJE YARIŞMASI SEVAP-2 KATEGORİSİNDE BATMAN RAFİNERİSİ BİRİNCİLİK ELDE ETMİŞTİR.

1950'LER

1955

- Türkiye'nin ilk petrol rafinerisi olan Batman Rafinerisi devreye alındı.

1960'LAR

1961

- 1,0 milyon ton/yıl kapasiteli İzmit Rafinerisi (İpraş) devreye alındı.

1970'LER

1971

- İzmit Rafinerisi Birinci Tevsii Projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 5,5 milyon ton/yıla yükseltildi.

1972

- 3,0 milyon ton/yıl kapasiteli İzmir Rafinerisi devreye alındı.

1974

- Türkiye'nin tek madeni yağ üretim kompleksi, İzmir Rafinerisi'nde devreye alındı.
- Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. (Ditaş), Mart 1974'te kuruldu.

1980'LER

1982

- İzmit Rafinerisi 2'nci Tevsii Projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 11,5 milyon ton/yıla yükseltildi.

1983

- İpraş ve üç rafineri Tüpraş çatısı altında toplandı.
- İpraş'ın Ditaş'taki %29 hissesi Tüpraş'a devredildi.

1986

- 5,0 milyon ton/yıl kapasiteli Kırıkkale Rafinerisi devreye alındı.

1987

- İzmir Rafinerisi Tevsii Projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 10 milyon ton/yıla yükseltildi.

1989-2003

- Uzun Vadeli Yatırım Planı çalışmaları başlatıldı.

1990'LAR

1990

- Tüpraş Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na devredildi.
- Yönetim planlamada simülasyona geçildi.
- Üretim planlamada optimizasyon modeli uygulanmaya başlandı.

1991

- Tüpraş'ın %2,5 hissesinin ilk halka arzı gerçekleşti ve İMKB'de işlem görmeye başlandı.

1993

- Kırıkkale Hydrocracker Tesisi devreye alındı.
- İzmir Hydrocracker Tesisi devreye alındı.

1997

- İzmit Hydrocracker ve CCR Kompleksi devreye alındı.

1998

- Otomatik Fiyatlandırma Mekanizması yürürlüğe girdi.

1999

- Halka açıklık oranı %3,58'e ulaştı.
- 17 Ağustos Marmara Depremi ve Tüpraş Yangını.

2000'LER

2000

- İkinci halka arzla birlikte Tüpraş hisselerinin %34'ü İstanbul ve Londra Menkul Kıymetler Borsalarında işlem görmeye başladı.

2001

- Petkim Yarımca Kompleksi, Tüpraş tarafından devralındı.
- İzmir CCR Reformer ve İzomerizasyon Üniteleri devreye alındı.

2002

- İzmit İzomerizasyon Ünitesi devreye alındı.
- Ekim 2002'de Ditaş'ın hisseleri 16,5 milyon ABD doları karşılığında satın alınarak Şirket'in %79,98'ine sahip olundu.

2003

- Supply Option Study başlatıldı.

2004

- Bütün rafinerilerin Kalite Çevre Sertifikasyonu alındı.

2005

- Petrol Piyasası Kanunu yürürlüğe girdi.
- Halka açıklık oranı %49'a yükseltildi.
- Kamuya ait olan %51 oranındaki hissenin blok satışı için yapılan ihaleyi, Koç-Shell ortak girişim grubu kazandı.
- İzmir Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme Ünitesi devreye alındı.
- İthalat serbest bırakıldı.
- Laboratuvar akreditasyonu sağlandı.
- Rafinerici lisansları yenilendi.

2006

- 26 Ocak tarihinde Koç Holding A.Ş.'ye hisse devri gerçekleştirildi.
- Opet'in %40 hissesi Aygaz A.Ş.'den satın alındı.
- Operasyonel Mükemmellik Çalışması başlatıldı.
- Yeni logo ve kurum kimliği oluşturuldu.

2007

- İzmit Rafinerisi CCR Reformer ve Dizel Kükürt Giderme Ünitesi devreye alındı.
- İntranet portalı kullanılmaya başlandı.
- Ulusal Marker Uygulaması'na geçildi.
- Fuel Oil Dönüşüm Tesisi (RUP) yatırım kararı alındı.
- SAP Sistemi'ne geçildi. Uluslararası standartlara göre kurumsal sorumluluk raporu (GRI) yayımlandı.
- Baca gazı online ölçüm cihazlarının kurulumu (CEMS) yapıldı.
- Enerji yönetim birimleri kuruldu.
- Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Notu 7,91 olarak belirlendi.
- TCDD ile taşımacılık anlaşması imzalandı.
- SEÇ (Sağlık Emniyet Çevre) Politikası yayınlandı; Yönetim tarafından taahhüdü sağlandı.
- Tüpraş Tanıma Takdir ve Ödüllendirme Sistemi uygulamaya konuldu.

2008

- Kırıkkale Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme ve CCR Reformer Ünitesi devreye alındı.
- İzmir Rafinerisi benzin spektlerini iyileştirme yatırımı devreye alındı.
- Tüm rafineriler Euro V standardında motorin satışına hazır hale geldi.
- Ditaş, Sevgi tankerini filosuna kattı.
- Demiryolu taşımacılığı gerçekleştirildi.
- Petrokimya Tesisleri'nde üretim durdurularak, Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin yapımına başlandı.
- İleri Proses Kontrol (APC) uygulamalarına geçildi.
- OSAR-Risk Değerlendirme Tablosu devreye girdi.

2009

- İzmit Rafinerisi benzin spektlerini iyileştirme yatırımı devreye alındı.
- Ditaş, Gönül tankerini filosuna kattı.
- Türkiye'de satılan tüm benzin ürünleri Euro V spektlerine ulaştı.
- Çalışma ortamları iyileştirildi.
- Müşteri talepleri portalından alınmaya başlandı.
- Müteahhit Yönetim Sistemi devreye alındı.
- Müşteri İlişkileri Yönetimi Sistemi'ne (CRM) geçildi.
- Kış motorini üretimine başlandı.

TUPRAŞ'IN TARİHSEL GELİŞİMİ

2016 YILINDA İKİ YENİ ÜRÜN TANKERİ T.CAROLINE VE T.NEVBAHAR, DİTAŞ'IN FİLOSUNA KATILMIŞTIR.

2010

- Ar-Ge Merkezi açıldı.
- Etik değerler revize edildi.
- Üniversitelerle master programları başlatıldı.
- REACH tüzüğüne kayıt olundu.
- Bitüm ürünlerine CE Belgesi alındı.
- Desulphurization Ünitesi'nde, dünyada ilk cracking catalyst uygulaması gerçekleştirildi.
- Sanayide Enerji Verimliliği Yarışması'nda Batman Rafinerisi birincilik, İzmir Rafinerisi üçüncülük ödülü aldı.
- Rafinerilerde SAP üzerinden Atık Yönetim Programı devreye alındı.

2011

- Fuel Oil Dönüşüm Tesisi kredi sözleşmesi imzalandı.
- İzmir ve İzmit Rafinerileri Kerosen Tatlılaştırma Ünitesi devreye alındı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Yarışması'nda İzmir ve Batman Rafinerileri birincilik ödülü aldı.
- Tüpraş'ın iş sağlığı ve güvenliği konusunda hazırladığı eğitim filmi dünya ikincisi oldu.
- Kurumsal Yönetim Notu 8,62 olarak güncellendi.

2012

- 700 milyon ABD dolarlık, 5,5 yıl vadeli, yurt dışı tahvil satışı gerçekleştirildi.
- İzmit Rafinerisi'nde C3/C4 Splitter ve Seçici Hidrojenasyon Üniteleri devreye alındı.
- T.Suna tankeri 23 Kasım 2012'de teslim alındı.
- T.Leyla tankeri ile Aralık 2012'de taşıma başladı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Yarışması'nda Batman Rafinerisi birincilik ödülü aldı.
- Kurumsal Yönetim Notu 9,10 seviyesine yükseldi.
- İzmir Rafinerisi'nde Kostik Nötralizasyon Ünitesi devreye alındı.
- İzmir Rafinerisi'nde U-920 gaz türbini ve atık ısı kazanı devreye alındı.
- Kırıkkale Rafinerisi yeni bitüm tankları devreye alındı.
- Batman Rafinerisi asfalt tankları yenilendi.

2013

- Batman Rafinerisi, Sanayide Enerji Verimliliği Yarışması'nda birincilik ödülü aldı.
- Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Notu 9,34 seviyesine yükseldi.
- ISO 50001:2011 Enerji Yönetim Sistemi Belgesi alındı.
- ISO/IEC 27001:2005 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Belgesi alındı.
- İzmit ve Batman Rafinerisi'nde yeni bitüm tankları devreye alındı.
- İzmir Rafinerisi, Baz Yağları Kompleksi Fırınlarının Modernizasyonu Projesi ile Ege Bölgesi Sanayi Odası tarafından Çevre Uygulama Ödülü'nde birincilik aldı.
- Kırıkkale Rafinerisi CCR ve Benfree Üniteleri Heat Integration Projesi devreye alındı.

2014

- İzmit Rafinerisi Fuel Oil Dönüşüm Tesisi tamamlandı.
- Bitümen ve zift benzeri diğer petrol türevlerini taşıma niteliklerine sahip dünyanın en büyük iki asfalt tankerinden 24 Ocak 2014'te denize indirilen T.Esra tankeri filoya katıldı. 24 Haziran 2014'te denize indirilen T.Aylin tankerin inşasında son aşamaya gelindi.
- Batman Rafinerisi, Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması En Verimli Endüstriyel Tesis Kategorisi'nde birincilik ödülü aldı.
- "Eşanjörlerin Kirlilik Takibi, Modellenmesi, Simülasyonu ve Optimal Bakım Planlaması ile Rafineri Enerji Kayıplarının Azaltılması" amacıyla geliştirilen simülasyon programı, "HexMon" adı ile Avrupa Birliği Markası (CTM) olarak tescil edildi.
- Sermaye Piyasası Kurulu'nun Ocak 2014 tarihinde yayınladığı Kurumsal Yönetim İlkeleri'ni baz alan yeni metodoloji kullanılarak yapılan değerlendirilmede, Kurumsal Yönetim Notu 9,31 olarak derecelendirildi.
- Tüpraş, 4 Kasım 2014 tarihinde başlatılan BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde ilk 15 şirket içinde yer aldı.
- 12.950 m²'lik bir alan içerisinde, "Tasarım Binası", "Laboratuvar Binası" ve "Pilot Tesis Binası" olmak üzere üç ayrı binadan oluşan Ar-Ge Merkezi Kampüsü açıldı.

2015

- Membran Deareatör Soğuk Kazan Besleme Suyu ile Enerji Kazanımı Projesi'yle Avrupa Birliği Çevre ödülleri Türkiye Programı Süreç Kategorisi'nde birincilik ödülü alındı.
- 24 Haziran 2014'te denize indirilen T.Aylin tankeri 2015 yılı Şubat ayında servise girerek Mart ayında ilk seferini gerçekleştirdi.
- Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Notu 9,44 seviyesine yükseldi.
- 2014 yılında BIST-30 Endeksi'nde yer alan şirketler, 2015 yılında ise BIST-50 endeksinde yer alan şirketlerin değerlemeye tabi tutulduğu Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi'nde Tüpraş, ilk 29 şirketin içinde yer aldı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması SENVER-2 kategorisinde Tüpraş ilk üç dereceyi paylaştı. Kırıkkale Rafinerisi birincilik, İzmit Rafinerisi ikincilik, İzmir Rafinerisi ise üçüncülük ödülü alırken, Batman Rafinerisi SENVER-3 kategorisinde Jüri Özel Ödülü'ne layık görülmüştür.
- "Bir Dizel Üretim Yöntemi ve Sistemi" isimli patent başvurusuna Türk Patent Enstitüsü tarafından 20 yıl koruma sağlayan İncelemeli Patent Belgesi verildi.
- HexMon markası, Türk Patent Enstitüsü'nden Logolu Marka Tescil Belgesi aldı.

2016

- İzmit Rafinerisi'nde İSU Körfez Atıksu Tesisi deşarj suyunun rafineride işlenerek endüstriyel amaçla kullanımına yönelik Plt-62 Gri Su Arıtma Tesisi devreye alındı.
- Kırıkkale Rafinerisi'nde yapımı tamamlanan Vagon Bakım ve Onarım Atölyesi, Bakımdan Sorumlu Birim Sertifikası'nı (Entity in Charge of Maintenance-ECM) 29 Eylül 2016 tarihinde alarak Türkiye'nin en kapsamlı vagon bakım ve onarım atölyesi oldu.
- Doğu Marmara Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü tarafından Kocaeli'nde ilk Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifika Tüpraş'a verildi.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması SEVAP-2 kategorisinde Batman Rafinerisi birincilik, SEVAP-3 kategorisinde Kırıkkale ikincilik, İzmit Rafinerisi üçüncülük ödülüne layık görüldü.
- Tüpraş web sitesi yenilendi ve Tedarikçi Portalı devreye alındı.
- Horizon 2020'de Tüpraş'ın üçüncü projesi rekor puanla kabul edildi.
- Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) tarafından, enerji ve su kullanımını azaltacak enerji verimliliği programı kapsamında Tüpraş'a 150 milyon ABD doları tutarında kredi verildi.
- İki yeni ürün tankeri T.Caroline ve T.Nevbahar, Ditaş'ın filosuna katıldı.

BAŞARI VE ÖDÜLLER

TUPRAŞ, TÜRKİYE’NİN EN BÜYÜK 500 ŞİRKETİNİN BELİRLENDİĞİ “FORTUNE 500” DE 36,8 MİLYAR TL NET SATIŞLA İKİNCİ OLMUŞTUR.

SENER ÖDÜLLERİ

Tüpraş, 14-16 Ocak 2016 tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’nca 7’nci Enerji Verimliliği Forumu kapsamında düzenlenen “Sanayi’de Enerji Verimliliği Proje Yarışması SENVER”e İzmit, İzmir, Kırıkkale ve Batman Rafinerilerinde uyguladığı toplam 11 enerji tasarrufu projesi ile katılmıştır.

- SEVAP-2 kategorisinde;
Batman Rafinerisi – 1’incilik Ödülü
- SEVAP 3 kategorisinde;
Kırıkkale Rafinerisi – 2’ncilik ödülü
İzmit Rafinerisi – 3’üncülük ödülü

ISO 500

İstanbul Sanayi Odası’nın (İSO) “Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” 2015 yılı araştırması sonuçlarında ilk sırayı üretimden satışlar ile geçmiş yıllarda olduğu gibi yine Tüpraş almıştır.

FORTUNE 500

Tüpraş, Türkiye’nin en büyük 500 şirketinin belirlendiği “Fortune 500”de 36,8 milyar TL net satışla ikinci olmuştur.

ICCI 2015 ENERJİ ÖDÜLLERİ

2016 yılı Şubat ayında verilen ICCI 2015 Enerji Ödüllerinde İzmit Rafinerisi Verimlilik kategorisinde birincilik ödülü almaya hak kazanmıştır.

TİM İHRACAT ÖDÜLÜ

Türkiye İhracatçılar Meclisi’nin düzenlediği İhracat Şampiyonları Ödül Töreni’nde Tüpraş 2.912 milyon ABD doları ile ikinci olmuştur.

AVRUPA BİRLİĞİ ÇEVRE ÖDÜLLERİ

2015-2016 dönemi Süreç Kategorisi’nde “Belediye Kentsel Atık sularının Sanayide Proses Suyu Olarak Kullanılmak Üzere Geri Kazanımı” projesi ile finalist olan Tüpraş, ödül ve sertifikalarını 3 Haziran 2016 tarihinde gerçekleşen ulusal ödül töreninde Çevre ve Şehircilik Bakanı Mehmet Özhaseki’den almıştır.

CAPİTAL 500

Capital Dergisi’nin bu yıl 19’uncusunu düzenlediği “Türkiye’nin En Büyük 500 Özel Şirketi” araştırmasında Tüpraş yine ilk sıradaki yerini almıştır. Tüpraş ayrıca en çok ihracat yapan şirketler kategorisinde ise birinci olmuştur. Özelleştirildiği 2006 yılından bu yana Tüpraş zirvedeki yerini korumaktadır.

KOCAELİ SANAYİ ODASI 9. SEKTÖREL PERFORMANS ÖDÜLLERİ

Kocaeli Sanayi Odası tarafından bu yıl 9’uncusu düzenlenen “Sektörel Performans Ödül Töreni”nde Tüpraş; petrol ve petrol ürünleri sanayi sektöründe “Büyük Ölçekli Kuruluş” ödülünü almıştır.

ŞAHABETTİN BİLGİSÜ ÇEVRE ÖDÜLLERİ

Kocaeli Sanayi Odası 22’nci Şahabettin Bilgisü Çevre Ödülleri değerlendirmesinde Tüpraş büyük işletmeler karma sektör kategorisinde “Çevre Yatırımları Teşvik Ödülü”ne layık görülmüştür.

EBSO ÇEVRE ÖDÜLLERİ

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO)’nın düzenlediği Çevre Ödülü Yarışması’na İzmir Rafinerisi 5 projeye iştirak etmiştir. Yarışmada yıllık 210.000 ton CO₂ emisyonunun engellenmesi ve 100.000 Gcal enerji tasarrufu ile Tüpraş İzmir Rafinerisi birincilikle ödüllendirilmiştir.

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI (EBSO) BAŞARILI SANAYİ KURULUŞLARI ÖDÜLÜ

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) 2015 yılı üretimden satış kriterine göre üyesi olan ilk 100 büyük firmasını açıklamış, listede Tüpraş üretimden satışlar ve ihracat kategorilerinde birinci olmuştur.

ÖMER M. KOÇ
Yönetim Kurulu Başkanı

YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NIN MESAJI

UZUN YILLARDIR OPERASYONEL VE FİNANSAL BAŞARILARINI SÜRDÜREN TÜPRAŞ, BİST ŞİRKETLERİ ARASINDA TEMETTÜ VERİMİ EN YÜKSEK ŞİRKETLERDEN BİRİSİ OLMUŞTUR.

FAALİYET KÂRI

781 MİLYON
ABD DOLARI

2016 CİRO

11,5 MİLYAR
ABD DOLARI

Değerli Paydaşlarımız,

Sözlerime Genel Kurulumuza başarı dileklerimi ileterek ve gerek dünya gerekse ülkemiz ekonomisinin içinden geçtiği zorlu dönemde elde ettiğimiz operasyonel ve finansal sonuçlarla hissedarlarımız ve ülkemiz için ürettiğimiz değerlerin bizlere verdiği gururu sizlerle paylaşıyor başlamak istiyorum.

Uzun süredir devam eden düşük küresel büyüme trendi ülkelerin ekonomik yapılarındaki sorunları daha belirgin hale getirmiştir. Fed faiz artırımına ilişkin beklentilere bağlı fon akışlarındaki yavaşlama, gelişmekte olan ülke para birimleri üzerinde ilave baskılar oluşturmıştır. Özellikle ABD seçimleri sonrası piyasalarda oluşan tedirginlik ve Fed'in hızlı faiz artırımına gidebileceği beklentisiyle, gelişen ülke para birimlerinin ABD doları karşısındaki kayıpları hızlanmıştır. Ülkemizin yapısal ekonomik sorunlarına, hain darbe girişimi, artan terör olayları, anayasa değişikliği ve referandum ortamının yarattığı siyasi belirsizlikler gibi içsel nedenlerin eklenmesi, TL'deki değer kaybını daha da artırarak, TL'nin gelişen ülke para birimlerinden negatif olarak ayrışmasına yol açmıştır. Turizm gelirlerindeki düşüş, geleneksel ihracat pazarlarımız olan AB'de toparlanmanın henüz istenen düzeyde olmaması, güvenlik sorunları nedeniyle daralan Orta Doğu pazarı ve Rusya'ya ihracat kaybı gibi nedenlerle zor bir yılı geride bıraktık. Maalesef, söz konusu olumsuzlukların yansımalarının bu yıl da devam edeceği öngörülmektedir.

2016 yılını emtia-rafina sektörü açısından değerlendirdiğimizde yılın ilk yarısının sektör açısından oldukça zorlu geçtiği, yılın ikinci yarısının ise dalgalı trende rağmen olumlu ve sektörün toparlandığı bir dönem olduğu görülmektedir.

2016 yılına 37 ABD doları/varil düzeyinde başlayan ham petrol fiyatı, gelişmekte olan ekonomilerde yavaşlama, İran ambargosunun kaldırılması, yüksek küresel stoklar gibi nedenlerle hemen yılın başında 25 ABD doları/varil düzeylerine kadar gerilemiştir. OPEC ve Rusya'nın üretimi dondurmaya yönelik açıklamalarının etkisiyle fiyatlar ilk 3 aylık dönemde ortalama 33 ABD doları/varil düzeyinde gerçekleşmiştir. OPEC'in kesinti kararı aldığı Kasım toplantısına kadar, 40-50 ABD doları bandında dalgalı bir seyir izleyen ham petrol fiyatı OPEC'in 1,2 milyon varil gün kesinti kararıyla birlikte 53 ABD doları/varil düzeyine yükselmiş, Rusya başta olmak üzere OPEC dışı üreticilerin de karara destek vermesiyle yılı 55 ABD doları/varil düzeyinde kapatmıştır. OPEC'in yanı sıra diğer üretici ülkelerin kesinti kararlarına uyumu 2017 yılında da ham petrol fiyat düzeyini belirleyecek en önemli etmen olacaktır.

Düşük petrol fiyat ortamının küresel tüketimi desteklemesi, Amerika kıtasında yumuşak geçen kış, Çin ve Hindistan başta olmak üzere büyüyen binek araç parkı benzin talebini artırmıştır. Petrokimya sektöründen Nafta ve LPG'ye gelen ilave talep de 2016 yılında sektör açısından olumlu ve rafineri marjlarını destekleyen unsurlar olarak öne çıkmıştır. Zayıf

YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NIN MESAJI

TUPRAŞ, AKDENİZ'İN EN REKABETÇİ RAFİNERİ ŞİRKETİ OLMAK VE TÜRKİYE EKONOMİSİNE DAHA BÜYÜK KATKILAR SAĞLAMAK AMACIYLA YATIRIMLARINI ARALIKSIZ SÜRDÜRMEKTEDİR.

seyreden küresel ekonomik aktiviteye rağmen, güçlü hafif distilat talebinin desteklediği yüksek rafineri kapasite kullanımları ve Çin'in küçük ("teapot") rafinerilerinin yol açtığı ürün fazlası, yılın son çeyreğinde kısmi bir toparlanma yaşansa da, motorin marjlarını baskı altında tutmuştur.

Çin ve Orta Doğu'daki yeni kapasitelerin getirdiği arz fazlasının yanı sıra, güçlü seyreden benzin marjları ve düşük doğal gaz fiyatından gelen avantajlarla ABD rafinerilerinin devam eden yüksek kapasite kullanımıyla artan ihracatı, sektörde ve bölgemizde yaşanan rekabeti daha da artırmıştır. Tüm bu konjonktürel etkileşimin sonucunda 2015 yılında 4,83 dolar/varil olan Akdeniz rafineri marjı, 0,86 dolar/varil azalarak 2016 yılında 3,97 dolar/varil olmuştur.

Jeopolitik sorunların kronik bir hal aldığı dengelerin hızla değiştiği bölgemizde, yeni fuel oil dönüşüm ünitesiyle sağlanan ağır ve yüksek kükürtlü ham petrol işleme esnekliği kullanılarak uygun şarj kompozisyonu oluşturacak 27,7 milyon ton ham petrol tedariki başarılı bir şekilde sağlanmış, azalan marj ortamına rağmen, Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin katkısıyla tam kapasite kullanımına ulaşılmıştır. Artan üretim, ülkemizin RUP öncesi döneme göre orta distilat ithalat gereksinimini 5,0 milyon ton azaltırken, reformat dahil 1 milyon ton daha fazla benzin ihracatı gerçekleştirebilmesine olanak sağlayarak, cari açığın düşürülmesine katkı sürdürülmüştür.

2016 yılında Türkiye petrol ürünleri tüketimi %7,6 artarken, Şirketimiz yurt içi satışlarını bu büyümenin üzerinde artırmıştır. Toplam ürün satışlarının %5,3 artışla 30,3 milyon ton olduğu 2016 yılında, 34,9 milyar TL ciro gerçekleştirilmiştir. 2016 yılı ilk yarısında düşük marj ortamına bağlı olarak finansal hedeflerin gerisinde kalınırken yılın ikinci yarısında marjlardaki kısmi toparlanmanın da katkısıyla yılsonu hedefleri büyük ölçüde yakalanarak 1,9 milyar TL vergi öncesi kâr elde edilmiştir.

Tüpraş, Akdeniz'in en rekabetçi rafineri şirketi olmak ve Türkiye ekonomisine daha büyük katkılar sağlamak amacıyla yatırımlarını aralıksız sürdürmektedir. Bu bağlamda Koç Topluluğu bünyesinde geçen son 11 yılda toplam 5,7 milyar ABD dolarlık rafinaj yatırım harcaması gerçekleştirilmiştir. 2016 yılında ise rafinerilerde enerji ve operasyonel verimlilikte önemli mesafe alıracak projelere yapılan 212,7 milyon ABD dolarlık harcamanın yanı sıra denizyolu taşımacılığında kapasite artırımına yönelik 78,3 milyon ABD dolarlık yatırım harcaması yapılmıştır. Bu hedefler doğrultusunda 2017 yılında da yatırımlara devam edilecektir.

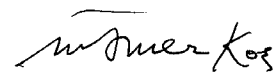
Çevrenin ve doğal kaynakların korunmasını operasyonel hedeflerimizin ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirmekteyiz. 2008-2016 döneminde gerçekleştirilen Enerji Verimliliği Projeleriyle karbondioksit emisyonlarında 2,1 milyon ton azalış

sağlanmıştır. Ayrıca alanında bir ilk olan 55 milyon TL'lik kentsel atık sularının sanayide kullanılmak üzere geri kazanımı yatırımıyla İzmit Rafinerisi'nin proses amaçlı ham su ihtiyacının tamamı kentsel atık sulardan karşılanmaya başlanmıştır.

Uzun yıllardır operasyonel ve finansal başarılarını sürdüren Tüpraş bu başarılarının yanında ödediği temettülerle de BİST şirketleri arasında temettü verimi en yüksek şirketlerden birisi olmuştur.

Paydaşlarımız ve ülkemiz için değer üretmeye geçmişte olduğu gibi gelecekte de devam edeceğimize, operasyonel ve finansal başarılarımızı sürdüreceğimize olan inancımız tamdır. Ülkemizin ekonomik olarak kalkınmasına sağlayacağımız katkının yanında, sosyal ve kültürel gelişimine olan desteğimiz de artarak devam edecektir.

Elde ettiğimiz kazanımlarda emeği bulunan başta çalışanlarımız, tedarikçilerimiz ve iş ortaklarımız olmak üzere tüm paydaşlarımıza değerli katkıları ve Tüpraş'a duydukları güven ve bağlılıklarından dolayı teşekkür ederiz.

ÖMER M. KOÇ
Yönetim Kurulu Başkanı

YÖNETİM KURULU

ÖMER M. KOÇ
Yönetim Kurulu Başkanı

ALİ Y. KOÇ
Yönetim Kurulu Başkan Vekili

RAHİM M. KOÇ
Yönetim Kurulu yesi

SEMAHAT S. ARSEL
Yönetim Kurulu yesi

TEMEL KAMİL ATAY
Yönetim Kurulu yesi

DR. BÜLENT BULGURLU
Yönetim Kurulu yesi

LEVENT ÇAKIROĞLU
Yönetim Kurulu yesi

O. TURGAY DURAK
Yönetim Kurulu yesi

EROL MEMİOĞLU
Yönetim Kurulu yesi

YAĞIZ EYÜBOĞLU
Yönetim Kurulu Üyesi

DR. CENGİZ YAVILIOĞLU
Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

AHMET TURUL
Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

GÖKÇE BAYINDIR
Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

KUTSAN ÇELEBİCAN
Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

OSMAN METE ALTAN
Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

YÖNETİM KURULU

ÖMER M. KOÇ

Yönetim Kurulu Başkanı

Lisans eğitimini 1985 yılında Columbia Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Bir sene Kofisa Trading'de çalışmıştır. Columbia Business School'dan MBA derecesi almıştır (1989). Ramerica Intl. Inc.'de çalıştıktan sonra, 1990 yılında Koç Topluluğu'na katılarak, Gazal A.Ş.'de Müdürlük, Koç Holding'de Finansman Koordinatörlüğü, Enerji Grubu Başkan Yardımcılığı ve Başkanlığı gibi üst düzey görevlerde bulunmuştur. 2004 yılında Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi olmuş, Mayıs 2008'de Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği görevini üstlenmiştir. Şubat 2016'dan bu yana Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapmaktadır. Aynı zamanda Türk Eğitim Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanlığı, Koç Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanlığı, Geyre Vakfı Başkanlığı, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Yönetim Kurulu Başkanlığı görevlerini de sürdürmektedir.

2006 yılında Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi olan Ömer M. Koç, 2008 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürütmektedir.

ALİ Y. KOÇ

Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Lisans eğitimini Rice Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde tamamlamış ve ardından Harvard Üniversitesi'nden MBA derecesi almıştır. Ali Y. Koç, 1990-1991 tarihleri arasında American Express Bank'ta Yönetici Yetiştirme Programı'na dâhil olmuş, 1991-1992 yılları arasında Ramerica International Inc.'de Koordinatör, 1992-1994 yılları arasında Morgan Stanley Yatırım Bankası'nda Analist olarak çalışmıştır. 1997-2006 yılları arasında Koç Holding'de Yeni İş Geliştirme Koordinatörlüğü ve Bilgi Grubu Başkanlığı gibi üst düzey görevlerde bulunmuştur. 2006-2010 yılları süresince Koç Holding Kurumsal İletişim ve Bilgi Grubu Başkanlığı görevini yürütmüştür. Ocak 2008'den beri üyesi olduğu Yönetim Kurulu'nda Şubat 2016'dan bu yana Koç Holding Yönetim Kurulu Başkan Vekili olarak görevini sürdürmektedir.

Koç, aynı zamanda, birçok Koç Topluluğu şirketinde Yönetim Kurulu Başkanı'dır. Bu görevlerine ek olarak, ülkemizin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunmak için, URAK - Ulusal Rekabet Araştırmaları Derneği'nde Başkan, 1907 Fenerbahçe Derneği'nde Yönetim Kurulu Başkanı, Endeavor Derneği'nde Yönetim Kurulu Üyesi, DEİK'de Yönetim Kurulu Üyesi ve TÜSIAD'da Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Ayrıca Harvard Üniversitesi, Bank of America ve CFR'da Global Danışma Kurulu Üyesidir.

2008 yılında Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi olan Ali Y. Koç, Nisan 2016'dan bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği görevini yürütmektedir.

RAHİMİ M. KOÇ

Yönetim Kurulu Üyesi

Rahmi M. Koç, yükseköğrenimini Johns Hopkins Üniversitesi Endüstriyel Sevk ve İdare Bölümü'nde tamamlamıştır. İş yaşamına 1958 yılında Koç Topluluğu'nda, Otokoç şirketinde başlamış ve çalışma hayatı boyunca Koç Holding bünyesinde çeşitli üst düzey görevlerde bulunmuştur. 1980 yılında İcra Komitesi Başkanı olan Rahmi M. Koç, 1984 yılında Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı olarak atanmıştır. 2003 yılından itibaren Koç Holding Şeref Başkanı unvanıyla çalışmalarını sürdürmektedir. 1995-1996 yıllarında Milletlerarası Ticaret Odası Başkanlığı yapan Rahmi M. Koç, Vehbi Koç Vakfı Mütevelli Heyeti Başkan Vekilliği, Koç Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanlığı, Rahmi M. Koç Müzecilik ve Kültür Vakfı Kurucusu ve Yönetim Kurulu Başkanlığı, VKV Amerikan Hastanesi Yönetim Kurulu Başkanlığı, TURMEPA/Deniz Temiz Derneği Kurucu Üyesi ve Onursal Başkanlığı, TÜSIAD Yüksek İstişare Konseyi Onursal Başkanlığı, TİSK Danışma Kurulu Üyeliği, Foreign Policy Association Fahri Üyeliği, New York Metropolitan Sanat Müzesi Onursal Mütevelli Heyeti Üyeliği ve Global İlişkiler Forumu Derneği Kurucu Üyeliği gibi görevleri de yürütmektedir.

Rahmi M. Koç, 2008 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

SEMAHAT S. ARSEL

Yönetim Kurulu Üyesi

1964 yılında, Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi olarak iş hayatına başlayan Semahat Arsel, halen bu görevinin yanı sıra Vehbi Koç Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığı, Divan Grubu Yönetim Kurulu Başkanlığı, Semahat Arsel Hemşirelik Eğitim ve Araştırma Merkezi Başkanlığı, Florance Nightingale Vakfı İkinci Başkanlığı görevlerini sürdürmektedir.

Koç Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu'nun kurucusu olan Semahat Arsel, 2009 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

TEMEL KAMİL ATAY

Yönetim Kurulu Üyesi

Lisans eğitimini İTÜ Makine Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamış ve ardından Wayne State Üniversitesi İşletme Bölümü'nde ihtisas yapmıştır. İş yaşamına 1965 yılında Chrysler Sanayi'de Ürün Geliştirme Mühendisi olarak başlayan Atay, Koç Topluluğu'na 1966 yılında katılmış, Otayol Sanayi A.Ş. ve Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. Genel Müdürlüğü görevlerinin yanı sıra Koç Holding bünyesinde çeşitli üst düzey görevlerde bulunmuştur.

2000-2001 yıllarında Koç Holding CEO'luğu yapan Atay, 1996 yılında Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi, 2006 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

DR. BÜLENT BULGURLU

Yönetim Kurulu Üyesi

Yükseköğrenimini Ankara Mühendislik Mimarlık Fakültesi'nin ardından Norveç Teknik Üniversitesi'nde aldığı doktora programıyla sürdürmüştür. 1972 yılında Elliot Strömme A/S, Oslo'da İnşaat Mühendisi olarak iş hayatına atılan Bulgurlu, 1977 yılında Garanti İnşaat'ta Saha Mühendisi olarak göreve başlamıştır. Sırasıyla Mühendislik, Planlama ve İnşaat Müdürlüğü, Şantiye Koordinasyon ve İnşaat Müdürlüğü, Genel Müdür Yardımcılığı ve Genel Müdürlük görevlerinin ardından Garanti-Koza A.Ş.'de Murahhas Üye olarak görevine devam etmiştir. Koç Holding ve 1996 yılından itibaren Turizm ve Hizmetler Grubu Başkanı, Turizm ve İnşaat Grubu Başkanı, Dayanıklı Tüketim ve İnşaat Grubu Başkanı olarak görev almıştır. Mayıs 2007-Nisan 2010 tarihleri arasında Koç Holding CEO'su olarak görev yapmıştır. Mayıs 2007'den bu yana Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi'dir. Ayrıca, TÜSIAD ve TURMEPA/Deniz Temiz Derneği Üyesi'dir.

Dr. Bülent Bulgurlu, 2007-2012 yıllarının ardından, 2014 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyeliği görevini yürütmektedir.

LEVENT ÇAKIROĞLU

Yönetim Kurulu Üyesi

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme Bölümü'nde lisans eğitimini tamamlamış, University of Illinois'den yüksek lisans derecesini almıştır. İş yaşamına 1988'de Maliye Bakanlığı'nda Hesap Uzmanı olarak başlamıştır. 1997-1998 yılları arasında Bilkent Üniversitesi'nde yarı zamanlı Öğretim Görevlisi ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkan Yardımcısı olarak görev yapmıştır. Koç Holding'e 1998 yılında Mali Grup Koordinatörü olarak katılmış, 2002-2007 yılları arasında Koçtaş Genel Müdürlüğü, 2007-2008 yıllarında Migros Genel Müdürlüğü, 2008-2015 yıllarında Arçelik Genel Müdürlüğü ve 2010-2015 yıllarında da Koç Holding Dayanıklı Tüketim Grubu Başkanlığı görevlerini üstlenmiştir. Şubat 2015'te Koç Holding CEO Vekili olarak atanan Çakiroğlu, Nisan 2015'ten bu yana Koç Holding CEO'su olarak görev yapmaktadır.

Levent Çakiroğlu, 30 Mart 2015'ten bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

O. TURGAY DURAK

Yönetim Kurulu Üyesi

Lisans eğitimini Northwestern Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamış ve aynı üniversiteden yüksek lisans derecesi almıştır. İş yaşamına 1976 yılında Otosan'da Uygulama Mühendisi olarak başlayan O. Turgay Durak, 1982'de Proje Koordinasyon Müdürlüğü ve 1984'te Proje Koordinasyon Daire Müdürlüğü görevlerini üstlenmiştir. 1986 yılında Pazarlama Genel Müdür Yardımcısı, 1987 yılında Satınalma Genel Müdür Yardımcısı ve 2000 yılında Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.'de Genel Müdür Baş Yardımcısı olan Durak, 2002-2007 yılları arasında Ford Otomotiv

Sanayi A.Ş. Genel Müdürü olarak görev yapmıştır. 2007-2009 yılları arasında Koç Holding Otomotiv Grup Başkanlığı yapan Durak, 2009-2010 yılları arasında Koç Holding A.Ş. CEO Vekili, 2010-2015 tarihleri arasında Koç Holding CEO'su olarak görev yapmıştır.

O. Turgay Durak, 5 Nisan 2010 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

EROL MEMİOĞLU

Yönetim Kurulu Üyesi

Yükseköğrenimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Petrol Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamıştır. 1979 yılında TPAO'da Uzman Mühendis olarak göreve başlayan Memioğlu, TPAO'da Üretim Müdürlüğü ve Yurt Dışı Projeler Grup Başkanlığı görevlerinin ardından 1999 yılında Koç Holding'de Enerji Grubu Başkan Yardımcılığı görevine atanmıştır. 2003-2004 yılları arasında iş hayatına Koç Holding Enerji Grubu İcra Sorumlusu Yönetim Kurulu Üyesi olarak devam eden Memioğlu, Mayıs 2004-Nisan 2016 tarihleri arasında Koç Holding Enerji Grubu Başkanı olarak görev yapmıştır.

Erol Memioğlu, 2006 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

YAĞIZ EYÜBOĞLU

Yönetim Kurulu Üyesi

1991 yılında Bogaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nden mezun olmuş, 1996 yılında Koç Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans programını tamamlamıştır. Profesyonel iş hayatına 1991 yılında Arçelik A.Ş.'de Yetiştirme Elemanı olarak başlayan Yağız Eyüboğlu, 1993 yılından itibaren Koç Holding'de yaklaşık 10 yıl boyunca sırasıyla, Denetim Uzmanlığı, Koordinatör Yardımcılığı ve Mali Koordinatörlük görevlerinde bulunmuştur. 2004-2009 yılları arasında Arçelik A.Ş.'de Finansman ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı, Beko Elektronik A.Ş. Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyesi, Koç Holding A.Ş. Dış Ticaret ve Turizm Grubu Başkanı'na Yardımcı ve Koç Holding A.Ş. İnsan Kaynakları Direktörü olarak görev yapmıştır. 2009 – Ekim 2015 döneminde Aygaz Genel Müdürü olarak görev yapan Yağız Eyüboğlu, Ekim 2015 itibarı ile Koç Holding Enerji Grubu Başkan Vekili, ardından 6 Nisan 2016 tarihi itibarıyla Koç Holding Enerji Grubu Başkanı olarak atanmıştır. Eyüboğlu, Koç Topluluğu'nun çeşitli şirketlerinde ve muhtelif sivil toplum kuruluşlarında Yönetim Kurulu Üyeligi görevlerini yürütmektedir.

Yağız Eyüboğlu, 4 Nisan 2016 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

DR. CENGİZ YAVILIOĞLU

Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

C Grubu Hisse Temsilcisi

20 Ağustos 1970 tarihinde Erzurum'un Çat ilçesinde doğan Cengiz Yavilioğlu, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü'nden 1992 yılında mezun olmuştur. 1995 yılında İstanbul Üniversitesi Siyasal

Bilgiler Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nden yüksek lisans derecesi alan Yavilioğlu, doktorasını Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İktisat Anabilim Dalı'nda tamamlamıştır.

Profesyonel iş yaşamı boyunca Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş., TEDAŞ Çamlıbel Elektrik Dağıtım A.Ş., Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş. ve Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.'de Yönetim Kurulu Üyelikleri ve Başkanlık görevlerinde bulunan Yavilioğlu, Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Fakültesi ile Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Öğretim Üyesi olarak çalışmış ve İngiltere Regent's Collage Ekonomi Üniversitesi'nde Misafir Araştırmacı olarak bulunmuştur. Yavilioğlu'nun yayınlanmış kitap ve makaleleri bulunmaktadır.

2011-2015 yılları arasında TBMM 24. Dönem AK Parti Erzurum Milletvekili olarak görev yapan Yavilioğlu, halen Maliye Bakan Yardımcısı olarak görev yapmaktadır.

AHMET TURUL

Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

1959 Van doğumlu olan Ahmet Turul, 1980'de Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun olmuştur.

1980-1988 yılları arasında Maliye Bakanlığı'nda Hesap Uzman Yardımcısı ve Hesap Uzmanı olarak görev yaptıktan sonra, 1988-1999 yılları arasında Koç Holding A.Ş.'de Mali İşler Koordinatör Yardımcısı ve Mali İşler Koordinatörü olarak, 1999-2002 yılları arasında Koç Tüketici Finansmanı A.Ş.'de Mali İşler Genel Müdür Yardımcısı olarak, 2002-2010 yılları arasında ise Allianz Sigorta A.Ş. ve Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş.'de Mali İşler Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapmıştır. 2010 yılından itibaren Allianz Sigorta A.Ş. ve Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş. şirketlerinin Yönetim Kurulu Üyesi, 2013 yılından itibaren ise Allianz Yaşam ve Emeklilik A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır. Bu görevleri yanında Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği'nde (TSB) Hayat Dışı Yönetim Komitesi ve Yönetim Kurulu Üyeligi, Emeklilik Gözetim Merkezi A.Ş.'de Yönetim Kurulu Üyeligi ve TSB'yi temsilen Vergi Konseyi Üyeligi görevlerini de sürdürmektedir.

Ahmet Turul, 31 Mart 2014 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Bağımsız Üyeligi görevini yürütmektedir.

GÖKÇE BAYINDIR

Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

1939 yılında İstanbul'da doğan Gökçe Bayındır, ilk ve ortaöğreniminin ardından, Robert Koleji'den mezun olmuştur. 1965 yılında Boğaziçi Üniversitesi'nin İşletme İdaresi Bölümü'nü bitiren Bayındır, aynı bölümde yüksek lisansını tamamlamıştır. Askerlik görevini müteakip, iş hayatına 1967 yılında başlayan Bayındır, 1971 yılında Tofaş Oto Ticaret A.Ş.'de Pazarlama Müdürü

olarak göreve başlamıştır. Daha sonra Tofaş Oto Ticaret A.Ş. bünyesinde Genel Müdür Yardımcılığı ve 1979 yılından itibaren Genel Müdürlük görevlerinde bulunmuştur. Bu görevini takiben, 1987 tarihinde Koç Holding A.Ş. bünyesinde Tofaş Grubu Başkan Yardımcılığı ve ardından Tofaş Grubu Başkanlığı yapan Bayındır, 2000 yılında Koç Grubu'ndan emekli olmuştur.

Koç Grubu'nda çalıştığı yıllarda, başta Tofaş Oto Ticaret A.Ş. ve Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.'de olmak üzere, değişik şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliklerinde bulunan Bayındır, 4 Nisan 2012 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Bağımsız Üyeligi görevini yürütmektedir.

KUTSAN ÇELEBİCAN

Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Yükseköğrenimini Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde yapmıştır. 1969 yılında Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları Kurulu'nda iş hayatına başlamış, 1979-1982 yıllarında Maliye Bakanlığı Hazine Genel Müdür Yardımcılığı ve daha sonra atandığı Dünya Bankası (IBRD) İcra Direktör Yardımcılığı görevlerini yapmıştır. 1987 yılında Koç Topluluğu'na katılmış ve Finansman Koordinatörlüğü, Başkan Yardımcılığı, Finansman Grubu Başkanlığı görevlerinde bulunduğu Koç Topluluğu'ndan 2001 yılı Aralık ayında emekliye ayrılmıştır. Halen kendi finansman danışmanlık şirketini yönetmektedir.

Kutsan Çelebiccan, 4 Nisan 2012 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Bağımsız Üyeligi görevini yürütmektedir.

OSMAN METE ALTAN

Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Yükseköğrenimini Yıldız Teknik Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölümü'nde 1965 yılında tamamlamıştır. Aynı üniversitede Yüksek Lisans yapmış, Uludağ Üniversitesi'nden İş İdaresi eğitimi almıştır. 1966-1968 yıllarında iki yıl TUMPANE Co. Inc. adlı Amerikan şirketinde çalışan Altan, askerlik görevini 1970 yılında tamamlamıştır. Aynı yıl Tofaş Otomobil Fabrikası'nda çalışmaya başlayarak, sırası ile Atölye Mühendisi, Üretim Müdürü, Üretimden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı görevlerinde bulunmuştur. 1995 yılında Otoyol A.Ş.'ye Genel Müdür olarak atanan Altan, 2003 yılı Temmuz ayında emekli oluncaya kadar bu görevini sürdürmüştür.

Osman Mete Altan, 4 Nisan 2012 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Bağımsız Üyeligi görevini yürütmektedir.

İBRAHİM YELMENOĞLU
Genel Müdür

GENEL MÜDÜR'ÜN MESAJI

TÜPRAŞ, ENERJİ VERİMLİLİĞİNİ ARTIRMAYA YÖNELİK YENİ TEKNOLOJİLERLE SÜREKLİ İYİLEŞTİRMELER YAPARAK MEVCUT ENERJİ KAYIPLARININ ÖNLENMESİ YOLUYLA TÜKETİLEN ENERJİ MİKTARINI EN AZA İNDİRMİYİ VE 2017'DE AVRUPA'DA DÜŞÜK EMİSYONA SAHİP RAFİNERİLER KATEGORİSİNE GİRMEYİ HEDEFLERTEKİDİR.

TOPLAM SATIŞLAR

**30,3 MİLYON
TON**

KURUMSAL YÖNETİM DERECELENDİRME NOTU

9,42

Değerli Paydaşlarımız,

Sektörümüz ve Şirketimiz açısından zorlu başlayan bir yılı yılın ikinci yarısında sektörde yaşanan iyileşme ve performansımızla başarıyla tamamladık. Yaşanılan tüm olumsuzluklara rağmen operasyonel ve mali hedeflerimizi gerçekleştirerek bizlere duyulan güvenin haklılığını ortaya koyarken, paydaşlarımız ve ülkemiz için kalıcı değerler üretmeyi sürdürdük.

2016 yılında gelişmekte olan ülkelerdeki büyüme hızı Çin ve Hindistan'daki yavaşlamaya rağmen geçen yılki %4,1 düzeyini korurken, gelişmiş ülkelerde %2,6 olan büyüme %1,6'ya gerilemiştir. Buna bağlı olarak dünya ekonomik büyüme hızı %0,1 düşüş ile 2016 yılında %3,1 olmuştur. Ülkemizde ise büyümenin, döviz kurundaki değer artışı, terör eylemleri ve alçak darbe girişiminin etkilerine rağmen, devam eden altyapı yatırımların ve ilk altı aydaki sağlıklı büyümenin katkısıyla %2,9 seviyesinde gerçekleşmesi beklenmektedir.

Küresel ekonomideki gelişmelerin yanı sıra OPEC'in kota üzerinde üretimi ve güçlü arzın piyasalara etkisinin yoğun şekilde yaşandığı 2016 yılında, ham petrol fiyatları ilk yarıda 26,0-50,7 dolar/varil bandında dalgalı bir seyir izlemiş, yılın son döneminde nispeten güçlü seyreden talep ve OPEC'in üretim kotası kararı sonrasında ivmelenerek 2016 yılını 54,9 dolar/varil seviyesinde kapatmıştır.

2015 yılında beş yıllık ortalamaların da üzerinde 2,1 milyon varil/gün ile başlayan talep büyümesi, 2016 yılında 1,6 milyon varil/güne gerilese de büyüme trendini devam ettirmiş ve dünya petrol-sıvı yakıt tüketimi 96,6 milyon varil/gün'e ulaşmıştır. Geçtiğimiz iki yılda düşük ham petrol fiyatlarının desteklediği talep artışının önümüzdeki süreçte daha yüksek olması beklenen küresel büyüme sayesinde pozitif seyrine devam etmesi beklenmektedir.

Ürün karlılıkları 2016 yılında dalgalı piyasa şartlarından önemli ölçüde etkilenmiştir. Benzin marjları 2016 yılındaki yüksek düzeyinden bir miktar gerilese de güçlü konumunu devam ettirerek rafineri karlılığını desteklemiştir. Yılın ilk döneminde ılıman geçen kışın etkisi ile yüksek tüketim gerçekleşmiş ve benzin marjı ilk altı ayda ortalama 14,6 dolar/varil seviyesinde olmuştur. Yılın ikinci yarısında ise yüksek stokların baskısı altına giren benzin marjları ortalamada 11,9 dolar/varil'e gerilemiştir. Motorin ve jet yakıtı marjlarında 2015 yılı son çeyreğinde başlayan gerileme, 2016 ilk çeyreğinde artarak devam etmiş, yılın geri kalanında kısmi toparlanmaya rağmen rafineri karlılıklarını baskılamayı sürdürmüştür. Küresel ölçekte artan kapasite kullanımları sonucunda yükselen motorin üretimine rağmen zayıf talep nedeniyle motorin karlılıkları yılın ilk yarısını 8,6 dolar/varil ortalama ile geçmiş, 5 yılın ortalamasının %47 altında gerçekleşmiştir. Ertelenen bakım duruşlarının Eylül ayından itibaren gerçekleşmesi ve tarımsal tüketim ile desteklenen motorinde, karlılıklar yılın ikinci yarısında 10,1 dolar/varil'e çıkmıştır.

Ülkemizde milli gelir ve genç nüfus artışı ile birlikte büyük önem verilen altyapı yatırımları ve kentsel dönüşüm hareketinin de etkisiyle petrol ürünleri tüketimi artış trendini devam ettirmektedir. Özellikle petrol ürünleri tüketiminde en yüksek paya sahip ulaşım sektöründe otomobil ve hafif ticari araç satışlarında 2016 yılındaki rekor artış tüketimi destekleyen en önemli faktörlerden birisi olmuştur. EPDK verilerine göre 2016 yılında ülkemizdeki motorin tüketimi %8,5 artışla 22,3 milyon tona, benzin tüketimi ise %6,5 artışla 2,2 milyon tona ulaşmıştır. %7,6 büyüyen Türkiye petrol ürünleri toplam tüketimi ise 26,7 milyon tona yükselmiştir.

Fuel Oil Dönüşüm Tesisi ile artan dönüşüm kapasitesi ve ham petrol tedarik esnekliği yanında ülkemizin coğrafi konumunun da katkısıyla 2016 yılında 17 çeşit ham petrolün

GENEL MÜDÜR'ÜN MESAJI

ŞİRKETİMİZ, BİR YANDAN OPERASYONLARININ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNE ODAKLANIRKEN BİR YANDAN DA YATIRIMCILARINA EN YÜKSEK FAYDAYI SAĞLAMAYA DEVAM ETMEKTEDİR.

tedariği sağlanmış, tam kapasite kullanımına rağmen yüksek beyaz ürün verimi sayesinde üretim karlılığı korunmuştur. Marjların zayıfladığı ve bölgesel arbitraj avantajlarının kaybolduğu 2016 yılında üretimden gelen güçle, yurt içi satış hacmimiz Türkiye talep artışının üzerinde (%11) artırılmış ve yurt içi satış rekoru kırılmıştır. Yurt içi satış rekorlarının yanı sıra, küresel piyasalarda aktif bir oyuncu olarak, uluslararası pazarlardaki alıcılar ile kurulan bağlantılarla 2016 yılında dünyanın dört bir yanındaki 27 ülkeye toplamda 5,5 milyon ton ürün ihraç edilmiştir. Bu sayede 2016 yılı toplam satışlarımız da Tüpraş tarihindeki en yüksek miktar olan 30,3 milyon tona ulaşmıştır.

Geçtiğimiz yıl petrol fiyatlarındaki dalgalanmalara ve özellikle gelişmekte olan piyasalar üzerinde endişelere yol açan gelişmelere rağmen, Tüpraş rafinerilerinin tüketim merkezlerine yakınlığı, ham petrol tedarikindeki avantajlı konumu ve yüksek üretim ile azalan birim maliyet sayesinde karlılığını üst seviyede tutmaya devam etmiştir. Özellikle son çeyrekte uluslararası petrol piyasalarında yaşanan düzelmeyi finansal ve operasyonel performansına yansıtmayı başaran Tüpraş 2016 yılını 2,52 milyar TL faaliyet kârı ile kapatmıştır. Riskten korunma stratejilerinin yerinde kullanımı ile 2016 yılındaki döviz kuru ve ham petrol fiyatlarındaki dalgalanma başarı ile yönetilmiş ve 1,81 milyar TL net kâr rakamına ulaşılmıştır.

Önümüzdeki süreçte de operasyonel performansını geliştirmek hedefiyle, gerek kapasite kullanımını maksimize edecek çalışmalara gerekse beyaz ürün verimliliğini artıracak çalışmalara odaklanmaktayız. Bu doğrultuda FCC Ünitesinde verimliliği ve CCR Ünitesinde ise işlenen nafta miktarını yaklaşık %40 oranında artıracak benzin ünitelerindeki modernizasyon çalışmalarımız devam etmektedir. Ayrıca özellikle Fuel Oil Dönüşüm Projesi sonrası tam kapasite çalışmaya

başlayan İzmir Rafinerisi, ham petrol ünitesi modernizasyon projesinin 2017 yılında tamamlanmasıyla sürdürülebilir maksimum kapasiteye ulaşırken, enerji verimliliği de önemli ölçüde arttırılacaktır.

Tüpraş, enerji verimliliğini artırmaya yönelik yeni teknolojilerle sürekli iyileştirmeler yaparak mevcut enerji kayıplarının önlenmesi yoluyla tüketilen enerji miktarını en aza indirmeyi ve 2017'de Avrupa'da düşük emisyonu sahip rafineriler kategorisine girmeyi hedeflemektedir. Bu yolda 2009 yılında 120,9 düzeyinde olan ortalama enerji yoğunluğu endeksi (EII) değeri, yapılan yatırımlar ve iyileştirmelerle 2016 yılında 101,8'e düşürülmüştür.

Şirketimizin enerji tasarrufunda gösterdiği ilerleme ve kazanımlar, her yıl olduğu gibi 2016 yılında da Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından düzenlenen "SENER" Sanayi Enerji Verimliliği Proje Yarışması'nda kazanılan ödüllerle tescillenmiştir.

Tüpraş, içinde bulunduğu tüm operasyon ve üretim süreçlerinin çevresel etkisini minimize eden ve sürekli iyileştirmeye yönelik faaliyet ve yatırımları ile çevre yükümlülükleri konusunda üzerine düşen görevleri hızla hayata geçirmektedir. 2016 yılında gerçekleştirilen iyileştirme çalışmalarıyla sera gazı emisyonu 77,7 bin ton CO₂ azaltılmış, böylelikle son dokuz yılda yapılan çalışmalarla toplamda 2,1 milyon ton CO₂ emisyonu azaltılarak yaklaşık 200 bin ağaçlık bir ormanın tüketimine eş değer fayda sağlanmıştır.

Ayrıca rafinerilerde kullanılan suyun atık su geri kazanımı ile elde edilmesine öncelik veren Tüpraş, 2014 Kasım ayında bu yana İzmit Rafinerisi'nde Körfez Belediyesi'nin evsel atıklarını arıtarak proses amaçlı kullanmakta, suyun geri dönüştürülerek kullanımına yönelik projeleri diğer rafinerilerimizde de hayata geçirmek üzere yatırımlara devam etmektedir.

Kurumsal yönetim ilkelerine verdiği önem ve gösterdiği performans ile Kurumsal Yönetim Derecelendirme notunu 9,42 olarak gerçekleştiren Tüpraş, 2016 yılında da Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi'nde yer almıştır.

Tüpraş, başarılarını sürdürülebilir şekilde devam ettirmek ve geliştirmek bilinciyle kendini gerçekleştirdiği projelerle sürekli yenilemektedir. Bu çerçevede Tüpraş 2016 yılında rafinajdaki 213 milyon dolar yatırım harcamasının yanı sıra bağlı ortaklığı Ditaş kanalıyla deniz filo kapasitesine yönelik yaptığı yeni tanker alımları ile toplamda 291 milyon dolar yatırıma ulaşmıştır. Böylelikle, 2006 yılında Tüpraş'ın Koç Topluluğu'na devri sonrası 11 yılda toplam rafinaj yatırım harcaması 5,7 milyar dolara ulaşmıştır.

Şirketimiz, bir yandan operasyonlarının sürdürülebilirliğine odaklanırken bir yandan da yatırımcılarına en yüksek faydayı sağlamaya devam etmektedir. BİST şirketleri içinde en yüksek kâr payı dağıtan şirketlerden biri olan Tüpraş kâr payı dağıtım politikasını yatırım ihtiyaçları, uzun vadeli stratejileri, yatırım ve finansman politikaları paralelinde kârlılık ve nakit durumu dikkate alınarak sürdürecektir. Şirketimiz bugüne kadar olduğu gibi bundan sonrasında da ortakları, paydaşları ve ülkemiz için en yüksek katma değer üretmeyi hedefleyen çalışmalarına devam edecektir.

İBRAHİM YELMENOĞLU
Genel Müdür

ÜST YÖNETİM

İBRAHİM YELMENOĞLU
Genel Müdür

HASAN TAN
Genel Müdür Yardımcısı (HP İkmal&Dış Ticaret)

DOĞAN KORKMAZ
Genel Müdür Yardımcısı (Mali)

LEVENT ZAĞRA
Genel Müdür Yardımcısı (Yatırımlar&Planlama)

ÖZGÜR KAHRAMANLADE
Genel Müdür Yardımcısı (Satış&Pazarlama)

SERDAR KEMALOĞLU
Genel Müdür Yardımcısı (Teknik)

MESUT İLTER
Genel Müdür Yardımcısı (Teknik)

Görev süresi 31 Ocak 2017 tarihinde sona ermiştir.

İBRAHİM YELMENOĞLU**Genel Müdür**

İbrahim Yelmenoğlu, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni 1991 yılında, Illinois Üniversitesi yüksek lisans programını 2003 yılında tamamlamıştır.

İş yaşamına 1987 yılında Maliye Bakanlığı'nda başlamıştır. 1992-2004 yılları arasında Hesap Uzmanları Kurulu'nda görev almıştır. 2004 yılında Koç Holding Denetim Grup Başkanlığı'na transfer olan Yelmenoğlu, 2004-2006 döneminde Koç Holding A.Ş. Denetim Grubu Koordinatörü olarak görev yapmıştır. Tüpraş'ın Koç Holding'e %51 hisse devrinden sonra 27 Ocak 2006-31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı görevinde bulunmuştur. 1 Ocak 2016 itibarıyla Genel Müdür olarak atanmıştır.

HASAN TAN**Genel Müdür Yardımcısı
(HP İkmal&Dış Ticaret)**

Hasan Tan, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nden mezun olmuş, Pennsylvania Üniversitesi İş Yönetimi yüksek lisans programını tamamlamıştır.

İş yaşamına 1990 yılında Tüpraş Dış Ticaret Departmanı'nda Mühendis olarak başlamış ve Motorin ve LPG İthalatından Sorumlu İthalat Şefi olarak devam etmiştir. 1995 yılında Ham Petrol İkmal Departmanı'na Ham Petrol Anlaşmaları ve Kârlılık Analizlerinden sorumlu Koordinatör olarak atanmıştır. 1999-2004 yılları arasında LPG İkmal ve Satış Müdürü olarak görev yapmıştır. Ocak 2005-Ocak 2006 arasında Opet Petrolcülük A.Ş. İkmal Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapan Tan, Tüpraş'ın özelleştirilmesi sonrasında 27 Ocak 2006 tarihi itibarıyla, Ticari İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

DOĞAN KORKMAZ**Genel Müdür Yardımcısı (Mali)**

Doğan Korkmaz, Dokuz Eylül Üniversitesi İngilizce İşletme bölümünü 1996 yılında, Koç Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans programını 2007 yılında, Oxford Üniversitesi Küresel İşletme programını 2013 yılında tamamlamıştır.

İş yaşamına 1996 yılında Koç Holding Yetiştirme Elemanı olarak başlamıştır. Aynı yıl Arçelik A.Ş.'de Yatırım Finansmanı görevine başlamış, 2007 yılına kadar sırasıyla Kurumsal Finansman ve Finansal Piyasalar Stratejisti görevlerini almıştır. 2007 yılında Arçelik A.Ş. Hazine ve Sermaye Piyasaları Departmanı Yöneticiliği görevini üstlenmiştir. 2009 yılında Arçelik A.Ş.'nin İngiltere'de kurulu iştiraki olan Beko Plc'de Finans Direktörü pozisyonuna getirilmiştir. 2012 yılında ise Arçelik A.Ş. Finansman Direktörlüğü görevine getirilmiştir. 1 Ocak 2016 itibarıyla de Tüpraş Mali İşlerden sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı görevine atanmıştır.

LEVENT ZAĞRA**Genel Müdür Yardımcısı
(Yatırımlar&Planlama)**

Levent Zağra, Worcester Polytechnic Institute Makine Mühendisliği ve Cornell University Üretim Sistemleri MS ve MBA programlarını tamamlamıştır.

İş yaşamına 1996 yılında Koç Holding Stratejik Planlama Departmanı'nda başlamıştır. 2002 senesinde Promena Elektronik Ticaret Genel Müdürlüğü'ne atanan Zağra, 2009-2016 yılları arasında Koç Holding Enerji Grubu Koordinatörlüğü görevini sürdürmüştür. Nisan 2016 tarihi itibarıyla Tüpraş Yatırımlar ve Planlama'dan sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

ÖZGÜR KAHRAMANZADE**Genel Müdür Yardımcısı (Satış&Pazarlama)**

Özgür Kahramanzade, Boğaziçi Üniversitesi Makina Mühendisliği bölümünü ve Purdue University İş İdaresi Yüksek Lisans programını tamamlamıştır.

İş yaşamına 1994 yılında Beko Elektronik'te Yetiştirme Elemanı olarak başlamıştır. 1997 yılında Koç Holding'de Proje Mühendisi olarak çalışmaya başlamıştır. 2000 yılında Zinerji A.Ş.'ye Sorumlu olarak transfer olmuştur. 2001 yılında Koç Holding'de Proje Müdürü görevini almıştır. 2005 yılında, Opet Petrolcülük'e Pazarlama, Yatırım ve Grup Şirketleri Planlama Direktörü olarak atanmıştır. 2006 yılında, Opet Petrolcülük'te İkmal ve Teknik Genel Müdür Yardımcılığı görevini almıştır. Aralık 2010- Nisan 2016 yılları arasında, Entek Elektrik Üretim A.Ş.'de Genel Müdür olarak görev yapmıştır. Nisan 2016 tarihi itibarıyla Tüpraş'a, Satış ve Pazarlama'dan sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

SERDAR KEMALOĞLU**Genel Müdür Yardımcısı (Teknik)**

Serdar Kemaloğlu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nden 1991 yılında mezun olmuştur.

İş yaşamına 1993 yılında Tüpraş İzmit Rafinerisi'nde İşletme Mühendisi olarak başlamıştır. Rafineri çalışması süresince FCC, Ham Petrol, Vakum, Kükürt Giderme ve Hydrocraker ünitelerinde Şef ve Baş Mühendislik görevlerinde bulunmuştur. 2002 yılında İzomerizasyon ünitesi devreye alma çalışmalarında görev alan Kemaloğlu, 2008 yılında İzmit Rafinerisi'nde Proses Kontrol Baş Mühendisi olarak APC uygulamalarının hayata geçirilmesinde sorumluluk almıştır. İzmir Rafinerisi Üretim Müdürlüğü'nün ardından, Haziran 2013'te Batman Rafineri Müdürü olarak atanan Kemaloğlu, Ekim 2015-Şubat 2017 tarihleri arasında Kırıkkale Rafineri Müdürlüğü görevinde bulunmuştur. 1 Şubat 2017 tarihi itibarıyla Teknik İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

SEKTÖR

TUPRAŞ, DEPOLAMA VE TERMİNAL ALTYAPISINDAN GELEN REKABETÇİ GÜCÜNÜN DE OLUMLU KATKISIYLA ÜLKE İHTİYACININ TAMAMINI KARŞILAMIŞTIR.

MOTORİN TÜKETİMİ

22,3 milyon ton

BENZİN TÜKETİMİ

2,2 milyon ton

JET YAKITI TÜKETİMİ

4,4 milyon ton

TUPRAŞ TÜRKİYE PAZAR PAYI (ENDÜSTRİYEL ÜRÜNLER HARİÇ)

%60

TUPRAŞ DEPOLAMA KAPASİTESİ (OPET DAHİL)

%67

Düşük fiyat ortamının tetiklediği benzin talebi, rafineri kapasite kullanımının 2016 yılında da yüksek seyretmesini sağlamıştır. Sektör açısından; Çin'in küçük rafineri "teapot rafineri" kapasiteleri ve yeni Orta Doğu rafinerileriyle artan üretime karşın gelişmekte olan ülkelerdeki yavaşlayan ekonomik büyüme, zayıf orta distilat talebi 2016 yılında öne çıkan faktörlerdir. Yılın genelinde hafif distilat ve fuel oil cracklarının beklenenden daha iyi performans göstermesine karşın orta distilat crackları beklentilerin uzağında kalmıştır. Öte yandan, 2016 yılına 36,53 ABD doları/varil seviyesinden başlayan Dated Brent ham petrol fiyatı, ABD petrol kuyu sayılarında haftalık artışların devam etmesi, Çin'in stratejik petrol rezervi için ham petrol ithalatında azalış, Kasım ayında OPEC toplantısında OPEC'in 1,2 milyon varil/gün kesintide anlaşması ve OPEC dışı ülkelerin 558 bin varil/günlük kesinti ile sürece katkı vereceklerini açıklamasıyla birlikte 53 ABD doları/varil'in üzerine yükselmiştir. Ham petrol fiyatı, Fed faiz kararı ve küresel ekonomiye ilişkin beklentiler, ABD stoklarındaki değişimlere bağlı olarak 52-56 ABD doları/varil bandında hareket ederek 2016 yılını 54,94 ABD doları/varil seviyesinde kapatmıştır.

Türkiye ekonomisi ise 2016 yılında yaklaşık %3,0 oranında büyüme kaydetmiştir. Petrol ürünleri tüketiminde standart ve kayıt dışı ürünlerin kullanımı, alınan önlemlerle azalmıştır. GSYİH ile ilişkili olan toplam motorin talebi, yapılmakta olan 3. havalimanı, 3. köprü bağlantı yolları, İstanbul-Izmir otoyolu ve kentsel dönüşüm projeleri gibi büyük altyapı yatırımlarının etkisiyle 2016 yılında son yıllarda olduğu gibi %8,5'lik artışla 22,3 milyon tona ulaşmıştır. Başlangıç aşamasında olan yeni Çanakkale köprüsü gibi büyük yatırımlarla artmaya devam edeceği öngörülmektedir.

Motorin tüketimindeki artışta ekonomik büyümenin tüketime yansımalarının yanı sıra, özellikle motorinde 10 numara yağ ve benzeri nedenlerle yaşanan sorunların çözümü amacıyla baz yağlarda ÖTV iadesi uygulamasına geçilmesi ve titizlikle uygulanması etkili olmuştur.

Endüstriyel ürünler hariç Tüpraş'ın ürettiği ürünlerin pazar payı %60 seviyesinde, askeri ürünler hariç yurt içi motorin satışlarındaki piyasa payı ise %48 olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'de benzin tüketimi benzinli araç motorlarındaki verimlilik artışı ve araç parkındaki büyümenin etkisiyle son dört yıldır artış trendine girmiş ve 2016 yılında %7 oranında artmıştır. Tüpraş, depolama ve terminal altyapısından gelen rekabetçi gücünün de olumlu katkısıyla ülke ihtiyacının tamamını karşılamaktadır.

Havayolu taşımacılığı sektöründe son yıllarda görülen hızlı büyüme turizm sektöründe yaşanan düşüşle uçak trafiği bir önceki yıla göre %0,3 azalırken, yolcu sayısı %4,1 gerilemiş (7 milyon kişi) ve yaklaşık 174 milyon kişi olarak gerçekleşmiştir. Bu paralelde sivil jet yakıtı satışı bir önceki yılın 197 bin ton (%4) altında gerçekleşmiştir.

2016 yılında altyapı yatırımlarına bağlı hız kazanan asfaltlama çalışmalarının etkisiyle bitüm satışları 926 bin ton (%48) artışla 3,4 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

EPDK'nın 2011 yılı Eylül ayında yayınlanan tebliği doğrultusunda, benzine 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren yerli tarım ürününden elde edilmiş biyoetanol katılmaya başlanmış olup, mevcut biyoetanol katkı oranı %3'tür.

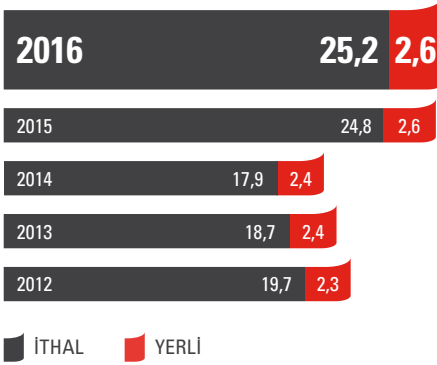

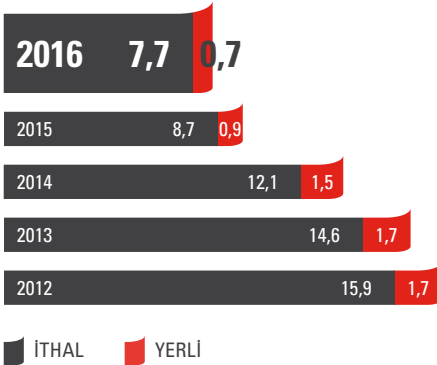
ÜRETİM VE SATIŞ

TUPRAŞ, HAM PETROL VE YARI MAMUL DAHİL 29,6 MİLYON TON ŞARJI ÜNİTELERİNE VERMİŞ VE TAM KAPASİTE KULLANIMI İLE REKOR GERÇEKLEŞTİRMİŞTİR.

HAM PETROL TEMİNİ (MİLYON TON)

HAM PETROL TEMİNİ (MİLYAR ABD DOLARI)

2016 yılında benzin talebinin ABD, Çin ve Hindistan gibi ülkelerde yükselen tüketimin de etkisiyle yüksek seyretmesine karşın, motorin ve jet yakıtı talepleri, gelişen ülkelerde ekonomik durağanlığın da etkisiyle nispeten zayıf seyretmiştir. Yüksek benzin ürün marjının üretimi cazip kılmasıyla artan global kapasite kullanımı ve talebin sınırlı toparlanması nedeniyle benzin dışındaki diğer ürünlerde arz fazlası oluşmuştur. Yılın genelinde hafif distilat ve fuel oil crackları beklenenden daha iyi performans göstermiş, buna karşın orta distilat crackları beklentilerin uzağında kalmıştır. Özellikle son çeyrekte taleplerdeki toparlanmanın orta distilat marjlarına yansımalarının en önemli nedenleri ertelenen global rafineri bakımlarının Eylül ayından sonra gerçekleşmesi, tarımsal ve ısınma amaçlı taleplerdeki artıştır. Yıl genelinde rafineri kârlılıkları, orta distilat üretim verimi yüksek olan rafinerileri olumsuz etkilemiştir.

2016 yılına 36,53 ABD doları/varil seviyesinden başlayan Dated Brent ham petrol fiyatı, ABD sondaj kulesi sayılarında haftalık artışların devam etmesi, Çin'in stratejik petrol rezervi için ham petrol ithalatında azalış, gelişmiş piyasalara yönelik Brexit kararı ile azalmasının ardından, Kasım ayında OPEC toplantısında OPEC'in 1,2 milyon varil/gün kesintide anlaşması ve OPEC dışı ülkelerin 558 bin varil/günlük kesinti ile sürece katkı vereceklerini açıklamasıyla birlikte 53 ABD doları/varil'in üzerine yükselmiştir.

Ham petrol fiyatı, Fed faiz kararı ve küresel ekonomiye ilişkin beklentiler, ABD stoklarındaki değişimlere bağlı olarak 52-56 ABD doları/varil bandında hareket ederek 2016 yılını 54,94 ABD doları/varil seviyesinde kapatmıştır.

Tüpraş, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajlarının sağlanması için ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona ve kaynak çeşitlendirmesine gitmektedir. Ham petrol alımlarının önemli bir kısmı ülkelerin ulusal petrol şirketleriyle yapılan yıllık anlaşmalar yoluyla gerçekleştirilmektedir. Bunun yanı sıra, ürün taleplerinin gerektirdiği özelliklere sahip ham petrol türleri için tedarik esnekliğini ve ilave opsiyonları artırmaya yönelik alımlar da değerlendirilmiştir.

Tüpraş yıl içinde 19 API ile 48 API arasında değişen gravitelerde, 10 ülkeden 18 farklı çeşit ham petrol alımı yapmıştır. 9,0 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşen toplam ithalatın 7,7 milyar ABD dolarını yıl içinde ikmal edilen 25,2 milyon ton ham petrol; 1,3 milyar ABD dolarını ürün ve yarı mamul ithalatı oluşturmuştur.

Tüpraş, iç piyasadaki ürün açıklarını ve dönemsel talep artışlarını karşılayabilmek amacıyla 3,7 milyon ton nihai ürün ve şarja verilmek üzere yarı mamul ithal etmiştir. Ürün ithalatının, 465 bin tonunu yüksek kükürtlü motorin, 1.240 bin tonunu motorin, 203 bin tonunu jet yakıtı, 1.097 bin tonunu düşük kükürtlü fuel oil, 628 bin tonunu HVGO oluşturmuştur.

Tüpraş'ın yurt içi petrol ürünlerinin fiyatları, Petrol Piyasası Kanunu'nda belirtilen en yakın piyasa olan CIF Cenova Akdeniz Platts fiyatlarıyla doğrudan ilişkilidir. İthalatın tamamen serbest olduğu yurt içi piyasada ürün fiyatları tam rekabet koşulları altında belirlenmektedir. Bu kapsamda rafinerilerin operasyonel kârlılığı tamamen uluslararası piyasalarda belirlenen ham petrol ve ürün fiyatları arasındaki fark olarak tanımlanan ürün crack marjları ile açıklanmaktadır. Öte yandan, 2016 yılında Tüpraş'ın işletme giderleri çıkarılmış net rafineri marjı ise 6,03 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tüpraş'ın aralarında üretim ve satış optimizasyonuna olanak tanıyan dört rafineriye sahip olması ve rafinerilerin ülke genelinde büyük tüketim bölgelerine yakın konumlanmış olması, kesintisiz ikmal imkânı sağlamaktadır.

Tüpraş rafinerilerinin diğer bölge rafinerilerine yapısal üstünlükleri:

- Rafinerilerin büyük tüketim merkezlerine yakın konumlandırılmış olması,
- Rafineri tasarımlarının ağır ve yüksek kükürtlü ham petrol işleyebilmesi,
- Hacimli ham petrol ve ürün alımlarının getirdiği fiyat avantajları,
- Ham petrol tedarik merkezlerine yakınlıkla uygun maliyet ve çeşitlilikte ham petrol tedarik edilebilmesi,
- Türkiye'nin pek çok üründe net ithalatçı konumunda olması,
- Ham petrol ve ürün ithalatı ve satışı kanalları için güçlü altyapı ve tesis,
- Yurt içi müşterilere direkt boru hattı bağlantıları,
- Yüksek ihracat kabiliyetidir.

Tüpraş, Türkiye genelinde 37 çeşit petrol ürününün tedarikini sağlamaktadır. Doğrudan ürün satışı yapılan müşteriler, T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından lisanslandırılmış akaryakıt, LPG, ihrakiye, jet yakıtı ve madeni yağ dağıtım firmaları, sanayide ağırlıklı olarak petrol ürünlerini kullanan petrokimya ve boya şirketleri, Karayolları Genel Müdürlüğü, belediyeler ile bu kurumlar tarafından onaylanmış müteahhit firmalar ve Türk Silahlı Kuvvetleri adına Milli Savunma Bakanlığı'dır.

TOPLAM SATIŞLAR (MİLYON TON)

2016	24,8	5,5	30,3
2015	22,2	6,5	28,7
2014	16,9	5,3	22,2
2013	19,2	4,8	24,1
2012	19,6	5,9	25,4

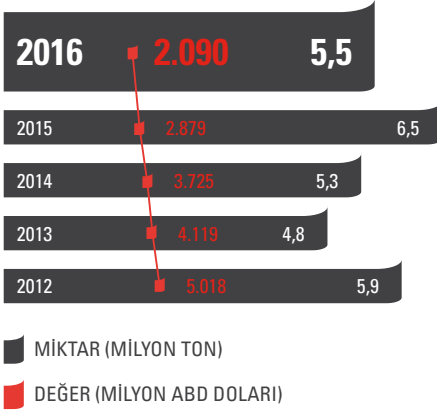
■ YURT İÇİ SATIŞ

■ İHRACAT

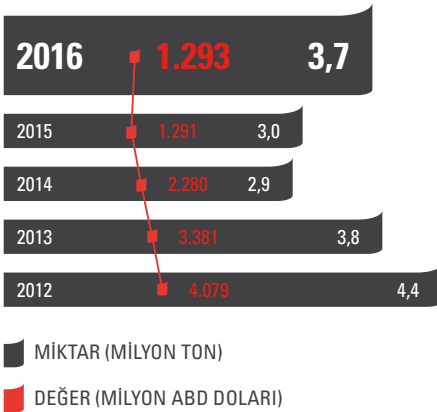
ÜRETİM VE SATIŞ

2016 YILINDA TOPLAM 2,1 MİLYAR ABD DOLARI DEĞERİNDE 5,5 MİLYON TON ÜRÜN DİŞ SATIMI GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR.

ÜRÜN DİŞ SATIMI

ÜRÜN DİŞ ALIMI

Uluslararası rafinaj kârlılıklarının yarı yarıya azalması ve yaşanan duruşlara rağmen Tüpraş, 2016 yılında 28,3 milyon tonu ham petrol ve 1,3 milyon tonu yarı mamul olmak üzere toplam 29,6 milyon ton şarjı ünitelerine vermiş ve tam kapasite kullanımı ile rekor gerçekleştirmiştir. Yüksek kapasite kullanımına rağmen, dönüşüm ünitelerinin etkin kullanımı ve Fuel Oil Dönüşüm Ünitesi'nin katkısıyla %76,6 oranında beyaz ürün üretimi gerçekleştirilmiş ve 27,9 milyon ton ürün üretilmiştir.

Tam kapasite kullanımı ve uygulanan satış stratejilerinin etkisiyle, 2016 yılında 24,8 milyon ton yurt içi, 5,5 milyon ton ihracat olmak üzere, geçen yılın 1,5 milyon ton (%5) üzerinde, 30,3 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir.

Ürün crack marjları dikkate alınarak yapılan optimizasyon ve talep paralelinde benzin, motorin ve bitüm üretiminde maksimizasyona gidilmiş, yurt içinde geçen yılın 2,5 milyon ton üzerinde satış yapılmıştır. Yurt içi satışlarda motorin ve bitümde, toplam satışlarda ise benzin, motorin, bitüm ve satış toplamında rekor satışlar gerçekleştirilmiştir.

Türkiye sivil motorin tüketiminin 2016 yılında %8,5 artış göstererek 22,3 milyon tona ulaşmıştır. Fuel Oil Dönüşüm Projesi'nin katkısıyla motorin üretimindeki artışın paralelinde Tüpraş, yurt içi satışlarını geçen yılın 1,7 milyon ton üzerinde (%18) artırarak ülke talebinin %48'ini karşılamıştır.

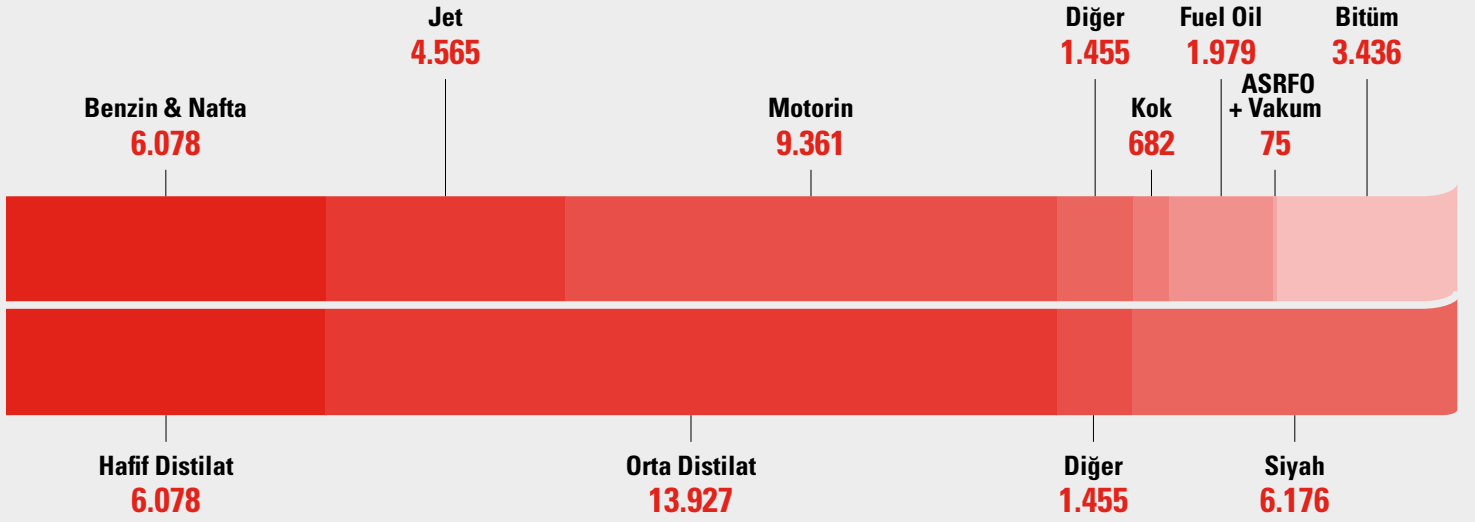
Havayolu taşımacılığı sektöründeki büyüme, turizm sektöründe yaşanan düşüşle uçak trafiği bir önceki yıla göre %0,3 azalırken, yolcu sayısı %4,1 düşüşle (7 milyon kişi) yaklaşık 174 milyon kişi olarak gerçekleşmiştir. Bu paralelde sivil jet yakıtı satışı bir önceki yılın 197 bin ton (%4) altında gerçekleşmiştir.

2016 yılında altyapı yatırımlarına bağlı hız kazanan asfaltlama çalışmalarının etkisiyle bitüm satışları 496 bin ton (%17) artışla 3,4 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

Ülke talebinin üzerinde ürettiği nitelikli ürünleri, uluslararası pazarlara da sunan Tüpraş, 2016 yılında da konjonktürdeki değişiklikler paralelinde, yurt içi piyasanın pazar koşullarına bağlı olarak daraldığı dönemlerde, ortaya çıkan talep fazlası ürünlerin ihraç edilmesi, üretim ve stok maliyetlerinin aşağı çekilmesini sağlarken, döviz riskine karşı doğal korunma mekanizması da oluşturmaktadır. 2016 yılında toplam 2,1 milyar ABD doları değerinde 5,5 milyon ton ürün dış satımı gerçekleştirilmiştir. İhracatın 2,9 milyon tonunu benzin, 1,5 milyon tonunu fuel oil, 194 bin tonunu jet yakıtı, 159 bin tonunu ASRFO, 648 bin tonunu reformate, 67 bin tonunu motorin, 27 bin tonunu LPG, 9 bin tonunu nafta ve 5 bin tonunu White Spirit oluşturmuştur.

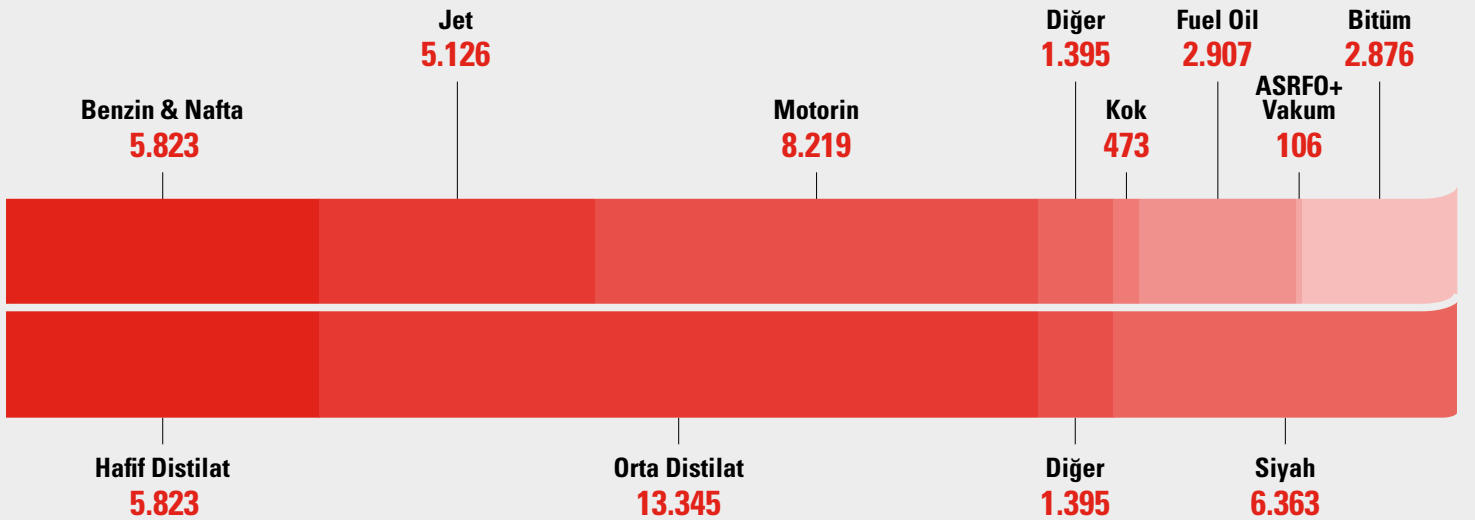
2016 ÜRETİMİ 27.928 BİN TON

%76,6 BEYAZ ÜRÜN

2015 ÜRETİMİ 27.268 BİN TON

%75,4 BEYAZ ÜRÜN

ÜRETİM VE SATIŞ

FUEL OİL DÖNÜŞÜM ÜNİTESİ'NİN KATKISIYLA %76,6 ORANINDA BEYAZ ÜRÜN ÜRETİMİ GERÇEKLEŞTİRİLMİŞ VE 27,9 MİLYON TON ÜRÜN ÜRETİLMİŞTİR.

TUPRAŞ RAFİNERİLERİ ÜRETİMLERİ (BİN TON)

ÜRÜNLER	2015	2016	DEĞİŞİM %
LPG	904	976	8,0
Benzin / Nafta	5.823	6.078	4,4
Jet Yakıtı / Gazyağı	5.126	4.565	-10,9
Motorin	8.219	9.361	13,9
Orta Distilat	13.345	13.927	4,4
Fuel Oil	2.907	1.979	-31,9
Bitüm	2.876	3.436	19,5
Makina Yağları	133	126	-5,5
ASRFO/Vakum	106	75	-28,9
Kok	473	682	45,0
Diğer	701	649	-7,4
TOPLAM ÜRETİM	27.268	27.928	2,42

TÜPRAŞ RAFİNERİLERİ SATIŞLARI (BİN TON)

ÜRÜNLER	2015	2016	DEĞİŞİM %
LPG	1.031	1.126	9,2
Nafta	246	219	-10,9
Benzin	2.043	2.155	5,5
Jet Yakıtı / Gazyağı	4.804	4.529	-5,7
Motorin	9.170	10.820	18,0
Orta Distilat	13.974	15.349	9,8
Fuel Oil	1.191	1.343	12,8
Bitüm	2.871	3.367	17,3
Makina Yağları	126	129	1,8
Kok	469	728	55,2
Diğer	294	348	18,5
TOPLAM YURT İÇİ SATIŞLAR	22.245	24.764	11,3
DIŞ SATIM	6.494	5.491	-15,4
TOPLAM SATIŞ	28.739	30.255	5,3

İZMİT RAFİNERİSİ

TÜRKİYE PETROL ÜRÜNLERİ TÜKETİMİNİN YAKLAŞIK %35'İNİN GERÇEKLEŞTİĞİ TÜKETİM MERKEZİNİN ODAĞINDA YER ALAN İZMİT RAFİNERİSİ, EURO V STANDARTLARINDA ÜRETİM YAPMAKTADIR.

KAPASİTE KULLANIM ORANI

%107,4

RAFİNAJ KAPASİTESİ

11,0 milyon ton

NELSON KOMPLEKSİTE

14,5

DEPOLAMA KAPASİTESİ

3,03 milyon m³

DÖNEM SONU ÇALIŞAN SAYISI

1.923

Üretime 1961 yılında 1 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesi ile başlamış olan İzmit Rafinerisi'nin, yıllar içinde gerçekleştirilen önemli kapasite artırımları ve yatırımlar sonucunda tasarım kapasitesi 11,5 milyon ton/yıla ulaşmıştır. Beyaz ürün verimliliğini iyileştirme çalışmaları sonucunda değişen ham petrol işleme tasarım kapasitesi, 11,0 milyon ton/yıl olarak tescil edilmiştir.

Türkiye petrol ürünleri tüketiminin yaklaşık %35'inin gerçekleştiği tüketim merkezinin odağında yer alan İzmit Rafinerisi, Euro V standartlarında üretim yapmaktadır.

İzmit Rafinerisi'nde, 4,2 milyon ton ağır siyah ürünü AB standartlarında çoğunluğu motorin olmak üzere benzin ve LPG gibi daha değerli yaklaşık 3,5 milyon ton çevreci beyaz ürüne dönüştüren Fuel Oil Dönüşüm Tesisi, 2014 yılı sonunda tamamlanmıştır.

Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin devreye girmesiyle İzmit Rafinerisi Nelson Kompleksite değeri 14,5 ile dünyanın dönüşüm oranı en yüksek rafinerilerinden biri olmuştur.

2016 yılında İzmit Rafinerisi'nde 10,8 milyon tonu ham petrol olmak üzere yarı mamul dâhil toplam 11,8 milyon ton şarj verilerek tam kapasite kullanımı gerçekleştirilmiştir.

Rafineride ana ürün olarak LPG, nafta, benzin, jet yakıtı, gaz yağı, motorin, kalorifer yakıtı, fuel oil ve bitümden oluşan toplam 11,0 milyon ton petrol ürünü üretilmiştir. 2016 yılında 12,3 milyon tonu yurt içine olmak üzere, toplam 14,8 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir.

İZMİT RAFİNERİSİ SATIŞ (MİLYON TON)

2016 **14,8**

2015 13,6

2014 9,6

2013 10,7

2012 11,6

İZMİR RAFİNERİSİ

İZMİR RAFİNERİSİ'NDE, 2016 YILINDA 7,3 MİLYON TONU YURT İÇİNDE OLMAK ÜZERE TOPLAM 10,4 MİLYON TON ÜRÜN SATIŞI GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR.

KAPASİTE KULLANIM ORANI

%106,3

RAFİNAJ KAPASİTESİ

11,0 milyon ton

NELSON KOMPLEKSİTE

7,66

DEPOLAMA KAPASİTESİ

2,51 milyon m³

DÖNEM SONU ÇALIŞAN SAYISI

1.353

İzmir Rafinerisi, Türkiye'nin artan petrol ürünleri talebini karşılamak amacıyla 1972 yılında 3 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesiyle üretime başlamış ve o tarihten bu yana, önemli kapasite artırımları ve ünite modernizasyonlarıyla gelişerek kapasitesi 1987 yılında 10 milyon ton/yıla ulaşmıştır. 2007 yılında destilasyon kapasitesindeki revizyonlar da göz önüne alınarak rafinerinin ham petrol işleme kapasitesi 11 milyon ton/yıl olarak tescil edilmiştir.

7,66 Nelson Kompleksitesi'ne sahip olan Rafineri'de, 2016 yılında 11,5 milyon tonu ham petrol olmak üzere yarı mamuller dâhil toplam 11,7 milyon ton şarja verilerek tam kapasite kullanım gerçekleştirilmiştir.

Ana ürünler olarak LPG, nafta, benzin, jet yakıtı, motorin, baz yağ, kalorifer yakıtı, fuel oil, bitüm, wax, ekstrakt ve diğer ürünlerden oluşan, satılabilir 11,2 milyon ton petrol ürünü üretilmiştir. İzmir Rafinerisi, Türkiye'de 400 bin ton/yıl kapasiteli makine yağları üretim kompleksine sahip tek rafineridir.

İzmir Rafinerisi'nde, 2016 yılında 7,3 milyon tonu yurt içine olmak üzere toplam 10,4 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir.

İZMİR RAFİNERİSİ SATIŞ (MİLYON TON)

2016	10,4
2015	10,4
2014	8,5
2013	8,8
2012	9,4

KIRIKKALE RAFİNERİSİ

NELSON KOMPLEKSİTESİ 6,32 OLAN KIRIKKALE RAFİNERİSİ, TÜRKİYE’NİN EN BÜYÜK KARA TANKERİ DOLUM KAPASİTESİNE DE SAHİPTİR.

KAPASİTE KULLANIM ORANI

%101,3

RAFİNAJ KAPASİTESİ

5,0 milyon ton

NELSON KOMPLEKSİTE

6,32

DEPOLAMA KAPASİTESİ

1,41 milyon m³

DÖNEM SONU ÇALIŞAN SAYISI

865

1986 yılında başta Ankara olmak üzere İç Anadolu, Doğu Akdeniz ve Doğu Karadeniz bölgelerindeki birçok ilin petrol talebini karşılamak amacıyla kurulan Kırıkkale Rafinerisi, hydrocracker, izomerizasyon, dizel kükürt giderme ve CCR reformer ünitelerinin ilave edilmesiyle genişletilerek Akdeniz standartlarına göre orta düzeyde kompleksiteye sahip bir rafineri haline getirilmiştir.

Nelson Kompleksitesi 6,32 olan Kırıkkale Rafinerisi, Türkiye’nin en büyük kara tankeri dolum kapasitesine de sahiptir.

Yıllık 5 milyon ton ham petrol işleme kapasitesine sahip olan Rafineri’nin ham petrol ikmali, Ceyhan-Kırıkkale boru hattı kullanılarak Botaş’ın Ceyhan Terminali’nden sağlanmaktadır.

İzmit Fuel Oil Dönüşüm Tesisi’nin üretime başlamasıyla Kırıkkale Rafinerisi, hedeflenen şekilde 2016 yılında 5,0 milyon ton ham petrol olmak üzere, yarı mamullerle birlikte toplam 5,1 milyon ton şarja ulaşmış ve tam kapasite kullanımı gerçekleştirmiştir.

Ana ürünler olarak LPG, benzin, jet yakıtı, gaz yağı, motorin, fuel oil, bitüm ve Fuel Oil Dönüşüm Projesi’nde şarj edilecek ürünlerle beraber 4,8 milyon ton petrol ürünü üretilmiş ve rafineri transferleriyle beraber 4,4 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir.

KIRIKKALE RAFİNERİSİ SATIŞ (MİLYON TON)

2016 4,4

2015 4,0

2014 3,6

2013 3,8

2012 3,4

BATMAN RAFİNERİSİ

BATMAN RAFİNERİSİNDE 2016 YILINDA 1,0 MİLYON TON İLE TÜM ZAMANLARIN HAM PETROL İŞLEME REKORU KIRILMIŞTIR.

KAPASİTE KULLANIM ORANI

%92,5

1955 yılında işletmeye açılan Batman Rafinerisi, yıllık 330 bin ton ham petrol işleme kapasitesiyle Türkiye'nin ilk rafinerisi olma özelliğini taşımaktadır.

1960 yılında gerçekleştirilen bir darboğaz giderme projesi ve 1972'de yeni ham petrol işleme ünitesinin devreye alınmasıyla Batman Rafinerisi'nin yıllık ham petrol işleme kapasitesi 1,1 milyon ton/yıla ulaşmıştır.

Yerli ham petrol kaynağına yakınlık avantajına sahip olan Batman Rafinerisi, dönüşüm ünitelerinin bulunmaması nedeniyle basit bir konfigürasyona sahiptir ve Nelson Kompleksite Endeksi 1,83'tür.

Batman Rafinerisi'nde 2016 yılında 1,0 milyon ton ile tüm zamanların bitüm modunda ham petrol işleme rekoru kırılmıştır.

2016 yılında bitüm taleplerinde iyileşme paralelinde rafineri üretiminden 603 bin ton bitüm satışı ile tüm zamanların en yüksek değerine ulaşılmıştır. Ayrıca, Kırıkkale Rafinerisi'nden taşınan ürünlerle, AB standartlarında ürün satışı gerçekleştirilen Batman Rafinerisi'nde 151 bin ton motorin ve 18 bin ton benzin satışı gerçekleştirilmiştir.

Batman Rafinerisi'nde üretilen yarı mamul kapsamındaki ürünler, Kırıkkale ve İzmir Rafinerisi'nden ise motorin ve benzin ürünleri karayolu ile karşılıklı olarak taşınmaktadır.

RAFINAJ KAPASİTESİ

1,1 milyon ton

NELSON KOMPLEKSİTE

1,83

DEPOLAMA KAPASİTESİ

253 bin m³

DÖNEM SONU ÇALIŞAN SAYISI

463

BATMAN RAFİNERİSİ SATIŞ (BİN TON)

2016

758

2015

745

2014

429

2013

808

2012

1.110

DAĞITIM

OPET, 2016 YILINDA YAKLAŞIK %8 BÜYÜYEN AKARYAKIT DAĞITIM SEKTÖRÜNDE PAZAR PAYINI KORUYARAK İKİNCİLİK KONUMUNU SAĞLAMLAŞTIRMİŞTIR.

TOPLAM CİRO

20.534 milyon TL

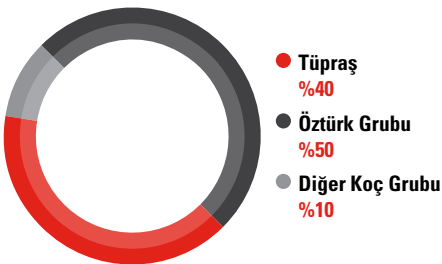
NET KÂR

399 milyon TL

YURT DIŞI GELİRLERİNİN PAYI

%13

ORTAKLIK YAPISI

Opet, akaryakıt dağıtım sektöründe, perakende satışlar, ticari ve endüstriyel satışlar, depolama ve uluslararası ürün ticareti alanlarında faaliyet göstermektedir. Ayrıca Alman madeni yağ şirketi Fuchs ile %50-50 ortaklığı Opet-Fuchs kanalıyla madeni yağların üretimi ve pazarlamasını, Türk Hava Yolları ile %50-50 ortaklığı THY-Opet ile de jet yakıtı ikmali ve satışını yapmaktadır.

Opet, 2016 yılında %8 büyüyen akaryakıt dağıtım sektöründe pazar payını artırarak ikincilik konumunu sağlamlaştırmıştır.

2016 yılı Opet'in etkin konumlanmış bayi ağı ile satışlarını pazar büyümesi üzerinde artırdığı bir yıl olmuştur. Bununla birlikte kur ve fiyat hareketlerine karşı Şirket, risk politikaları çerçevesinde hareket ederek finansal düzeyde olumlu yönde etkilenmiştir.

İştiraklerden THY Opet, Türkiye'deki 51 havalimanının tamamında yerli ve yabancı pek çok havayoluna hizmet vermektedir. 2015 yılına göre satış hacmi, konjonktürel şartlar nedeniyle %7 düşerek 2016 yılında 3,7 milyon m³ jet yakıtı satışı gerçekleştirmiştir.

ÖDÜLLER VE BAŞARILAR

1.500'ün üzerinde Opet ve Sunpet bayisiyle tüketiciye hizmet veren Opet, "Kusursuz Hizmet Anlayışı" ile sektöründe tüketicinin ilk tercihi olmayı hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda yapılan çalışmalar sonucu 2016 yılında Şirket, başarısını aldığı pek çok ödülle perçinlemiştir.

2016 yılında Şirket'in aldığı ödüller aşağıda sıralanmıştır:

- Capital Dergisi / Akaryakıt sektörünün "En Beğenilen Şirketi" ödülü

- IPSOS ve KalDer / "Müşteri Bağlılık Seviyesi En Yüksek Marka"
- Türkiye İtibar Akademisi / "Türkiye'nin En İtibarlı Akaryakıt Dağıtım Markası"
- Woman to Watch / Yönetim Kurulu Üyesi ve Kurucu Sayın Nurten Öztürk, "Yaşam Boyu Onur Ödülü"
- "Barcelona'da Bir Gün" isimli reklam filmi / "Kristal Elma Bronz" ve "Felis Başarı Ödülü"
- "Kaçan Otobüs" isimli reklam filmi / "Felis Başarı Ödülü"
- Lovemark / Akaryakıt sektöründe 3'üncü kez "Aşkla Bağlanılan Marka"
- Marketing Power / İnovatif pazarlama uygulamaları
- Brandage Dergisi / Marka ürün eşleşmesi "Arda Turan-Opet En İyi Eşleşme"
- Euro Cloud Awards'ta Machine Learning kategorisinde Türkiye 2'nciliği

ÇEVREYE VE TOPLUMA SAYGI

Kararlarını tüm paydaşlarına karşı yüksek sorumluluk anlayışı ve etik değerleri doğrultusunda alan Opet, sosyal sorumluluk projelerini bu bilinçle geliştirmekte ve uygulamaktadır. Sosyal sorumluluğa odaklanmayı kurum kültürünün bir parçası haline getiren Opet, "Tarihe Saygı", "Yeşil Yol", "Örnek Köy", "Temiz Tuvalet" ve "Trafik Dedektifleri" gibi birçok başarılı projeye imza atmıştır.

2017 YILI BEKLENTİ, HEDEF VE STRATEJİLER

2017 yılının, Şirket'in önceliği olan müşteri memnuniyeti korunarak, kârlılığında ödün vermeden sektör büyümesinin üzerinde bir büyüme hedeflenen ve bu hedefler doğrultusunda gerekli yatırımların yapılacağı bir yıl olması beklenmektedir.

DENİZ TAŞIMACILIĞI

DİTAŞ, 2016 YILINDA 9,3 MİLYON TON HAM PETROL VE 5,9 MİLYON TON PETROL ÜRÜNÜ TAŞIMASI YAPMIŞTIR.

TAŞINAN HAM PETROL MİKTARI

9,3 milyon ton

TAŞINAN HAM PETROL VE PETROL ÜRÜNÜ

15,2 milyon ton

NET SATIŞLAR

151,3 milyon ABD doları

DİTAŞ Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş., deniz tankerleri satın alarak, inşa ettirerek veya kiralayarak bunları ham petrol ve petrol ürünlerinin deniz nakliyatında kullanmak amacıyla, TPAO, İpraş ve Türk Donanma Vakfı tarafından 16.03.1974 tarihinde İstanbul'da kurulmuştur.

Armatörlük, brokerlik/gemi kiralama, kılavuzluk, römorkörcülük, denetim ve acentelik hizmetleri veren Ditaş, Tüpraş'ın ihtiyaçları doğrultusunda ham petrol taşımacılığı, Tüpraş ve diğer tedarikçilerin de ihtiyaçlarını dikkate alarak petrol ürünü taşımacılığı yapmaktadır. Şirket bu hizmetleri sahip olduğu tankerlerin yanı sıra, zaman ve sefer esaslı olarak kiraladığı tankerler aracılığıyla gerçekleştirmektedir.

İpraş'ın Ditaş'taki %29 hissesi, 1983 yılında Şirket'in kuruluş aşamasında Tüpraş'a devredilmiştir. Tüpraş Ekim 2002'de Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait %50,98'lik Ditaş hissesini satın alarak Ditaş hisselerinin toplam %79,98'ine sahip olmuştur.

TOPLAM 15,2 MİLYON TON TAŞINDI

40 yılı aşkın deneyimiyle Tüpraş'a operasyon ve maliyet avantajı sağlayan Ditaş, 2016 yılında 9,3 milyon ton ham petrol ve 5,9 milyon ton petrol ürünü taşıması yapmıştır. Ham petrol taşımalarının %95,5'i, petrol ürünü taşımalarının ise %49,9'u Tüpraş rafinerileri ihtiyacı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Ditaş, 2016 yılında toplam ürün taşımalarının %44,6'sını THY Opet, %5,5'ini ise diğer dağıtım kuruluşları adına yapmıştır.

ACENTELİK HİZMETLERİ

Yerli ve yabancı tankerleri kiralayarak gemi sahipleriyle ham petrol ve petrol ürünlerinin ithalat ve ihracatçıları arasında aracılık görevi yapma fonksiyonuna sahip olan Ditaş, liman ve boğaz acentelik hizmetlerini de sağlamaktadır.

Şirket, Tüpraş'ın İzmit ve Aliaga limanlarında ihtiyaç duyulan römorkörcülük ve palamar hizmetlerini Ditaş filosundaki 11 adet römorkör, sekiz adet palamar botu, iki adet servis botu ve bir adet pilot motoru ile sürdürmektedir. 2014 yılında inşasına başlanan deniz araçları yatırımları 2016 yılında tamamlanmış, üç adet palamar botu, iki adet servis botu ve iki adet römorkör teslim alınarak filoya dahil edilmiştir.

BAĞLI ORTAKLIKLARI

Ditaş, 2006 sonrası yeniden yapılanma ve büyüme sürecine girmiş olup bu süreç çerçevesinde, bağlı ortaklıklar tablosunda görüldüğü üzere sermayesi %100 Ditaş'a ait 14 şirket kurulmuştur.

İKİ YENİ ÜRÜN TANKERİ FİLOYA KATILDI

Ditaş, 164.859 DW tonluk bir ham petrol tankeri, 51.532 DW tonluk ham petrol/ürün tankeri, toplam 90.534 DW tonluk yedi ürün tankeri ve 11 adet römorkör, yedi adet palamar botu, iki adet servis botu ve bir adet pilot botu ile faaliyetlerini sürdürmektedir.

Daha önce time-charter kirasında bulunan iki ürün tankeri 2016 yılı Şubat ayında satın alınmış ve T.Caroline Tankeri Karaköy Tankercilik A.Ş. aktiflerine, T.Nevbahar Tankeri ise Çengelköy Tankercilik A.Ş. aktiflerine kaydedilmiştir.

TOPLAM 347 BİN DWT'LUK YENİ TANKER KAPASİTESİ

2016 yılı Şubat ayında Hyundai tersanesi ile 158.000 DWT'luk iki yeni Suezmaks tanker inşası için kontrat imzalanmış ve gemilerin inşasına başlanmıştır. Ayrıca 15.000 DWT'luk bir adet asfalt tankeri ile 16.000 DWT'luk bir adet ürün tankeri inşası için anlaşma imzalanmıştır.

KALİTELİ, EMNİYETLİ VE ÇEVRECİ HİZMET

Şirket, merkez ofis ve gemiler için ISO 9001-2008 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001-2004 Çevre Yönetim Sistemi, gemiler için ISM (Uluslararası Emniyetli İşletim) kod, ISPS (Uluslararası Gemi ve Liman Güvenlik Kuralları) kod ve MLC (Denizcilik Çalışma Konvansiyonu) Uygunluk sertifikalarına sahiptir.

İzmit ve İzmir Terminali'nin ISO 9001-2008 Kalite Yönetim Sistemi ve ISO 14001 - 2004 Çevre Yönetim Sistemi Belgeleri mevcuttur. Ayrıca İzmir Terminal kılavuzluk, römorkaj ve palamar hizmetleri için Uluslararası Pilotaj Organizasyonu Standardı'na Uygunluk Sertifikası (ISPO) alınmış, böylece Ditaş ISPO Sertifikası'na sahip Türkiye'de ilk, dünyada 11'inci şirket unvanını almıştır.

Tanker işletmeciliğinde önemli bir referans olan ve petrol şirketleri tarafından uygulanması talep edilen TMSA 2 uygulama çalışmaları devam etmektedir. Ditaş işletmesinde bulunan gemilerin, OCIMF Sire sistemine üye kuruluşlarca denetimleri yapılmakta, uygunlukları bulunmaktadır. Faaliyetlerini kurumsal vatandaşlık bilinciyle yürüten Ditaş, aynı zamanda KalDer ve Deniz Temiz Derneği/ TURMEPA üyesidir.

Kaliteli, emniyetli ve çevreci hizmet için çalışma alanında ilgili ulusal ve uluslararası mevzuat sürekli takip edilmekte, gerekli uyum çalışmaları zamanında tamamlanmaktadır. Ayrıca gemiler ve terminaller için 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili yönetmelikler kapsamında alınması gereken eğitimler alınmış, risk değerlendirme, acil eylem planları, periyodik sağlık kontrolleri vb. gibi mevzuat gereği yapılması gereken işler iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimleri ile birlikte yürütülmektedir.

107 GEMİYE DENETİM

2009 yılında Tüpraş deniz terminallerine gelen ham petrol, kimyasal ve ürün gemilerin operasyonları sırasında emniyeti artırmak amacıyla yük operasyon kaptanlığı hizmeti verilmeye, 2010 yılından itibaren ise gelen gemilerin ulusal, uluslararası kurallara ve Tüpraş standartlarına uygunluğu kontrol edilip raporlanmaya başlanmıştır.

Bu kapsamda 2016 yılında İzmit ve İzmir terminallerinde toplam 107 adet gemiye denetim, 134 gemiye loading master (yük operasyon kaptanlığı) hizmeti verilmiştir.

DENİZ TAŞIMACILIĞI

DİTAŞ, 2016 YILINDA TOPLAM ÜRÜN TAŞIMALARININ %49,9'UNU TÜPRAŞ, %44,6'SINI THY OPET, %5,5'İNİ İSE DİĞER DAĞITIM KURULUŞLARI ADINA YAPMIŞTIR.

FİNANSAL GÖSTERGELER

MİLYON ABD DOLARI	2012	2013	2014	2015	2016
Net Satışlar	159,0	103,1	101,7	113,6	151,3
İşletme Kârı	22,8	25,2	27,3	37,1	40,5
Net Kâr	19,7	4,7	24,6	25,0	32,0

TAŞINAN HAM PETROL VE PETROL ÜRÜNLERİ

BİN TON	2012	2013	2014	2015	2016
Ham petrol	14.850	6.435	4.825	6.606	9.332
rn	3.106	3.126	3.526	5.209	5.869

DİTAŞ'IN SERMAYE YAPISI

HİSSEDARLAR	HİSSE ADEDİ	ÖDENMİŞ SERMAYE (TL)	(%)
Tüpraş	799.800.000	7.998.000	79,98
TSK Güçlendirme Vakfı	200.000.000	2.000.000	20,00
Aygaz-Akpa-Demir Export	200.000	2.000	0,02
TOPLAM	1.000.000.000	10.000.000	100,00

DİTAŞ DENİZ İŞLETMECİLİĞİ VE TANKERCİLİĞİ A.Ş.'NİN BAĞLI ORTAKLIKLARI

ŞİRKET	SAHİP OLDUĞU DENİZ ARACI
Üsküdar Tankercilik A.Ş.	T.Sevgi Tankeri
Kadıköy Tankercilik A.Ş.	T.Gönül Tankeri
Beykoz Tankercilik A.Ş.	Cumhuriyet Tankeri ve inşa aşamasında T.Sadberk Tankeri (2017 yılında aktifleştirecektir.)
T.Damla Denizcilik A.Ş.	Römorkörler ve Palamar Botları
Sarıyer Tankercilik A.Ş.	T.Suna Tankeri
Karşıyaka Tankercilik A.Ş.	T.Leyla Tankeri
Kartal Tankercilik A.Ş.	T.Esra Tankeri
Maltepe Tankercilik A.Ş.	T.Aylin Tankeri
Karaköy Tankercilik A.Ş.	T.Caroline Tankeri
Çengelköy Tankercilik A.Ş.	T.Nevbahar Tankeri
Bakırköy Tankercilik A.Ş.	İnşa Aşamasında T.Semahat Tankeri (2017 Yılında Aktifleştirecektir.)
Pendik Tankercilik A.Ş.	İnşa Aşamasında Yeni Asfalt Tankeri (RMK Marine) (2018 Yılında Aktifleştirecektir.)
Tuzla Tankercilik A.Ş.	İnşa Aşamasında Yeni Ürün Tankeri (RMK Marine) (2019 Yılında Aktifleştirecektir.)

ŞİRKET	KİRASINDAKİ DENİZ ARACI
Salacak Tankercilik A.Ş. (*)	Elif Tuba Tankeri Kaya Tuna Tankeri Kuzey Ekim Tankeri

(*) THY Opet'in kurduğu Kuzey Tankercilik A.Ş. ve Güney Tankercilik A.Ş. aktiflerinde bulunan tankerlerin işletmecilik hizmeti, bareboat kira anlaşması ile Salacak Tankercilik A.Ş. tarafından yürütülmektedir.

DENİZ TAŞIMACILIĞI

DİTAŞ ISPO SERTİFİKASI'NA SAHİP TÜRKİYE'DE İLK, DÜNYADA 11'İNCİ ŞİRKET UNVANINI ALMIŞTIR.

ŞİRKET'İN SAHİP OLDUĞU DENİZ ARAÇLARI

DİTAŞ TANKERLERİ	M/T CUMHURİYET	M/T T.SEVGİ	M/T T.GÖNÜL	M/T T.SUNA	M/T T.LEYLA	M/T T.ESRA	M/T T.AYLİN	M/T T.CAROLINE	M/T T.NEVBAHAR
Tanker Tipi	Ham petrol	Petrol Ürünü/ Kimyasal	Petrol Ürünü/ Kimyasal	Petrol/ Kimyasal	Petrol Ürünü/ Kimyasal	Asfalt/ Kimyasal	Asfalt/ Kimyasal	Petrol Ürünü/ Kimyasal	Petrol Ürünü/ Kimyasal
Yapım Yılı	2001	2008	2009	2012	2011	2014	2015	2009	2009
Slop Tank Kapasitesi (m³)	4.443	406,4	413,4	1.019,36	141,4			417,3	545,8
Kargo Tank Kapasitesi (m³)	173.759	12.247	12.224	52.925	7.209	17.643	17.643	12.224	12.440
DWT (ton)	164.859	10.983	10.873	51.532	6.297	19.968	19.968	10.901	11.544
GRT (ton)	84.476	7.318	7.318	29.754	4.225	15.674	15.674	7.273	8.482
Net Tonaj (ton)	53.710	3.651	3.651	14.116	2.047	4.702	4.702	3.653	3.742
Uzunluk (m)	274,18	131,85	131,85	183,31	121,62	156,50	156,50	131,85	130,12

İŞLETME ALTINDA OLAN TANKERLER

	M/T ELİF TUBA	M/T KAYA TUNA	M/T KUZEY EKİM
Tanker Tipi	Petrol Ürünü/Kimyasal	Petrol Ürünü/Kimyasal	Petrol Ürünü/Kimyasal
Yapım Yılı	2007	2007	2009
Slop Tank Kapasitesi (m³)	686,5	688,0	765,0
Kargo Tank Kapasitesi (m³)	13.371	13.367	20.850
DWT (ton)	13.011	13.027	19.993
GRT (ton)	8.539	8.539	12.560
Net Tonaj (ton)	4.117	4.117	6.106
Uzunluk (m)	128,6	128,6	149,6

STRATEJİ

ÜLKENİN PETROL ÜRÜNLERİ İHTİYACINI KARŞILARKEN, YENİLİKÇİ UYGULAMALARLA SEKTÖRÜ YÖNLENDİRMEK VE MÜŞTERİ MEMNUNİYETİNİ EN ÜST DÜZEYDE SAĞLAMAK TUPRAŞ'IN STRATEJİSİNİN ODAK NOKTASIDIR.

RAFINAJ KAPASİTESİ

28,1 milyon ton

2006-2016 YATIRIM HARCAMASI

5,7 milyar ABD doları

Gelişen Türkiye'nin enerji ihtiyacı da aynı paralelde artmaktadır. Artan enerji ihtiyacının güvenli bir şekilde sağlanması ve böylelikle sürdürülebilir büyümenin altyapısının oluşturulması yönetimlerin hedefi olmalıdır. Türkiye demografik avantajının yanı sıra oynaklığa rağmen ekonomik büyüme trendini sürdürmektedir. Gelişen ekonominin enerji gereksinimi de artarken düzenli büyüyen araç parkının desteğiyle petrol ürünleri talebi de hızlı bir artış göstermektedir. Ülkenin petrol ürünleri ihtiyacını karşılamak, yenilikçi uygulamalarla sektörü yönlendirmek ve müşteri memnuniyetini en üst düzeyde sağlamak Tüpraş'ın stratejisinin odak noktasıdır.

2015 yılı itibarıyla Tüpraş, 28,1 milyon tonluk rafinaj kapasitesiyle Avrupa'nın 7'nci büyük rafineri şirkettir. Platts tarafından 2015 yılı kârlılık, varlıklar ve cirosu esas alınarak yapılan değerlendirmeye göre ise Tüpraş, Avrupa, Orta Doğu ve Afrika "Refining & Marketing" sektör sıralamasında 2'inci sırada yer almıştır.

Fuel Oil Dönüşüm projesinin devreye girmesiyle artan kapasite kullanımı lojistik güvenirliliği ve emre amadeliliğin önemini artırmıştır. Petrol sektörünün her alanında etkinliğin artırılması hedefi doğrultusunda rafinaj ve dağıtımın yanı sıra petrol ve ürün taşımacılığı filosu sürekli geliştirilmekte böylelikle Şirket'in paydaşları için daha fazla değer üretilmektedir.

Her alanda verimliliği artırıp maliyetleri minimum düzeye indirmenin yanı sıra operasyonel mükemmelliği en üst düzeye taşıyarak Tüpraş'ın sürdürülebilir kârlılık potansiyelini maksimum düzeyde ortaya çıkarmak hedeflenmektedir. Sektörde rekabetin sürekli yükseldiğinin farkında olan

Tüpraş, özellikle düşük ham petrol ve enerji girdi maliyetlerine sahip ABD gibi bölgelerde yer alan rafinerilerin yanı sıra özellikle Orta Doğu Bölgesi'nde devreye giren yeni rafinerilerin ve küresel talep büyümesinin itici gücü olan Çin'in devreye giren rafinerilerle birlikte net ihracatçı konuma yükselmesinin, sektördeki konsolidasyonu hızlandıracağını da dikkate alarak enerji verimliliği ve rekabetçi yapısını geliştirecek adımları kararlılıkla atmaktadır. Tüpraş, maliyet bazını düşürmenin yanı sıra operasyonel gelişmişlikte "Best Available Technology (BAT)"leri uygulayarak sektörden olumlu yönde ayrılmayı hedeflemektedir.

Euro V spektleri 1 Ocak 2011 itibarıyla ülkemizde yürürlüğe girmiştir. 2 milyar ABD dolarlık yatırımla, AB ile eş zamanlı olarak yüksek çevre standartlarında üretim olanaklı hale getirilmiştir.

Tamamlanan AB spekt yatırımlarıyla gelişmiş Avrupa ve ABD pazarları başta olmak üzere, dünyanın her yerine yüksek standartlı ürün ihraç edebilme olanağına sahip olunmuştur. Bu durum Tüpraş'ın iç ve dış piyasadaki rekabet gücünün olumlu yönde gelişmesine katkı sağlamıştır.

Faaliyetlerini sürdürürken çevreye duyarlılığı ve doğal kaynakların verimli kullanımını ana hedefleri arasına alan Tüpraş, bu kapsamda gerçekleştirdiği şehir gri su artıtımı ve proseste kullanımı projesi ile sektörde bir ilki gerçekleştirmiştir.

Rafinaj sektöründe ürün spektlerinin en üst seviyelere çıkarılması üretimde her ünitenin emre amadeliliğini maksimize etmeyi zorunlu kılmaktadır. Bunun yanı sıra artan küresel

rekabet ve zorlaşan çevresel standartlar rafinerilerde enerji kullanımında maksimum verimliliği gerektirmektedir. Bu kapsamda önemli mesafeler kat eden Tüpraş, orta vadede işletme emre amadeliği, enerji endeksi ve işletme maliyet endeksinde rafineriler arasında yapılan benchmark analizinde birinci çeyrekte yer almayı hedeflemektedir.

Öncü kuruluş Dupont'un deneyimlerinden de yararlanarak uluslararası Proses Emniyeti Kültürü ve Yönetim Sistemi'nde uluslararası mevzuata uygun sistem oluşturulmuştur. Böylelikle Proses Emniyeti organizasyonu ve süreçlerinin sürekli gözden geçirilmesi sağlanırken uluslararası standartlara uyum ile 15 temel konuda mükemmellik seviyesine çıkılması hedeflenmektedir.

Öncül uyarılar ve artçıl göstergeler izlenerek etkin raporlama ve hedeflerde sürekli iyileştirme, kazalarda kök sebep analizi, İşletme Prosedürlerinin gözden geçirilmesi, Proses Emniyet Bilgileri, Proses Tehlike Analizleri, Müteahhit Emniyet Yönetimi, Operasyonel Disiplin, Mekanik Bütünlük, Kalite Güvencesi ve benzer konularının genişletilerek sıfır kaza hedefine yönelik kazaların sistematik olarak azaltılması, Şirket İçi ve Yurt Dışı Denetim Programı ile güvencenin sürekliliğinin korunması amaçlanmaktadır.

Tüpraş, Koç Grubu bünyesine geçtiği ilk andan itibaren faaliyetleriyle birçok operasyonel ve finansal atılımlar gerçekleştirmiştir. Opet Petrolcülük A.Ş.'nin %40 hissesinin satın alınması, Ditaş filosunun yenilenerek güçlendirilmesi gibi hem operasyonel altyapıyı geliştirmeye hem de kârlılığı ve üretilen katma değeri artırmaya yönelik önemli adımlar atılmıştır.

Ekonomik krizle beraber denizcilik sektöründe tanker maliyetlerinin uygun noktaya gelmesiyle 2 adet 11 bin DW Tonluk ürün tankerinin yapımını 2008 ve 2009 yıllarında tamamlayan Ditaş, 2012 yılında 51.532 DW tonluk ve 6.297 DW tonluk iki ürün tankerini filosuna katmıştır.

2016 yılı Şubat ayında Hyundai tersanesi ile 158.000 DWT'luk iki yeni Suezmaks tanker inşası için kontrat imzalanmış ve gemilerin inşasına başlanmıştır. Ayrıca 15.000 DWT'luk bir adet asfalt tankeri ile 16.000 DWT'luk bir adet ürün tankeri inşası için anlaşma imzalanmış ve böylece Tüpraş deniz taşımacılığında kendine yeter olma hedefini yakalamıştır.

Tüpraş'ın İzmit ve Aliğa limanlarında ihtiyaç duyulan römorkörcülük ve palamar hizmetlerini Ditaş filosunda römorkör ve botlarla sürdürmektedir. 2014 yılında inşasına başlanan deniz araçları yatırımları 2016 yılında tamamlanmış olup, 3 adet palamar botu, 2 adet servis botu ve 2 adet römorkör teslim alınarak filoya dahil edilmiştir.

Orta dönemde atılan en önemli stratejik adım olan Fuel Oil Dönüşüm Projesi, 15 Aralık 2014 tarihinde tamamlanarak açılışı yapılmıştır. Mayıs 2015 itibarıyla tüm üniteleri tam kapasite olarak devreye giren Fuel Oil Dönüşüm Ünitesi, Tüpraş'ın tüm rafinerilerinde %100 kapasite kullanımını olanaklı hale getirmiştir. Yüksek kapasite kullanımı Tüpraş'ın birim maliyetlerini aşağıya çekerken yüksek satış hacmi Tüpraş'ın kârlılığına önemli katkı sağlamıştır.

Fuel Oil Dönüşüm Projesi sayesinde talep fazlası fuel oilin yerine üretilen olan yüksek standartlı ürünler ile bir yandan ülkenin arz

güvenliğine ve cari açığın azaltılmasına katkıda bulunulurken, diğer yandan Tüpraş'ın rekabetçi gücü ve kârlılığı daha üst seviyelere taşınmıştır.

Tüpraş'ın hedefi petrol sektöründe performansına özenilen, çevre ve yaşam değerlerine saygılı öncü bir şirket olmaktır. Geçen süre zarfında bu hedef doğrultusunda önemli adımlar atılmıştır. Tüpraş, 2006-2016 yıllarını kapsayan 11 yıllık dönemde 5,7 milyar ABD Doları tutarında yatırım harcaması gerçekleştirmiştir. Gelecek beş yıl içerisinde yaklaşık 1 milyar ABD doları tutarında yatırım programlayan Tüpraş, risklerini en üst düzeyde yöneterek ve üretimin her noktasında yukarıda tanımlanan stratejiler ve operasyonel mükemmellik doğrultusunda, İleri Proses Kontrolü (APC) uygulayarak yüksek özkaynak kârlılığına ulaşmayı hedeflemektedir.

Tüpraş, yükselen küresel rekabete uyum sağlayabilmenin ancak değişen piyasa koşullarına hızlı adapte olmak suretiyle sağlanabileceğinin bilincindedir. Bu kapsamda öncelikli hedef olarak, ürün verimini geliştirilmesi ve maliyet yapısında sürekli iyileştirme sağlanarak rekabet gücünün artırılması belirlenmiştir. Tüpraş, değişen piyasa koşullarına hızlı adaptasyon yeteneğini geliştirme yönünde kat ettiği mesafeyi daha ileri noktalara taşımayı amaçlamaktadır.

Küresel rekabet koşullarının Orta Doğu ve Asya başta olmak üzere daha da yükseleceğinin farkında olan Tüpraş, müşteri memnuniyetini ön planda tutan satış stratejisini 2016 yılında daha da ilerletmiş olup gelecek yıllarda operasyonel mükemmellikle maliyet yapısını geliştirerek müşteri odaklı satış stratejisinin sürdürülebilirliğini sağlayacaktır.

YATIRIMLAR

2016 YILINDA TUPRAŞ, 213 MİLYON ABD DOLARI YATIRIM HARCAMASI GERÇEKLEŞTİRMİŞTİR.

2016 YATIRIM HARCAMASI

**213 milyon
ABD doları**

(Ditaş dahil 295 milyon ABD doları)

DEVAM EDEN YATIRIM PROJESİ

70

YENİ YATIRIM PROJESİ

128

Gelişen Türkiye'nin taleplerini karşılamak için başladığı yatırımlarına hız kesmeden devam eden Türkiye'nin lider sanayi kuruluşu Tüpraş'ın, 11 yılda gerçekleştirdiği yatırım harcaması 5,7 milyar ABD dolarına ulaşmıştır.

Tüpraş 2016 yılında rafinajdaki 213 milyon ABD doları yatırımın yanı sıra Ditaş kanalıyla deniz filo kapasitesine yönelik yaptığı tanker alımlarıyla toplamda 291 milyon ABD doları yatırım harcaması gerçekleştirmiştir. Tüpraş'ın, 2016 yılı içerisinde verimlilik ve kârlılığına önemli katkılar sağlayacak orta ve küçük ölçekli 128 adet yeni ve 70 adet devam eden yatırım projesi bulunmaktadır.

TAMAMLANAN VE DEVAM EDEN ÖNEMLİ PROJELER

Kırıkkale Yeni Kuvvet Santrali Tesisi

Kırıkkale Rafinerisi'nin buhar ve elektrik ihtiyacını karşılayan, yüksek maliyet ve düşük güvenliğe sahip Kuvvet Santrali yerine yeni teknolojiler kullanılarak daha az maliyetli ve güvenilir yeni bir enerji santrali yapılması amaçlanmaktadır. 111,9 milyon ABD doları tutarındaki projede mekanik tamamlanma aşamasına gelinmiş, 2017 yılı ilk çeyreğinde santralin devreye alınması planlanmaktadır.

İzmir Rafinerisi U-7000 Ham Petrol Ünitesi Revamp Projesi

Mevcut Ham Petrol Ünitesi'nin geniş bir ham petrol API aralığında maksimum sürdürülebilir kapasitede çalışmasını ve enerji verimliliği sağlanmasını hedefleyen proje çerçevesinde ünitedeki fırınlar ve bazı ekipmanların inşaat, montaj ve borulama işleri devam etmektedir. 53 milyon ABD doları tutarındaki proje, 2017 yılında planlanan bakım sürecinde ünite revamp işlemleri tamamlanarak devreye alınacaktır.

İzmit ve İzmir FCC Ünitesinin Revamp'i, Baca Gazı Arıtımı ve Enerji Geri Kazanımı

İzmit Rafinerisi FCC Ünitesinde enerji geri kazanımı ve reaktör verim artırmak amacıyla yapılmasına karar verilen projede temel mühendislik çalışmaları tamamlanmış ve detay mühendislik çalışmalarına başlanmıştır. 50 milyon ABD doları tutarındaki projede 2016 yılında ana ekipmanların satın alma işlemlerine başlanmış ve projenin 2019 yılı ilk çeyreğinde tamamlanması planlanmaktadır.

İzmir rafinerisindeki 50,8 milyon ABD doları tutarındaki aynı projede temel mühendislik çalışmalarını tamamlanmış, 2017 yılı içerisinde detay mühendislik çalışmalarına başlanacaktır.

Flare Gaz Geri Kazanım Sistemleri

Flare sistemine verilen gazların içindeki ürünleri geri kazanmaya yönelik bu sistem üç rafineride kurulmaktadır. Kırıkkale Rafinerisindeki sistemler Ağustos 2015'te, İzmit ve İzmir Rafinerisi'ndeki sistemler de 2016 yılında devreye alınmıştır.

Yeni Kükürt Üniteleri

RUP'un devreye girmesi ile birlikte rafinerilerin maksimum kapasitede yüksek kükürt içeren ham petrol işleminin sağlanması amacıyla İzmit, İzmir ve Kırıkkale rafinerilerinde Yeni Kükürt Ünitelerinin kurulmasına karar verilmiştir. İzmit Rafinerisi'nde proje kapsamında ayrıca ARU ve SWS ünitelerinin kurulması da planlanmaktadır. Üç rafineri için toplam 241,8 milyon ABD doları tutarındaki projeye yönelik temel mühendislik çalışmalarına başlanmıştır.

Kırıkkale Rafinerisi Vagon Bakım Atölyesi

Türkiye'nin uluslararası Vagon Bakım Onarım Standartları'na göre projelendirilmiş ilk atölyesi olan Kırıkkale Rafinerisi Vagon Bakım Atölyesi, 443 vagonun oluştuğu Tüpraş filosuna hizmet edecektir. Uluslararası standartlarda bakım yapıldığını gösteren ECM (Entity in Charge of Maintenance – Bakımdan Sorumlu Birim) Bakım Fonksiyonu Sertifikası 2016 yılında alınmıştır. Avrupa'da beş ayrı standartta (VPI, GCU, RID, TSI ve TCDD şartları) bakım yapabilen tek kuruluş olan atölyenin tüm ekipmanlarla birlikte toplam kurulum maliyeti 4 milyon ABD Doları olmuştur. Atölyede 2016 yılı sonuna kadar 39 vagonun revizyonu ve 216 vagonun bakımı yapılmıştır.

İzmir CCR Platformer Ünitesi Kapasite Artışı

Platformer ünitesinin kapasitesinin %40,6 arttırılarak 225 m³/h'e çıkarılması sonucunda tüm ağır naftaların proses içerisinde işlenmesi ve böylece daha fazla platformat ve hidrojen ürünlerinin elde edilmesi amaçlanmaktadır. 16 milyon ABD doları tutarındaki projede temel mühendislik çalışmaları devam etmektedir.

İzmit Hydrocracker Isıl Entegrasyonu

PLT-47 Hydrocracker ünitesinde enerji tasarrufunun yanı sıra ünitenin emre amadeliğini artırmak amacıyla yapılan 14,1 milyon ABD doları tutarındaki projenin 2018 yılı içinde tamamlanması planlanmaktadır. Projede detay mühendislik çalışmalarına başlanmış olup, çalışma kapsamında malzeme siparişleri yapılmaktadır.

İzmit Vakum Üniteleri Off-Gaz Geri Kazanımı

Rafineri'de mevcut durumda vakum kolonlarından alınan H2S içeren gazın, temizlenerek fırın yakıt sisteminde değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. 17,4 milyon ABD doları tutarındaki projede temel mühendislik çalışmalarına başlanmıştır.

Batman Ham Petrol Fırınının Yenilenmesi

Proje ile verimlilik artışının sağlanması, Emergency Shut-Down/Burner Management sistemlerinin kurulması ve doğal gaza uyumlu hale getirilmesi amaçlanmaktadır. 6,6 milyon ABD doları tutarındaki projenin 2017 yılı içerisinde planlı bakım duruşunda devreye alınması planlanmaktadır.

İzmit Rafinerisi Propan Tankı Tesisi

Fuel Oil Dönüşüm tesisinin ilave üretim kapasitesini değerlendirmek ve propan satış ve depolama kabiliyetini artırmak amacı ile 4.950 m³ kapasiteye sahip propan tankı montajı 4,3 milyon ABD doları bedelle 2016 yılı sonunda tamamlanmıştır.

İzmit Yeni Su Arıtma Ünitesi

2016 yılında tamamlanarak devreye alınan 20,2 milyon ABD doları tutarındaki proje ile mevcut demin su sistemi iyileştirilerek, ham su giriş kalitesi artırılmış, geri kazanım oranı yükseltilerek su tasarrufu sağlanmıştır.

AR-GE

TUPRAŞ AR-GE MERKEZİ, TASARIM BİNASI, LABORATUVAR BİNASI VE PİLOT TESİS BİNASI OLMAK ÜZERE ÜÇ BİNADAN OLUŞAN 12.950 M²LİK BİR ALANDA ÇALIŞMALARINI SÜRDÜRMEKTEDİR.

AR-GE MERKEZİNİN ALANI

12.950 m²

TOPLAM PATENT BAŞVURU SAYISI

73

AR-GE MERKEZİ'NİN YAYIN SAYISI

173

Tüpraş Ar-Ge merkezi, küresel anlamda teknolojinin değişimine her yönüyle adaptasyon, çözüm odaklılık ve operasyonel mükemmellik amacıyla faaliyetlerini sürdürmektedir.

Enerji kaynaklarının dönüştürülmesinde ülkeye ve dünyaya katkı sağlanması ve sağlıklı ve yaşanabilir bir çevre için Ar-Ge projeleri geliştiren Tüpraş, 2016 yılında da nitelikli ve yenilikçi projeler geliştirmeye devam etmiştir.

Bu bağlamda, Ar-Ge çalışmaları 8 temel başlıkta yürütülmektedir:

- Proje Yönetimi
- Fikri Haklar
- Ürün Geliştirme
- Modelleme ve Kontrol
- Süreç Geliştirme ve Optimizasyon
- Malzeme Geliştirme ve Reaksiyon
- Modelleme ve Karakterizasyon
- Laboratuvar ve Pilot Tesis

Ar-Ge faaliyetleri çerçevesinde 2016 yılında 11 TEYDEB projesi yürütülmüş ve 3 yeni başvuru gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 5 adet Horizon 2020 Ar-Ge ve İnovasyon projesi de yürütülmektedir.

TÜRKİYE'DE BİR İLK: KATALİZÖR PİLOT TESİSİ

Tüpraş Ar-Ge Merkezi, tasarım binası, laboratuvar binası ve pilot tesis binası olmak üzere üç binadan oluşan 12.950 m²'lik bir alanda çalışmalarını sürdürmektedir.

Ar-Ge Merkezi kampüsünde, laboratuvar ve pilot tesis binalarında ilave sistem, tesis ve ekipman yatırımlarına 2016 yılı boyunca devam edilmiş ve bu yatırımların en önemlisi Türkiye'de ilk kez kurulan Katalizör Pilot Tesisi'dir. Pilot tesisin kurulumu ile birlikte sistemin işlerliğine yönelik yardımcı sistemlerin kurulumu ve altyapı çalışmaları 2016 yılı içinde tamamlanmıştır. Pilot tesis çalışmaları katalizör geliştirme, Tüpraş'ın mevcut katalizörlerin optimum kullanılması ve verim arttırma araştırmalarının temelinin oluşturacaktır.

AR-GE MERKEZİ DANIŞMA KURULU

Tüpraş, 2015 yılında Ar-Ge çalışmaları kapsamında Ar-Ge Merkezi Danışma Kurulu'nu yapılandırmıştır. 2016 senesinde de çalışmalarına devam eden Kurul; makro boyutta Tüpraş Ar-Ge çalışmalarına önderlik etmekte, stratejik hedefleri şekillendirirken Ar-Ge faaliyetleri için yol göstermekte ve yönlendirmekte, uzun vadeli teknolojik ve inovatif çalışmalarının öngörülebilmesini sağlamaktadır. İlgili kurul, sektör temsilcileri, akademisyenler ve danışmanlardan oluşmaktadır.

TEKNOLOJİ ÖDÜLLERİ

Türkiye'nin en prestijli Ar-Ge ödüllerinden olan TÜBİTAK, TTGV ve TÜSİAD tarafından ortaklaşa düzenlenen teknoloji ödülleri ile yaratıcı, yenilikçi, teknik mükemmeliyete ve rekabet özelliklerine sahip ürünlerin ve özgün farklılıkları olan, ulusal teknolojik birikime katkı sağlayan süreç geliştirme çalışmalarının ödüllendirilmesi ve kamuoyuna tanıtılması amaçlanmaktadır.

Tüpraş; Enerji Ağı İzleme ve Karar Destek Sistemi çalışması ile süreç geliştirme kategorisi dört finalistinden biri olmuştur.

ENERJİ AĞI İZLEME VE KARAR DESTEK SİSTEMİ

Enerji verimliliği, rafinaj sektöründe işletme maliyetlerini etkileyen en önemli faktör ve rekabet gücünü oluşturan en temel etkidir. Bu kapsamda geliştirilen “Tüpraş Enerji Ağı İzleme ve Karar Destek Sistemi” projesi ile rafineri enerji üretiminin takibi ve optimizasyonu sağlanarak, enerji verimliliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Projenin ilk ayağı, “Rafineri Buhar ve Güç Sistemleri Optimizasyon Modeli Geliştirilmesi” isimli TEYDEB projesi kapsamında tamamlanmıştır. Projenin bu kısmında, İzmit Rafinerisi’nde güç santralleri enerji üretim süreçlerinde verimliliği artırmak amacıyla enerji üretim ekipmanları modellenmiş ve bir optimizasyon karar destek sistemi geliştirilmiştir. Geliştirilen karışık-tam sayılı doğrusal optimizasyon modeli ve yazılım ile farklı kapasite ve verimlerdeki proses ekipmanlarının, işletme güvenilirliğini riske sokmadan en düşük maliyetli konfigürasyonda çalıştığı sonuçlar elde edilmiştir.

Projenin ikinci ayağında, güç santralleri çerçevesinde gerçekleştirilmiş optimizasyon yazılımının, proseslerde enerji tüketen ve karar sistemini etkileyen tüm ekipmanların da sisteme eklenmesiyle enerji ağı optimizasyon yazılımına dönüşmesi sağlanmıştır.

Geliştirilen arayüz ile ekipmanların anlık enerji tüketimleri takip edilebilmekte, bu tüketimlere bağlı olarak çevrimiçi optimizasyon çalışması ve yatırımlar için senaryo analizleri yapılabilmektedir.

Bu projeyle karmaşık yapıda bulunan enerji sistemlerinin takibi sağlanmış, oluşturulan optimizasyon programı ile de sistemin en düşük maliyetle çalışması ve gün öncesi elektrik piyasasının etkin kullanımı amaçlanmıştır. Verimli ekipmanların doğru yüklerde çalıştırılması ile rafineri genelinde tüketilen yakıt miktarı azalmış, CO₂ emisyonunda düşüş sağlanarak çevresel katkı elde edilmiştir.

Geliştirilen rafineriye özgü yazılım ile 2016 yılında 5,0 MTL kazanç, CO₂ emisyonunda 11.355 ton düşüş sağlanmıştır. Projenin tüm rafineriler genelinde yaygınlaştırma çalışmaları devam etmektedir.

ÜNİVERSİTELERLE İŞ BİRLİĞİ

Ar-Ge stratejisi çerçevesinde üniversiteler, araştırma merkezleri ve sanayi ile gerçekleştirilecek ortak çalışmalar sonrasında ortaya çıkacak bilgi birikimi, Tüpraş’ın sürdürülebilir başarısı ve geleceği için büyük önem taşımaktadır.

Tüpraş’ın hedefi, ülkenin ve Şirket’in ortak değerlerinin tasarruf altına alınıp iş birliği kültürünü gerek Şirket içinde gerek ise sektör genelinde yaymak ve üniversitelerin ilgili bölümlerini Ar-Ge Merkezi’nin paydaşı olarak değerlendirmektir. Bu hedef doğrultusunda; 2016 yılında hayata geçen TEYDEB, Horizon 2020 ve öz kaynaklı projelerde toplamda 21 projede üniversite grupları ile birlikte çalışılmıştır.

Tüpraş’ın 2016 yılında üniversitelerle yürüttüğü teşvikli ve onaylı ulusal projeler şunlardır:

Geri Beslemeli Reaksiyon/Ayrıştırma Sistemlerinin Dağıtılmış Model Öngörülü Kontrolü

Bogaziçi ve Koç Üniversitesi iş birliği ile yürütülen bu projede, merkezi ve dağıtılmış olarak 3 farklı mimaride model öngörülü kontrol sistemi tasarlanmıştır. Çalışmalar sonucunda projenin amacına uygun olarak izomerizasyon ünitesinde operasyonel iyileştirmeyi sağlamak adına müşterek ve müşterek olmayan dağıtılmış kontrol mimarileri performans açısından kıyaslanmıştır.

Gliserol Eterifikasyonu ile Alternatif Yakıt Katkılarının Geliştirilmesi ve Yakıt Uyumluluklarının Belirlenmesi

Koç Üniversitesi iş birliği ile yürütülen bu projede benzin içinde katkı malzemesi olarak kullanılan MTBE’ye alternatif olarak yüksek oktanlı gliserol eter üretimini ve aynı zamanda üretilen gliserol eterlerinin motorin katkı malzemesi olarak kullanılabilirliğinin belirlenmesini hedeflemektedir. Projede öne çıkan nokta, biyo-yakıt üretiminin bir yan ürünü olan gliserolün katma değeri yüksek ve hâlihazırda kullanılan katkılara kıyasla daha çevreci ve yenilikçi bir ürüne dönüştürülmesidir.

AR-GE

AR-GE FAALİYETLERİ ÇERÇEVESİNDE 2016 YILINDA 11 TEYDEB PROJESİ YÜRÜTÜLMÜŞ VE 3 YENİ BAŞVURU GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR.

Atık Polimer Katkıları Kullanarak, DARA Fraksiyonlarına Duyarlı, Yeni Polimer Modifiye Bitüm Geliştirilmesi

İstanbul Üniversitesi iş birliği ile artan çevre sorunlarının başında gelen polimer atıklarına çözüm niteliğinde gelişen ve atık polimerlerden bitüm/asfalt uygulamalarında kullanılabilecek yeni polimerlerin sentezini içeren, aynı zamanda ülkemizde bu amaçla kullanılmak üzere ithal edilen ticari polimerlere de alternatif ürün geliştirilmesi hedeflenmiştir.

2016 yılının sonunda, hedeflenen kapsamı tamamlanmış olan projede bitüm içinde kullanılmak üzere alternatif polimerik yapılar ortaya konmuştur. Bu yapıların ticarileşme çalışmaları yeni projeler kapsamında değerlendirilecektir.

Rafineri Yan Ürünleri Kullanarak Nitelikli Bitüm/Asfalt Geliştirilmesi Faz 2 Projesi

İlk kısmı (FAZ 1) TEYDEB projesi olarak başarı ile tamamlanmış, hem bitüm hem de asfalt testlerinde olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Elde edilen bu olumlu sonuçlar neticesinde proje FAZ 2 aşamasına taşınmıştır, pilot ölçekli üretim çalışmaları devam etmektedir.

Olefin Oligomerizasyonu ile Hafif ve Orta Distilat Üretimi

Bu proje Koç Üniversitesi iş birliği ve Aygaz ortaklığında yürütülmektedir. Son yıllarda, ülkemizde ve birçok Avrupa ülkesinde kerosen ve motorin gibi orta distilat ürünlere olan talep artmaktadır.

Bu talebi karşılayabilmek için rafineri proseslerinde orta distilat ürünlerin artırılması gerekmektedir. Projede, Tüpraş'ta üretilen orta distilat ürünlerin verimlerinin artırılması ve LPG kalitesinin iyileştirilmesi hedeflenmiştir. Bu kapsamda, katalitik bir oligomerizasyon prosesi ile LPG içerisindeki olefinik yapılardan orta distilat ürünlerin elde edilmesi sağlanmıştır.

AB PROJELERİ

Horizon 2020, Avrupa Birliği Çerçeve Programları (AB ÇP) Avrupa'nın bilim, teknoloji politika ve uygulamalarının uyumlaştırılması amacıyla oluşturulan Topluluk Programı'dır. İlk 1984 yılında başlatılan programların 2014-2020 dönemini kapsayacak kısmı Horizon 2020 adıyla yürütülmektedir. Program uluslararası ortaklıklar yolu ile geleceğin teknolojilerine yön verme amacıyla oluşturulmuştur ve mevcut en rekabetçi destek programıdır.

Horizon 2020 programı dâhilinde; pazar odaklı inovatif projelere odaklanılmakta, araştırmadan satış aşamasına kadar tüm aşamalar desteklenmektedir.

Tüpraş Horizon 2020 Programı'nın hazırlanma ve bütçe görüşmeleri yakından takip etmiş, stratejisini belirlemiştir. Ortağı olduğu 5 Horizon 2020 projesi ile Türkiye'de AB projelerinde performansı en yüksek şirketlerden biri olmuştur.

Indus3Es: Tüpraş'ın Ar-Ge çalışmalarıyla çözmeye amaçladığı öncelikli konulardan olan düşük kaliteli atık ısı kazanımı konusunda dâhil olunan Indus3Es (Industrial Energy and Environment Efficiency) projesine 1 Ekim 2015 tarihinde başlanmıştır. Projenin amacı; endüstrilerdeki proseslerden çıkan düşük kalitedeki atık ısıların geri kazanımı ve yeniden değerlendirilmesi amacıyla inovatif, yeni koşullara uyurlanabilen, kompakt ve ekonomik olarak rekabetçi absorpsiyon ısı dönüştürücüsü geliştirmektir. Projede prototip üretim çalışmaları devam etmektedir.

SafeAST: Tüpraş'ın ortak olarak katıldığı SafeAST projesinin Horizon 2020, FTIPilot-1-2015- Fast Track to Innovation pilot çağrısı kapsamında müzakere süreci başarıyla tamamlanmış ve Avrupa Komisyonu tarafından hibe anlaşması ortaklarla imzalanmıştır. Projenin resmi başlangıç tarihi 1 Aralık 2015'tir. 24 ay sürecek projenin amacı Guided Wave metoduyla tank tabanlarının, servis esnasında kalınlıklarını ölçümleyebilmek için yeni bir ürün geliştirilmesidir. "Yeniliğe Hızlı Erişim" projesi ile yenilikçi şirketlere, fikirlerini pazara daha kolay taşıyabilmeleri için destek sağlanması hedeflenmektedir. Ürün saha denemelerine başlanmıştır.

INTEGROIL: Resmi başlangıç tarihi 1 Mayıs 2016 olan INTEGROIL (Demonstration of a Decision Support System for a Novel Integrated Solution aimed at Water Reuse in the Oil&Gas Industry) projesi; ileri atık su arıtım teknolojilerini, petrol endüstrisi atık su geri

kazanımı ve petrol endüstrisinde kaynak korunumu alanlarında uygulamayı, sektör ihtiyaçlarına göre günümüz teknolojilerinin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Bu kapsamda, petrol rafinerisi atık suyu ve petrol sondajıyla gelen suyun geri kazanımı için ileri su arıtım teknolojileri (membran bioreaktör, ultrafiltrasyon, NF-nanofiltrasyon seramik ultrafiltrasyon, ters osmos, ultra DAF ileri oksidasyon prosesleri) sektör ihtiyaçlarına uygun şekilde geliştirilerek, petrol endüstrisinde uygulanacaktır. Projede son kullanıcı gereksinimlerinin belirlenmesi iş adımı tamamlanmıştır.

FUDIPO: Resmi başlangıç tarihi 1 Ekim 2016 olan FUDIPO (Future Directions of Production Planning and Optimized Energy and Process Industries) projesinin amacı, farklı birimlerden farklı kontrol seviyelerinin entegre edilerek büyük ölçekli hatta Şirket düzeyinde, optimizasyon sisteminin geliştirilmesi, valide edilmesi ve uygulanmasıdır. Proje kapsamında matematiksel modelleme ve simülasyon çalışmaları pilot tesislerde ve gerçek ünitelerde yapılan testler ile birleştirilerek entegre sistem geliştirilecek ve farklı sektörler için test edilecektir. 11 ortaklı projenin süresi 45 aydır.

IPERM: 1 Ekim 2016 tarihinde başlayan 24 ay sürecek IPERM (Guided Wave Monitoring Tool) projesinde; Guided Wave teknolojisi kullanılarak erişimin zor olduğu bölgelere teknik kontrol yapılmasını sağlayan yenilikçi bir izleme sistemi geliştirilecektir. iPerm sistemi ile hatlardaki

hataların tespit edilmesi, değerlendirilmesi ve izlenmesinde ölçülebilir bir artış sağlanırken, sorun olasılığında azalma olması planlanmaktadır. Ayrıca, Proje geleneksel yöntemlerde gerekli olan iskele maliyetleri ve iskele kurulumu sırasında oluşabilecek iş güvenliği risklerinin en aza indirilmesine olanak sağlayacaktır.

A.SPIRE ÇALIŞMALARI

SPIRE platformu kâr amacı gütmeyen, SPIRE kamu-özel ortaklığında ortak olarak özel sektörü temsil eden ve Horizon 2020 Çerçeve Programı'nın bir parçası olarak kurulmuş uluslararası bir dernektir. Kimya, demir-çelik, mühendislik, mineraller, paslanmaz metaller, çimento, seramik ve su endüstrilerini temsil eden platformun hedefi, kaynakları etkin kullanacak proses endüstrilerine katkıda bulunacak kolaylaştırıcı teknolojilerin ve en iyi uygulamaların geliştirilmesini sağlamaktır.

Çalışmalarına Avrupa Komisyonu yetkililerinden katıldığı dernek üyeleri; Avrupa Birliği stratejik planlarına görüş verip, AB çağrılarının SPIRE yol haritası kapsamında şekillenmesi sağlamaktadır. Boşluk analizleri ile sektörün tüm ihtiyacını karşılayacak çağrılarının açılmasını sağlayarak özel sektörü temsil etmektedirler.

Alanında önder olan firmalarının üyesi olduğu, SPIRE projelere yön veren A.SPIRE ile görüşmeler tamamlanmış ve Tüpraş'ın platform üyeliği 2016 Ocak itibarıyla kabul edilmiştir. AB politikalarına

ve projelerine yön veren ve Avrupa Komisyonu'nun özel sektörü temsilen direk muhatap aldığı platformlara katılım ülke için önem taşımaktadır ve Tüpraş A.SPIRE platformunun Türkiye'den ilk temsilcidir.

Dernek 2016 faaliyetlerine, 2018-2019 çağrılarını belirleme çalışmalarıyla başlamıştır. Çalışma gruplarında Tüpraş aktif olarak görev yapmaktadır.

TOPLAM 73 PATENT BAŞVURUSU

Tüpraş fikri haklar çalışmaları çerçevesinde, 2016 yılında toplam 13 patent başvurusu yapılmıştır. Böylece Ar-Ge Merkezi'nin faaliyete geçmesinden bu yana yapılan patent başvuru sayısı 52 ulusal, 21 uluslararası olmak üzere toplam 73'e ulaşmıştır.

Bunların dışında 21 PCT başvurusu üzerinden ülkesel aşamaya geçiş işlemleri başlatılmış, bu kapsamda 5 Avrupa patent başvurusu, 1 ABD patent başvurusu ve 1 Kanada patent başvurusu olmak üzere 7 patent başvurusu daha gerçekleştirilmiştir.

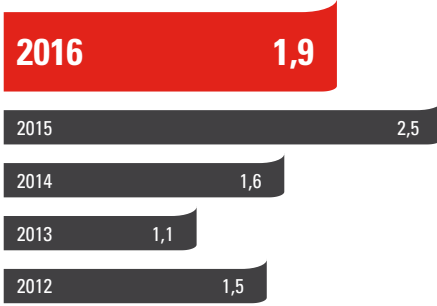
2016 yılında 42 adet uluslararası ve ulusal bilimsel yayına imza atılmış, Ar-Ge Merkezi'nin faaliyete geçmesinden bu yana imza atılan yayın sayısı 173 olmuştur.

SAĞLIK VE EMNİYET UYGULAMALARI

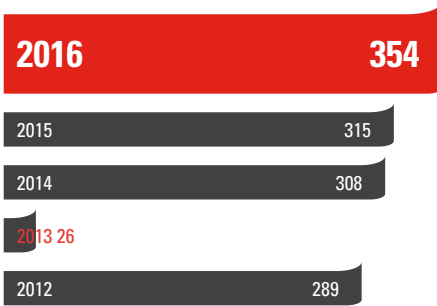
2016 YILINDA 7 ADET YENİ TEKNİK EMNİYET STANDARDI HAZIRLANMIŞ, 24 ADET STANDART İSE REVİZE EDİLMİŞTİR.

KAZA SIKLIK ORANI

(Kaza adedi x 1.000.000) / (kişi x saat)

KAZA ŞİDDET ORANI

(Kayıp iş günü x 1.000.000) / (kişi x saat)

Tüpraş tüm operasyonel faaliyetlerinde bütün risk düzeylerini tanımlayarak riskleri ortadan kaldırma veya standartlar çerçevesinde kabul edilebilir düzeye indirme hedefi doğrultusunda gelişimini sürdürmektedir. Bu kapsamda oluşturulan Sağlık, Emniyet, Çevre (SEÇ) standartlarına tüm çalışanlar ile birlikte müteahhit çalışanlarının da ödünsüz bir şekilde uymaları beklenmektedir.

2016 yılında 7 adet yeni Teknik Emniyet Standardı hazırlanmış, 24 adet standart ise revize edilmiştir.

Tüpraş temel çalışma kurallarını tanımlayan "10'suz olmaz kuralları"nın paralelinde uygulanmaya başlayacak "Tüpraş Emniyet Prensipleri" politikası tanımlanarak, belirlenen 8 prensiple ilgili rafinerilerde tanıtım ve eğitim kampanyası başlatılmıştır.

Proses Emniyeti kapsamında İzmit rafinerisinde Shell Global Solutions tarafından 22 Proses Emniyeti konu başlığında denetleme yapılmış, her madde için uluslararası "en iyi uygulamalar" ile karşılaştırma analizleri hazırlanmış ve aksiyon planları belirlenmiştir.

Dupont Sustainable Solutions (DSS) ile yürütülen "Proses Emniyeti Yönetim Sistemi ve Kültürel Değişim" projesi kapsamında, proses emniyeti liderlik programı, proses emniyeti bilgi sistemi, proses tehlike analizi, mekanik bütünlük ve kalite güvence, yüksek riskli iş prosedürleri, iş izin sistemi, müteahhit yönetimi, değişiklik yönetimi, kaza araştırmaları, operasyonel prosedürler, motivasyon ve farkındalık alanlarında Dupont danışmanları liderliğinde takımlar çalışmalarını sürdürmüştür.

Uluslararası standart ve uygulamalar (API754, CCPS vb.) referans alınarak hazırlanan 16 adet Proses Emniyeti öncül ve artçıl Temel Performans Göstergeleri (KPI) aylık olarak izlenmektedir. Öncül ve artçıl göstergeler KPI'lar ile izlenerek özellikle kazalar olmadan önce önlem alınması ve yaşanan kazalardan ders çıkartılarak tekrarlanmaması hedeflenmektedir.

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” (Seveso-II Direktifi) uyarınca hazırlanan güvenlik raporu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’na sunulmuştur. Bu çalışmalarda, Dow Fire&Explosion Index kullanılarak, tüm rafineri ekipmanları detaylı analiz edilmiş, ünite bazlı potansiyel büyük kaza ekipmanları belirlenmiştir. Mevcut ünitelerde tehlikeleri ve büyük operasyon problemlerini tanımlamak, normal çalışma koşullarından ve amaçlanan tasarımdan sapmaların nasıl oluştuğunu saptamak üzere, prosesin her parçasını sistematik olarak gözden geçirmek amacıyla Tehlike ve İşletilebilirlik (HAZOP) çalışmaları yapılmaktadır. HAZOP çalışmalarında proses tehlikeleri detaylı şekilde incelenerek muhtemel yangın, patlama, buhar bulutu yayılımı, içerik kaybı vb. senaryolar belirlenmiştir.

Acil Durumlarda oluşabilecek riskleri en aza indirmek ve müdahale edebilmek amacı ile tüm rafinerilerde yangın, felaket planı, hidrokarbon bulutu/toksik gaz yayılımı, çevre döküntüsü tatbikatları yapılmaktadır.

İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Sistemi’nin temel amacı, proaktif yaklaşımlar ile iş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilmesidir. 2016 yılında İSG performansını sürekli geliştirmek için ölçmeyi sağlayacak 14 yeni öncül ve artçıl gösterge belirlenmiş ve standart haline getirilerek yayınlanmıştır.

Yüklenici SEÇ Şartnamesi güncel yasal gerekliliklere göre revize edilmiştir. Yüklenici anketlerinin değerlendirme renk aralıkları değiştirilmiştir. Yüklenici Kişisel Koruyucu Donanımları Tüpraş ile eş baza getirilmiştir. Tüpraş personelinin kullandığı aleve dayanıklı özel olarak hazırlanmış iş elbiseleri tüm yüklenici çalışanlarına da dağıtılmış ve kullanımı zorunlu tutulmuştur.

Bunların yanında “Tehlike ve Etkilerin Yönetimi” (TEYS) sürecinde, risklerin farkına varılması, yönetilmesi, kritik işlere kaynak aktarılmasına öncelik verilmesi sağlanmaktadır.

2015 yılında başlayan İSG ve Proses Emniyeti Olay İletişiminin geliştirilmesi amaçlı

- Haftalık Kaza Paylaşımları uygulaması,
- Diğer rafinerilerdeki olaylar ve haftalık önemli konular hakkında bilgi aktarımı,
- “Bu Kazaları Önleyemez miydik?” toplantıları,
- Haftalık “Emniyet Konuşması”nda Tüpraş veya dünyada yaşanan kazalar/ucuz atlatmalar paylaşılmakta, sağlık ve emniyet konularında genel bilgilendirmeler yapılmaktadır.

Rafinerilerde olumlu emniyetli davranışları desteklemek, genel emniyet farkındalığını artırmak, emniyet standartlarının saha uygulamalarının takibini yapabilmek amacıyla, “Görünür Liderlik” uygulaması kapsamında, Tüpraş yöneticilerinin de katıldığı davranış odaklı emniyet turları yapılmaktadır.

Çalışanların bulunduğu ortamdan kaynaklanabilecek sağlık tehlikelerinin belirlenmesi ve bu tehlikelere bağlı risklerinin değerlendirilmesi amacıyla tüm rafinerilerde Sağlık Risk Değerlendirmesi (SRD) çalışmaları yapılmaktadır. SRD çalışmalarında sahaya özgü (ünite, atölye, laboratuvar, ambar vb.) kimyasal, fiziksel, biyolojik, ergonomik ve psikolojik etmenler detaylı olarak incelenmektedir.

KALİTE YÖNETİM SİSTEMLERİ

ŞİRKETİMİZ, BELGELENDİRME DIŞ DENETİMİ SONUCUNDA OCAK 2017'DE ISO 10002 MÜŞTERİ ŞİKAYET YÖNETİMİ SERTİFİKASINI ALMAYA HAK KAZANMIŞTIR.

TOPLAM STANDART SAYISI

289

Tüpraş süreçlerini ISO 9001 Kalite, ISO 14001 Çevre, OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği ve ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemlerinden oluşan Entegre Yönetim Sistemleri çerçevesinde belirlediği çevre ve insan odaklı politikaları ile yönetmektedir.

İzmir ve Batman Rafinerilerinde EN 12591 (Kaplama Sınıfı) ve EN 15322 (Katkı) bitümlerin CE Belgelendirme Dış Denetimleri gerçekleştirilerek yıllık verilen belgenin 10 Mart 2017 tarihine kadar geçerliliği sağlanmıştır.

YENİ STANDART SAYISI

60

2016 yılında her rafineri ve Genel Müdürlük'te farklı birimlerden Tüpraş çalışanlarının denetçi olarak görevlendirildiği Entegre Yönetim Sistemi İç Denetimleri gerçekleştirilmiş ve gelişmeye açık alanlarla ilgili bulgular raporlanmış ve gerekli aksiyonlar alınmıştır.

60 ADET YENİ STANDART

2016 yılında rafineriler arası iş süreçlerinin iyileştirilmesi ve ortak hale getirilmesi amacıyla 60 adet yeni standart oluşturulmuş ve toplam standart sayısı 289'a yükselmiştir.

BSI tarafından 2016 yılında her rafineri ve Genel Müdürlük'te Entegre Yönetim Sistemi Dış Denetimleri gerçekleştirilmiş, denetimlerde majör bulgu raporlanmamıştır. ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi Belgesi'nin 3 Aralık 2019 tarihine kadar geçerliliği sağlanmıştır.

Tüpraş paydaş memnuniyetine verdiği önemle, paydaş şikâyetlerinin yönetimi konusunda tüm bildirimlerin tek havuzda toplandığı Paydaş İletişim Yönetimi uygulamasına, programı geliştirerek devam etmiştir. Paydaş İletişim Yönetim Sistemi ile Şirket faaliyetlerine ilişkin olarak tüm paydaşlardan gelen bildirimler (şikâyet, memnuniyet, istek, dilek, vb.) belirlenen kişilerce incelenmiş ve paydaşlara çözüm sonuçları ulaştırılmıştır.

2016 yılı Ekim ayı içerisinde Bureau Veritas tarafından ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Dış Denetimi gerçekleştirilmiş ve 14 Aralık 2019 tarihine kadar geçerliliği sağlanmıştır.

2016 yılında ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi Belgesi'ni almak için başvuruda bulunulmuş ve BSI tarafından 28 Aralık 2016 tarihinde Belgelendirme Denetimi yapılmıştır.

Tüpraş'ın İzmit, İzmir, Kırıkkale ve Batman Laboratuvarları, Türk Akreditasyon Kurumu'nun, laboratuvarların uluslararası düzeyde tanınırlığının ve kabul edilebilirliğinin belgesi olan TS EN IEC/ISO 17025 standardı denetimlerinden başarıyla geçerek akreditasyon kapsamlarında bulunan analiz sayılarını artırmıştır.

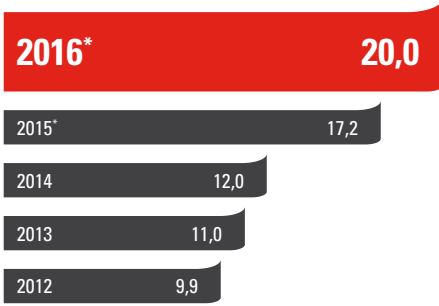

ÇEVRE

TUPRAŞ'IN AMACI TÜM FAALİYETLERİNDE ÇEVREYE OLAN OLUMSUZ ETKİYİ EN AZA İNDİRMEKTİR.

GERİ KAZANILAN SU MİKTARI (MİLYON M³)

GERİ KAZANILAN SU/TÜKETİLEN TOPLAM SU (%)

* İzmit gri su miktarı dahil değerler %40,1 ve %39,1'dir.

Tüpraş, hizmetlerini ve ürünlerini çevreyi koruma prensibi çerçevesinde üretmeye devam etmektedir. Bu anlayışla, insan sağlığını, işletme güvenliğini, çevrenin korunmasını ve toplum yararını her zaman ön planda tutmaktadır.

Şirket, en ileri teknolojiler ile çevresel etkileri düşürülmüş ürün üretebilen ünite yatırımları sonucunda piyasaya AB spektrlerinde çevre dostu ürünler sunmaktadır.

Tüpraş'ın amacı tüm faaliyetlerinde çevreye olan olumsuz etkiyi en aza indirmek; çalışanlarına, müteahhitlere, müşterilerine, topluma ve faaliyetlerinden etkilenebilecek kişilere gelebilecek zararını önlemektir. Çevreyi koruma konusunda dünya standartlarını temel alan Tüpraş, doğayı korumak kadar geliştirmenin de önemli olduğunu bilinciyle projeler üretmekte ve desteklemektedir. Bu kapsamda 2016 yılında da önemli çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

SERA GAZI EMİSYONLARI KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

- 22'ncisi bu yıl Fas'ın Marakeş şehrinde 7-18 Kasım 2016 tarihlerinde gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Taraflar Konferansı'na (COP22) katılım sağlanmıştır.
- Dünya Bankası tarafından fonlanan ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülen Karbon Piyasalarına Hazırlık Ortaklığı (PMR) "Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi, Raporlanması ve Doğrulaması" projesi kapsamında pilot tesis seçilen İzmit Rafinerisi'nde 2015 yılı Ocak-Mart aylarının sera gazı miktarlarının doğrulaması yapılmıştır.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Karbon Piyasalarına Hazırlık Ortaklığı (PMR) Projesi kapsamında emisyon ticareti yöntemleri, Türkiye'de Piyasa Temelli Emisyon Azaltım Politika Seçeneklerinin değerlendirilmesi çalıştaylarına katılım sağlanmış ve Tüpraş'ın görüşleri iletilmiştir.

SU VE ATIK SU GERİ KAZANIM KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

- İzmit Rafinerisi'nde, Körfez Belediyesi arıtılmış atık suyundan proses suyu elde edilen Su Hazırlama Ünitesi'nde kapasite artırımına yönelik yapılan 5. line, Ağustos 2016'da devreye alınmıştır.
- İzmir Rafinerisi'nde rafineriye giren ham su miktarında yaklaşık %20 azalma sağlayacak Su Hazırlama Ünitesi Aralık 2016'da devreye alınmıştır. Bu proje ile hem atık su geri kazanılırken hem de rafinerinin ham su niteliğinde iyileşme sağlanmıştır.
- Rafineriye giren hamsu miktarında yaklaşık %30 azalma sağlayacak Batman ASA Geri Kazanım Projesi kapsamında 2017 yılında proses seçimi tamamlanarak saha çalışmalarına başlanacaktır.
- Ham su miktarında yaklaşık %20 azalma sağlanacak Kırıkkale Rafinerisi Atıksu Geri Kazanım Tesisi ile ilgili fizibilite çalışmaları tamamlanmıştır.

AR-GE ÇALIŞMALARI KAPSAMINDA YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALAR

- Horizon 2020 programı kapsamında yürütülen Integroil Projesi'ne katılım sağlanmaktadır. Proje ile, ileri atık su arıtım teknolojilerinin, petrol endüstrisi atık su geri kazanımı ve petrol endüstrisinde kaynak korunumu alanlarında uygulanması ve sektör ihtiyaçlarına göre son teknolojilerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.
- Bu kapsamda, petrol rafinerisi atık su ve petrol sondajıyla gelen suyun geri kazanımı için ileri su arıtım teknolojileri ileri oksidasyon prosesleri sektör ihtiyaçlarına uygun şekilde geliştirilerek, petrol endüstrisinde uygulanacaktır. Tüpraş "uygulama ortağı" olarak projede yer almaktadır.

FLARE GAZ GERİ KAZANIM SİSTEMLERİ

İzmit Rafinerisi ve İzmir Rafinerisi'nde Flare Gaz Geri Kazanım Sistemleri kurulmuştur. Söz konusu sistemler ile rafineri sektörü için gereklilik olan flare operasyonunda yakılan gazın enerjisinden faydalanma amaçlanmaktadır. Geri kazanılan gaz, arıtım yapıldıktan sonra rafineri yakıt sistemini beslemektedir.

Yatırım çalışmaları yürütülen projeler Çevresel Etki Değerlendirme mevzuatı kapsamında değerlendirilerek yasal süreç gereklilikleri sağlanmıştır.

ÖDÜLLER

- TÜPRAŞ, AB Çevre Ödülleri Türkiye Programı 2015-2016 dönemi Süreç Kategorisi'nde "Belediye Kentsel Atıksularının Sanayide Proses Suyu Olarak Kullanılmak Üzere Geri Kazanımı" projesi ile birincilik ödülü almış ve "AB Çevre Ödülü"nde Türkiye'yi temsil etmiştir.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ

TUPRAŞ, ENERJİ VERİMLİLİĞİNİN DÜNYANIN GELECEĞİ İÇİN KRİTİK ÖNEME SAHİP OLDUĞUNA İNANMAKTADIR.

SON 9 YILDA ENERJİ TASARRUFU

**416,3 milyon
ABD doları**

SON 9 YILDA CO₂ EMİSYONUNDA SAĞLANAN DÜŞÜŞ

2,1 milyon ton

Tüpraş, enerji verimliliğinin dünyanın geleceği için kritik öneme sahip olduğuna inanmakta ve bu alandaki çalışmalarına kararlılıkla devam ettirmektedir. Şirket çalışma kültürü ve politikalarının enerji verimliliği üzerine kurulması gerektiğine ve tüm çalışanların farkındalığının artırılarak bu kültür ve politikaları sahiplenmesinin başarıyı getireceğine inanmaktadır.

Tüpraş Enerji Yönetimi Sistemi çerçevesinde belirlediği politikalar uyarınca,

- Petrol sektöründe performansına özenilen, çevre ve yaşam değerlerine saygılı öncü bir şirket olma hedefini tüm işletmelerinde benimseyerek, Avrupa Birliği normlarına uygun, çevre ve insan sağlığı yasalarına uyumlu, düşük maliyetli kaliteli ürün elde etmeyi,
- Enerji yönetiminde karbon ayak izini en aza indirerek çevreyi korumayı,
- Enerji verimliliğini artırmaya yönelik yeni teknolojileri izleyerek sürekli iyileştirme yapmayı,
- Enerji verimliliği artırıcı projelere kaynak ayırmayı,
- Enerji verimliliği konusunda Şirket'in tabi olduğu yerel ve uluslararası mevzuata uyumlu çalışmayı, enerji verimi ve tasarruf önlemlerini uygulayıp kaynak kaybını en aza indirmeyi,
- Satın alınan ürün ve hizmetlerde, yeni yatırım ve tasarımlarda, üretimde ve tüm süreçlerimizde enerji verimliliğini gözetmeyi,
- Enerji verimliliğini artırmayı, izlemeyi ve düzenli olarak gözden geçirerek paydaşlarını bilgilendirmeyi taahhüt etmektedir.

Bu hedef doğrultusunda, dünyada enerji tasarrufu ile ilgili olarak uygulanan ileri teknoloji ve programlar 2016 yılında da hız kesmeden uygulanmaya devam etmiştir.

2016 YILINDA ENERJİ VERİMLİLİĞİ KAPSAMINDA YÜRÜTÜLEN DİĞER FAALİYETLER/BAŞARILAR/ÖDÜLLER

14-16 Ocak 2016 tarihlerinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca düzenlenen Sanayide Enerji Verimliliği yarışmasında SEVAP-2 kategorisinde Batman Rafinerisi birinci, SEVAP-3 kategorisinde Kırıkkale Rafinerisi ikinci ve İzmit Rafinerisi ise üçüncü olmuştur. Yarışmaya sunulan 11 adet enerji verimliliği projesi ile yılda 36 milyon TL tasarruf, enerji tüketiminde yıllık 37 bin TEP düşüş, sera gazı emisyonunda ise yılda 128 Bin Ton CO₂ azalması sağlanmıştır. Bu rakam 385 bin ağaç dikimine denk gelmektedir.

Aralık 2016 tarihinde sunumları yapılan, 2017 Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması'na Tüpraş Rafinerileri toplamda 18.962 TEP/yıl ve 45.018 ton/yıl CO₂ tasarruf sağlayan 10 proje ile katılmış, İzmit, Kırıkkale ve Batman Rafinerileri ödül almaya hak kazanmıştır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü tarafından Verimlilik Artırıcı Projeler teşviki kapsamında 2015 yılında 5 projeden toplam 398 bin TL destek alınmıştır. 2016 yılında ise İzmir Rafinerisi, "CCR Ünitesi Atık Isı Kazanı İyileştirme Projesi" için 95 bin TL destek almaya hak kazanmıştır.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI (EBSO) TARAFINDAN DÜZENLENEN “EBSO ÇEVRE ÖDÜLÜ” YARIŞMASI’NDA İZMİR RAFİNERİSİ BİRİNCİ OLMUŞTUR.

Doğal kaynakları koruma bilincinden hareketle rafineri ham su kaynağı değiştirilerek Körfez Belediyesi’nin halihazırda denize deşarj edilen atık suyunun arıtılarak ham su kalitesine getirilmesi için yeni su arıtma ünitesi kurulmuştur. Yeni su arıtma tesisi projesiyle birlikte yıllık 13,2 milyon m³ Sapanca Gölü’nden su tasarrufu yapılmıştır.

Kırıkkale Rafinerisi Yeni Güç Santralinde mekanik tamamlanmanın 2016 yılı sonunda gerçekleşmesi planlanmaktadır. 2017 yılı içerisinde yeni güç santrali kademeli olarak devreye alınacaktır.

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) tarafından düzenlenen “EBSO Çevre Ödülü” yarışmasında İzmir Rafinerisi birinci olmuştur.

“ICCI 2016 Enerji Ödülleri” kapsamında, İzmir Rafinerisi enerji verimliliği projeleri kategorisinde birinci olmuştur.

2016 YILI ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJELERİ

2016 yılında Tüpraş bünyesinde yer alan 4 rafineride enerji verimliliği faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilen 18 adet enerji tasarrufu projesi ve operasyonel iyileşmeler ile 77 bin ton CO₂ emisyonunda düşüş ve 27,63 milyon TL maddi kazanç sağlanmıştır. Bu düşüş yılda 188 bin ağaç dikimine karşılık gelmektedir. Uygulamaya konulan enerji verimliliği projeleri ile dört rafineride dokuz yılda CO₂ emisyonunda 2,1 milyon ton düşüş sağlanırken, 416,3 milyon ABD doları maddi kazanç elde edilmiştir.

2016 yılında gerçekleştirilen önemli enerji verimliliği projeleri aşağıda özetlenmektedir:

İzmit Rafinerisi RUP Bölgesi ve A Bölgesi Enerji Entegrasyonu ve Optimizasyonu

İzmit rafinerisinde enerji optimizasyonu çalışmaları kapsamında güç santralleri karar destek programı kullanılarak enerji kaybına yol açan alternatifler mümkün olduğunca devre dışı tutulmuş ve 2016 yılında 5,0 MTL kazanç, CO₂ emisyonunda 11.355 ton düşüş sağlanmıştır. Proje Ocak 2016 itibarıyla uygulamaya alınmıştır.

İzmit Rafinerisi Fuel Gaz Tasarrufları

İzmit rafinerisinde proses ünitelerinde operasyonel basınç değişimleri ve ayarlamaları nedeniyle zaman zaman rafineri gazları fleyre gönderilmektedir. Ünitelerde fleyre verilen süpürme gazları ve start up sonrası ekonomik kayba yol açan fuel gaz vana operasyonları optimize edilerek tasarruf sağlanmıştır. 2016 yılında bu müdahalelerden 2,6 milyon TL kazanç, CO₂ emisyonunda 6 bin ton düşüş sağlanmıştır.

İzmit Rafinerisi Plant-7 Off Gazının Plant-26 Vakum Fırınında Yakılması

Plant-7 FCC off gazının incineratöre gönderilip yakılması yerine Plant-26 ünitesi F-101 fırınına verilerek yakılmasıyla yakıt gazı tasarrufu sağlanmıştır. Bu sayede 2016 yılında 1,6 milyon TL kazanç, CO₂ emisyonunda 3,7 bin ton düşüş sağlanmıştır.

Batman Rafinerisi Kızgın Yağ Sisteminin İyileştirilmesi Projesi

Kızgın Yağ Sisteminin Yenilenmesi Projesi ile bitüm depolama tank sahasında yer alan bitüm tanklarının ve ilgili üretim-satış hatlarının sıcaklıklarının 140°C’de korunmasını sağlayan yeni bir kızgın yağ sisteminin kurulumu projesi kapsamında bitüm hat ve tanklarının ısıtılmasında kullanılan buhar enerjisi kayıpları ortadan kaldırılarak yerine termal verimliliği yüksek kızgın yağ sistemi devreye alınmıştır. Bu proje ile 2016 yılında 1,2 milyon TL enerji tasarrufu kazancı, CO₂ emisyonunda 3,2 ton düşüş sağlanmıştır.

TÜPRAŞ 2016 YILI ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJELERİ ENERJİ VE CO₂ KAZANÇLARI

	PROJE SAYISI	ENERJİ (TON PETROL EŞLENİĞİ)	CO ₂ (TON)
İzmit	8	107.874	25.010
İzmir	4	82.152	26.617
Kırıkkale	3	47.701	22.181
Batman	3	14.231	3.858
TOPLAM	18	251.958	77.666

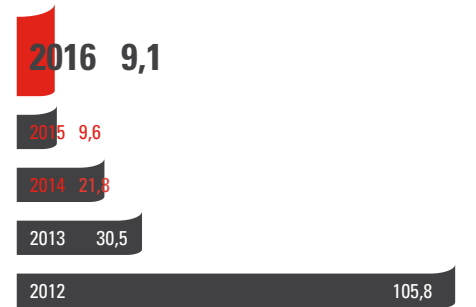
İzmir Rafinerisi FGRS Kompresörleri Projesi

İzmir Rafinerisi Fleyr Gaz Geri Kazanım Projesi ile fleyrda yanan atık gazların geri kazanımı sağlanmış, geri kazanılan gaz rafineri yakıt gazı sistemine verilerek satın alınan doğalgazdan tasarruf sağlanmıştır. Fleyr gaz geri kazanım projesi Mart 2016'da devreye alınmış olup, 2016 yılındaki toplam kazanç 6,0 milyon TL'dir. Proje'nin 12 aylık getirisinin ise yaklaşık 7,2 milyon TL olması beklenmektedir.

Kırıkkale Rafinerisi Ham Petrol ve Vakum Üniteleri Fırınlarında Yakıt ve Elektrik Tasarrufu

Kırıkkale Rafinerisi Ham Petrol ve Vakum Üniteleri fırınlarında mevcutta bulunan ve ihtiyaçtan daha fazla kapasitedeki fanların uzun dönem planı da göz önünde bulundurularak debi ve güç ihtiyaçlarına göre değiştirilmesi ile 1,1 milyon TL kazanç, CO₂ emisyonunda 14 bin ton düşüş sağlanmıştır.

ENERJİ TASARRUFU (MİLYON ABD DOLARI)

İNSAN KAYNAKLARI

TÜRKİYE ENERJİ SEKTÖRÜNÜN LİDER KURULUŞU OLAN VE DÜNYA KLASINDA BİR RAFİNERİ ŞİRKETİ VİZYONUNU BENİMSEYEN TUPRAŞ, EN BÜYÜK YATIRIMINI İNSAN KAYNAĞINA YAPMAKTADIR.

ÇALIŞAN DAĞILIMI

- İzmit Rafinerisi 1.923
- İzmir Rafinerisi 1.353
- Kırıkkale Rafinerisi 865
- Batman Rafinerisi 463
- Genel Müdürlük 375

Türkiye enerji sektörünün lider kuruluşu olan ve dünya klasında bir rafineri şirketi vizyonunu benimseyen Tüpraş, bu anlayış doğrultusunda en büyük yatırımını insan kaynağına yapmaktadır.

Petrol rafinaj sektöründe yetiştirilmesi beş ile on yıl arasında süre gerektiren nitelikli, deneyimli, eğitilmiş personel unsuru rafinerilerin kârlı, verimli ve güvenli şekilde çalıştırılmasında büyük önem arz etmektedir.

Şirket'in İnsan Kaynakları anlayışı;

- Doğru İşe Doğru İnsan,
  - Performansa ve Yetkinliklere Bağlı Ücret,
  - Başarıya Bağlı Değerlendirme,
  - Herkes İçin Eşit Fırsat
- ilkelerine bağlı kalarak insan gücünü sürekli geliştirmek ve global rekabet ortamında kalıcı üstünlük haline getirmektedir.

Tüpraş'ın uzun vadeli insan kaynağı planlaması Şirket'in hedeflerini en iyi şekilde gerçekleştirecek personelin Şirket'e kazandırılması, yönetsel kabiliyetlerinin artırılması, sürekli eğitimlerle bilimsel ve operasyonel yetkinliklerinin geliştirilmesi ve kariyer planlaması doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu kapsamda oluşturulan insan kaynakları süreçleri, Şirket hedefleri doğrultusunda büyük bir titizlikle yönetilmektedir.

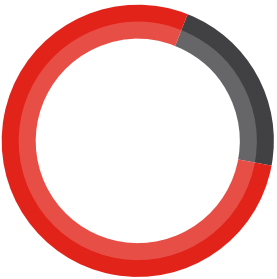
TUPRAŞLI OLMAK

Tüpraş, özelleştirme ile başladığı insan kaynaklarındaki iyileştirme ve yapısal değişim anlayışı çerçevesinde bir yandan nitelikli işgücünü çekerek en etkin ve verimli biçimde değerlendirirken, bir yandan da çalışanlarının gerek mesleki bilgi ve becerilerinin, gerekse kişisel yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik eğitimlere önem vermektedir.

Bu anlayış içerisinde, 2015 yılının Kasım ayında, "Mozaik Kültürel Gelişim Projesi" kapsamında çalışanların da katılımı ile belirlenen Tüpraş'ın değerleri ve çalışma kültürü prensiplerinin anlaşılması ve özümsemesi amacıyla tüm çalışanları kapsayan "Tüpraşlı Olmak" eğitim programı başlatılmıştır. 2018 yılında tamamlanması hedeflenen programda 2016 yılında yöneticiler ve aylık ücretli çalışanların eğitimlerine devam edilmiştir.

İşgücünün bilgi beceri ve yetkinliklerini artırmak amacıyla ODTÜ Kimya Mühendisliği Fakültesi ile iş birliği içerisinde başlatılan RAYEP-Rafinerici Yetiştirme Programı çerçevesinde hazırlanması öngörülen kitaplar ve eğitim programları 2016 yılı içerisinde tamamlanmıştır. Bakım, işletme güvenilirliği alanlarındaki çalışmalar ise iç kaynaklar ile sürdürülmektedir.

ÇALIŞANLARIN SAAT/AYLIK ÜCRETE GÖRE DAĞILIMI

- Saat Ücretli 3.899
- Aylık Ücretli 1.080

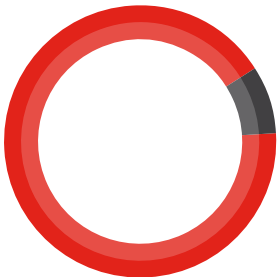

AYLIK ÜCRETLİ PERSONELİN EĞİTİM DURUMU

- Lisans (Teknik) 473
- Yüksek Lisans 285
- Lisans (İdari) 173
- Endüstri Meslek Lisesi 74
- Lise 38
- Ön Lisans 26
- Doktora 7
- Diğer 4

CİNSİYET DAĞILIMI

- Erkek 4.567
- Kadın 412

ÇALIŞANLARA VERİLEN EĞİTİM

	ÇALIŞAN SAYISI	TOPLAM EĞİTİM/SAAT	KİŞİ BAŞINA ORT. EĞİTİM SAAT
Aylık Ücretli	1.080	68.836	65
Saat Ücretli	3.899	216.042	57
TOPLAM	4.979	284.878	59

2016 yılında yetenek yönetimi konusunda çalışmalar yaygınlaştırılarak sürdürülmüştür. Success Factors yazılımının devreye alınan modülleri ile kritik pozisyonlar belirlenmiş, yedekleme planları oluşturulmuş ve 9 kutu yaklaşık ile çalışanların potansiyelleri tespit edilmiştir.

İşe yeni başlayan çalışanlar için uyum sürecini hızlandırmak amacıyla uyum süreci modülü devreye alınmıştır. Çalışanların yetkinliklerinin ölçülmesi, değerlendirilmesi ve gelişim planlarının daha sağlıklı yapılabilmesi amacıyla gelişim planlama modülünün kurulum çalışmaları sürmektedir.

ÇALIŞAN BAĞLILIĞI ÜLKE ORTALAMASININ ÜSTÜNDE

Bağımsız bir kuruluş tarafından yıllardır yapılmakta olan Çalışan Bağlılığı Anketi sonuçları, 2016 yılında, bir önceki yıla göre 2,5 puan artmıştır. Gerçekleştirilen başarılı uygulamalar ile özellikle saha çalışanlarının bağlılığında önemli bir iyileştirme sağlanmıştır.

Çalışan bağlılığının önemli bir göstergesi olan personel değişim oranı ise (istenmeyen kayıplar) %2 seviyelerindedir. Bu oran sektör, ülke ve dünya çapında bakıldığında son derece başarılıdır.

ÇALIŞAN DESTEK PROGRAMI YAYGINLAŞTIRILYOR

LEAP Çalışan Destek Programı kapsamında Tüpraş'a özel tanımlanan bir telefon ile tıbbi danışmanlık, psikolojik danışmanlık, bilgilendirme ve rezervasyon ve benzeri pek çok başlıkta çalışanların ve ailelerinin iş dışındaki yaşamlarını kolaylaştıracak profesyonel destek sağlanmaktadır.

Buna ek olarak, 2016 yılında, "İşte destek" adı ile tüm rafinerilerde endüstriyel psikologlar tarafından taramalar, eğitimler ve bireysel psikolojik destek çalışmaları başlatılmıştır.

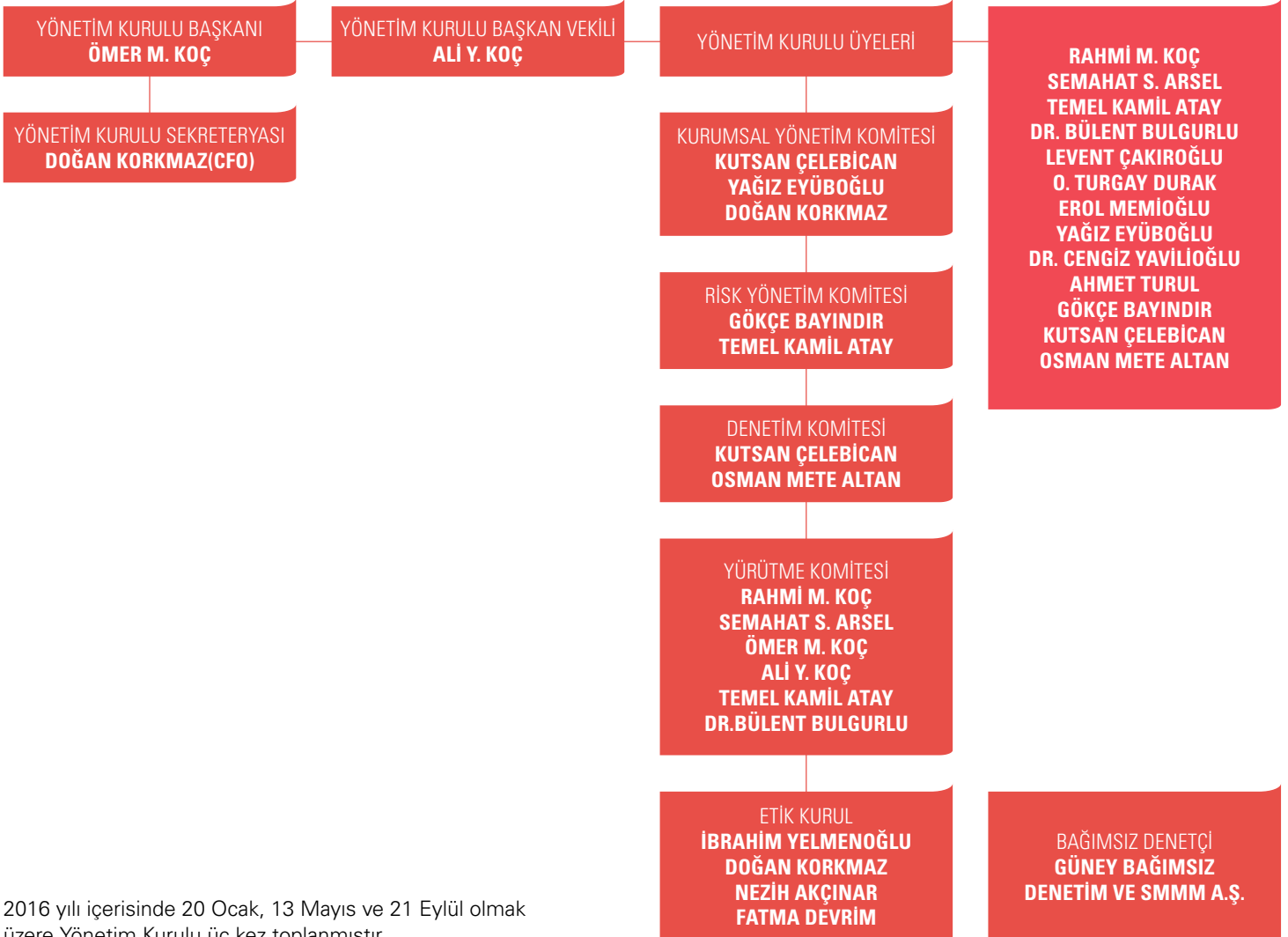
Tüm çalışanlar tamamlamalı sağlık sigortası kapsamına alınmıştır. Bu şekilde, çok uygun maliyetler ile özel sağlık kurumlarından kendileri ve aileleri için yararlanma imkanı sağlanmıştır.

İNSAN KAYNAKLARI

TUPRAŞ, İNSAN KAYNAKLARINDAKİ İYİLEŞTİRME VE YAPISAL DEĞİŞİM ANLAYIŞI ÇERÇEVESİNDE NİTELİKLİ İŞGÜCÜNÜ ÇEKEREK EN ETKİN VE VERİMLİ BİÇİMDE DEĞERLENDİRİRKEN, ÇALIŞANLARININ KİŞİSEL YETENEKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK EĞİTİMLERE DE ÖNEM VERMEKTEDİR.

YÖNETİM KURULU YAPISI

2016 yılı içerisinde 20 Ocak, 13 Mayıs ve 21 Eylül olmak üzere Yönetim Kurulu üç kez toplanmıştır.

TÜPRAŞ ORGANİZASYON ŞEMASI

YÖNETİM KURULU

GENEL MÜDÜR

KURUMSAL İLETİŞİM
MÜDÜRLÜĞÜ

HUKUK BAŞ MÜŞAVİRLİĞİ

RISK YÖNETİM VE DENETİM
MÜDÜRLÜĞÜ

İNSAN KAYNAKLARI
DİREKTÖRLÜĞÜ

GENEL MÜDÜR
YARDIMCILIĞI
(MALİ)

GENEL MÜDÜR
YARDIMCILIĞI
(SATIŞ PAZARLAMA)

GENEL MÜDÜR
YARDIMCILIĞI
(YATIRIMLAR&PLANLAMA)

GENEL MÜDÜR
YARDIMCILIĞI
(TEKNİK)

GENEL MÜDÜR
YARDIMCILIĞI
(HP İKMAL &
DIŞ TİCARET)

İZMİR RAFİNERİSİ

İZMİR RAFİNERİSİ

KIRIKKALE RAFİNERİSİ

BATMAN RAFİNERİSİ

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE PERFORMANS GÖSTERGELERİ

TUPRAŞ, SEKTÖRÜN EN ÖNEMLİ OYUNCUSU OLARAK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMINI VE BU ALANLARDAKİ PERFORMANSINI ULUSLARARASI ÖLÇÜTLERE GÖRE RAPORLAMAYI HEDEFLEMEDİR.

GERİ KAZANILAN SU MİKTARI

20,0 milyon m³

SERA GAZI EMİSYON SALIM AZALTIMI (CO₂ EMİSYONU)

2,1 bin ton

Tüpraş'ın temel hedefi Türkiye'nin petrol ürünleri ihtiyacını eksiksiz ve zamanında karşılamaktır. Bu sorumluluk anlayışıyla faaliyetlerini gerçekleştirirken Şirket'in faaliyetleri dolayısıyla ortaya çıkabilecek sosyal, ekonomik ve çevresel olumsuzlukları bertaraf etmeye, faaliyet gösterilen coğrafyanın ekonomik ve sosyo-kültürel bakımdan gelişimine yönelik çalışmalara ağırlık vermeye de gayret etmektedir.

Tüpraş, iş hedeflerini, yönetim stratejisi ve çalışma kültürüne yerleştirmeyi ve geliştirmeyi amaçlarken, sürdürülebilirlik yaklaşımını ve bu alanlardaki performansını uluslararası ölçütlere göre raporlamayı hedeflemektedir.

Dolayısıyla, faaliyetlerinden etkilenecek ve faaliyetlerini etkileyecek tüm taraflarla etkili, şeffaf ve etik bir iletişim stratejisi oluşturmayı, sosyal, ekonomik ve çevresel sorumluluklarını Şirket stratejisine yerleştirmeyi ve ülkemiz için sürdürülebilir değer yaratmayı amaçlamaktadır.

Borsa İstanbul'da işlem gören ve kurumsal sürdürülebilirlik performansları üst seviyede olan şirketlerin yer alacağı böylece Borsa İstanbul şirketleri arasında sürdürülebilirlik konusundaki anlayış, bilgi ve uygulamaların artırılması amacıyla "BIST Sürdürülebilirlik Endeksi" oluşturulmuştur. 2014 yılında BIST 30 endeksinde yer alan şirketler, 2015 yılında ise BIST 50 endeksinde yer alan şirketler değerlemeye tabi tutulmuş olup, "Endekse tabi şirketler listesi" her yıl revize edilerek Borsa İstanbul tarafından ilan edilmektedir.

Tüpraş, Borsa İstanbul tarafından 2014 yılında BIST-30 şirketleri arasında yapılan ilk değerlendirmede 15 şirket arasında, 2015 ve 2016 yılında ise BIST-50 şirketleri arasında yapılan değerlendirmede ise endekste yer alan ilk 29 şirketin içerisinde ilan edilmiştir.

ÇEVRE YÖNETİMİ

Tüpraş, faaliyetlerinden kaynaklanabilecek çevre üzerindeki olumsuz etkileri, mevcut en iyi teknolojilere dayalı maliyet etkin çözümler ile azaltarak diğer sektörlerde çevre konusunda öncü olmayı ve sürdürülebilir kalkınma ilkesini destekleyecek faaliyetlerde bulunmayı hedeflemektedir.

Tüpraş belirlediği hedeflere ulaşırken insan sağlığı, işletme güvenliği, çevrenin korunmasını her zaman ön planda tutmaktadır. Tüm çalışanlar Sağlık, Emniyet ve Çevre (SEÇ) standartlarını kararlı, titiz ve ödünsüz bir şekilde yerine getirmektedir.

Tüpraş'ın tüm rafinerilerinde entegre yönetim sistemleri olan ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi, ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi ve OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri, ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi, ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi etkin olarak uygulanmaktadır.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE EMİSYON YÖNETİMİ

Tüpraş, faaliyetlerini gerçekleştirirken tüm operasyonların ve üretim süreçlerinin çevre etkisini ölçerek, mümkün olan en düşük seviyeye indirmeyi ve iklim değişikliği ile mücadele konusunda gerçekleştirdiği faaliyet ve yatırımları maliyet artırıcı unsur olarak değerlendirmemekte, bu konuda üzerine düşen görevleri tespit ederek projelendirmekte ve hızla hayata geçirmektedir.

2016 yılında gerçekleştirilen iyileştirme çalışmalarıyla sera gazı emisyon miktarı 77,7 bin ton CO₂'ye azaltılarak tasarruf yapılmıştır. Son on yıl yılda 2,1 milyon ton CO₂ azaltımı gerçekleştirilmiştir.

VERİMLİLİK VE ENERJİ YÖNETİMİ

Türkiye'de her türlü enerji talebi önemli ölçüde artış göstermektedir. Ülkenin petrol ürünleri ihtiyacını karşılarlarken, yenilikçi uygulamalarla sektörü yönlendirmek ve müşteri memnuniyetini en üst düzeyde sağlamak Tüpraş'ın stratejisinin odak noktasıdır. Verimliliği artırarak ve maliyetleri minimum düzeye indirerek her alanda operasyonel mükemmelliği en üst düzeye taşıyarak Tüpraş'ın potansiyelini maksimum düzeyde ortaya çıkarmak hedeflenmektedir.

Rafinaj sektöründe ürün spektlerinin en üst seviyelere çıkarılması üretimde her ünitenin emre amadeliliğini maksimize etmeyi zorunlu kılmaktadır. Bunun yanı sıra, artan küresel rekabet ve zorlaşan çevresel standartlar rafinerilerde enerji kullanımında maksimum verimliliği gerektirmektedir.

Enerji verimliliği projeleri ile Tüpraş, kalite ve performansı düşürmeden mevcut enerji kayıplarının önlenmesini ve bu sayede tüketilen enerji miktarının en aza indirilmesini sağlamaktadır. Tüpraş, düşük emisyonlu sahip rafineriler arasına girmeyi hedeflemekte bu doğrultuda, dünyada enerji tasarrufuna yönelik olarak uygulanan ileri teknoloji ve programları sürekli takip etmektedir.

Enerji verimliliği projeleriyle sağlanan gelişmelerle EII (Enerji Yoğunluğu Endeksi) değeri 2016 yılında 102,2'ye düşürülmüştür.

RISK YÖNETİMİ

Çağdaş yönetim anlayışı, kurumsal yönetim kavramına dayanmaktadır. Kurumsal yönetim sürecinin en temel unsuru ise kurumsal risk yönetimidir.

Tüpraş'ta, faaliyet ve iş devamlılığının sürdürülebilmesini sağlamak, belirsizlik yaratan etkenler ile mücadele etmek adına, sıra dışı gelişmeleri başarıyla yöneterek, itibarını korumak üzere 2016 yılında yeni bir Kurumsal Risk Yönetimi Sistemi oluşturmak amacıyla Kurumsal Risk Yönetimi Direktörlüğü kurulmuştur. İlaveten, Tüpraş'ın Kurumsal Risk Yönetimi rehberi doğrultusunda hazırlanmış olan politikaları mevcuttur.

Tüpraş, planlanan stratejik ve finansal hedeflerdeki muhtemel sapmaları yöneterek, hissedarlarına yaratacağı değeri en yüksek seviyeye getirmeyi hedeflemektedir.

Kurumsal Risk Yönetim süreci, Şirket'in mevcut değerlerini koruyarak paydaşlar için yeni değerler yaratacak, fırsatları yönetecek, Yönetim Kurulu ve Şirket Üst Yönetimi'nin kabul ettiği risk iştahına uygun olarak tüm fonksiyonlarda tanımlanan risklerin süreçler arasındaki iletişimini de sağlayacak şekilde geliştirilmiştir.

Tüpraş'ın maruz kaldığı başlıca riskler; Tehlike ve Çevre, Finansal, Ticari, Operasyonel, Stratejik, Uyum ve Yasal, İtibar olmak üzere toplam yedi ana başlık altında takip edilmektedir.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE PERFORMANS GÖSTERGELERİ

ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJELERİ İLE TUPRAŞ, KALİTE VE PERFORMANSI DÜŞÜRMEYEN MEVCUT ENERJİ KAYIPLARININ ÖNLENMESİNİ VE BU SAYEDE TÜKETİLEN ENERJİ MİKTARININ EN AZA İNDİRİLMESİNİ SAĞLAMAKTADIR.

EMNİYET GÖSTERGELERİ

	2012	2013	2014	2015	2016
Kaza Sıklık Oranı	1,5	1,1	1,6	2,5	1,9
Kaza Şiddet Oranı	289	26	308	315	354

ATIK SU GERİ KAZANIMI	2012	2013	2014	2015	2016
Geri Kazanılan Su Miktarı (milyon m ³)	9,9	11,0	12,0	17,2	20,0
Geri Kazanılmış Suyun Toplam Tüketime Oranı (%)*	32,2	36,3	40,7	40,1	39,1
Geri Kazanılmış Suyun Toplam Su Tüketimine Oranı (%)**	47,6	56,9	67,4	67,0	64,1

SERA GAZI EMİSYON SALIM AZALTIMI (CO ₂ EMİSYONU - BİN TON)	2012	2013	2014	2015	2016
	348,2	186,0	126,4	71,7	77,7

OPERASYONEL PERFORMANS

	2012	2013	2014	2015	2016
İşlenen Ham Petrol (bin ton)	22.118	21.568	20.044	27.559	28.348
Üretim Rafinaj (bin ton)	21.867	21.175	20.101	27.268	27.928
Satış (bin ton)	25.441	24.083	22.194	28.739	30.255
Ürün Dış Satımı (bin ton)	5.860	4.844	5.333	6.494	5.491
Ürün Dış Alımı (bin ton)	4.387	3.805	2.920	2.999	3.749
Üretimde Beyaz Ürün Oranı (%)	70,3	72,4	72,2	75,4	76,6
Ham Petrol Kapasite Kullanım Oranı (%)	78,7	76,8	71,3	98,1	100,9
Yarı Mamul Dahil Kapasite Kullanım Oranı (%)	81,6	79,1	74,9	102,5	105,3

* Toplam su geri kazanım rakamının, "toplam su geri kazanımı" ve "toplam su tüketim miktarının" toplamına oranıdır.

** Toplam su geri kazanım rakamının, toplam su tüketim miktarına oranıdır. GRI-EN 10

EKONOMİK VE İDARİ PERFORMANS

	2012	2013	2014	2015	2016
Net Satışlar (milyon ABD doları)	23.677	21.595	18.165	13.571	11.547
Faaliyet Kârı (milyon ABD doları)	631	22	199	1.012	781
Vergi Öncesi Kâr (milyon ABD doları)	753	7	84	819	644
Vergi Sonrası Kâr (milyon ABD doları)	817	629	667	938	594
FAVÖK (milyon ABD doları)	715	560	338	1.397	1.125
Net Borç (Nakit) (milyon ABD doları)	551	1.340	1.663	2.370	1.729
ÖzKaynak Kârlılığı (ROE) (%)	31,8	24,1	25,9	35,0	21,9
Net Çalışma Sermayesi (milyon ABD doları)	595	-296	-677	-53	43
Yatırım Harcamaları (milyon ABD doları)	974	1.201	959	344	213
Hisse Başına Kâr (TL)	5,85	4,78	5,83	10,18	7,16
Hisse Başına Temettü Brüt (TL)	3,85	1,58	-	6,5	6,22
Hisse Başına Temettü Net (TL)	3,27	1,34	-	5,53	5,29
Vergi ve Benzer Yükümlülük Ödemeleri (milyon TL)	26.643	28.607	23.433	31.916	37.548
Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notu	9,10	9,34	9,31	9,44	9,42
Fitch Ratings Uzun Vadeli Döviz Notu	BBB-	BBB-	BBB-	BBB-	BBB-
Fitch Ratings Uzun Vadeli TL Notu	BBB-	BBB-	BBB-	BBB-	BBB-
Tedarik Operasyonları (milyon TL)	348	386	769	1.573	1.921
Yurt İçi	177	214	305	1.122	1.200
Özel İmalat	20	14	20	12	5
Yurt Dışı	151	158	444	439	716
Yerel Alım Oranı (%)	56,70	59,05	42,21	72,10	62,72
Toplam Tedarikçi Sayısı	1.383	1.595	2.016	2.238	2.266

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE PERFORMANS GÖSTERGELERİ

TUPRAŞ, SÜRDÜRÜLEBİLİR KÂRLILIK İLKESİNİ DESTEKLEYECEK FAALİYETLERDE BULUNMAYI HEDEFLER.

ÇEVRESEL PERFORMANS

	2012	2013	2014	2015	2016
Doğrudan Enerji Tüketimi (TJ)	70.622	68.752	66.529	90.313	101.639
Doğalgaz	34.784	32.863	32.906	36.005	39.085
Fuel Oil	12.650	10.966	8.811	13.184	15.487
Fuel Gaz	20.543	22.285	22.770	38.512	44.265
Kok	2.645	2.638	2.042	2.612	2.802
Dolaylı Enerji Tüketimi - Elektrik (TJ)	464	395	505	483	518
Toplam Enerji Tüketimi (TJ)	71.086	69.147	67.034	90.796	102.156
Enerji Tüketimindeki Değişim (%)	-0,41	2,73	3,06	-35,45	-12,51
İşlenen Ham Petrol Başına Enerji Tüketimi (GJ/ton)	3,21	3,21	3,34	3,29	3,60
Solomon Enerji Yoğunluk Değeri, EII	105,3	102,3	107,6	102,3	101,8
Enerji Verimliliği Sağlayan Proje Sayısı	97	40	22	21	18
Enerji Verimliliği Sağlanan Yıllık İlave Tasarruf (TJ)	5.255	2.841	1.772	1.031	1.054
Enerji Verimliliği Sağlanan Tasarruf (milyon ABD doları)	105,8	30,5	21,8	9,6	9,1
Enerji Verimliliği Projeleriyle Sera Gazı Emisyonunda Sağlanan Düşüş (Ton CO ₂ e)	348.173	186.019	126.442	71.744	77.666
Toplam Ham Su Tüketimi (milyon m ³)	20,8	19,4	17,7	20,1	17,5
Toplam Su Tüketimi (milyon m ³)	20,8	19,4	17,8	25,7	31,2
Su Tüketimindeki Değişim (%)	9,4	-6,7	-8,4	13,0	-10,1
Üretim Başına Su Kullanım Oranı (m ³ /Ton)	1,0	0,9	0,9	0,7	0,6
Toplam Su Gerikazanımı (milyon m ³)	9,9	11,0	12,0	17,2	20,0
Geri Kazanılmış Suyun Toplam Tüketime Oranı (%)	32,2	36,3	40,7	40,1	39,1
Geri Kazanılmış Suyun Toplam Su Tüketimine Oranı (%)	47,6	56,9	67,4	67,0	64,1
Toplam Atık Su Deşarjı (milyon m ³)	13,1	11,6	10,2	11,3	17,1
Toplam Katı Atık Miktarı (ton)	38.028	27.450	112.664	25.538	41.506
Tehlikeli Atık Miktarı (ton)	22.944	19.411	94.974	14.192	30.971
Tehlikesiz Atık Miktarı (ton)	15.084	8.039	17.690	11.346	10.534
Bertaraf Metoduyla Göre Katı Atıklar					
Geri Dönüşüm (ton)	27.471	21.045	39.724	17.812	27.746
Bertaraf (ton)	10.577	6.405	72.940	7.726	13.759
Katı Atık Geri Kazanım Oranı (%)	72,0	76,7	35,3	69,7	66,8
Ağaçlandırma Çalışmalarında Dikilen Fidan (adet)	8.836	6.635	1.460	223	600
Ağaçlandırma Çalışmalarıyla Giderilen CO ₂ Emisyonu Miktarı (ton CO ₂ e)	2.916	2.191	482	75	200
Çevre Yatırım ve İşletme Harcamaları (milyon TL)	212	197	179	208	346
Çevre Eğitimi (kişi x saat)	35.719	46.418	15.512	17.787	17.331
Tüpraş Çalışanı	15.138	23.751	3.302	7.438	4.310
Müteahhit Çalışanı	14.644	19.727	8.385	10.121	13.021
Toplam	5.937	2.940	3.825	228	-

SOSYAL PERFORMANS

	2012	2013	2014	2015	2016
Toplam Eğitim (kişi x saat)	289.095	167.961	388.696	234.311	284.878
Kadın	32.125	19.562	31.172	31.140	21.827
Erkek	256.970	148.399	357.524	203.171	263.051
Aylık Ücretli	129.599	68.240	92.571	98.314	68.836
Saat Ücretli	159.496	99.721	296.125	135.997	216.042
Toplam Eğitim (kişi başı ortalama saat)	63	36	82	49	59
Kadın	88	49	80	79	55
Erkek	61	34	83	46	59
Aylık Ücretli	131	65	89	93	65
Saat Ücretli	45	27	81	36	57
Toplam İSG Eğitim Saati (kişi x saat)	75.190	82.533	94.036	104.091	135.951
Tüpraş Çalışanları	28.550	44.775	74.556	63.596	85.609
İş Ortağı Çalışanları	46.640	37.758	19.480	40.495	50.342
Kaza Sıklık Oranı (kaza adedi x 1.000.000/kişi x saat)	1,5	1,1	1,6	2,5	1,9
Kaza Şiddet Oranı (kayıp iş günü x 1.000.000/kişi x saat)	289	26	308	315	354
Çalışan Memnuniyeti (%)	57,0	60,0	56,0	50,0	53,0
Müşteri Memnuniyeti (%)	98,0	98,0	98,0	88,8	89,0
Tedarikçi Memnuniyeti (%)	98,9	97,3	92,9	95,8	88,8
Yüklenici Memnuniyeti (%)			82,1	80,4	84,8
Emeklilik Fonu Yükümlülükleri (milyon TL)	42,7	48,2	54,9	63,9	77,4
Bağış ve Sponsorluklar (milyon TL)	16,1	25,6	8,9	17,3	24,4
Toplam Stajyer Sayısı	1.704	1.625	798	1.009	935
Minimum Başlangıç Ücretinin Asgari Ücrete Oranı					
Saat Ücretli	2,5	2,6	2,6	2,6	2,0
Aylık Ücretli	4,4	4,4	4,2	4,1	3,3

KURUMSAL SORUMLULUK PROJELERİ

TUPRAŞ 2008 YILINDAN BERİ TEGV'İN 5 ATEŞBÖCEĞİ GEZİCİ ÖĞRENİM BİRİMİ'NİN İŞLETME SPONSORLUĞUNU YÜRÜTMEKTEDİR.

"ÇOCUKLAR İÇİN KİTAP TOPLUYORUZ" PROJESİYLE

6.920 kitap

BİLGİ DEĞİRMENİ SEMİNERLERİ İLE ULAŞILAN ÇALIŞAN SAYISI

3.184

Tüpraş, kurumsal vatandaş olma ilkesi doğrultusunda faaliyet gösterdiği coğrafyalarda toplumun yaşam kalitesinin artırılmasına ve refah düzeyinin sürdürülebilir gelişimine katkı sağlamak amacıyla toplumsal gelişim projeleri yürütmektedir.

EĞİTİM

Ateşböcekleri Yine Yollarda...

Tüpraş 2008 yılından beri TEGV'in 5 Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimi'nin işletme sponsorluğunu yürütmektedir.

Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV)'nin yerleşik noktalarda erişemediği çocuklara ulaşmasını sağlayan Ateşböceği Gezici Öğrenim birimleri tır dorseleri içinde çocuk dostu mekânlar oluşturarak Milli Eğitim Bakanlığı ile yapılan iş birliğiyle Türkiye'nin dört bir yanındaki ilköğretim okullarının bahçelerine ya da yakınlarına yerleşerek hizmet vermektedir.

Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimleri; tematik ve standart olmak üzere 2 farklı model ile etkinliklerini sürdürmektedir. Tematik Ateşböcekleri "Trafik Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimi", "Düş Gezgini Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimi" ve "Bilim Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimi"dir.

Bilgi Benim İşim, Matematik Eğlenerek Öğren, Fen Eğlenerek Öğren, Okuyorum Oynuyorum, Drama Atölyesi, Eğlen Öğren Hijyen çocukların eğlenirken öğrenmesine olanak sağlayan eğitim programlarıdır.

Ateşböceği Gezici Öğrenim birimleri 2016 yılında Afyonkarahisar, Bilecik, Hatay, Rize, Erzurum ve Şanlıurfa'daki okullarda hizmet vermişlerdir.

TEGV Batman 50. Yıl Öğrenim Birimi Desteğimizle 4. İstanbul Çocuk ve Gençlik Sanat Bienali'ndeydi

Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı Batman 50. Yıl Öğrenim Birimi'nden 12 Batmanlı öğrenci Tüpraş desteği ile 4. İstanbul Çocuk ve Gençlik Sanat Bienali'ne katılmıştır.

Ortaköy Afife Jale Sahnesi'nde izleyenleri büyüleyen ekip; sanata ilişkin olumlu tutum ve becerileri geliştirme, farklı kültürleri tanıma ve barış içinde bir arada yaşama kültürünü benimsemek üzere kurguladıkları "Yöresel Halk Dansları" isimli proje başvuruları ile Bienale katılmıştır. Kaybolmaya yüz tutmuş yöresel oyunları modernize ederek sahneleyen öğrenciler büyük alkış almıştır.

İzmit SEK Tiyatro Kulübü “Ziyaret” Oyununu TEGV Yararına Sahneledi

SEK İzmit Tiyatro Kulübü, Friedrich Dürrenmatt’ın yazdığı, Sevil Onaran’ın uyarladığı ve Aydın Sigalı’nın yönettiği “Ziyaret” oyununun ilk gösteriminin geliri Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)’na aktarılacak üzere, ikinci gösterimi ise 11 Ocak 2016’da Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) yararına sahnelemiştir.

Çocuklar İçin Kitap Topluyoruz

Çocuklara okuma alışkanlığının kazandırılması için, Batman’da kitap ihtiyacı olan ilköğretim okullarına verilmek üzere Genel Müdürlük ve diğer tüm rafinerilerden yaklaşık 5 bin kitap toplanarak Batman Rafinerisi gönüllülerince dağıtımı yapılmıştır. Yine Tüpraş’ın gönüllülerce düzenlenen okuma günleri ile çocuklar kitap okumaya özendirilerek bunun alışkanlığa dönüşmesi desteklenmiştir. 2013 yılında başlayan proje ile 2014 yılında 1.000 kitap 1 ilköğretim okuluna, 2015 yılında 600 kitap bir lise ve bir ilköğretim okuluna, 2016 yılında ise 320 kitap bir ilköğretim okuluna teslim edilmiştir. Böylece bağışlanan kitap sayısı 6.920’ye ulaşmıştır.

Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP)

Milli Eğitim Bakanlığı ile 29 Mayıs 2007 tarihinde imzalanan protokol, Kimya Teknolojisi Alanı altında bulunan Rafineri, Proses ve Bakım Onarım dallarında eleman yetiştirilmesine yönelik iş birliğini içermektedir. Bu kapsamda 2016 yılında şu faaliyetler gerçekleştirilmiştir:

İZMİT RAFİNERİSİ

Bakım Onarım Dalı: Körfez Teknik Endüstri Meslek Lisesi Makine Bakım Onarım dalı 12. sınıftan 13 öğrenci İzmit Rafinerisi’nde stajını sürdürmektedir. 11. sınıftan 18 öğrenci okullarında işledikleri modül gereği zaman zaman saha uygulaması için rafineriye gelerek “Makine Bakım ve Rafineri İşleyişi” konularında eğitim almaktadır. Ayrıca 11. Sınıf, 18 MEGEP öğrencisi için gönüllü koçlar aracılığıyla bir kişisel gelişim eğitimi, bir de müze gezisi etkinliği yapılmıştır.

Rafineri ve Petrokimya Dalı: İzmit Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi Rafineri ve Petrokimya dalı 11. sınıftan 8 öğrenci okullarında işledikleri modül gereği zaman zaman saha uygulaması için rafineriye gelerek alanları ile ilgili konularda eğitim almaktadır. Ayrıca 11. sınıf 9 MEGEP öğrencisi için gönüllü koçlar aracılığıyla bir kişisel gelişim eğitimi, bir de müze gezisi etkinliği yapılmıştır.

İZMİR RAFİNERİSİ

Proje kapsamında Habaş Hamdi Başaran Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi 10 öğrencisi Ekim 2016-Nisan 2017 tarihleri arasında belirli günlerde 1 günlük eğitim almaktadırlar.

KIRIKKALE RAFİNERİSİ

Proje kapsamındaki Bahşılı Hacı Hidayet Doğruer Lisesi petrokimya bölümü 11. sınıftan 8 öğrenci haftanın 2 günü Kırıkkale Rafinerisi’nde eğitim alarak sahada gözlem yapabilmeye olanağı bulmuşlardır.

MEGEP Mesleki Eğitim ve Öğretim Öğrencileri İçin “Özel Sektör Gönülleri Derneği” İş Birliği İle Yürütülen Meslek Lisesi Koçları Projesi

ÖSGD Meslek Lisesi Koçları Programı, Koç Holding’in 2007’den bu yana uyguladığı Meslek Lisesi Memleket Meselesi Projesi’nin meslek liselerinde koçluk ayağı Mart 2013’te Milli Eğitim Bakanlığı ile imzalanan protokol ile hayata geçirilmiştir. Program çerçevesinde şirketler lokasyon ve alanlarına göre meslek liseleri ile eşleştirilerek, öğrenci başvurularının ardından gönüllü koçlar ile belirli modülleri uygulamak üzere 2 yıl boyunca bir araya gelmeleri sağlanmaktadır.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 23 Nisan Uluslararası Çocuk Festivali’ne Tüpraş’ın Sponsorluk Desteği Devam Ediyor

23-24 Nisan 2015 tarihleri arasında Kocaeli Büyükşehir Belediyesi’nce 5’incisi düzenlenen “23 Nisan Uluslararası Çocuk Şenliği Eğitim ve Eğlence Fuarı” gala programında sergilenen çocuk müzikali “Harika Kanatlar”, 4 farklı karakterdeki “Canlı Heykel Gösterisi”, şenlik kapsamında düzenlenen uçurtma şenliğinde gösteri yapan “Venedik Karnavalı” ve pamuk şeker, macun ve şerbet gibi geleneksel ikramlardan oluşan etkinlik paketinin sponsorluğunu Tüpraş üstlenmiştir. Tüpraş’ın 5 yıldır sponsorluk desteğini sürdürdüğü festivale bu yıl 41 ülkeden 1.000 çocuk katılmıştır.

KURUMSAL SORUMLULUK PROJELERİ

TÜRKİYE'DE SOSYAL BİLİMLERİN GELİŞİMİNE HİZMET ETMEYİ VE BU ALANDA YAPILAN ÇALIŞMALARI DESTEKLEMİYİ HEDEFLEYEN TÜPRAŞ, 2011-2012 AKADEMİK YILINDA BAŞLATTIĞI KOÇ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ÜSTÜN BAŞARI BURS PROGRAMI'NA DESTEĞİNİ SÜRDÜRMEKTEDİR.

Koç Üniversitesi Sosyal Bilimler Üstün Başarı Burs Programı'nda Tüpraş Öğrenci Sayısı 8'e Ulaştı

Türkiye'de sosyal bilimler gelişimine hizmet etmeyi ve bu alanda yapılan çalışmaları desteklemeyi dolayısıyla Türkiye'nin düşünce yaşamına katkıda bulunmayı hedefleyen Tüpraş, 2011-2012 akademik yılında başlattığı Koç Üniversitesi Sosyal Bilimler Üstün Başarı Burs Programı'na desteğini sürdürmektedir. Programda Arkeoloji ve Sanat Tarihi, Uluslararası İlişkiler, Psikoloji ve Tasarım Toplum Teknoloji bölümlerinde Tüpraş burs desteği ile 4 öğrenci doktorasını tamamlarken 6 öğrencinin doktora çalışması devam etmektedir.

Koç Üniversitesi Anadolu Bursiyerleri Programı

2011-2012 akademik yılında 14 öğrenciye destekle başlayan ve 2016 yılında 289 öğrenciye ulaşan; ülke genelinde başarılı ve ihtiyaç sahibi öğrencilere burs desteği sağlayarak gençlere eğitimde fırsat eşitliği tanımayı hedefleyen Koç Üniversitesi'nin Anadolu Bursiyerleri Programı'na 2016-2017 akademik yılıyla beraber 2 öğrenci daha eklenmiştir. Bugüne dek 10 öğrenciye burs desteği verilmiştir.

Rafineri Teknik Gezileri

2016 yılında mesleki anlamda gelişimlerini sağlamak, rafineri ve rafinaj sektörü hakkında bilgilenmek amacıyla rafinerilere düzenlenen teknik gezilere, Boğaziçi Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi, TSEV, Siemens, Ege Üniversitesi Kimya Mühendisliği CESS, Gaziemir Hava Kuvvetleri Komutanlığı, Ege Üniversitesi

Aliağa Meslek Yüksek Okulu, Gazi Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü, Hacettepe Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü, Çankırı Üniversitesi, Sivas Selçuklu Anadolu Teknik Lisesi, Ankara Yenimahalle İskitler Teknik ve Anadolu Lisesi İtfaiyecilik Bölümü ve MEGEP öğrencilerinden oluşan yaklaşık 650 üniversite ve lise öğrencisi katılmıştır.

KÜLTÜR/SANAT

İKSV 20. İstanbul Tiyatro Festivali

İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından, Koç Holding Enerji Grubu Şirketleri Aygaz, Opet ve Tüpraş'ın sponsorluğunda düzenlenen İstanbul Tiyatro Festivali bu yıl 20'nci kez gerçekleşmiştir. 20. İstanbul Tiyatro Festivali, 3-28 Mayıs 2016 arasında Türkiye'den ve yurt dışından çeşitli oyun, dans, performans ve yan etkinliklerden oluşan zengin bir programla tiyatroseverlerle buluşmuştur.

Dünya Sahnelerinde Genç Müzisyenler

Uluslararası üne sahip piyanistler Güher-Süher Pekinel'in ülkemizdeki konservatuar öğrencileri arasından seçip dünya sahnelerine kazandırma hedefiyle 7 yıl önce başlattıkları ve 2013 yılından beri Tüpraş'ın desteklediği "Dünya Sahnelerinde Genç Müzisyenler" projesi 2016'da da devam etmiştir.

Bursiyerler; Veriko Cumburidze (Keman), Dorukhan Doruk (Viyolonsel), Yunus Tuncalı (Piyano), Doğa Altınok (Keman), Can Çakmur (Piyano), Duygu Eliz Erkut (Balerin) ve Görkem Çiçek (Çello) ve 2016 yılı Eylül ayında projeye dahil olan Tolga Atalay Ün'ün (Piyano ve Klavsen) başarıları devam etmektedir. Her biri kendi alanında emin adımlarla ilerleyen bursiyerlerden Duygu Eliz Erkut ve Veriko Tchumburidze 2016 yılındaki başarılarıyla göz doldurmuşlardır.

Altı yaşında klasik bale yolculuğuna başlayan ve 2013 yılında projeye dahil olan Duygu Eliz Erkut çalışmalarına Paola Vismara ile Milano'da devam etmiştir. 2014 yılında Teatro alla Scala da sahnelenen Bournnonville'in "Napoli" adlı eserinde dans etmiş olup Accademia alla Scala yapımlarında aldığı değişik rollerin yanı sıra akademi tarihinde ilk defa bir 7. sınıf öğrencisi olarak Teatro alla Scala tarafından davet edilmiştir. Duygu Eliz Erkut, Scala'nın 200 yıllık tarihinde kabul gören ilk Türk dansçıdır.

Türkiye doğumlu Gürcü Veriko Tchumburidze ise dünyanın en prestijli yarışmalarından 15. Uluslararası Wieniawski Keman Yarışması'nda sıra dışı yeteneği, disiplinle beslenmiş tutkulu performansı ve üstün konsantrasyonu ile müzik dünyasının da dikkatini çekerek birincilik ödülünün sahibi olmuştur. 8-23 Ekim 2016 tarihleri arasında Polonya'nın Poznan şehrinde 4 aşamada gerçekleştirilen ve 180 başvuru arasından seçilen 50 adayı başarıyla geride bırakan Veriko, Pekineller tarafından 14 yaşında keşfedilmiştir.

Aktüel Arkeoloji Dergisi Yayın

Sponsorluğu

2007 yılından beri Anadolu tarihini Anadolu insanına anlatmak için yayın yapan Aktüel Arkeoloji Dergisi, 2010 yılından beri Tüpraş desteği ile yayını sürdürmektedir. 2010 sonrasında yılda ortalama 60.000 baskı yapan, web sitesi ve sosyal medya aracılığıyla milyonlarca insana ulaşan Aktüel Arkeoloji Dergisi korunan ve gelecek kuşaklara bırakılabilen bir Anadolu için Tüpraş desteğiyle çalışmalarını sürdürmektedir.

Batman Rafinerisini RMK Müzesi'nde Yaşatıyoruz

Proje, rafineri süreçlerinin bir parçası olan ve tarihe tanıklık etmiş, kullanım dışı kalmış emektar ekipmanların hurda olarak elden çıkartılmasının büyük bir kayıp olacağı düşüncesi ile hareket eden farklı birimlerdeki 6 çalışanın bireysel arayışları ile başlamıştır.

Batman Rafinerisi'nin geçmişini geleceğe taşımak, dönemine özgü niteliği olan kullanım dışı kalmış tarihe tanıklık etmiş ekipman ve objeleri muhafazası için RMK Müzesi ile iş birliği geliştirerek, 2016 yılında farklı demirbaş ve malzemeler RMK Müzesi'ne gönderilmiştir.

Bugüne kadar 2 lokomotif, birçok sayıda el ve araç telsizleri, röleler, elektrik ve enstrüman cihazları, gaz algılama cihazları, özel kasa, terazi, ofis malzemeleri vb. ekipmanlar RMK Müzesi'ne kazandırılmıştır.

ÇEVRE

İzmir Rafinerisi "Mutlu Atıklar Aliğa'da Ambalaj Atıklarını Ayrıştırma Hareketi" Sürüyor

2010 yılında İzmir Rafinerisi'nde ambalaj atıklarının ayrıştırılmasını sağlamak ve geri kazanılmasına yardımcı olmak fikriyle ortaya çıkan Mutlu Atıklar projesi kapsamında geleneksel hale gelen Uçurtma Şenliği'nin 7'ncisi 19 Mayıs 2016 tarihinde Aliğa Cumhuriyet Meydanı'nda düzenlenmiştir. Şenlikte çalışanlar ve Aliğa halkı için hazırlanan 3.250 adet rengârenk uçurtma gökyüzünü süslemiştir.

Mutlu Atıklar Aliğa'da Ambalaj Atıklarını Ayrıştırma Hareketi projesi kapsamında 2016 yılında Aliğa'da iş birliği yapılan 2 ilköğretim okulunun 40'ar öğrencisini 5 Mayıs ve 11 Mayıs tarihlerinde Rafineri'de ağırlanmıştır. Mutlu Atıklar proje ekibi, Aliğa'da bulunan Şehit Bülent Kula Ortaokulu ve Atatürk Ortaokulu'nun öğrencilerine, çevre bilinci kazandırmak, çevrenin ve doğal kaynakların korunmasında en önemli konulardan birinin atıkların ayrıştırılması ve geri dönüşümünün sağlanması olduğunu benimsetmek amacı ile eğitim vermiştir.

Batman Rafinerisi Gönüllüleri "Atıkların Geri Dönüşümü, Çevre ve Sağlık Bilincinin Artırılması Eğitimleri"ni 2016 Yılında da Sürdürmüştür

Çalışanlarımız "Atıkların Geri Dönüşümü, Çevre ve Sağlık Bilincinin Artırılması Eğitimleri"ni Siirt, Bitlis, Batman'ın köyleri ve Tatvan'daki okullarda sürdürmüştür.

2016 yılında 8 okulda 1.105 öğrenciye 2.210 kişi/saat eğitimin verildiği projede bugüne dek 3.710 öğrenciye ulaşılmış ve 7.732 adam/saat eğitim verilmiştir.

Aynı kapsamda Trabzon, Samsun ve Batman Merkez'den gelen talepler üzerine site ve apartman sakinleri için de aynı eğitimler düzenlenmiş ve 2016 yılında 10 apartman ve site, 3 otel, 1 rehabilitasyon merkezi ve 1 turizm şirketinde 489 kişi/saat eğitim verilmiştir. Bugüne kadar bu kapsamda 722 kişiye eğitim verilmiştir. Bu eğitim bilgilendirmeleri ile atık pil, atık yağ ve plastik kapak toplanmıştır.

Engelleri Kaldırmak İçin "Plastik Kapak Topluyoruz"

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca başlatılan, 2013 yılında Batman Rafinerisi gönüllülerince de yürütülmeye başlayan "Plastik Kapak Toplama Kampanyası"; mavi kapak toplama kampanyalarından farklı olarak tüm plastik kapakların toplanması hedeflenmiştir. Toplanan plastik kapaklar "Türkiye Omurilik Felçlileri Derneği" ile paylaşılmış ve toplanan plastik kapaklarla 2016 yılında temin edilen 1 adet Akülü Tekerlekli Sandalye, Batman merkezde Anadolu Lisesi 9. sınıf öğrencisi kız öğrencinin kullanımına verilmiştir.

Böylece bugüne dek toplanan 2.150 kg plastik kapak ile 7 akülü ve 2 manuel sandalye engelli vatandaşların hayatını kolaylaştırmak üzere onlara ulaştırılmıştır.

KURUMSAL SORUMLULUK PROJELERİ

TUPRAŞSPOR FUTBOL KULÜBÜ BATMAN RAFİNERİSİ ÇEVRESİNDE BULUNAN YETENEKLİ GENÇLERE SAĞLIKLI BİR ORTAMDA BİLİNÇLİ SPOR YAPARAK BU ALANDA YÜKSELME İMKÂNI SUNMAKTADIR.

Engelleri Kaldırmak İçin “Atık Bitkisel Yağ Topluyoruz”

Batman Rafinerisi’nde birden fazla departmandan gönüllü çalışanların başlattığı kampanya kapsamında, atık bitkisel yağların geri dönüşümünden elde edilen gelirin lisanslı geri dönüşüm firması tarafından engellilere destek kapsamında işitme cihazı, tekerlekli sandalye ve muhtelif aparat temininde kullanılması planlanmıştır.

Kampanya kapsamında iş birliği geliştirilen firma ile görüşmeler yapılarak atık bitkisel yağların toplanması için variller, görünürlük için etiketler, afiş ve broşürler temin edilmiş, proje kapsamında bir de Çevre Bülteni yayınlanmıştır. 2016 yılında yaklaşık 60 litre atık bitkisel yağ lisanslı geri dönüşüm firmasına teslim edilmiştir.

SPOR

Engel Tanııyorlar

2006 yılında kurulan Batman Engelliler Spor Kulübü Derneği, 2007-2008 sezonundan bu yana Türkiye Bedensel Engelliler Tekerlekli Sandalye Basketbol 2. Ligi’nde mücadele etmektedir. Halen 21’i lisanslı 36 sporcusu bulunan, kurulduğu günden bu yana yüzlerce engelli vatandaşımıza spor yapma imkânı sağlayan kulüp, elde ettiği başarılarla Batman kamuoyunda adından söz ettirmektedir.

Tüpraş logosu göğüslerine yerleştirilerek destek verilen kulüp, 2016 yılında 2. Lig’de Bölge Şampiyonu olarak, performanslarıyla engel tanımadıklarını göstermiştir. Kulüp, önceki sezonlarda olduğu gibi Tekerlekli Sandalye Basketbol 1. Ligi’ne yükselme hedefiyle çalışmalarını sürdürmektedir.

Batman Tüpraşspor Futbol Kulübü Gençleri Spora Kazandırıyor

1995 yılında Batman Rafinerisi çalışanlarının bir kısmının bağımsız inisiyatifi ile sporun bedensel, zihinsel gelişimi destekleyeceği bilinci ve gençleri kötü alışkanlıklardan uzak tutmak amacı ile kurulan Tüpraşspor Futbol Kulübü Batman Rafinerisi çevresinde bulunan yetenekli gençlere sağlıklı bir ortamda bilinçli spor yaparak bu alanda yükselme imkânı oluşturacak bir platform sunmaktadır. Gönüllüler tarafından Gençlik İl Spor Müdürlüğü, Batman Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu, Türkiye Futbol Federasyonu ve diğer kulüplerle iş birliği başarılı bir şekilde yönetilmektedir. Tüpraşspor Futbol Kulübü, 2016 yılı itibarıyla 10-18 yaş arası 44 lisanslı, 60 lisansız olmak üzere 104 sporcuyu bünyesinde bulundurmaktadır. Kulüp, 8-13 ve 19 yaş gruplarında çeşitli bölgesel ve ulusal yarışmalarda önemli dereceler elde etmiştir. Kulüpten yaklaşık 100 öğrenci faydalananı olup, bir futbolcu Milli Takıma seçilmiş, yetiştirilen futbolcular Profesyonel ve Amatör Kulüplere transfer olmuşlardır.

2001 yılından bugüne kadar U-19 Gençler Kategorisinde 9 kez şampiyonluk, U-17 Gençler kategorisinde 1 kez şampiyonluk, U-14 Gençler kategorisinde 2 kez şampiyonluk ve Amatör Kategorisinde 4 kez şampiyonluk olmak üzere, 4 dalda toplamda 16 kez şampiyonluk elde edilmiştir.

Gönüllü Eğitimcimizle Judo Öğreniyoruz

Tüpraş İzmir Rafinerisi çalışanlarının ve çocuklarının farklı spor branşları ile tanışmasını sağlayan, özellikle genç yaş gruplarında sorumluluk duygusunun gelişiminde, takım ruhuna sahip olmada, öfke kontrolünde ve dikkat dağınıklığının önüne geçilmesinde büyük rol oynayan Judo Spor dalında hobi amaçlı sportif öğrenme faaliyetleri düzenlenmiştir. Gönüllü eğitimcinin özverili çalışmaları ile 8-16 yaş grubu arasında 15 çocuk judo eğitimlerine devam etmektedir.

SAĞLIK

“Sağlığımız Değerli” Seminerleri

2016 yılında İzmir Rafinerisi’nde her ay ele alınan farklı konularla çalışanlar çeşitli rahatsızlıkların tanı ve tedavilerine yönelik bilgilendirilmiş, Kalp Sağlığı ve Ekranlı Araçlarla Çalışanlarda Göz Sağlığı konularında iki seminer düzenlenmiştir.

Program kapsamında hayata geçirilen “Aileniz için 1 Saat” seminerlerinde ise günlük yaşamın hızlı temposu nedeni ile aile içinde yaşanan iletişim problemlerinin çözüm yollarına yönelik çalışanların bilgilendirilmesi amaçlı “Aile İçi İletişim Problemleri ve Çözüm Yolları” “Evlilikte Yaşanan Sorunlar ve Buna Bağlı Olarak Çocuklarda Ortaya Çıkan Uyum Sorunları” ve “Ebeveynlik Becerileri-Çocuğa Sınır Koyma ve Ebeveyn Davranışları” olmak üzere 3 farklı konuda bilgilendirme toplantısı düzenlenmiştir. Seminar ve bilgilendirme toplantılarına toplam 163 çalışan katılmıştır.

Batman Rafinerisi’nde ise gelenekselleşen “Çarşamba Toplantıları” işyeri hekimi tarafından 110 kadın çalışan ve erkek çalışan eşlerine “meme kanseri” bilgilendirmesi yapılmıştır. Ayrıca 135 çalışanın katılımıyla da kanser hastalığına ilişkin bilgilendirme toplantısı yapılmıştır.

Kırıkkale Rafinerisi’nde her hafta düzenlenen “SEÇ-Yangınla Mücadele Tekrarlama Eğitimleri” esnasında 865 çalışana İşyeri Sağlık Birimi tarafından “Meslek Hastalıkları ve Metabolik Sendromu” hakkında bilgilendirme yapılmıştır.

Genel Müdürlük ve İzmit Rafinerisi’nde “Periyodik İSG” eğitimleri kapsamında toplam 2.132 çalışana 2 saat süren “Mesleki Hastalıklar ve İlk Yardım” eğitimi verilmiştir. Çalışanlar “Meslek Hastalıklarının Sebepleri, Hastalıktan Korunma Prensipleri ve Korunma Tekniklerinin Uygulanması, Biyolojik ve Psikososyal Risk Etmenleri ve İlk Yardım” konusunda bilgilendirilmiştir.

Koç Holding “Ülkem İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekliyorum” Projesine Tüpraş’ın Katkısı

Koç Topluluğu’nun kurucusu Vehbi Koç’un “Ülkem Varsa Ben de Varım” sözünden ilham alan “Ülkem İçin” Projesi, “Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekliyorum” temasıyla devam etmektedir.

“Ülkem İçin” Projesi, Koç Topluluğu şirketleri, çalışanları, bayileri ve tedarikçileri arasında sosyal sorumluluk olgusunu yaygınlaştırmayı hedefleyen bir çatı projedir. Proje kapsamında, toplumsal sorunlara karşı daha katılımcı bir tutum geliştirmek ve yerel gelişimi destekleyerek yaşam standardını yükseltecek projeleri hayata geçirmek amaçlanmaktadır.

Teması “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” olarak belirlenen Ülkem İçin Projesi’nin 2015-2017 yılı uygulamasının hedefi, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin nedenleri ve sonuçlarına dair kamuoyunda farkındalık yaratmak ve bütüncül bir yaklaşım ile iş kültüründe ve sosyal hayatta daha eşitlikçi bir yaklaşım geliştirerek rol model olmaktır.

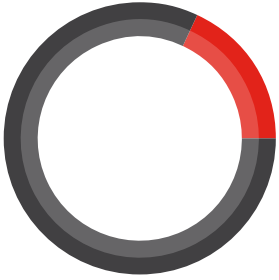
Tüpraş da toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik projeye katkı sağlamaktadır. Bu çerçevede proje paydaşlarından Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV) tarafından Kırıkkale, İzmit, İzmit ve Batman Rafinerilerinde eğitimler gerçekleştirilmiş, üç proje yöneticisi, Rafineriler ve Genel Müdürlük’te görevli toplam 10 proje sorumlusu, 30 gönüllü eğitmen görev yapmaya başlamıştır.

2016 yılında Genel Müdürlük ve Rafineriler’de gerçekleştirilen “Bilgi Değirmeni Seminerleri” ile çalışanların 3.184’üne ulaşılmıştır.

YATIRIMCI İLİŞKİLERİ

2016 YILINDA YATIRIM KURULUŞLARI İLE 102 ADET TOPLANTI DÜZENLENMİŞ VE FON YÖNETİCİLERİ VE ANALİSTLER İLE BİRE BİR GÖRÜŞMELER YAPILMIŞTIR.

TÜPRAŞ HİSSE YATIRIMCI KOMPOZİSYONU

- Yerli Payı %18
- Yabancı Payı %82

Yatırımcı İlişkileri Birimi, pay sahipleri, kamu ve menfaat sahiplerinin ihtiyaç duyduğu ticari sır niteliğinde olmayan bilgileri Kurumsal Yönetim İlkeleri doğrultusunda, zamanında, eksiksiz ve kolay erişilebilir şekilde sunulmasını sağlamaktadır. Birim, bilgileri sağlarken, eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkelerini gözetmektedir. Kurumsal tanıtım bilgileri ve özel durum açıklamaları dahil pay sahiplerin ihtiyaç duyduğu ve Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatı gereği olması gereken tüm bilgiler Şirketin web sitesinde (www.tupras.com.tr/Yatirimci-Iliskileri) yayınlanmaktadır.

Tüpraş Yatırımcı İlişkileri, uluslararası standartlarda kurumsal yönetim ve yatırımcı ilişkileri uygulamaları ile hisse değerini artırmak hedefiyle çalışmaktadır. Bu çerçevede 2016 yılında yatırım kuruluşları ile 102 adet toplantı düzenlenmiş ve fon yöneticileri ve analistler ile bire bir görüşmeler yapılmıştır.

Toplantıların yanı sıra, yazılı ve sözlü olarak yatırımcı ilişkileri birimine gelen sorular cevaplandırılmıştır.

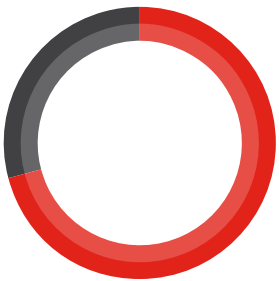
Bu faaliyetler sayesinde yatırımcıların Tüpraş hakkında bilgilenebilir ve gelişmelerden haberdar olmaları sağlanmıştır.

GENEL KURUL

Şirket'in 2016 yılına ilişkin Ortaklar Olağan Genel Kurul Toplantısı 29 Mart 2017 Çarşamba günü saat 10:00'da Güney Mahallesi Petrol Caddesi No. 25 Körfez/ Kocaeli adresinde gerçekleştirilecektir.

Olağan Genel Kurul Gündem Maddeleri, 2016 Faaliyet Yılına ait Finansal Tablolar, Bağımsız Denetim Raporu, Kâr Dağıtımına İlişkin Teklif ile Faaliyet Raporu ve ekinde Kurumsal Yönetim ilkeleri Uyum Raporu, Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uyum için gerekli açıklamaları içeren ayrıntılı Bilgilendirme Notu, toplantıdan üç hafta önce kanuni süresi içinde Şirket Merkezi'nde, www.tupras.com.tr adresindeki Şirket kurumsal internet sitesinde, KAP'ta, Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun, e-yönet, e-şirket ve EGK Sistemi'nde pay sahiplerinin incelemelerine hazır bulundurulacaktır.

ANALİST TAVSİYELERİ

- Al 22
- Tut 9

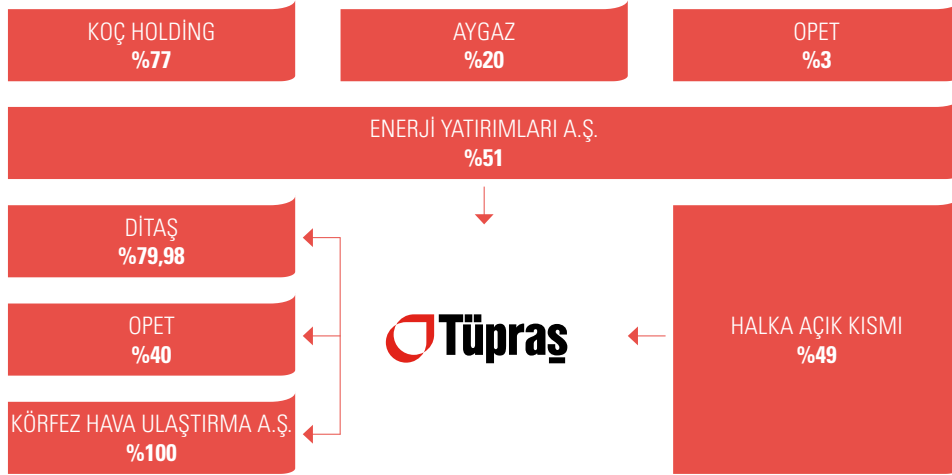
SERMAYE YAPISI

Tüpraş'ın kayıtlı sermayesi 500 milyon TL ve çıkarılmış sermayesi 250,4 milyon TL'dir.

GRUP	HİSSEDAR ADI	SERMAYE TUTARI (TL)	TÜRÜ	HİSSE ADEDİ
A	Enerji Yatırımları A.Ş.	127.713.792,22	Nama	12.771.379.222
A	Diğer Ortaklar (Halka Açık)	122.705.407,77	Nama	12.270.540.777
C	Özelleştirme İ.Bşk.	0,01	Nama	1
TOPLAM		250.419.200,00		25.041.920.000

TÜPRAŞ'IN ORTAKLIK YAPISI

TÜPRAŞ HİSSE YATIRIMCI KOMPOZİSYONU

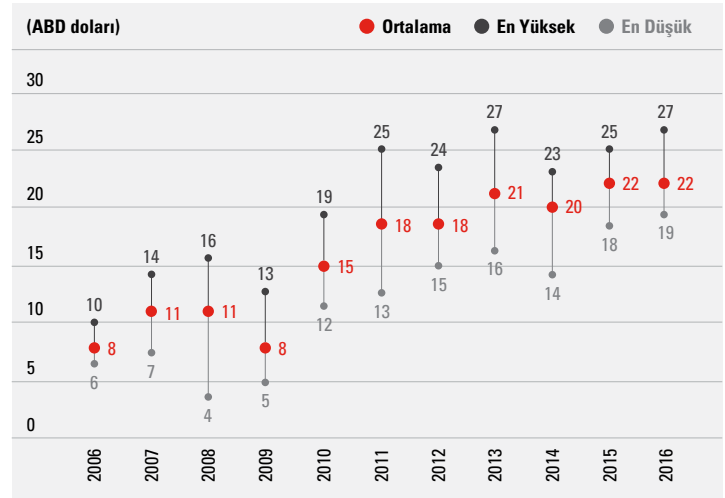
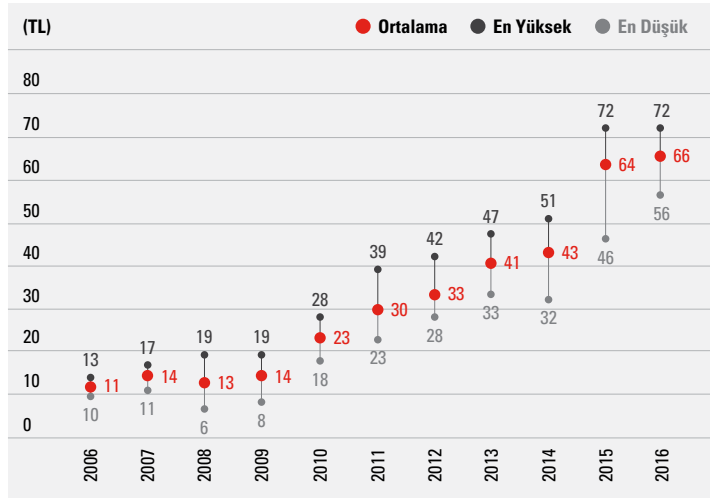
Tüpraş'ın hisselerinin BİST'te işlem gören %49'unun önemli kısmı uluslararası kurumsal yatırım banka ve kuruluşların portföyünde yer almaktadır. Yatırımcı portföyünün çeşitliliği ve zenginliği hisseye olan güven ve istikrarın önemli bir göstergesi olup, hisse değerine de yansımaktadır. 2016 yılsonu itibarıyla halka açık Tüpraş hisselerinin %81,6'sı uluslararası yabancı yatırım kuruluşları tarafından tutulmaktadır.

ANALİST TAVSİYELERİ

Tüpraş'ı aktif olarak raporlayan 31 yatırım kuruluşu tarafından, 2016 yılında yayınlanan en son raporlar baz alındığında 22 Al, 9 Tut yönünde yatırım tavsiyesi verildiği görülmektedir.

TÜPRAŞ HİSSE FİYAT SEYRİ (2006-2016)

Aşağıdaki grafikte görüleceği üzere tarihsel süreci içerisinde Tüpraş hisse fiyatında TL ve ABD doları bazında yükseliş eğilimi görülmektedir.

YATIRIMCI İLİŞKİLERİ

TÜPRAŞ HİSSESİ 2016 YILSONUNDA, YILBAŞINA GÖRE BİST-30 ENDEKSİ'NİN %2 ÜZERİNDE PERFORMANS GÖSTERMİŞTİR.

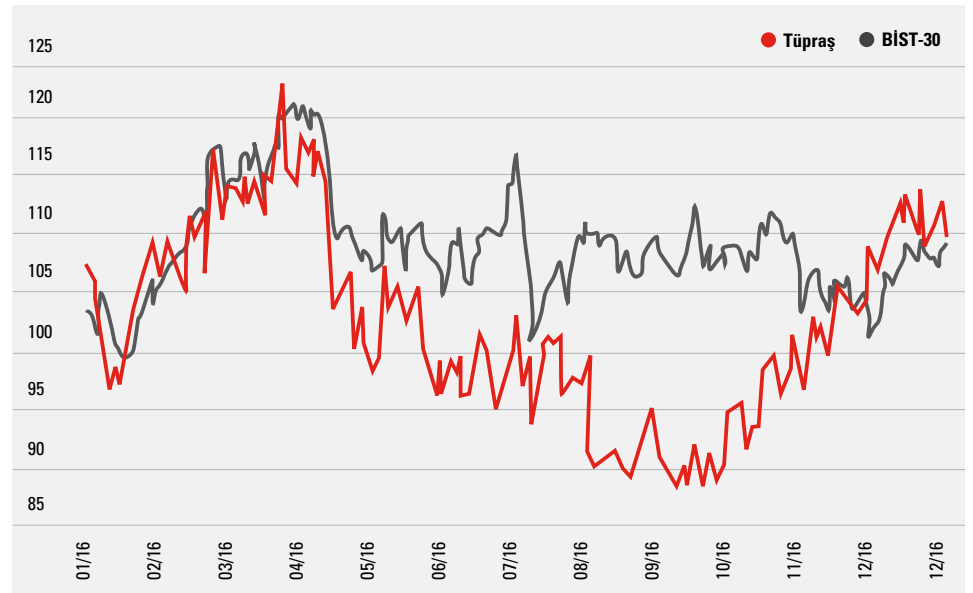
HİSSE PERFORMANSI

- Hisse fiyatı, Tüpraş'a olan güven ve istikrarın yansımasıyla 2016 yılsonunda, 2015 yılsonuna göre %11 artarak 70,75 TL/Hisse olarak gerçekleşmiştir.
- Tüpraş hissesi 2016 yılsonunda, yılbaşına göre BİST-30 Endeksi'nin %2 üzerinde performans göstermiştir.
- 2016 yılsonunda Tüpraş hissesinin relatif performansı, özelleştirme sonrası 2006 yılbaşına göre karşılaştırıldığında %671 artarken, aynı dönemde BİST-30 endeksi %189 artmış ve bu dönemde Tüpraş, BİST-30 endeksine göre %482 daha iyi performans gerçekleştirmiştir.

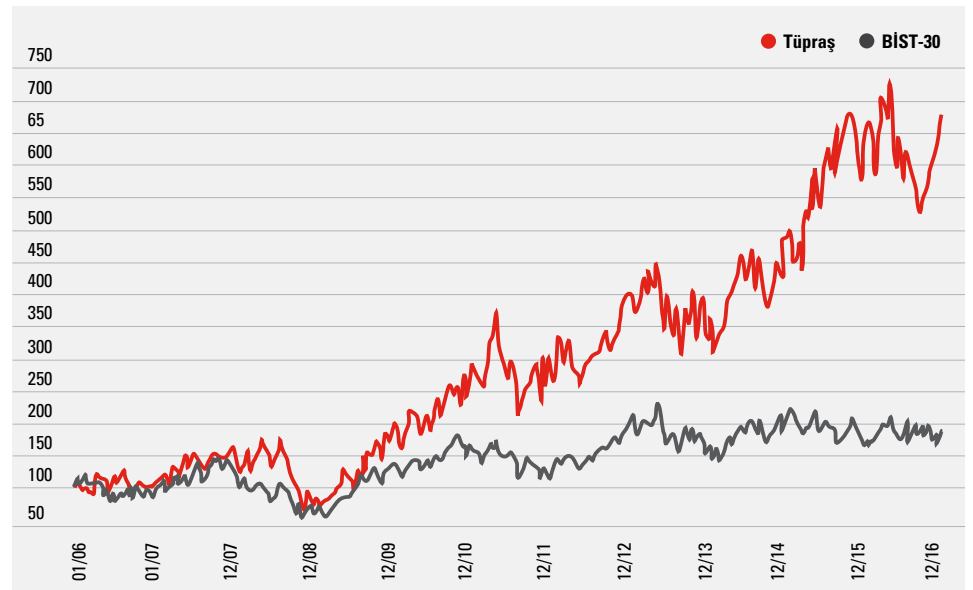
PİYASA DEĞER GELİŞİMİ

- Şirket piyasa değeri, özelleştirme sonrası olan 2006 yılbaşına göre 1,9 milyar ABD doları seviyesinden %169 artarak, 11 yıllık süreçte 2016 yılsonu itibarıyla 5,0 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.
- Türk Lirası'nın ABD doları karşısında yaklaşık %21 değer kaybetmesiyle Şirket piyasa değeri, 2016 yılını yılbaşına göre %9 azalarak yaklaşık 5,0 milyar ABD doları olarak kapatmıştır.

2016 YILI TÜPRAŞ VE BİST-30 RELATİF HİSSE PERFORMANSI

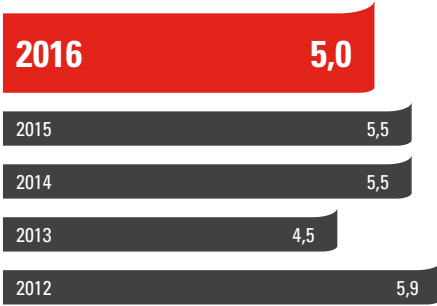
TÜPRAŞ VE BİST-30 RELATİF HİSSE PERFORMANSI (2006 - 2016)

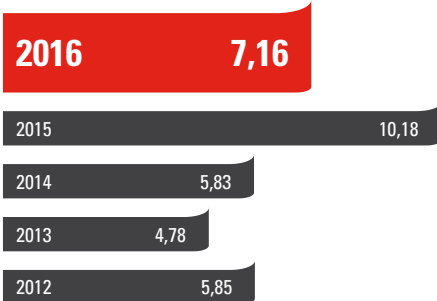

BRÜT TEMETTÜ HARİÇ ŞİRKET DEĞER DEĞİŞİMİ (MİLYAR ABD DOLARI)

HİSSE BAŞINA KÂR (TL)

HİSSE BAŞI KÂR

Tüpraş'ın 2016 yılı hisse başı kârlılığı 7,16 TL/Hisse olarak gerçekleşmiştir. Yandaki grafikte 2012-2016 hisse başı kâr değerleri verilmektedir.

KURUMSAL YÖNETİM

Tüpraş, kurumsal yönetim ilkelerine uyum performansını her geçen gün daha da artırmaktadır. İlk olarak 8 Ekim 2007 tarihinde 7,91 olarak belirlenen Kurumsal Yönetim Derecelendirme notumuz geçen süre içinde gerçekleştirilen iyileştirmelerin etkisiyle 9,42'ye yükseltilmiştir.

Tüpraş, SAHA Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.'nin 1 Temmuz 2016 tarihinde yayımlanmış olduğu Dünya Kurumsal Yönetim Endeksi'ne (DKYE) göre 1'inci grup içinde yer almaktadır.

Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Derecelendirme notunun 9,42 olması SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne büyük ölçüde uyum sağlandığını ve gerekli tüm politika ve önlemlerin uygulanmakta olduğunu göstermektedir. Ayrıca bu not, yönetim ve iç kontrol mekanizmalarının etkin bir şekilde oluşturulduğunu ve tüm kurumsal yönetim risklerinin tespit edilerek aktif şekilde yönetildiğini ifade etmektedir.

Şirket performanslarının analiz edildiği bir diğer platform olan BİST Sürdürülebilirlik Endeksi Borsa İstanbul'da işlem gören ve kurumsal sürdürülebilirlik performansları üst seviyede olan şirketlerin yer aldığı bir endekstir. 2016 yılında BİST-50 şirketleri arasında yapılan değerlendirmede Tüpraş endekste 29 şirket içerisinde yer almıştır.

YÖNETİM KURULU KOMİTELERİNİN ÇALIŞMA ESASLARI VE ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU DEĞERLENDİRMESİ

Sermaye Piyasası Kurulu'nun 3 Ocak 2014 tarihinde yayınlanarak yürürlüğe giren II-17.1 no'lu Kurumsal Yönetim Tebliği'nde yer alan hükümler çerçevesinde oluşturulan komitelere, Yönetim Kurulu'nun 8 Nisan 2016 tarih ve 2016/12 no'lu kararı ile;

Denetimden Sorumlu Komite'nin 2 üyeden oluşmasına ve Başkanlığı'na Sn. Kutsan Çelebicin'in, üyeliğine Sn. Osman Mete Altan'ın getirilmesine;

Kurumsal Yönetim Komitesi'nin 3 üyeden oluşmasına ve Başkanlığı'na Sn. Kutsan Çelebicin'in, Üyeliklerine Sn. Yağız Eyüboğlu'nun ve Sn. Doğan Korkmaz'ın getirilmesine, Kurumsal Yönetim Komitesi'nin Tebliğ uyarınca Aday Gösterme Komitesi ve Ücret Komitesi'nin görevlerini yerine getirmesine,

Risk Yönetim Komitesi'nin 2 üyeden oluşmasına ve Başkanlığı'na Sn. Gökçe Bayındır'ın, Üyeliği'ne Sn. Temel Kamil Atay'ın getirilmesine,

Yürütme Komitesi'nin 6 üyeden oluşmasına, Komite'nin Başkanlığı'na Sn. Mustafa Rahmi Koç, Üyeliklerine Sn. Semahat Sevim Arsel, Sn. Mehmet Ömer Koç, Sn. Yıldırım Ali Koç, Sn. Temel Kamil Atay ve Sn. Bülent Bulgurlu'nun getirilmesine,

Etik Davranış Kurulu'nun 4 üyeden oluşmasına ve Başkanlığı'na Genel Müdür Sn. İbrahim Yelmenoğlu'nun, Üyeliklerine Genel Müdür Yardımcısı Sn. Doğan Korkmaz, İnsan Kaynakları Direktörü Sn. Nezir Akçınar ve Rekabet Uzmanı Sn. Fatma Devrim'in getirilmelerine karar verilmiştir.

Yayımlanan Kurumsal Yönetim İlkeleri gereği, Yatırımcı İlişkileri Bölümü'nün Genel Müdür veya Genel Müdür Yardımcısı'na doğrudan bağlı olarak çalışması ve bahsi geçen yöneticinin Kurumsal Yönetim Komitesi üyesi olması zorunluluğu getirilmiştir. Bu doğrultuda, 30 Aralık 2015 tarihli Yönetim

Kurulu toplantımızda Sermaye Piyasası Kurulu'nun II-17.1. sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği'nin 11'inci maddesinde öngörülen görevlerin, Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Doğan Korkmaz yönetiminde yerine getirilmesine ve Sn. Doğan Korkmaz'ın Kurumsal Yönetim Komitesi Üyesi olarak belirlenmesine karar verilmiştir.

Yukarıda bahsedilen komitelerin görev alanları ve çalışma esaslarını düzenleyen Yönetmelikler de 4 Mayıs 2012 tarihinde Yönetim Kurulu tarafından gözden geçirilerek tadil edilmiş ve Şirketimizin www.tupras.com.tr internet adresindeki web sitesinde kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

2016 yılında tüm Yönetim Kurulu Komiteleri Kurumsal Yönetim İlkeleri ve kendi yönetmelikleri uyarınca yerine getirmeleri gereken görev ve sorumlulukları yerine getirmiş ve oluşturulan yıllık toplantı planlarına uygun şekilde;

- Denetim Komitesi 11 Şubat 2016, 12 Şubat 2016, 8 Mart 2016, 4 Mayıs 2016, 11 Ağustos 2016, 6 Eylül 2016 ve 31 Ekim 2016 tarihlerinde olmak üzere yedi kez,
- Kurumsal Yönetim Komitesi 27 Ocak 2016, 19 Şubat 2016, 25 Şubat 2016, 4 Mart 2016, 8 Mart 2016 ve 30 Aralık 2016 tarihlerinde olmak üzere altı kez,
- Risk Yönetim Komitesi 8 Şubat 2016, 15 Şubat 2016, 13 Mayıs 2016, 20 Temmuz 2016, 10 Kasım 2016 ve 29 Aralık 2016 tarihlerinde olmak üzere altı kez,
- Yürütme Komitesi 12 Ocak 2016, 15 Şubat 2016, 25 Mart 2016, 25 Nisan 2016, 23 Mayıs 2016, 23 Haziran 2016, 25 Temmuz 2016, 19 Ağustos 2016, 23 Eylül 2016, 20 Ekim 2016, 18 Kasım 2016 ve 20 Aralık 2016 tarihlerinde olmak üzere 12 kez,

toplanmış ve çalışmaları hakkında bilgiler ile yıl içinde yapılan toplantıların sonuçlarını içeren raporlarını Yönetim Kurulu'na sunmuşlardır.

Buna göre;

- Muhasebe ve raporlama sistemlerinin ilgili kanun ve düzenlemeler çerçevesinde işleyişi, finansal bilgilerin kamuya açıklanması, bağımsız denetim ve iç kontrol sisteminin etkin olarak uygulanmasından da sorumlu olan "Denetim Komitesi", sorumlu olduğu konulardaki tüm önerilerini Yönetim Kurulu'na iletmıştır.
- Şirket'in Kurumsal Yönetim İlkelerine uyumunu izlemek, bu konuda iyileştirme çalışmalarında bulunmak ve Yönetim Kurulu'na kurumsal yönetim uygulamalarını iyileştirici tavsiyelerde bulunmak üzere kurulan "Kurumsal Yönetim Komitesi" Şirkette Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin uygulanıp uygulanmadığını, uygulanmıyor ise gerekçesini ve bu prensiplere tam olarak uymama dolayısıyla meydana gelen çıkar çatışmalarını tespit etmiş, Yönetim Kurulu'na Kurumsal Yönetim uygulamalarını iyileştirici tavsiyelerde bulunmuş, kamuya açıklanacak "Kurumsal Yönetim Uyum Raporu"nu gözden geçirerek, burada yer alan bilgilerin Komitenin sahip olduğu bilgilere göre doğru ve tutarlı olup olmadığını kontrol etmiş ve Yatırımcı İlişkileri Bölümü'nün çalışmalarını gözetmiştir.
- Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek stratejik, operasyonel, finansal, hukuki ve sair her türlü riskin erken tespiti, değerlendirilmesi, etki ve olasılıklarının hesaplanması, bu risklerin Şirket'in kurumsal risk alma profiline uygun olarak yönetilmesi amacıyla çalışmalar yapan "Risk Yönetim Komitesi", Şirket'in Risk yönetim sistemlerini gözden geçirmiştir. Komite ayrıca 6102 numaralı Türk Ticaret Kanunu'nun 378. maddesi uyarınca hazırlaması gereken iki aylık raporlar aracılığı ile Yönetim Kurulu'na bilgi vermiştir.

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
KURUMSAL YÖNETİM KOMİTESİ
TOPLANTI TARİHİ: 01.03.2017
GÜNDEM: KURUMSAL YÖNETİM
İLKELERİ UYUM RAPORU

BÖLÜM I: KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM BEYANI

Tüpraş ("Şirket"), Sermaye Piyasası Kurulu tarafından dört ana bölümde yayımlanan kurumsal yönetim ilkelerine uyum sağlama yönünde azami özen göstermektedir. Paydaşlarına, özellikle yatırımcılarına karşı güven ve istikrarın öneminin bilincinde olan Tüpraş, BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'ne 08.10.2007 tarihi itibarıyla dahil olan ilk şirketlerden olup, SPK tarafından yayınlanan Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk kavramlarını benimsemiştir.

SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uygun olarak derecelendirme yapmak üzere faaliyet izni bulunan, uluslararası derecelendirme kuruluşu SAHA Kurumsal Yönetim ve Derecelendirme Hizmetleri A.Ş. tarafından yapılan değerlendirme sonucunda Tüpraş'ın notu Ekim 2016'da 94,15 olarak revize edilmiştir. Kurumsal yönetim derecelendirme notunun alt başlıklar itibarıyla dağılımı aşağıda verilmektedir.

Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporu'na www.tupras.com.tr adresindeki Şirket internet sitesinden ulaşılması mümkündür.

Şirketimizin tüm faaliyetleri yasal düzenlemeler ve SPK tarafından düzenlenen "Kurumsal Yönetim İlkeleri" ile uyum içinde yürütülmektedir.

Dönem İçinde İkelere Uyum İçin Yapılan Çalışmalar

2016 yılında yürürlükte bulunan II-17.1 sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği kapsamında zorunlu olan ikelere tam olarak uyulurken, zorunlu olmayan ilkelerin de büyük çoğunluğuna uyum sağlanmıştır. Zorunlu olmayan Kurumsal Yönetim İlkelerine de tam uyum amaçlanmakla birlikte, ilkelerin bir kısmında uygulamada yaşanan zorluklar, bazı ikelere uyum konusunda gerek ülkemizde gerekse uluslararası platformda devam eden tartışmalar, bazı ilkelerin ise piyasanın ve Şirket'in mevcut yapısı ile tam örtüşmemesi gibi nedenlerle tam uyum henüz sağlanamamıştır. Henüz uygulamaya konulmamış ilkeler üzerinde çalışılmakta olup, şirketimizin etkin yönetimine katkı sağlayacak şekilde idari, hukuki ve teknik altyapı çalışmalarının tamamlanması sonrasında uygulamaya geçilmesi planlanmaktadır.

ANA BAŞLIKLAR	AĞIRLIK	2016 EKİM NOTU
Pay Sahipleri	0,25	95,51
Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık	0,25	92,55
Menfaat Sahipleri	0,15	97,66
Yönetim Kurulu	0,35	92,80
TOPLAM	1,00	94,15

2016 yılı içinde Kurumsal Yönetim alanındaki çalışmaların başında SPK'nın kurumsal yönetim ilkeleri ile ilgili yeni düzenlemelerini içeren Sermaye Piyasası Kanunu ve bu Kanuna dayanarak hazırlanan tebliğlere uyum çalışmaları gelmektedir. 2016 yılında yapılan Olağan Genel Kurul'da Bağımsız Üye adaylarının belirlenmesi ve kamuya duyurulmasına ilişkin süreç gerçekleştirilmiş, düzenlemelere uygun şekilde seçim tamamlanmıştır. Yönetim Kurulumuz ve Yönetim Kurulu Komitelerimiz Kurumsal Yönetim Tebliği'ndeki düzenlemelere uygun olarak oluşturulmuştur. Kurulan Yönetim Kurulu Komiteleri etkin olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Hazırlanan Genel Kurul bilgilendirme dokümanı ile ikelerde açıklanması zorunlu olan imtiyazlı paylar, oy hakları, Yönetim Kurulu üye adayları özgeçmişleri, Üst Düzey Yöneticiler ve Yönetim Kurulu Üyeleri için Ücret Politikası, İlişkili Taraf İşlemleri ile ilgili olarak hazırlanması gereken raporlar

ve açıklanması gereken diğer bilgiler Genel Kurul'dan 3 hafta önce yatırımcıların bilgisine sunulmuştur. Ayrıca kurumsal internet sitesi yenilenmiş ve Faaliyet Raporu formatı gözden geçirilerek, ilkelere tam uyum gösteren revizyonlar yapılmıştır.

Mevcut durumda, Yönetim Kurulu'ndaki 15 üyenin 4'ü ilkelere belirtilen bağımsızlık kriterlerini taşımaktadır. Ek olarak, ÖİB temsilcisi üye "Kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmıyor olması," kriterini taşımamakla birlikte Sermaye Piyasası Kurulu'nun onayı ile bağımsız üye olarak atfedilmiştir. İlgili komite kararı ve adayların özgeçmişlerine Şirket internet sitesinde yer alan komite raporlarından ulaşılabilir.

Uygulanmayan Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin Gerekçeleri

Şirketimiz 1 Ocak 2016 – 31 Aralık 2016 faaliyetleri döneminde, zorunlu olan ilkelere tam uyum sağlamakla beraber, aşağıda belirtilen zorunlu olmayan bazı ilkelere hariç SPK tarafından yayımlanan "Kurumsal Yönetim İlkeleri"ne uymuştur. Aşağıda özetlenen uygulanmayan hususlardan kaynaklanan herhangi bir çıkar çatışması ise bulunmamaktadır. Şirket'in Kurumsal Yönetim Komitesi, kurumsal yönetim uygulamalarını geliştirmeye yönelik çalışmalarına devam etmektedir.

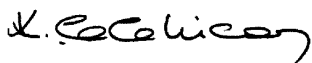
- 1.4.2 numaralı ilkede bahsi geçen oy hakkındaki imtiyaza ilişkin olarak, Esas Sözleşme'de yer alan düzenlemeler aşağıda 2.4 numaralı bölümde yer almaktadır.

- 1.5.2 numaralı ilke ilkede azlık haklarının esas sözleşme ile sermayenin yirmide birinden daha düşük bir orana sahip olanlara tanınabilir diye belirtilmesine rağmen, azlık hakları, Esas Sözleşme ile sermayenin yirmide birinden daha düşük bir orana sahip olanlara tanınmamış olup, mevzuattaki genel düzenlemeler çerçevesinde haklar sağlanmıştır.
- 3.2.1 numaralı ilkede bahsi geçen Menfaat sahiplerinin Şirket yönetimine katılımına dair Esas Sözleşme'de hüküm yer almamasına karşın, menfaat sahiplerinin Şirket yönetimine katılımını destekleyici model ve mekanizmalar oluşturulmuş rapor içerisinde 4.2 numaralı bölümde yer almaktadır. Şirket, çalışanlar, tedarikçiler ve müşteri memnuniyeti anketlerinin yanı sıra çeşitli toplum kuruluşlarının ve diğer bütün menfaat sahiplerinin görüş ve önerilerini dikkate almaktadır.
- 4.3.9 numaralı ilkeye ilişkin olarak, Şirketimiz Yönetim Kurulu'nda kadın üye oranı için henüz hedef bir oran ve hedef zaman belirlenmemiş olup, bu konuya ilişkin değerlendirme çalışmaları devam etmektedir. Konuya ilişkin detaylı bilgi aşağıda 5.1 numaralı bölümde yer almaktadır.
- 4.4.7 numaralı ilkeye ilişkin olarak, aşağıda 5.1 numaralı bölümde açıklandığı üzere, Yönetim Kurulu üyelerinin Şirket dışında başka görevler alması sınırlandırılmamıştır.
- 4.5.5 numaralı ilkede yönetim kurulu üyelerinin birden fazla komitede yer almaması belirtilmesine rağmen,

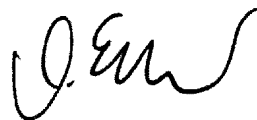
komitelerde görevlendirme yönetim kurulu üyelerimizin bilgi birikimi ve tecrübeleri dikkate alınarak, ilgili düzenlemeler çerçevesinde yapılmakta bazı yönetim kurulu üyelerimiz birden çok komitede görevlendirilmektedir. Birden fazla komitede görev alan üyeler, ilişkili konularda görev yapan komiteler arası iletişimi sağlamakta ve iş birliği imkanlarını artırmaktadır.

- 4.6.5 numaralı ilkede yönetim kurulu üyeleri ve üst düzeye sağlanan ücret ve menfaatler kişi bazında açıklanır diye belirtilmesine rağmen, Yönetim Kurulu Üyeleri'ne ve üst düzey yöneticilere yapılan ödemeler genel uygulamalara paralel şekilde toplu olarak kamuya açıklanmaktadır. Şirket'in Ücretlendirme Politikası yazılı hale getirilmiş, Genel Kurul toplantısında ayrı bir madde olarak ortakların bilgisine sunulmuş ve pay sahiplerinin bu konuda görüş bildirmesi sağlanmıştır. Ücretlendirme Politikasında belirtildiği üzere Bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin ücretlendirilmesinde Şirket'in performansına dayalı ödeme planları kullanılamaz.

2016 yılı faaliyet dönemini kapsayan ve "Pay Sahipleri", "Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık", "Menfaat Sahipleri" ve "Yönetim Kurulu" olmak üzere dört ana başlık altında toplanan Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporumuz söz konusu ilkelerin, uygulanabilen ve uygulanamayan hususlarını içerecek şekilde aşağıda bilgilerinize sunulmuştur.

KUTSAN ÇELEBİCAN
BAŞKAN

YAĞIZ EYÜBOĞLU
ÜYE

DOĞAN KORKMAZ
ÜYE

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

BÖLÜM II: PAY SAHİPLERİ

2.1. Yatırımcı İlişkileri Bölümü

Yatırımcı İlişkileri Bölümü, Şirket hisselerinin halka arzı ve devlete ait hisselerin Özelleştirilmesi amacıyla 2000 yılında oluşturulmuştur. Yatırımcı İlişkileri Raporlama Direktörlüğü, mevcut ve potansiyel yatırımcılara Şirket hakkında doğru, zamanında ve tutarlı bilgiyi sunmak, Şirket'in bilinirliğini ve kredibilitesini artırmak, Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin uygulanmasını sağlamak ve Yönetim Kurulu ile Sermaye Piyasası Katılımcıları arasındaki çift yönlü iletişimi sağlamak amacıyla faaliyet göstermektedir.

Bu çerçevede Yatırımcı İlişkileri ve Raporlama Direktörlüğü yürüttüğü çalışmalar hakkında Yönetim Kurulu'na iletilmek üzere Kurumsal Yönetim Komitesi'ne yılda en az bir defa rapor sunar. 2015 yılı faaliyetlerine ilişkin söz konusu rapor 19 Şubat 2016 tarihinde

Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından Yönetim Kurulu'na iletilmiş olup, 9 Mart 2016 tarihinde Yönetim Kurulu tarafından değerlendirilmiştir.

2016 yılı içinde yerli ve yabancı, kurumsal ve bireysel yatırımcılar, pay sahipleri ve analistler ile Şirket faaliyet sonuçları, performansı ve dönem içindeki diğer gelişmeler konusunda 455 görüşme yapılmış, pay sahipleri ve yatırımcıları bilgilendirmeye yönelik olarak yapılan yurt içi ve yurt dışı 10 konferans ve roadshow'a katılım sağlanmıştır.

Yıl içerisinde 4 kez finansal raporların açıklandığı gün sunuş düzenlenmiş, yatırımcıların telefon ve internet üzerinden sunuşu izleyip sorularını sözlü veya yazılı olarak sorabilmelerine imkan sağlanmıştır. Ayrıca Şirket ile ilgili olarak mevzuatın gerektirdiği finansal raporlama ve kamuoyu açıklamaları Özel Durum Açıklama formatında hazırlanarak

Kamuyu Aydınlatma Platformu (www.kap.com.tr) aracılığıyla yerine getirilmesi sağlanmıştır. Genel Kurul toplantılarının yürürlükteki mevzuata, Esas Sözleşme'ye ve diğer Şirket içi düzenlemelere uygun olarak yapılması sağlanmış, Genel Kurul toplantılarında pay sahiplerinin yararlanabileceği dokümanlar hazırlanmış ve söz konusu dokümanlar Genel Kurul'dan üç hafta önce Şirket internet sitesi aracılığıyla yatırımcıların bilgisine sunulmuştur.

Şirketle ilgili tüm güncel bilgilere yer verilmesine özen gösterilen Tüpraş internet sitesi yoluyla da kamuoyu ve hissedarlar bilgilendirilmiş ve Derecelendirme kuruluşları ile ilişkiler koordine edilmiştir. Ayrıca Yönetim Kurulu, yıl içerisinde yapılan toplantılarda relatif hisse performansı, eş grup şirketlerle ilgili karşılaştırmalar, rasyo analizleri ve analist yorumları ile ilgili olarak bilgilendirilmiştir.

PAY SAHİPLERİ İLE İLİŞKİLER KONUSUNDAN SORUMLU ÇALIŞANLAR

ADI SOYADI	ÜNVANI	E-POSTA ADRESİ	TELEFON NUMARASI
Doğan Korkmaz	Genel Müdür Yardımcısı	Dogan.Korkmaz@tupras.com.tr	(262) 316 31 09
Tuncay Önbilgin	Direktör	Tuncay.Onbilgin@tupras.com.tr	(262) 316 30 85
Deniz Köseoğlu	Finansal Raporlama Müdürü	Deniz.Koseoglu@tupras.com.tr	(262) 316 30 86
Deniz Degirmenci	Yatırımcı İlişkileri Müdürü	Deniz.Degirmenci@tupras.com.tr	(262) 316 32 75
Fettane Sayın	Koordinatör	Fettane.Sayin@tupras.com.tr	(262) 316 32 72
Mehmet Eder	Koordinatör	Mehmet.Eder@tupras.com.tr	(262) 316 32 73
Merve Savaşlıoğlu Kan	Koordinatör	Merve.Savaslioglu@tupras.com.tr	(262) 316 15 74
Çetin Karaca	Şef	Cetin.Karaca@tupras.com.tr	(262) 316 32 74
Filiz Derman	Şef	Filiz.Derman@tupras.com.tr	(262) 316 32 69

Yatırımcı İlişkileri ve Raporlama Direktörlüğü Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Doğan Korkmaz'a bağlı olarak çalışmaktadır. Genel Müdür Yardımcısı ve Yatırımcı İlişkileri ve Raporlama Direktörü Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey ve Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı Lisanslarına sahiptir.

2.2. Pay Sahiplerinin Bilgi Edinme Haklarının Kullanımı

Bilgilendirme Politikası uyarınca tüm pay sahipleri, potansiyel yatırımcılar ve analistler arasında bilgi alma ve inceleme hakkının kullanımında eşit davranılarak ticari sır niteliğindeki dışındaki tüm bilgiler pay sahipleri ile paylaşılmaktadır.

Bilgi paylaşımı çerçevesinde pay sahiplerini ilgilendirecek her türlü bilgi, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tebliği uyarınca Kamuyu Aydınlatma Platformunda (KAP) yapılan Özel Durum Açıklamaları, mali tablolar ve Şirket hakkındaki diğer bilgiler elektronik ortamda elektronik imza ile gönderilmektedir.

Yatırımcı İlişkileri Birimine yöneltilen sorular, gizli ve ticari sır niteliğindeki bilgiler hariç olmak üzere, ilgili olduğu konunun en yetkili kişisi ile görüşülerek gerek sözlü gerekse yazılı olarak yanıtlanmıştır.

Özel denetçi atanması bireysel bir hak olarak Tüpraş Esas Sözleşmesi'nde düzenlenmemiş olmakla birlikte, Türk Ticaret Kanunu'nun 438.'inci maddesi uyarınca her pay sahibi, pay sahipliği haklarının kullanabilmesi için gerekli olması halinde, bilgi alma veya inceleme hakkı daha önce kullanılmışsa, gündemde yer almasa bile, belirli olayların özel bir denetimle açıklığa kavuşturulmasını, Genel Kurul'dan isteyebilir. Bugüne kadar Şirket'e pay sahiplerinden bu yönde bir talep gelmemiştir. Şirket içi yapılan iç denetimlerin yanı sıra, Şirket faaliyetleri, Genel Kurul'da kabul edilen Bağımsız Dış Denetim Şirketi Güney Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Anonim Şirketi (A member of Ernst & Young Global Limited) tarafından denetlenmektedir.

2.3. Genel Kurul Toplantıları

Genel Kurul toplantıları, Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Mevzuatı, Genel Kurul İç Yönergesi ve Kurumsal Yönetim ilkeleri dikkate alınarak pay

sahibinin yeterli bilgilendirilmesine ve geniş katılımına imkan sağlayacak şekilde gerçekleştirilmektedir.

Olağan Genel Kurul toplantısı, her hesap dönemi sonundan itibaren üç ayı geçmemek üzere mümkün olan en kısa sürede gerçekleştirilir. Şirket'in 2015 yılına ait 56'ıncı Olağan Genel Kurul toplantısı 04 Nisan 2016 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Elektronik Genel Kurul olarak gerçekleştirilen toplantıya fiziki katılımın yanı sıra elektronik ortamda katılanlar dahil %77,98 oranında hisseyi temsil eden pay sahibi katılmıştır. Genel Kurul esnasında pay sahipleri soru sorma haklarını kullanmışlardır. Gündem maddeleri haricinde bir öneri verilmemiştir.

Genel Kurul toplantıları, T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından görevlendirilen Hükümet Komiseri gözetiminde kamuya açık olarak yapılmaktadır. Esas Sözleşmemizde yer alan hükme istinaden toplantılar menfaat sahipleri ve medya tarafından elektronik katılım sağlayanlar tarafından internetten online izlenebilmektedir.

Genel Kurul toplantılarına davet, Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu ve Şirket Esas Sözleşmesi hükümlerine göre Yönetim Kurulu'nca yapılmaktadır. Genel Kurul'un yapılması için Yönetim Kurulu tarafından alınan karar doğrultusunda toplantı tarihi, yeri ve gündem maddeleri hakkındaki bilgiler pay sahiplerine genel hükümler çerçevesinde usulüne uygun olarak Kamuyu Aydınlatma Platformu aracılığıyla yapılan Özel Durum Açıklaması ve Elektronik Genel Kurul Sistemi (EGKS) aracılığı ile duyurulur.

Genel Kurul toplantı ilanı, mevzuat ile öngörülen usullerin yanı sıra, mümkün olan en fazla sayıda pay sahibine ulaşmayı sağlayacak şekilde internet sitesi www.tupras.com.tr vasıtası ile asgari 21 gün önce yapılmakta, ayrıca Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ve günlük yayımlanan yüksek tirajlı gazetelerden birinin tüm Türkiye baskısında yayımlanmaktadır.

Genel Kurul toplantı öncesinde gündem maddeleri ile ilgili olarak bilgilendirme dokümanı hazırlanmakta ve kamuya duyurulmakta tüm bildirimlerde yasal süreçlere ve mevzuata uyulmaktadır. Genel Kurul gündem maddeleri

çerçevesinde, denetlenmiş yıllık Faaliyet Raporu dahil, finansal tablo ve raporlar, kurumsal yönetim uyum raporu, kâr dağıtım önerisi, bağımsız dış denetim raporları ve yasal denetçi raporu, Esas Sözleşme'de değişiklik yapılacak ise tadil metni ve gerekçesi, Bilgilendirme Politikası, Ücretlendirme Politikası, Kâr Dağıtım Politikası, bağımsız olanlarla birlikte tüm Yönetim Kurulu üye adaylarının özgeçmişleri ve gündem maddelerine dayanak teşkil eden diğer belgeler Genel Kurul toplantısından üç hafta önce, Şirket merkezi ve internet sitesinde pay sahiplerinin en kolay yolla ulaşabileceği şekilde incelemeye açık tutulmaktadır. Olağan Genel Kurul toplantısı gündemi hazırlanırken, pay sahiplerinin Şirket'in Yatırımcı İlişkileri Bölümüne yazılı olarak iletmış olduğu ve gündemde yer almasını istedikleri bir konu olmamıştır.

Toplantılara katılımı kolaylaştırmak için, Genel Kurul toplantıları Şirket Merkezi'nde ve Elektronik Genel Kurul Sistemi'nde yapılmaktadır. Genel Kurul toplantılarının yapıldığı mekan tüm pay sahiplerinin katılımına imkan verecek şekilde planlanmaktadır. Genel Kurul gündeminde yer alan gündem başlıkları açık ve farklı yorumlara yol açmayacak, her bir teklifin ayrı başlık altında değerlendirilmesine imkan verecek şekilde belirlenmektedir. Genel Kurul toplantısı süresince gündemde yer alan konular tarafsız ve ayrıntılı bir şekilde, açık ve anlaşılabilir bir yöntemle pay sahiplerine aktarılmakta, pay sahiplerine eşit şartlar altında düşüncelerini açıklama ve soru sorma imkanı verilmektedir. Genel Kurul toplantı esnasında ortaklar, dinleyiciler ve toplantıya katılan basın mensupları tarafından sorulan sorulara Yönetim Kurulu üyeleri ve üst kademe yöneticilerimiz tarafından Türk Ticaret Kanunu'nda belirlenmiş usul ve ilkeler çerçevesinde değerlendirilerek gerekli açıklamalarda bulunulmaktadır. Sorulan sorunun gündemle ilgili olmaması veya hemen cevap verilemeyecek kadar kapsamlı olması halinde, sorulan soru en geç 15 gün içerisinde Yatırımcı İlişkileri tarafından yazılı olarak cevaplanmaktadır. Genel Kurul toplantısı sonrasında sorulan tüm sorular ile bu sorulara verilen cevaplar en geç Genel Kurul tarihinden sonraki 30 gün içerisinde internet sitesinde kamuya duyurulur. 2015 yılına ait Genel Kurul'da toplantıda bulunanlarca sorulan sorular yanıtlanmıştır.

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

En az bir Yönetim Kurulu üyesi, bir denetçi, mali tabloların hazırlanmasında sorumluluğu bulunan yetkililerden en az biri ve gündemde özellik arz eden konularda açıklamalarda bulunmak üzere konuya vakıf en az bir yetkili Genel Kurul toplantısında hazır bulunmakta, bu kişilerden toplantıda hazır bulunmayanların, toplantıya katılmama gerekçeleri toplantı başkanı tarafından Genel Kurul'un bilgisine sunulmaktadır.

Genel Kurul toplantısı öncesinde kendisini vekil vasıtasıyla temsil ettirecekler için vekaletname örnekleri gazete ilanı ve internet sitesi vasıtasıyla pay sahiplerinin kullanımına sunulmaktadır. Toplantıda uygulanacak oy kullanma prosedürü internet sitesi ve gazete ilanlarıyla pay sahiplerinin bilgisine sunulmaktadır. Genel Kurul toplantılarımızda gündem maddelerinin oylanmasında toplantıya fiziki katılanlar el kaldırma usulü ve açık oylama yöntemiyle, elektronik katılım sağlayanlar ise elektronik ortamda oylarını kullanmaktadır.

Genel Kurul toplantısından sonra toplantı tutanakları Şirket'in tutanak defterinde saklanmakta ve tutanaklar İngilizce'ye tercüme edilip, Türkçe ve İngilizce olarak Şirket internet sitesinde bulundurulmaktadır. Toplantı tutanakları Kamuyu Aydınlatma Platformu aracılığıyla kamuya açıklanmakta ve Ticaret Sicil Gazetesinde ilan edilmektedir. Tutanaklara ve hazırlan cetvellerine KAP'tan, EGKS'den ve Tüpraş internet sitesinden ulaşılabilir. Genel Kurul tutanakları, hazırlan cetveli, gündemler ve ilanlar eşzamanlı olarak elektronik posta ile tüm yerli ve yabancı yatırımcıların değerlendirmelerine de sunulmaktadır.

2016 yılında yapılan Olağan Genel Kurul toplantısında, 2015 yılı içinde yapılan bağış ve yardımlar hakkında Genel Kurul'da ayrı bir gündem maddesi ile bilgi verilmiş ve bağış politikası paralelinde harcama yapılmak üzere 2016 yılı için bağış sınırı 25 milyon TL olarak belirlenmiş olup, bu kapsamda 2016 yılı içerisinde 20,3 milyon TL tutarında bağış ve yardım gerçekleştirilmiştir.

Yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahiplerinin, yönetim kurulu üyelerinin, idari sorumluluğu bulunan yöneticilerin ve bunların eş ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hısımlarının bir kısmı, Şirketimiz ile diğer bazı Koç Topluluğu şirketlerinde yönetim kurulu üyesi olarak görev yapmaktadır. 2016 yılı içerisinde, Kurumsal Yönetim Tebliği'nin 1.3.6 numaralı ilkesi kapsamında bilgilendirme gereken bir işlem olmamıştır.

Şirket'in 2016 yılına ilişkin 57'inci Olağan Genel Kurulu 29 Mart 2017 tarihinde Şirket Genel Merkezi'nde yapılacaktır.

2.4. Oy Hakları ve Azlık Hakları

Genel Kurul toplantılarında oy kullanma prosedürü, toplantı başlangıcında pay sahiplerine duyurulmaktadır. Şirket'te oy hakkını kullanmayı zorlaştıran uygulamalardan kaçınılmakta, herhangi bir pay sahibinin oy kullanma hakkına üst sınır getirilmemiş olup, her pay sahibine oy hakkını en kolay ve uygun şekilde kullanma fırsatı sağlanmaktadır. Şirketin Genel Kurul Toplantıları'na katılma hakkı bulunan hak sahipleri, bu toplantılara Türk Ticaret Kanunu'nun 1527. maddesi uyarınca elektronik ortamda da katılabilmektedir. Oy hakkına haiz olan pay sahibi Genel Kurul toplantılarında bu hakkını bizzat kullanabileceği gibi, pay sahibi olan ve pay sahibi olmayan üçüncü bir şahıs vasıtasıyla da kullanabilmektedir.

Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar. Genel Kurul toplantılarında, oylar açık olarak verilir. Ancak toplantıda temsil edilen payların en az yirmide birine sahip pay sahiplerinin talebi üzerine gizli oylama yoluna başvurulur.

Şirket Esas Sözleşmesi'ne göre; Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını kısıtlayacak ve/veya karşılanmasına engel olacak nitelikte, rafinerilerden herhangi birinin kapatılması, satılması, herhangi bir tazyit ile sınırlandırılması veya kapasitesinin %10'dan fazla azaltılmasına ya da Şirket'in bölünmesi veya başka bir Şirket ile birleşmesi ve/veya Şirket'in tasfiyesi gibi konularda karar alınabilmesi için Özelleştirme İdaresi'nin temsil ettiği C Grubu hissenin Yönetim Kurulu'nda olumlu oy kullanması gerekmektedir. Yukarıda sayılan hususların dışında kalan konularda karar alınması, ilgili konunun Yönetim Kurulu'nda görüşülmesini takiben Genel Kurul'da görüşülüp karara bağlanması ile mümkün olmaktadır.

C Grubu imtiyazlı hissenin yukarıda belirtilen hususlar dışında oy hakkı üzerinde imtiyazı bulunmamaktadır.

Şirket'te azlık haklarının kullanılması, Türk Ticaret Kanunu'na, Sermaye Piyasası Kanunu'na, ilgili mevzuata ve SPK'nın tebliğ ve kararlarına tabi olup, bu konuda azami özen gösterilmektedir. Azlık haklarını temsil eden hissedarlar, Genel Kurul'da sağladıkları katılımlarıyla, yönetimi çoğunluk hissedarlarla birlikte oluşturmaktadır. 2016 yılında Şirket'e bu konuda ulaşan eleştiri ya da şikâyet olmamıştır.

Azlık ve yabancı pay sahipleri dahil, tüm pay sahiplerine eşit muamele edilmektedir. Yönetim Kurulu üyeleri ve yöneticiler ile yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahipleri ya da imtiyazlı bir şekilde çeşitli bilgilere ulaşma imkanı olan kimseler, kendileri adına Şirket'in faaliyet konusu kapsamında yaptıkları işlemleri kamuya açıklarlar.

2.5. Kâr Payı Hakkı

Şirketimizin kâr dağıtım politikası Sermaye Piyasası Düzenlemeleri ve Esas Sözleşmemizde yer alan hükümler çerçevesinde 31 Mart 2014 tarihli Genel Kurul'da belirlenmiş olup, sermayeyi temsil eden A ve C Grubu pay sahipleri için kâr payı dağıtımında imtiyaz söz konusu değildir.

Kâr dağıtım politikası ve yıllık kâr dağıtım önerisi Faaliyet Raporu'nda yer almakta, Genel Kurul'da ortakların onayına sunulmaktadır.

Kâr Dağıtım Politikası

Şirketimiz Türk Ticaret Kanunu hükümleri, Sermaye Piyasası Düzenlemeleri, Vergi Düzenlemeleri ve diğer ilgili düzenlemeler ile Esas Sözleşmemizin kâr dağıtım ile ilgili hükümleri çerçevesinde kâr dağıtımını yapmaktadır. Kâr dağıtımında, Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uygun olarak pay sahipleri ve Şirket menfaatleri arasında dengeli ve tutarlı bir politika izlenmektedir.

İlke olarak, ilgili düzenlemeler, yatırım ihtiyaçları ve finansal imkanlar elverdiği sürece, piyasa beklentileri, uzun vadeli şirket stratejisi, yatırım ve finansman politikaları, kârlılık ve nakit durumu dikkate alınarak Sermaye Piyasası Düzenlemeleri çerçevesinde hesaplanan Şirket'in net dağıtılabilir dönem kârının tamamı, yasal kayıtlarımızda mevcut kaynaklardan karşılanabildiği sürece nakit olarak dağıtılır. Genel Kurul veya yetki verilmesi halinde Yönetim Kurulu, Sermaye Piyasası düzenlemelerine uygun olarak kâr payının taksitli dağıtımına karar verebilir.

Şirket kârına katılım konusunda Esas Sözleşme'de imtiyaz bulunmamaktadır.

Kâr dağıtımının, Genel Kurul toplantısını takiben en geç bir ay içerisinde yapılması amaçlanmakta olup, kâr dağıtım tarihine Genel Kurul karar vermektedir.

Şirket Esas Sözleşmesi'ne göre; Yönetim Kurulu, Genel Kurul tarafından yetkilendirilmiş olmak ve Sermaye Piyasası Düzenlemelerine uymak kaydı ile kâr payı avansı dağıtılabilir.

2.6. Payların Devri

Esas Sözleşmemizin 7.maddesinde payların devir esasları düzenlenmiş olup, borsada işlem gören A Grubu pay sahiplerinin paylarını devretmesini zorlaştırıcı uygulamalar veya pay devrini kısıtlayan herhangi bir hüküm mevcut değildir.

Nama yazılı C Grubu hisse senedi, 4046 Sayılı Kanun'un T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na verdiği yetkilerle esas itibarıyla aynı yetkileri haiz bir başka Türk Kamu Kuruluşuna devredilebilir ve bu devir Yönetim Kurulu'nun onayına tabi değildir.

BÖLÜM III: KAMUYU AYDINLATMA VE ŞEFFAFLIK

3.1. Kurumsal İnternet Sitesi ve İçeriği

Şirket'in kurumsal internet sitesinin adresi www.tupras.com.tr olup, uluslararası yatırımcıların yararlanabilmesi amacıyla Türkçe ve İngilizce olarak iki dilde oluşturulmuştur. Kamunun aydınlatılmasında aktif olarak kullanılan Şirket'in internet sitesi 2016 yılı içerisinde yenilenmiş olup, sitede yer alan bilgiler sürekli güncellenmektedir. Yatırımcılara ve aracı kurumlara daha kapsamlı bilgi akışının sağlanması için internet sitesinde ayrı bir yatırımcı ilişkileri bölümü yer almakta olup, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri 2.Bölüm madde 2.1.'de yer alan tüm bilgilere internet sitesinde yer verilmektedir. İnternet sitesinin yönetimine ilişkin esaslar Bilgilendirme Politikamızda yer almaktadır. Ayrıca Şirket'in antetli kağıdında internet sitesi adresine yer verilmiştir.

3.2. Faaliyet Raporu

Tüpraş faaliyet raporu, kamuoyunun Şirket'in faaliyetleri hakkında tam ve doğru bilgiye ulaşmasını sağlayacak ayrıntıda ve SPK mevzuatında ve SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin diğer bölümlerinde belirtilen hususlara ek olarak Kurumsal Yönetim İlkeleri 2.Bölüm madde 2.2.2'de yer alan bilgileri de içerecek şekilde hazırlanmaktadır.

Faaliyet Raporu hazırlandıktan sonra Yönetim Kurulu'nun onayından geçirilmekte ve internet sitesinde Türkçe ve İngilizce olarak ayrıca MKK e-yönet sayfasında kamuya açıklanmaktadır. Ayrıca basılmış kopyalar Tüpraş Yatırımcı İlişkileri ve Raporlama Direktörlüğü'nden temin edilebilmektedir.

BÖLÜM IV: MENFAAT SAHİPLERİ

4.1. Menfaat Sahiplerinin Bilgilendirilmesi

Şirket'in Kurumsal Yönetim Uygulamaları ve etik kuralları, menfaat sahiplerinin mevzuat ve karşılıklı sözleşmelerle düzenlenen haklarını garanti altına almaktadır. Menfaat sahipleri Şirket'in mevcut mevzuat ve etik kurallar gereğince oluşturduğu bilgilendirme politikası çerçevesinde sürekli olarak bilgilendirilmektedir.

Genel Kurul toplantılarının tüm menfaat sahiplerine açık olması, internet sitemizde detaylı olarak verilen bilgiler, kapsamlı faaliyet raporları, basın açıklamaları ve şeffaflığı esas alan bilgilendirme politikamız kapsamındaki uygulamalar ile sadece pay sahiplerinin değil, tüm menfaat sahiplerinin bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır. Pay sahiplerinden gelen tüm toplantı taleplerine mümkün olan en üst düzeyde görüşme olanağı sağlanarak olumlu yanıt verilmektedir.

Şirket çalışanlarına, Şirket içi intranet portalı ile sirküler ve duyurulara erişim imkanı sağlanmakta, bazı önemli duyurular elektronik posta yoluyla tüm çalışanlara iletilmektedir. Yılda en az bir kez Tüpraş bünyesindeki çalışanlarla Şirket'in üst düzey yöneticileri bir araya gelerek yıl içerisindeki gelişme ve hedefleri değerlendirmekte, fikir alışverişinde bulunmaktadır.

Menfaat sahiplerinin, mevzuata aykırı uygulamaları Denetimden Sorumlu Komite'ye iletilmek üzere Denetim Grubu'na, etik açıdan uygun olmayan işlemleri ise Etik Kurul'a sunması mümkündür. Ayrıca Paydaş Yönetim Sistemi oluşturulmuş olup, menfaat sahipleri bu sisteme Şirket internet sitesinden ulaşabilmekte her türlü soru, önerge ve şikâyetlerini bu sisteme girebilmektedirler. Bu sisteme gelen talepleri cevaplamak üzere, yetkililerden oluşan ortak bir çalışma grubu oluşturulmuştur.

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

Menfaat sahiplerinin mevzuat ve sözleşmelerle korunan haklarının ihlali halinde etkili ve sürekli bir tazmin imkanı sağlanmaktadır. Şirket bünyesinde yayınlanmış "tazminat politikası" Şirket'in internet sitesinde yer almaktadır. İşin kapsamına yada özelliğine istinaden gerekli istisna durumlar çalışanlarla yapılmış olan iş sözleşmesinde çalışanlarla paylaşılmaktadır.

4.2. Menfaat Sahiplerinin Yönetime Katılımı

Başta Şirket çalışanları olmak üzere menfaat sahiplerinin Şirket yönetimine katılımını destekleyici modeller şirket faaliyetlerini aksatmayacak şekilde geliştirilmektedir. Bu konuda yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

Çalışanların işletme değer ve hedeflerini destekleyici davranış ve çabalarını ödüllendirmek amacıyla "Tüpraş Takdir Tanıma ve Ödüllendirme" sistemi ile süreç iyileştirme, enerji tasarrufu, kaynak tasarrufu, üretimde verimlilik, çevre koruma ve iş güvenliği gibi konularda bireysel ve özgün fikirleri desteklemek ve özendirmek amacıyla "Rafine Öneriler" sistemi uygulamaktadır. Ayrıca, Çalışan Bağlılığı anketleri ile çalışanların uygulamalarla ilgili değerlendirmeleri alınmakta, bağlılık ve memnuniyetleri ölçülmektedir. Anket neticeleri şirket faaliyetlerinde göz önünde bulundurularak iyileştirme hedefleri Şirket Üst Yönetimi'nin performans kartlarına eklenmektedir.

Müşteri İlişkileri Yönetimi'nin temelini oluşturan "Tüpraş Müşteri İlişkileri Politikası" 9 Mayıs 2016 tarihinde yayımlanmış olup müşteri memnuniyeti ve beklentilerini en yüksek düzeyde karşılamak üzere ana taahhütler belirlenmiş ve müşterilerle paylaşılmıştır.

Müşteri İlişkileri Yönetimi Politikası'na ek olarak ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti ve Şikâyet Yönetimi belgelendirmesi ile süreçlerin uluslararası standartlara ulaştırılması için gerçekleştirilen belgelendirme dış denetimi sonucunda Şirket ISO 10002 Müşteri Şikâyet Yönetimi sertifikasını almaya hak kazanmıştır. Belgelendirme faaliyetleri kapsamında teslimat yapılan tüm noktalarda (4 Rafineri ve 6 Terminal) müşterilerin ve onların her türlü temsilcilerinin (tanker sürücüleri dahil) dilek, öneri ve şikâyetlerini Şirket'e ulaştırabilmesini teminen "Tüpraş Bildirim Noktaları" oluşturulmuş ve devreye alınmıştır. Öte yandan, tüm süreçlerde sürekli iyileştirmeyi sağlamaya yönelik hazırlanan Müşteri Memnuniyet Anketleri 2016 yılında da gerçekleştirilmiş ve tespit edilen anket bulguları üzerinden 2017 yılı Müşteri İlişkileri Yönetimi iş hedefleri belirlenmiştir.

Ayrıca, uzun yıllara dayanan ticari ilişkilerin sürdürülebilirliğini sağlamak ve sürekli olarak telefonda görüşen kişilerle yüz yüze konuşma fırsatı oluşturarak sıkıntı ve talepleri birebir dinleyerek çözümler geliştirmeye yönelik iletişim toplantılarının düzenlenmesine de devam edilmiş 13. Akaryakıt Dağıtım Kuruluşları İletişim Toplantısı 27 Ekim 2016 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Bunlara ek olarak, tüm iletişim kanallarından mevcut ve potansiyel müşterilere kolay erişilebilirlik ve daha kaliteli bir iletişim sağlamaya yönelik teknik destek hattı ve kurumsal web sayfası proje çalışmalarına da 2016 yılı içerisinde başlanmıştır.

Sürdürülebilir bir tedarik zinciri yönetimi uygulamasını oluşturmak üzere, Tüpraş Tedarikçi Portalı, Tüpraş Tedarikçi Davranış İlkeleri ve Tedarikçi Yönetimi Politikası devreye alınmıştır. Tüpraş Tedarikçi Portalı, tedarikçilerimiz ve Şirketimiz arasında kolay, hızlı ve etkin bir iletişim ortamı sağlamak üzere, bilgilendirme, başvuru, haber, ölçümleme ve raporlama kaynağı olarak tasarlanmıştır. Tedarikçilerimiz, başvurularını tedarikçi portalı üzerinden Tüpraş Tedarikçi Değerlendirme Anketi ve Tüpraş Sağlık Emniyet Çevre Anketi'ni tamamlayarak gerçekleştirmektedirler. Tedarikçilerimizin performansı SAP sistemi üzerinden takip edilmekte olup, iş yeri ziyaretlerimizdeki değerlendirmeler teknik kriterler yanında Tüpraş Tedarikçi Davranış İlkeleri'ne de atıfta bulunarak gerçekleşmektedir.

Ayrıca tedarik zincirimizin sürdürülebilirliğini her zaman en üst seviyede tutabilmek, değişen ve gelişen talepleri tespit etmek ve tedarikçilerimiz ile ilişkilerimizi daha da güçlendirmek amacıyla her yıl "Tüpraş Tedarikçi Memnuniyeti Anketi" ve "Tüpraş Yüklenici Memnuniyeti Anketi"ni uygulanmaktadır.

Gerek müşteri memnuniyeti, gerek tedarikçi memnuniyeti gerekse çalışan memnuniyetine yönelik iyileştirme hedefleri Şirket yönetiminin hedeflerine yansıtılmaktadır.

4.3. İnsan Kaynakları Politikası

Koç Topluluğu'nun diğer şirketlerinde olduğu gibi Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'de de, "en değerli sermayemiz insan kaynağımızdır" felsefesi insan kaynakları politikasının özünü oluşturmaktadır. İnsan Kaynakları ile ilgili ölçütler yazılı olarak belirlenmekte ve Kurumsal Yönetim İlkeleri Tebliği'nin 3.3. maddesinin alt maddelerinde sayılan ölçütlere uymaktadır.

İnsan kaynakları temel uygulamaları aşağıda belirtilmiştir;

- Görev tanımları ve dağılımları ile performans kriterleri Şirket yönetimi tarafından belirlenmiş ve çalışanlara duyurulmuştur.
- İşe alım kriterleri yazılı olarak belirlenmekte, duyurulmakta ve işe alımlarda bu kriterlere uyulmaktadır.
- Eğitim, tayin ve terfi kararlarında, objektif verilerin kullanılmasına ve Şirket menfaatlerinin göz önünde bulundurulmasına özen gösterilmektedir.
- Çalışanlarımızın gerek mesleki bilgi ve becerilerinin, gerekse kişisel yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik eğitimlerin gerçekleştirilmesine büyük önem verilmektedir.
- Çalışanlarımız için güvenli çalışma ortamı, koşulları sağlanmakta ve sürekli iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.
- Çalışanlarımız ile ilgili olarak alınan kararlar veya onları ilgilendiren gelişmeler, çalışanlarımıza duyurulmaktadır.
- Şirketimizde beş ve katı hizmet yılını dolduran çalışanlarımız ödüllendirilmekte, nitelikli, eğitilmiş ve deneyimli personelin hizmete devamı teşvik edilmektedir.
- Şirketimiz çalışanları arasında hiçbir konuda ayrımcılık yoktur. Tüpraş çalışanları tarafından Üst Yönetim'e ayrımcılık konusunda herhangi bir şikâyet gelmemiştir.
- Çalışanlarımız ile ilişkileri yürütmek için İnsan Kaynakları Birimi dışında dolaylı bir temsilci atanması uygulaması bulunmamaktadır.

4.4. Etik Kurallar ve Sosyal Sorumluluk

Etik Çalışma Kuralları, Şirket'in temel davranış ilkelerini kapsamaktadır. Şirket personeli, görevlerini yerine getirirken "İş Etiği İlkeleri"ne ve "Koç Topluluğu Ortak Değerleri"ne uymak zorundadır. İş prosedürleri, standartlar, kanun ve düzenlemeler her türlü tutum ve davranışlarımızla ilgili yön gösterici olamadığı durumlarda görev yapmak amacıyla Şirket değerlerimiz üzerine kurulmuş olan Etik Davranış Kurallarımız ve Etik Kurul bulunmaktadır.

Yönetim Kurulu tarafından benimsenmiş Etik Davranış Kuralları, Nisan 2011'de Genel Kurul'un onayından geçirilmiş ve tüm çalışanların taahhütleri alınmıştır.

Rafinaj sektöründe sahip olduğu bilgi birikimiyle bireysel çıkarlardan çok toplumsal çıkarlara yönelen Tüpraş, kurumsallaşmış yapısı ve toplumsal duyarlılığı yüksek çalışanları ile birlikte, rafinerilerinin faaliyette bulunduğu şehirlerde ülkemizin kültürel ve sosyal gelişimine katkıda bulunacak projeler üretmekte ve/veya üretilen projelere önemli destek olmaktadır.

Şirketimiz kurumsal ve etik yönetim anlayışını ve standartlarını daha ileriye taşıyarak 2008 yılında ilk Kurumsal Sosyal Sorumluluk Raporu'nu yayımlanmış, yedinci rapor da 2016 yılında yayımlanmıştır. Tüpraş, yayınladığı KSS Raporu'nda Global Reporting Initiative'in (GRI) G3 Raporlama İlkelerini benimsemiştir.

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu olan Tüpraş, hedeflerine ulaşırken insan sağlığını, işletme güvenliğini, çevrenin korunmasını ve toplum yararını ön planda tutmaktadır. Tüpraş insanı ve çevreyi koruyan ürünlerini ve hizmetlerini sürekli olarak geliştirmesinin yanı sıra üretim faaliyetlerini gerçekleştirirken rafinerilerde kullanılan yakıtlarda bölge farkı gözetilmeksizin çevre standartlarına uymayı ilke edinmiştir. Çevreyi koruma konusunda dünya standartlarını baz alan Tüpraş, doğayı korumak kadar geliştirmenin de önemli olduğunu bilinciyle yeni doğal alanların oluşturulması için çaba göstermektedir.

Tüpraş'ın Kurumsal Sosyal Sorumluluk çalışmaları kapsamında 2016 yılında eğitim, kültür sanat, sağlık, spor, çevre dostu uygulamalar ve çalışan hakları ile ilgili çalışmalarının detayı Faaliyet Raporunun Kurumsal Sorumluluk bölümünde verilmiştir.

BÖLÜM V: YÖNETİM KURULU

5.1. Yönetim Kurulu'nun Yapısı ve Oluşumu

Şirket'in Yönetim Kurulu üyesi seçiminde aradığı temel nitelikler, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde yer alan niteliklere uygundur. Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür görevleri ayrı kişiler tarafından yerine getirilmektedir. Yönetim Kurulu üyelerinin Şirket işleri için gereken zamanı ayırmalarına özen gösterilmekte olup, Şirket dışında başka görev veya görevler almasına ilişkin bir sınırlandırma bulunmamaktadır. Özellikle bağımsız

üyelerin iş deneyimleri ve sektörel tecrübelerinin Yönetim Kurulu'na önemli katkısı dolayısıyla böyle bir sınırlandırmaya ihtiyaç duyulmamaktadır. Genel Kurul öncesinde üyenin özgeçmişi ile birlikte, Şirket dışında yürüttüğü görevler de pay sahiplerinin bilgisine sunulmaktadır.

Şirketimizde Aday Gösterme Komitesi'nin görevleri, Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından yerine getirilmektedir.

Kurumsal Yönetim Komitesi'ne 2016 yılı için sunulan bağımsız üye adayı sayısı beş olup, bu kişilerin adaylık beyanları ve özgeçmişleri Kurumsal Yönetim Komitesi'nin 27.01.2016 tarihli, Yönetim Kurulu'nun 28.01.2016 tarihli toplantısında değerlendirilerek beş adayın bağımsız üye adayı olarak belirlenmelerine karar verilmiştir. Bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin tamamı bağımsızlık beyanlarını Kurumsal Yönetim Komitesi'ne sunmuş olup, bağımsızlık kriterini "Bağlı oldukları mevzuata uygun olması şartıyla üniversite öğretim üyeleri hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmıyor olması," nedeni ile tam olarak taşımayan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nı temsilen Sn. Cengiz Yavilioğlu için Sermaye Piyasası Kurulu'ndan bir yıl süre ile sınırlı olmak üzere bağımsız üye olabilmesi hususunda onay alınmıştır. Bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin 2016 yılı faaliyet döneminde bağımsızlığını ortadan kaldıran bir durum ortaya çıkmamıştır.

Mevcut durumda, Yönetim Kurulu'ndaki 15 üyenin 4'ü ilkelere belirtilen bağımsızlık kriterlerini taşımaktadır. Ek olarak, ÖİB temsilcisi kurul üyesi Sermaye Piyasası Kurulu'nun onayı ile bağımsız üye olarak atfedilmiştir. İlgili komite kararı ve adayların özgeçmişlerine Şirket internet sitesinde yer alan komite raporlarından ulaşılabilir.

Yönetim Kurulu nezdinde bilgi birikimi, tecrübe ve görüş açısı bakımından çeşitliliğin sağlanmasının Şirket'in faaliyetlerine ve Yönetim Kurulu'nun etkin çalışmasına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yönetim Kurulu'nda farklı görüşlerin temsil edilmesinin sağlanmasının da bir aracı olan kadın Yönetim Kurulu üyeleri için bir hedef oran belirlenmesi yönünde ise değerlendirme çalışmalarımız devam etmekte olup, halihazırda Yönetim Kurulu'muzda 1 kadın üye bulunmaktadır. 04 Nisan 2016 tarihli Şirket Genel Kurul'unda, 2016 faaliyetlerinin görüşüleceği Genel Kurul

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

ADI SOYADI	BAĞIMSIZ YÖNETİM KURULU ÜYESİ OLUP OLMADIĞI	ATAMA TARİHİ	YER ALDIĞI KOMİTELER VE GÖREVLERİ	ŞİRKET DIŞINDA ALDIĞI GÖREVLER
Ömer M. Koç	Bağımsız Üye Değil	04.04.2016	Yönetim Kurulu Başkanı Yürütme Komitesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Ali Y. Koç	Bağımsız Üye Değil	04.04.2016	Yönetim Kurulu Üyesi Yürütme Komitesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Rahmi M. Koç	Bağımsız Üye Değil	04.04.2016	Yönetim Kurulu Üyesi Yürütme Komitesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Semahat S. Arsel	Bağımsız Üye Değil	04.04.2016	Yönetim Kurulu Üyesi Yürütme Komitesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Temel Kamil Atay	Bağımsız Üye Değil	04.04.2016	Yönetim Kurulu Üyesi Yürütme Komitesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Dr. Bülent Bulgurlu	Bağımsız Üye Değil	04.04.2016	Yönetim Kurulu Üyesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Levent Çakıroğlu	Bağımsız Üye Değil	04.04.2016	Yönetim Kurulu Üyesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
O. Turgay Durak	Bağımsız Üye Değil	04.04.2016	Yönetim Kurulu Üyesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Erol Memioğlu	Bağımsız Üye Değil	04.04.2016	Yönetim Kurulu Üyesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Yağız Eyüboğlu	Bağımsız Üye Değil	04.04.2016	Yönetim Kurulu Üyesi Kurumsal Yönetim Komitesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Dr. Cengiz Yavilioğlu	Bağımsız	04.04.2016	Bağımsız Üye (ÖİB Temsilcisi)	Maliye Bakanlığı Bakan Yardımcısı
Ahmet Turul	Bağımsız	04.04.2016	Bağımsız Üye	Allianz Şirketleri Yönetim Kurulu Üyeliği
Gökçe Bayındır	Bağımsız	04.04.2016	Bağımsız Üye Risk Yönetim Komitesi	Koç Holding Şirketleri Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelikleri
Kutsan Çelebican	Bağımsız	04.04.2016	Bağımsız Üye Kurumsal Yönetim Komitesi Denetim Komitesi	Koç Holding Şirketleri Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelikleri
Osman Mete Altan	Bağımsız	04.04.2016	Bağımsız Üye Denetim Komitesi	Koç Holding Şirketleri Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelikleri

toplantısına kadar görev yapmak üzere seçilen, tamamı SPK Kurumsal Yönetim İlkelerinde yapılan tanımlamaya göre icrada görev almayan Yönetim Kurulu üyeleri ve nitelikleri aşağıda tabloda olup, özgeçmişleri internet sitesinde ve Faaliyet Raporu'nda yer almaktadır. Yönetim Kurulu başkanı ve genel müdür görevleri ayrı kişiler tarafından yerine getirilmektedir. Yönetim Kurulu üyelerinin şirket işleri için gereken zamanı ayırmalarına özen gösterilmekte olup, şirket dışında başka görev veya görevler almasına ilişkin bir sınırlandırma bulunmamaktadır. Özellikle bağımsız üyelerin iş deneyimleri ve

sektörel tecrübelerinin Yönetim Kurulu'na önemli katkısı dolayısıyla böyle bir sınırlandırmaya ihtiyaç duyulmamaktadır. Genel Kurul öncesinde üyenin özgeçmişini ile birlikte, şirket dışında yürüttüğü görevler de pay sahiplerinin bilgisine sunulur.

Yönetim Kurulu, Genel Kurul tarafından seçilen en az beş üyeden oluşur. Yönetim Kurulu üyelerinin seçiminde bir üyenin C Grubu pay sahibinin gösterdiği adaydan seçilmesi zorunludur. Diğer üyeler A Grubu pay sahiplerinin belirleyeceği adaylar arasından, Genel Kurul'da en çok oy alan adaylar arasından seçilir. Sermaye Piyasası

Kurulu düzenlemelerinde tanımlanan sayıdaki adayın bağımsızlık niteliklerine haiz olmaları sağlanır.

Yönetim Kurulu üyelerinin sayısının tespiti ve üyelerin seçiminden Genel Kurul yetkilidir. Bağımsız üyeler için Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri ile getirilen zorunluluklar saklı kalmak kaydıyla, Genel Kurul Türk Ticaret Kanunu'nun 364'üncü maddesi uyarınca gerekli görürse Esas Sözleşme hükümlerini dikkate alarak Yönetim Kurulu üyelerini her zaman değiştirebilir.

Yönetim Kurulu üyeliğinin herhangi bir sebeple boşaldığı veya bağımsız üyenin bağımsızlığını kaybetmesi, istifa etmesi veya görevini yerine getiremeyecek duruma gelmesi halinde, Yönetim Kurulu, görevi sona eren Yönetim Kurulu üyesini aday gösteren ilgili grup pay sahiplerinin göstereceği adayı Türk Ticaret Kanunu hükümleri ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerinde belirlenen prosedürlere uygun olarak geçici olarak seçip ilk toplanacak Genel Kurul'un onayına sunar.

5.2. Yönetim Kurulu'nun Faaliyet Esasları

Tüpraş Yönetim Kurulu faaliyetlerini şeffaf, hesap verebilir, adil ve sorumlu bir şekilde yürütmektedir. Yönetim Kurulu üyelerinin yetki ve sorumlulukları Esas Sözleşme'de belirlenmiştir. Yönetim Kurulu üyeleri arasında görev dağılımı ve Yönetim Kurulu üyelerinin görev ve yetkileri faaliyet raporunda açıklanmaktadır.

Yönetim Kurulu, Şirket'in işleri gerektirdikçe toplanır. Başkan'ın veya üyelerden ikisinin talebi halinde Yönetim Kurulu'nun toplanması zorunludur. Yönetim Kurulu toplantıları Şirket'in idare merkezinde veya Yönetim Kurulu üyelerinin çoğunluğunun belirleyeceği yerde yapılabilir. Düzenli toplantılara ilave olarak, gerekli görülen hallerde özel konulara ilişkin karar almak üzere, Yönetim Kurulu salt çoğunluğu sağlayacak üye sayısı ile toplanmakta veya Türk Ticaret Kanunu'nun 390/4 maddesi uyarınca fiilen toplantı yapmadan karar alabilmektedir.

Yönetim Kurulu, Türk Ticaret Kanunu'nun 367'inci maddesi uyarınca hazırlayacağı bir iç yönerge ile yönetimi kısmen veya tamamen Yönetim Kurulu üyesi olan veya olmayan bir veya birkaç kişiye devretmeye yetkilidir. Ancak, Esas Sözleşme'nin 10'uncu maddesinde sayılan imtiyazlı hisseye ilişkin konularda yetki devri söz konusu olmayıp, bu kararların Yönetim Kurulu'nda görüşülmesi zorunludur.

Yönetim Kurulu'nun toplantı şekli, toplantı ve karar nisapları, oy kullanımı, görev ve yetkileri konusunda Türk Ticaret Kanunu hükümleri ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uyulur.

Yönetim Kurulu toplantılarında konulara ilişkin tüm olumlu/olumsuz görüşler ve oylar, toplantı tutanakları şeklinde karar zaptına geçirilmektedir. Düzenli

toplantıların gündemi Yönetim Kurulu sekreteryası tarafından daha önce alınan kararlar ve karar alınmasını gerektiren konular göz önünde tutularak ve üyelere danışılarak hazırlanmaktadır. Diğer toplantıların gündemini ise yasal zorunluluklar nedeniyle karar alınmasını gerektiren hususlar belirlemektedir. Yönetim Kurulu'nun sekreteryaya görevi Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı (CFO) tarafından yürütülmektedir. Yıl içerisinde Bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin onayına sunulan ilişkili taraf işlemi ile önemli nitelikte işlemlerden kabul görmeyen ve Genel Kurul'un onayına götürülen bulunmamaktadır.

Esas Sözleşme'de, Yönetim Kurulu üyelerine ağırlıklı oy veya veto (Oy hakkında belirtilen konularda Yönetim Kurulu kararı alınabilmesi için C Grubu imtiyazlı hissenin olumlu oy kullanması dışında) hakkı tanınmamıştır.

Yönetim Kurulu üyelerine, Türk Ticaret Kanunu'nun 395'inci ve 396'ncı maddelerinde öngörülen durumlar için Genel Kurul izin verebilir.

Toplantı yeri Şirket merkezidir. Yönetim Kurulu kararı ile başka bir yerde de toplanabilir. Toplantılarda görüşülecek işlerin bir gündem ile tespit edilmiş olması ve bu gündemin toplantı gününden önce üyelere tebliğ edilmesi gerekir. Yönetim Kurulu toplantılarına davet, toplantı gününden en az üç gün önce yapılır.

Yönetim Kurulu üyeleri ve yöneticilerin görevleri çerçevesinde kişisel olarak sorumlu tutulabilecekleri yükümlülüklerine karşı, zararların tazmini ile ilgili toplam 50 milyon Euro teminat tavanlı yönetici sorumluluk sigortası yaptırılmıştır.

Yönetim Kurulu Şirket'in faaliyetlerini gözetirken çıkar çatışması dogma olasılığının olup olmadığını ve varsa söz konusu çıkar çatışmasının şirket açısından sonuçlarını değerlendirmekte ve Şirket'in çıkarlarına en uygun şekilde hareket edilmesi için gereken kararları almaktadır. Ayrıca, ilişkili taraf işlemlerinde de düzenlemelere uyumun yanı sıra, Yönetim Kurulu tarafından olası suiistimal riskleri değerlendirilmekte ve ilişkili taraf işlemleri titizlikle ele alınmaktadır.

5.3. Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komitelerin Sayı, Yapı ve Bağımsızlığı

Şirket'te, Yönetim Kurulu'nun görev ve sorumluluklarını sağlıklı olarak yerine getirmek amacıyla oluşturulmuş komiteler mevcut olup, komiteler faaliyetlerini belli prosedürler çerçevesinde yürütmektedir. Komitelerin çalışma esasları ve toplanma sıklığı ve ilgili dönemdeki faaliyetlerine ilişkin komite raporları Şirket'in internet sitesinde yer almaktadır. Kurulan Kurumsal Yönetim Komitesi, Risk Yönetim Komitesi, Denetim Komitesi, Yürütme Komitesi ve Etik Kurul aşağıdaki prensipler doğrultusunda çalışmaktadır.

Yönetim Kurulu, mali kontrol ve denetime ilişkin faaliyetleri, esas itibarıyla Denetimden Sorumlu Komite vasıtasıyla gözetir. Denetim Komitesi, bu fonksiyonu yerine getirirken, süreçlerin verimliliğini mali açıdan gözden geçirmek, denetlemek ve raporlamak üzere kurulmuş olan Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü'nden gelen raporları ayrıntılarıyla inceler, değerlendirir, Şirket yönetimine gereken talimatları verir ve gerektiği durumlarda Yönetim Kurulu'nun bilgi ve onayına sunar.

Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü, Şirket'in bütün iş süreçlerinin verimliliğini mali açıdan gözden geçirir, bunlara ilişkin denetim mekanizmalarının yerindeliği, etkinliği ve uygulama düzeylerini test eder, varsa eksiklerin giderilmesi için alınacak önlemleri operasyonel birimlerle birlikte belirler ve çalışma sonuçlarını Denetim Komitesi'ne raporlar.

Kurumsal Yönetim Komitesi

Şirket'in Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uyumunu izlemek ve henüz uygulamaya konulmamış ilkelerin uygulanamama gerekçelerini incelemek ve Yönetim Kurulu'na uygulamaları iyileştirici önerilerde bulunmak üzere Yönetim Kurulu'nun 20.11.2007 tarihli kararı ile oluşturulmuştur. Mevcut durumda birisi Başkan olmak üzere üç üye bulunmaktadır. 2016 yılı içerisinde Komite altı kez toplanmıştır. Bir Yönetim Kurulu üyesinin tecrübesi birden fazla komitede görev almasını gerektirmiştir.

SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde Aday Gösterme Komitesi ve Ücret Komitesi'ne verilen görevler hâlihazırda Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından yerine getirilmektedir.

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

Risk Yönetim Komitesi

Komite'nin amacı; Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek stratejik, operasyonel, finansal, hukuki ve sair her türlü riskin erken tespiti, değerlendirilmesi, etki ve olasılıklarının hesaplanması, bu risklerin Şirket'in kurumsal risk alma profiline uygun olarak yönetilmesi, raporlanması, tespit edilen risklerle ilgili gerekli önlemlerin uygulanması, karar mekanizmalarında dikkate alınması ve bu doğrultuda etkin iç kontrol sistemlerinin oluşturulması ve entegrasyonu konularında Yönetim Kurulu'na tavsiye ve önerilerde bulunmak üzere Yönetim Kurulu'nun 28.07.2010 tarihli kararı ile oluşturulmuştur. Komite 2016 yılı içerisinde altı kez toplanmıştır. Bir Yönetim Kurulu üyesinin tecrübesi birden fazla komitede görev almasını gerektirmiştir.

Denetim Komitesi

Şirketimizde muhasebe ve raporlama sistemlerinin ilgili kanun ve düzenlemeler çerçevesinde işleyişinin, finansal bilgilerin kamuya açıklanması, bağımsız denetim ve iç kontrol sisteminin işleyişinin ve etkinliğinin gözetimini yapmak üzere Denetimden Sorumlu Komite 26.12.2003 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile oluşturulmuştur. Yıl içerisinde altı toplantı gerçekleştirilmiştir.

Denetim Komitesi, kamuya açıklanacak yıllık ve ara dönem finansal tabloların, Şirket'in izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak Ortaklığın sorumlu yöneticileri ve bağımsız denetçilerinin görüşlerini alarak, kendi değerlendirmeleriyle birlikte Yönetim Kurulu'na yazılı olarak bildirir. Denetim Komitesi yılda en az dört defa ve gerektiğinde daha sık toplanır. Komite başkanı ve üyeleri bağımsız Yönetim Kurulu üyeleri arasından seçilir. Denetim Komitesi Başkanı'nın denetim/muhasebe ve finansal tecrübesi birden fazla komitede görev almasını gerektirmiştir.

KURUMSAL YÖNETİM KOMİTESİ

ADI SOYADI	ŞİRKET İLE İLİŞKİSİ	BAĞIMSIZLIK DURUMU	DİĞER KOMİTELERDE ALDIĞI GÖREVLER
Kutsan Çelebican	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımsız	Var
Yağız Eyüboğlu	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok
Doğan Korkmaz	Genel Müdür Yardımcısı CFO (İcrada Görevli)	Bağımlı	Var

RİSK YÖNETİM KOMİTESİ

ADI SOYADI	ŞİRKET İLE İLİŞKİSİ	BAĞIMSIZLIK DURUMU	DİĞER KOMİTELERDE ALDIĞI GÖREVLER
Gökçe Bayındır	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımsız	Yok
Temel Kamil Atay	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Var

DENETİM KOMİTESİ

ADI SOYADI	ŞİRKET İLE İLİŞKİSİ	BAĞIMSIZLIK DURUMU	DİĞER KOMİTELERDE ALDIĞI GÖREVLER
Kutsan Çelebican	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımsız	Var
Osman Mete Altan	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımsız	Yok

Yürütme Komitesi

Yürütme Komitesi, Yönetim Kurulu ile idari yapı arasında etkin koordinasyonun sağlanması suretiyle Yönetim Kurulu'nun etkinliğinin artırılması, stratejik hedeflerine uygun alanlarda yatırım ve iş geliştirme konularında iyileştirme sağlanması amaçlarıyla Yönetim Kurulu'na tavsiye ve önerilerde bulunmak üzere 04.05.2012 tarihinde oluşturulmuştur.

Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanacak önemli hususlar tüm üyelerin onayına sunulmadan önce faaliyetlere etki, finansal boyut, hukuki durum, stratejik önceliklere uyum gibi konularda gerekli hazırlık, analiz ve değerlendirmelerin tamamlanmış olmasını sağlamaktadır. Yürütme Komitesi, Şirket'in faaliyet gösterdiği sektördeki, ekonomik, sosyal ve siyasal çevredeki gelişmeleri takip ederek etkilerini değerlendirmek, rekabet gücünü artırıcı stratejileri belirlemektedir.

Belirlenen stratejiler doğrultusunda, sektör dinamiklerinin izlenerek oluşabilecek fırsatların ortaya çıkarılmasını amaç edinmiştir. Bu amaçla yürütme komitesi başlıca aşağıdaki görevleri ifa ederek şirket yönetimi ve Yönetim Kurulu'na tavsiye ve önerilerde bulunur.

- Şirket için uygun stratejilerin geliştirilmesi ve faaliyetlerin etkinliği için sektördeki gelişmeleri takip eder ve öneriler sunar,
- Yapılacak iç analizlerle Şirket'in güçlü ve zayıf yönlerini, dış analizlerle de fırsat ve tehditleri belirlediği aynı sektördeki uluslararası şirketlerle karşılaştırmalı olarak izler ve gerekli aksiyonların alınmasını sağlar,
- Her yıl en az beş yıllık dönemi kapsayacak şekilde Şirket Yönetimi tarafından hazırlanan Stratejik Çalışma Planı'nın yapılan analiz neticelerine, beklentilere uygunluğunu denetler ve gerekli revizyonların yapılmasını sağlar,
- Şirket yönetimi tarafından hazırlanan yıllık iş planlarının, Stratejik Çalışma Planı'na uygunluğunu denetler ve varsa önemli farklılıkların analizlerini yaparak bunların iş planlarına tam olarak yansıtılmasını sağlar,
- Faaliyetlerin yıllık iş planlarına ve Yönetim Kurulu kararlarına uygun şekilde yürütülmesi için gerekli çalışmaları yaptırır, farklılıkların aylık, çeyreklik ve altı aylık analizleri sonrasında gerekli olan yönlendirmeleri yapar,
- Şirket iş planlarının oluşturulması, dış ortamdaki gelişmelere göre gerekli revizyonların yapılması ve yıllık performans ölçütü olarak kullanılmasını sağlayacak sistemin işlerliğini gözetir,
- Yönetim Kurulu'nda karar verilecek önemli hususlarla ilgili, finansal boyut, hukuki durum, stratejik önceliklere uyum gibi konularda gerekli hazırlık, analiz ve değerlendirmelerin tamamlanmış olmasını sağlar, Şirket'in kısa ve uzun dönemli iş planlarının oluşturulması ve kontrolü aşamasında kendi üyeleri arasından ve gerektiğinde Şirket dışından yeterli tecrübe ve bilgi sahibi kişilerden oluşan alt çalışma/danışma grupları oluşturulmasını sağlar.

Yürütme Komitesi bir başkan ve Yönetim Kurulu'nun 1/3'ünden az olmayacak sayıda üyeden oluşur. Yürütme Komitesi yıl içerisinde on iki toplantı gerçekleştirmiştir.

Etik Kurul

Etik Çalışma Kuralları, Şirket'in temel davranış ilkelerini kapsamaktadır. Yasal, toplumsal ve ekonomik koşullarda meydana gelen değişimlerin yanı sıra Koç Holding'in imzaladığı Küresel İlkeler Sözleşmesi (Global Compact) kriterlerine uyum doğrultusunda Tüpraş Etik Davranış Kuralları Nisan 2011'de Genel Kurul'un onayından geçirmiştir.

Şirket personeli, görevlerini yerine getirirken "İş Etiği İlkeleri"ne ve "Koç Topluluğu Ortak Değerleri"ne uymak zorundadır. İş prosedürleri, standartlar, kanun ve düzenlemeler her türlü tutum ve davranışlarımızla ilgili yön gösterici olamayabileceği bilinciyle, Şirket değerleri üzerine kurulmuş olan Etik Davranış Kuralları bulunmaktadır.

5.4. Risk Yönetimi ve İç Kontrol Mekanizması

Tüpraş'ta, Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlkeleri Tebliği doğrultusunda 28 Temmuz 2010 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında Risk Yönetimi Komitesi kurulmuştur. Tüpraş Risk Yönetim Komitesi, 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 378'inci maddesine uyum ve Yönetim Kurulu bünyesindeki komitelerin etkin çalışmasını sağlamak amacıyla, Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek risklerin erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili gerekli önlemlerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla çalışmalar yapmaktadır. Komite, 2016 yılında altı toplantı gerçekleştirmiş, Tüpraş Risk Yönetim Sistemi'ni değerlendirerek, risk raporlaması esaslarını belirlemiştir. Belirlenen esaslara uygun olarak raporlama çalışmaları ve komite değerlendirmeleri periyodik olarak Yönetim Kurulu'nun bilgisine sunulmaktadır.

YÜRÜTME KOMİTESİ

ADI SOYADI	ŞİRKET İLE İLİŞKİSİ	BAĞIMSIZLIK DURUMU	DİĞER KOMİTELERDE ALDIĞI GÖREVLER
Rahmi M. Koç	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok
Semahat S. Arsel	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok
Ömer M. Koç	Yönetim Kurulu Başkanı (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok
Ali Y. Koç	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok
Temel Kamil Atay	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Var
Bülent Bulgurlu	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok

ETİK KURUL

ADI SOYADI	ŞİRKET İLE İLİŞKİSİ	BAĞIMSIZLIK DURUMU	DİĞER KOMİTELERDE ALDIĞI GÖREVLER
İbrahim Yelmenoğlu	Genel Müdür (İcrada Görevli)	Bağımlı	Yok
Doğan Korkmaz	Genel Müdür Yardımcısı CFO (İcrada Görevli)	Bağımlı	Var
Nezih Akçınar	İnsan Kaynakları Direktörü (İcrada Görevli)	Bağımlı	Yok
Fatma Devrim	Rekabet Uzmanı (İcrada Görevli)	Bağımlı	Yok

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

Tüpraş'ta, faaliyet ve iş devamlılığının sürdürülebilmesini sağlamak, belirsizlik yaratan etkenler ile mücadele etmek adına, sıra dışı gelişmeleri başarıyla yöneterek, itibarını korumak üzere 2016 yılında yeni bir Kurumsal Risk Yönetimi Sistemi oluşturmak amacıyla Kurumsal Risk Yönetimi Direktörlüğü kurulmuştur. Tüpraş'ın Kurumsal Risk Yönetimi rehberi doğrultusunda hazırlanmış olan politikaları mevcuttur.

Tüpraş, planlanan stratejik ve finansal hedeflerdeki muhtemel sapmaları yöneterek, hissedarlarına yaratacağı değeri en yüksek seviyeye getirmeyi hedeflemektedir.

Kurumsal Risk Yönetim süreci, şirketin mevcut değerlerini koruyarak paydaşlar için yeni değerler yaratacak, fırsatları yönetecek, Yönetim Kurulu ve Şirket Üst Yönetimi'nin kabul ettiği risk iştahına uygun olarak tüm fonksiyonlarda tanımlanan risklerin süreçler arasındaki iletişimini de sağlayacak şekilde geliştirilmiştir.

Tüpraş'ta denetim faaliyetleri, temeline Uluslararası İç Denetim Standartları ve Tüpraş Etik İlkeleri'nin oluşturduğu proaktif bir metodoloji takip edilerek Tüpraş Risk Yönetimi ve Denetim Birimi'nin uzman ekibi tarafından mali, operasyonel, risk, süreç, yasal uyum, iş etiği ve suiistimal ana başlıklarında, yıllar itibarıyla belirlenmiş süreç ve konular üzerinden yürütülür.

Tüpraş'ın faaliyet merkezlerinin tamamında temel mali ve süreç denetimleri yılda iki kez, çalışma dönemi için belirlenmiş tematik denetimler en az bir kez gerçekleştirilir.

Tüpraş'ın faaliyet ve hizmetlerinin etkin, güvenilir ve kesintisiz bir şekilde yürütülmesini, muhasebe ve mali

raporlama sisteminden sağlanan bilgilerin bütünlüğünü, tutarlılığını, güvenilirliğini, zamanında elde edilebilirliğini ve güvenliğini sağlamak amacıyla devamlı olarak gerçekleştirilen iç kontroller sırasında oluşan tespitler Şirket yönetimi ile paylaşılır ve süreçlerin iyileştirilmesine yönelik çalışmalara eşlik edilir.

2016 yılında rafineriler, Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü tarafından toplamda 155 adam gününden oluşmak üzere 25 defa ziyaret edilmiş ve denetim gerçekleştirilmiştir.

Belirlenen denetim konuları Şirket'in ilgili birimleri ile her yılın başında paylaşılarak yıllık risk temelli denetim planları oluşturulur. Denetim tespitleri Şirket içinde zaman kaybetmeksizin yayınlanarak gerekli düzeltici tedbirlerin alınması sağlanır. Tespitler düzenli olarak gözden geçirilerek faaliyetlerde sağlanan iyileştirmeler takip edilir.

5.5. Şirket'in Stratejik Hedefleri

Yönetim Kurulu, belirlediği stratejik hedeflerle, Tüpraş'ın risk, büyüme ve getiri dengesini Şirket'in sürdürülebilir kârlılık ve uzun vadeli çıkarlarını gözeterek, idare ve temsil etmektedir. Yönetim Kurulu, Yürütme Komitesi ve diğer alt çalışma gruplarından alınan destek ile Şirket'in stratejik hedeflerinin oluşturulmasını sağlar.

5.6. Mali Haklar

Yönetim Kurulu üyelerinin ve üst düzey yöneticilerin ücretlendirme esasları yazılı hale getirilmiş olup, Genel Kurul toplantısında ayrı bir madde olarak ortakların bilgisine sunulurken pay sahiplerine bu konuda görüş bildirme imkanı tanınmıştır. Bu amaçla hazırlanan ücret politikası, 04 Nisan 2016 tarihli Olağan Genel Kurul'dan üç hafta önce yayınlanan "Bilgilendirme Dokümanı"

aracılığı ile kurumsal internet sitesinde ortakların incelemesine sunulmuş ve Genel Kurul'u takiben uygulamaya alınmıştır. Ayrıca finansal tablo dipnotlarımızda da üst düzey yöneticilere yapılan ödemeler kamuya açıklanmaktadır. Yönetim Kurulu Komiteleri içerisinde Ücret Komitesi ayrıca kurulmamış olup, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri kapsamında belirlenmiş olan Ücret Komitesi görevleri, SPK İlkeleri'ne uygun olarak Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından sürdürülmektedir.

Şirket'te Yönetim Kurulu tarafından kurulacak komitelerde görev alacak Yönetim Kurulu üyelerine, sağladıkları katkıları, toplantılara katılımları, fonksiyonları esas alınarak yılsonlarında Kurumsal Yönetim Komitesi görüşü çerçevesinde Yönetim Kurulu tarafından belirlenen tutarda prim ödenebilir. Bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin ücretlendirmesinde hisse senedi opsiyonları veya Şirket'in performansına dayalı ödeme planları kullanılmamaktadır.

Yönetim Kurulu üyesine veya yöneticisine Şirket tarafından doğrudan ve dolaylı olarak borç verilmesi, kredi kullanılması, lehlerine teminat verilmesi gibi çıkar çatışmasına yol açacak işlemler söz konusu değildir.

Yönetim Kurulu üyelerinin tamamı için geçerli olmak üzere her yıl olağan Genel Kurul toplantısında sabit ücret belirlenir. Nisan 2016'da gerçekleştirilen, 2015 yılına ait Olağan Genel Kurul toplantısında; Yönetim Kurulu Üyelerinin her birine 2016 yılı için yıllık 330.000 TL'si ücret ödenmesi ve bu ödemelerin Genel Kurul toplantısını takip eden aydan başlamak üzere bir sonraki Genel Kurul'a kadar aylık eşit taksitler halinde yapılmasına oyçokluğu ile karar verilmiştir.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

A. KURUMSAL RİSK YÖNETİMİ

Her organizasyonun hedeflerini gerçekleştirme yolunda belirsizlik yaratan etkenlerle mücadele etmek zorunda olması, kurumsal risk yönetiminin (KRY) başlangıç noktasını oluşturmaktadır.

Çağdaş yönetim anlayışı, kurumsal yönetim kavramına dayanmaktadır. Kurumsal yönetim sürecinin en temel unsuru ise kurumsal risk yönetimidir.

Tüpraş'ta, faaliyet ve iş devamlılığının sürdürülebilmesini sağlamak, belirsizlik yaratan etkenler ile mücadele etmek adına, sıra dışı gelişmeleri başarıyla yöneterek, itibarını korumak üzere 2016 yılında yeni bir Kurumsal Risk Yönetimi Sistemi oluşturmak amacıyla Kurumsal Risk Yönetimi Direktörlüğü kurulmuştur. Tüpraş'ın Kurumsal Risk Yönetimi rehberi doğrultusunda hazırlanmış olan politikaları mevcuttur.

Tüpraş, planlanan stratejik ve finansal hedeflerdeki muhtemel sapmaları yöneterek, hissedarlarına yaratacağı değeri en yüksek seviyeye getirmeyi hedeflemektedir.

Kurumsal Risk Yönetim süreci, Şirket'in mevcut değerlerini koruyarak paydaşlar için yeni değerler yaratacak fırsatları yönetecek, Yönetim Kurulu ve Şirket Üst Yönetimi'nin kabul ettiği risk iştahına uygun olarak tüm fonksiyonlarda tanımlanan risklerin süreçler arasındaki iletişimini de sağlayacak şekilde geliştirilmiştir.

B. RİSKİN ERKEN SAPTANMASI KOMİTESİ

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin 28 Temmuz 2010 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karar ile 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 Türk Ticaret Kanunu'nun 378.'inci maddesi ile SPK'nın Kurumsal Yönetim Tebliği'ne uyum ve Yönetim Kurulu bünyesindeki komitelerin etkin çalışmasını sağlamak amacıyla, Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek risklerin

erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili gerekli önlemlerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla çalışmalar yapmak üzere Riskin Erken Saptanması Komitesi kurulmuştur.

Komitenin başkanlığını Bağımsız Yönetim Kurulu üyesi Sayın Gökçe Bayındır yürütmektedir. Komitenin diğer üyesi ise Yönetim Kurulu üyesi Sn. Temel Kamil Atay'dır. Komite, 2016 yılı içerisinde 6 adet toplantı gerçekleştirmiş olup Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Risk Yönetim Sistemi ve Risk Raporlaması esaslarını değerlendirmekte, bu kapsamda periyodik olarak hazırlanan Risk Raporları'nı incelemekte, Risk Yönetim Sistemi'nde belirlenen limitlere uymayan hususlar için alınması gereken önlemler hakkında görüşlerini sunmaktadır. Raporlama çalışmaları ve komite değerlendirmeleri Yönetim Kurulu'nun bilgisine sunulmaktadır.

C. RİSK TAKİP KOMİTESİ

Takip Komitesi, Kurumsal Risk Yönetimi uygulamalarını takip eden Genel Müdür'e bağlı komitedir. Komite üyeleri, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları, Kurumsal Risk Yönetimi Direktörü ve Risk Yönetim ve Denetim Müdürü'nden oluşmaktadır. Komite'nin amacı, Şirket'in varlığını ve sürdürülebilirliğini tehlikeye düşürebilecek tüm risklerin erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili gerekli tedbirlerin alınması, kurumsal risk yönetimi süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi için gerekli politikaların ve uygulamaların geliştirilmesi ve risklere ait aksiyon planları ile risk trendlerinin anahtar risk göstergeleri vasıtasıyla periyodik olarak takip edilmesidir.

D. BİLGİ GÜVENLİĞİ KOMİTESİ

Bilgi güvenliğinin tam olarak sağlanabilmesi, Bilgi Güvenliği bilincinin oluşturulması, farkındalık seviyesinin artırılmasına yönelik faaliyetlere ilişkin kararları almak ve Bilgi Güvenliği'nin düzgün işletilebilmesi amacıyla ISO 27001 Standardı 5.3 Kurumsal Roller

Sorumluluklar ve Yetkiler maddesi uyarınca Bilgi Güvenliği Komitesi kurulmuştur. Komite lideri Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı (CFO), Komite Yöneticisi ise Bilgi Teknolojileri Direktörü'dür. Üyeler ise tüm Direktörlükler ve ilgili Müdürlüklerdir.

Komite, gündem olduğu sürece 6 ayda bir kez olmak üzere ve gerektiğinde, katılımcıların veya yetkilendirdiği temsilcilerinin salt çoğunluğu ile toplanmaktadır. Toplanma sıklığını ve koşullarını Komite Lideri belirlemektedir.

E. TÜPRAŞ RİSK ENVANTERİ

Tüpraş'ın maruz kaldığı başlıca riskler;

- 1- Tehlike ve çevre
- 2- Finansal
- 3- Ticari
- 4- Operasyonel
- 5- Stratejik
- 6- Uyum ve Yasal
- 7- İtibar

olmak üzere toplam yedi ana başlık altında takip edilmektedir.

1- TEHLİKE VE ÇEVRE RİSKLERİ

Tüpraş, tüm operasyonel faaliyetlerinde bütün risk düzeylerini tanımlayarak kaza ve tehlike yaratabilecek riskleri ortadan kaldırma hedefi doğrultusunda gelişimini sürdürmektedir. Bu kapsamda oluşturulan Sağlık, Emniyet, Çevre standartlarına tüm çalışanlar ile birlikte müteahhit çalışanlarının da kararlı, titiz ve ödünsüz bir şekilde uymaları beklenmektedir. Amaç, Tüpraş'ın faaliyetlerinden kaynaklanan nedenlerle çalışanlara, çevreye, müşterilere, topluma ve tüm paydaşlara gelebilecek her türlü zararı önlemektir.

Bu kapsamda Tüpraş Teknik Emniyet Standartları bulunmakta ve mevcut bu standartlar devamlı revize edilmektedir.

Tüpraş ve müteahhit personeline iş izin sistemi eğitimleri verilmiştir. Rafinerilerde iş izin sistemi denetleme ekipleri kurularak aylık denetlemeler yapılmaya başlanmıştır.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

İş İzin Sistemi performansı aylık teknik emniyet değerlendirme toplantılarında üst yönetime sunulmaktadır.

Tüpraş personeli için temin edilen alevli dayanıklı özel olarak hazırlanmış iş elbiseleri tüm müteahhit çalışanlarına da dağıtılmakta ve kullanımı sağlanmaktadır.

2016 yılında "Tüpraş Emniyet Prensipleri" politikası yayınlanarak, belirlenen prensiplerle ilgili rafinerilerde tanıtım ve eğitim kampanyası başlatılmıştır. Ayrıca, Tüpraş temel çalışma kurallarını tanımlayan "10'suz olmaz kuralları" uygulanmaktadır.

Proses Emniyeti kapsamında İzmit Rafinerisi'nde uluslararası danışmanlar eşliğinde denetlemeler yapılmış olup uluslararası "en iyi uygulamalar" ile karşılaştırma analizleri hazırlanmış ve aksiyon planları belirlenmiştir. "Proses Emniyeti Yönetim Sistemi ve Kültürel Değişim" projesi kapsamında danışmanlar eşliğinde takımlar çalışmalarını sürdürmüştür.

Uluslararası standart ve uygulamalar referans alınarak hazırlanan Proses Emniyeti öncül ve artçıl Temel Performans Göstergeleri aylık olarak izlenmektedir. Öncül ve artçıl göstergeler KPI'lar ile izlenerek özellikle kazalar olmadan önce önlem alınması ve yaşanan kazalardan ders çıkartılarak tekrarlanmaması hedeflenmektedir.

"Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" (Seveso-II Direktifi) uyarınca hazırlanması gereken güvenlik raporu tamamlanarak tüm rafineriler tarafından T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na teslim edilmiştir. Bu çalışmalarda, tüm rafineri ekipmanları detaylı analiz edilmiş, ünite bazlı potansiyel büyük kazaya neden olabilecek ekipmanlar (dram, kolon, reaktör, tank, vb.) belirlenmiştir. Mevcut ünitelerde tehlikeleri ve büyük operasyon problemlerini tanımlamak, tehlike önleyici ya da azaltıcı mevcut korumaların

etkinliğini değerlendirmek, tehlikeleri ortadan kaldırmak ya da azaltmak için önerilerde bulunmak, normal çalışma koşullarından ve amaçlanan tasarımdan sapmaların nasıl oluştuğunu saptamak üzere, sürecin her parçasını sistematik olarak gözden geçirmek amacıyla Tehlike ve İşletilebilirlik (HAZOP) çalışmaları büyük kaza ekipmanlarında yapılmaktadır. HAZOP çalışmalarında proses tehlikeleri detaylı şekilde incelenerek muhtemel yangın, patlama, buhar bulutu yayılımı, içerik kaybı vb. senaryolar belirlenmiştir. Eksik görülen noktalar için tavsiye listeleri oluşturularak aksiyona dönüşmesi sağlanmıştır. HAZOP çalışmalarında belirlenen olası büyük riskler için Hata/Olay Ağacı Analizleri yapılarak riskler kantitatif (sayısal) olarak değerlendirilmektedir. Belirlenen potansiyel büyük kaza ve olaylar için senaryo modellemeleri yapılarak müdahale stratejileri geliştirilmektedir.

Acil Durumlarda oluşabilecek riskleri en aza indirmek ve müdahale edebilmek amacı ile tüm rafinerilerde yangın, felaket planı, hidrokarbon bulutu/toksik gaz yayılımı, çevre döküntüsü tatbikatları yapılmaktadır.

Bunların yanında "Tehlike ve Etkilerin Yönetimi" (TEYS) sürecinde, risklerin farkına varılması, yönetilmesi, kritik işlere kaynak aktarılmasına öncelik verilmesi sağlanmaktadır. Bu amaçla tehlikelerin kayıtları tutulmakta ve risk değerlendirmeleri yapılmaktadır.

Tüpraş rafinerilerinin güvenliği, 5188 Sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair kanun kapsamında silahlı özel güvenlik birimlerince sağlanmaktadır. Risk değerlendirmeleri doğrultusunda; çevre güvenlik sistemleri (Tel örgü, tel üstü algılama sistemleri, turnike ve kartlı geçiş sistemleri, video analitik programları ile desteklenmiş kamera sistemleri) kurulmuş olup, ESİM (Elektronik Sistemler İzleme Merkezi) tarafından 7/24 izlenmektedir. Bu koruyucu güvenlik tedbirlerinin yanı sıra, uluslararası ticarete tabi ve gümrüklü

saha kapsamında liman tesisleri bulunan İzmit ve İzmir rafinerilerinde, ISPS Kod uygulamalarına yönelik güvenlik önlemleri alınmaktadır.

Tüm bu uygulamaların yanı sıra, rafineri ekipman ve stoklarından oluşan varlıklar, çok geniş kapsamlı sigorta poliçeleri ile tehlike ve çevre risklerine karşı teminat altına alınmaktadır.

2- FINANSAL RİSKLER

Şirket'in finansal pozisyonunun ve tercihlerinin sonucunda ortaya çıkan riskleri ifade eder. Finansal riskler içerisinde kur, likidite, karşı taraf, finansal piyasalar gibi riskler ilk akla gelenleridir.

Kur Riski

Tüpraş, faaliyet gösterdiği sektörün yapısı gereği, özellikle alımlarında çok yüksek tutarda yabancı para cinsinden işlem yapmaktadır. Bu işlemlerden kaynaklanabilecek döviz pozisyonları, Finansman Direktörlüğü'nce sürekli takip edilmektedir. Mevcut stokların döviz bazlı fiyatlandırılmış olması da dikkate alınarak gerekli tutarda döviz varlığı bulundurulmakta, bu şekilde doğal koruma sağlanarak açık döviz pozisyonu kabul edilebilir seviyede tutulmaktadır.

Kur riski, ticari faaliyetler dışında, yatırımların karşılanması ve likidite amaçlı temin edilen dövizde endeksli borçlanma araçlarından da kaynaklanabilmektedir. Riskten korunmaya yönelik faaliyetler kapsamında sıklıkla türev finansal enstrümanlar kullanılmaktadır. Döviz pozisyonu özsermayeye oranla belirli limitler dahilinde kalmak şartıyla sifıra yaklaştırılmaktadır.

Likidite Riski

Likidite rasyoları üzerinden riskler takip edilmekte ve hedefler konularak yönetilmektedir. Şirket'in yükümlülüklerini yerine getirebilecek kadar likiditeye sahip olması amaçlanmakta olup dönen varlıklarının kısa vadeli borçlarına eşit olması sağlanmaktadır. Bunun yanında,

Tüpraş politikaları ve ekonomik konjonktür gereği ortalama alacak ve stok gün sayıları mümkün olduğunca kısa tutulmaktadır. Bu uygulamalar sayesinde işletme sermayesi ihtiyacı ve likidite riski en aza indirilmektedir.

Karşı Taraf Riski

Kamu kuruluşlarından alacaklar tahsilat riski taşımazken özel sektör müşterilerine yapılan satışlardan kaynaklanan alacakların önemli bir bölümü, tahsilat riskini bertaraf etmek amacıyla teminat altına alınmaktadır. Mevcut teminat imkanlarının üzerinde iş hacmi yaratabilmek ve teminata tabi olmayan uluslararası müşterilerde ileriki dönemde oluşabilecek olası riskleri engellemek adına, "Alacak Sigortası" çözümü devreye alınmaktadır. Bunun yanı sıra tüm bankalar için eşit ve objektif kriterler içeren karşı taraf uyum politikası gereği riskimiz yönetilmektedir. Mevduatlarımız politikamızda belirlenen rating, sermaye vb. kriterlere uyan bankalarda belirli limitler dahilinde tutulmaktadır, ayrıca tahsilatlarımızı da bankalara yönlendirmek suretiyle karşı taraf risk yönetimi büyük ölçüde sağlanmaktadır.

Akaryakıt ürünlerinde ticari alacaklar, satışların peşin veya çok kısa vadeli yapılması suretiyle kontrol altında tutulmakta, müşterilere belirli kredi limitleri çerçevesinde ürün teslimatı yapılmaktadır. Öte yandan ticari alacaklara yönelik günlük ve aylık periyotlarla risk analiz raporları hazırlanmakta olup, müşteriler için oluşturulan derecelendirme raporları sonucu aksiyon planları/önlemler uygulamaya konulmaktadır.

3- TİCARİ RİSKLER

Emtia Fiyatları Riski

Şirketimizin faaliyetleri gereği stoklarında, önemli miktarda ham petrol ve ürün stoğu bulundurulmaktadır. Stoklar uluslararası piyasalarda belirlenen Brent ham petrol ve Akdeniz ürün fiyatlarına göre değerlendirilerek aktiflerde yer almaktadır. Şirket'in kârlılığı ürün fiyatları ile hammadde fiyatlarındaki dalgalanmalardan büyük ölçüde etkilenmektedir.

Bu dalgalanma riskine karşı çeşitli türev enstrümanları kullanılarak kısa ve uzun vadede ürün kâr marjları(crack) ve stok fiyat riskine karşı önlemler alınmaktadır. Bu nedenle, toplam satış hacminin belirli bir oranının kârlılığını korumak amacıyla, geçmişteki fiyat seviyeleriyle ileriki dönemler için öngörülmüş bütçe verileri dikkate alınarak kâr marjı (crack)

seviyeleri belirlenerek koruma politikası oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra stok fiyat riskinden de korunmak amacıyla oluşturulmuş bir stok fiyat riski politikası bulunmaktadır.

Tüpraş, 2015 yılında oluşturulan Stok Değer Düşüklüğünden Korunma Politikası'nı 2016 yılı şartlarına göre güncelleştirilmiştir. Hazırlanan politikaya istinaden finansal emtia anlaşmaları yapılmıştır. İlaveten Tüpraş, stok değer düşüklüğü riskinden korunmak amacıyla rafinaj faaliyetleri için gerekli olan en düşük miktarda stok bulundurmaktadır. Fiyat riskine maruz stok miktarı için operasyonel hedge tedbirlerinin yanı sıra finansal enstrümanlar da kullanılmıştır.

4- OPERASYONEL RİSKLER

Operasyonel riskler, Şirket içi kontrollerdeki aksamalar sonucu hata ve usulsüzlüklerin gözden kaçmasından, Şirket yönetimi ve personeli tarafından zaman ve koşullara uygun hareket edilmemesinden, Şirket yönetimindeki hatalardan, bilgi teknolojisi sistemlerindeki hata ve aksamalar ile deprem, yangın, sel gibi felaketlerden kaynaklanabilecek kayıplara ya da zarara uğrama ihtimali olarak tanımlanmaktadır.

Tedarik/Taşıma

Tüpraş'ta tedarik süreci, ham petrol, yarı mamul, son ürün ve malzeme ikmal işlemlerinden oluşmaktadır. Ham petrol, ürünlerin ana hammaddesi olması nedeniyle, temel tedarik kalemini oluşturmaktadır. İhtiyaç duyulan ham petrolün az bir kısmı yerli üretimden, büyük bir kısmı ise ithal ham petrolden temin edilerek üretimin devamlılığı sağlanmaktadır. Ham petrol tedarik kaynaklarının çeşitlendirilmesi, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajı sağlanması ve Şirket'in operasyonel kabiliyetinin artırılmasına yönelik olarak ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona gidilmektedir.

Operasyonların en kritik etaplarından biri de ham petrol ve ürünlerin fiziki ikmalidir. Tedarik edilen ürünler arasında, taşınması esnasında ortaya çıkabilecek sorunlardan dolayı doğaya ve insan sağlığına zarar verebilecek birçok ürün kalemi vardır. Bu ürünlerin taşınmasının oluşturduğu risklerin bertaraf edilmesi amacıyla, ilgili ürüne yönelik olarak belirlenen tedbir ve çalışma şartlarının tedarikçiler tarafından eksiksiz yerine getirilmesi beklenmektedir. Tedarikçilerden, ikmal güvenliğini sağlamak adına, taşımayı yapacak tankerlerde bazı standartları sağlamaları

talep edilmektedir. Özellikle ham petrol ithalinde, ISO 9001 ve sınıf sertifikalarına sahip "ISPS" kod (International Ship and Port Facility Security Code) koşullarına uygun ve limanlar tarafından kabul gören deniz tankerleri kullanılmak zorundadır. Böylelikle taşıma sırasında doğabilecek riskler büyük ölçüde azaltılmış olmaktadır. Tüm bu tedbirlere rağmen oluşabilecek herhangi bir kaza veya sızıntıya karşı mücadele edebilmek için, her rafineride gerekli donanım bulunmakta ve düzenli olarak tatbikatlar yapılmaktadır. Böylelikle emniyet, çevre ve insan sağlığına yönelik riskler en aza indirilmektedir.

Rafineriler arasında ve müşterilere yönelik ürün ikmalini güvence altına alabilmek için, deniz, karayolu, demiryolu ve boru hatları ile taşıma çeşitliliğine gidilmiştir. Bu şekilde taşıma operasyonlarında riskin dağıtılması, aynı zamanda da operasyonel kabiliyetin artırılması sağlanmaktadır.

Ham petrol ve ürün ikmalleri ile rafineriler arasındaki taşımalarda ortaya çıkabilecek mali riskler gerek ticaret anlaşmalarıyla gerekse de sigorta poliçeleriyle üçüncü taraflara transfer edilmektedir.

Ham petrol ve akaryakıtların yanı sıra, Tüpraş'ta her yıl yüzlerce kalem malzemede tedarik operasyonu gerçekleştirilmektedir. Bu operasyonların tamamı uzman personelin hazırladığı şartnamelere göre hayata geçmektedir. Tedarikçilerin talep edilen ürüne ve bu ürünü üretip teslim etme koşulları açısından karşılamaları gereken minimum standartlar ile ürün özelliklerine göre satın alma şartnamesinde açıkça belirtilen koşullara uygun performans göstermeleri önemle beklenmektedir. Bu özellikler arasında, satın alınacak ürünün çevresel etkileri de özellikle yer almaktadır. Satın alınan her parti ürün için numuneler kurum içinde ve dışındaki laboratuvarlarda çeşitli testlerden geçirilmekte, bu testlerden herhangi birisinde yetersiz bulunan ürünün alımı durdurulmaktadır.

Ürün Özellikleri

Tüpraş rafinerilerinde Türkiye Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilmiş laboratuvarlar faaliyet göstermektedir. Akreditasyon kapsamı, satış ürünleri spesifikasyonlarında yer alan tüm analizleri içermektedir.

Laboratuvarlar, üretim ve satışın her aşamasında gerekli ölçümleri yapmakta, hatalı ürün üretilip satılması risklerini bertaraf etmektedir.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

Bilgi Teknolojileri Riskleri

Bilgi Teknolojileri alanında ortaya çıkabilecek risklerin yönetimi hakkında uygulamalar Bilgi Varlıkları ve BT Risk Yönetimi Standardı'nda tanımlanmaktadır. 2016 yılı içerisinde gerçekleştirilen yeniden belgelendirme (ISO 27001) denetimi kapsamında Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi'ne (BGYS) dâhil iş birimleri ile birlikte mevcut riskler gözden geçirilerek güncellenmiştir. Ortaya çıkan riskler içerisinde Kurumsal Risk Yönetimi metodolojimiz ışığında Şirket risk kabul kriterinin üzerinde kalan risklere ilişkin mevcut kontrollerin etkinliği değerlendirilmiş ve uygun risk işleme metodlarına karar verilmiştir. Buna göre; risk indirgeme kararı verilen riskler için ek kontroller tasarlanarak risklere ilişkin sürekli iyileştirmeler yapılmaktadır. Ayrıca, Koç Holding Bilgi Teknolojileri denetim ekibi, BGYS dış denetimleri, bağımsız şirketlerin gerçekleştirdiği denetimler, otomatik araçlar ve manuel metodlar aracılığıyla yapılan periyodik test ve incelemeler akabinde ortaya çıkan öneri ve bulgular da BT risklerinin belirlenmesinde destek olmaktadır.

5- STRATEJİK RİSKLER

Bir Şirket'in kısa, orta veya uzun vadelere belirlemiş olduğu hedeflerine ulaşmasını engelleyebilecek yapısal riskler bu başlık altında sınıflandırılabilir. Planlama, iş modeli, iş portföyü, kurumsal yönetim, pazar analizi gibi riskler stratejik risklere tipik örneklerdir. Öte yandan, Tüpraş'ın maruz kalabileceği stratejik risklerin başında ülke riski ve alternatif enerji kaynakları gelmektedir. İlave olarak elektrikli araç hususunda uluslararası sektör beklentileri, ve hatta sektördeki yenilik ve gelişmeler takip edilmektedir.

Müşteri tercihlerinin olumsuz etkilerini engellemek amacıyla, uluslararası standartlar takip edilmektedir. Euro V gibi son derece çevreci ürün kriterlerinin karşılanması için gerekli yatırımlar yapılmıştır. İzmit Rafinerisi A bölgesinde kurulan Fuel Oil Dönüşüm Üniteleri

sayesinde fuel oil ihracatı yerine daha yüksek katma değerli ürün ihracatı gerçekleştirirken aynı zamanda motorin ithalatının da azalması sağlanmıştır. Bu sayede, Tüpraş'ın hem ülke ekonomisine ve hem de istihdama büyük katkısı olmuştur.

6- UYUM VE YASAL RİSKLER

Yetersiz ya da yanlış bilgi ve dokümantasyon nedeniyle yaşanan yasal uyumsuzluklar, yükümlülüklerin yerine getirilmesi konusundaki belirsizlik, düzenlemelerin yanlış yorumlanması veya personelin bu yükümlülükleri zamanında yerine getirmemesinden kaynaklanan riskler ve düzenlemelerde meydana gelen bir değişikliğin faaliyetleri etkileyerek yarattığı riskler ile Şirket tarafından yetersiz ya da yanlış yasal bilgi ve belgeye dayanarak yapılabilecek işlemler sonucunda hakların beklenenden düşük, yükümlülüklerin ise beklenenden üzerinde gerçekleşme ihtimalidir.

Hukuki riskin takibi amacıyla mevzuattaki değişiklikler takip edilerek ilgili departmanlara bildirilmektedir. 2016 yılı içerisinde Rekabet Hukuku uyum programı çerçevesinde olası risklerin bertaraf edilmesi için alınabilecek önlemler hakkında aksiyon planları ve stratejilere yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiş, rekabet hukuku eğitimleri düzenlenmiştir.

Hukuki risklerin özellikle yaptırımlara tabi uluslararası karşı tarafların tespit ve takip edilebilmesi amacıyla oluşturulan erken uyarı sistemleri ve online veri tabanlarından faydalanılmaktadır.

7- İTİBAR RİSKLERİ

Şirket'in ismi ve üretimine ilişkin etkin bir şekilde yönetilemeyen olaylar sonucunda değer kaybetmesi sebebiyle veya çeşitli olayların sebep olduğu itibar zedelemesi yüzünden ürün ve hizmetlerine olan talebin azalması ve müşteri, kâr ve rekabet gücünü kaybetmesidir. İtibar riski kurumların iş uygulamaları hakkında potansiyel olumsuz ün olarak tanımlanabilmektedir.

Tüpraş, kurumsal itibarını her daim güçlü tutmak adına çeşitli politikalar oluşturmuş olup bu politikalar çerçevesinde kriz yönetimi sürecini oluşturmuştur.

F. İÇ KONTROL SİSTEMİ VE İÇ DENETİM

Tüpraş'ta denetim faaliyetleri, temeline Uluslararası İç Denetim Standartları ve Tüpraş Etik İlkeleri'nin oluşturduğu proaktif bir metodoloji takip edilerek Tüpraş Denetim Birimi'nin uzman ekibi tarafından mali, operasyonel, risk, süreç, yasal uyum, iş etiği ve suiistimal ana başlıklarında, yıllar itibarıyla belirlenmiş süreç ve konular üzerinden yürütülmektedir.

Tüpraş'ın faaliyet merkezlerinin tamamında temel mali ve süreç denetimleri yılda iki kez, çalışma dönemi için belirlenmiş tematik denetimler en az bir kez gerçekleştirilmektedir.

Tüpraş'ın faaliyet ve hizmetlerinin etkin, güvenilir ve kesintisiz bir şekilde yürütülmesini, muhasebe ve mali raporlama sisteminden sağlanan ve konsolide finansal tablolarda kullanılan bilgilerin bütünlüğünü, tutarlılığını, güvenilirliğini, zamanında elde edilebilirliğini ve güvenliğini sağlamak amacıyla devamlı olarak gerçekleştirilen iç kontroller sırasında oluşan tespitler Şirket Yönetimi ile paylaşılır ve süreçlerin iyileştirilmesine yönelik çalışmalara eşlik edilmektedir.

2016 yılında rafineriler Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü tarafından toplamda 155 adam gününden oluşmak üzere 25 defa ziyaret edilmiş ve denetim gerçekleştirilmiştir.

Belirlenen denetim konuları Şirket'in ilgili birimleri ile her yılın başında paylaşılarak yıllık risk temelli denetim planları oluşturulmaktadır. Denetim tespitleri Şirket içinde zaman kaybetmeksizin yayınlanarak gerekli düzeltici tedbirlerin alınması sağlanmaktadır. Tespitler düzenli olarak gözden geçirilerek faaliyetlerde sağlanan iyileştirmeler takip edilmektedir.

RİSKİN ERKEN SAPTANMASI SİSTEMİ VE KOMİTESİ HAKKINDA

DENETÇİ RAPORU

Türkiye Petrol Rafinerileri Anonim Şirketi
Yönetim Kurulu'na

Giriş

Türkiye Petrol Rafinerileri Anonim Şirketi tarafından kurulan riskin erken saptanması sistemi ve komitesini denetlemiş bulunuyoruz.

Yönetim Kurulunun Sorumluluğu

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 378 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlem ve çarelerin uygulanması ile riskin yönetilmesi amacıyla uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür.

Bağımsız Denetim Kuruluşunun Sorumluluğu

Sorumluluğumuz, yaptığımız denetime dayanarak, riskin erken saptanması sistemi ve komitesine ilişkin bir sonuca varmaktır. Yaptığımız denetim, TTK'ya, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan "Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporuna İlişkin Esaslar" ve etik kurallara uygun olarak yürütülmüştür. Bu Esaslar tarafımızca; şirketin riskin erken saptanması sistemi ve komitesini kurup kurmadığının belirlenmesini, kurulmuşsa sistem ve komitenin TTK'nın 378 inci maddesi çerçevesinde işleyip işlemediğinin değerlendirilmesini gerektirmektedir. Riskin erken saptanması komitesi tarafından risklere karşı gösterilen çarelerin yerindeliği ve riskler karşısında yönetim tarafından yapılan uygulamalar, denetimimizin kapsamında değildir.

Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Bilgi

Şirket, riskin erken saptanması sistemi ve komitesini kurmuş olup, komite 2 üyeden oluşmaktadır. Komite, 1 Ocak - 31 Aralık 2016 döneminde Şirket'in varlığını, gelişmesini tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla yönelik olarak hazırladığı raporları Yönetim Kurulu'na sunmuştur.

Sonuç

Yürüttüğümüz denetim sonucunda Türkiye Petrol Rafinerileri Anonim Şirketi'nin riskin erken saptanması sistemi ve komitesinin, tüm önemli yönleriyle, TTK'nın 378 inci maddesi çerçevesinde yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Güney Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Anonim Şirketi
A member firm of Ernst & Young Global Limited

SEDA AKKUŞ TECER, SMMM
SORUMLU DENETÇİ

İstanbul, 13 Şubat 2017

OLAĞAN GENEL KURULU TOPLANTISI GÜNDEMİ

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ ANONİM ŞİRKETİ'NİN

29.03.2017 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISININ GÜNDEMİ

1. Açılış ve Toplantı Başkanı'nın seçilmesi,
2. Şirket Yönetim Kurulu'nca hazırlanan 2016 Yılı Faaliyet Raporu'nun okunması, müzakeresi ve onaylanması,
3. 2016 yılı hesap dönemine ilişkin Bağımsız Denetim Rapor Özeti'nin okunması,
4. 2016 yılı hesap dönemine ilişkin finansal tabloların okunması, müzakeresi ve onaylanması,
5. Yönetim Kurulu üyelerinin Şirket'in 2016 yılı faaliyetlerinden dolayı ayrı ayrı ibra edilmesi,
6. Şirket'in kâr dağıtım politikası çerçevesinde hazırlanan, 2016 yılı kârının dağıtılması ve kâr dağıtım tarihi konusundaki Yönetim Kurulu'nun önerisinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddi,
7. Yönetim Kurulu'nun Şirket Esas Sözleşmesi'nin "Sermaye" başlıklı 6. maddesinin değişikliği hakkındaki önerisinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddedilmesi,
8. Yönetim Kurulu Üye sayısının ve görev sürelerinin belirlenmesi, belirlenen üye sayısına göre seçim yapılması, Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeleri'nin seçilmesi,
9. Kurumsal Yönetim İlkeleri gereğince Yönetim Kurulu Üyeleri ve Üst Düzey Yöneticiler için "Ücret Politikası" ve politika kapsamında yapılan ödemeler hakkında Pay Sahipleri'ne bilgi verilmesi ve onaylanması,
10. Yönetim Kurulu üyelerinin yıllık brüt ücretlerinin belirlenmesi,
11. Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince Yönetim Kurulu tarafından yapılan Bağımsız Denetim Kuruluşu seçiminin onaylanması,
12. Şirket'in 2016 yılı içerisinde yaptığı bağışları hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi ve 2017 yılında yapılacak bağışlar için üst sınır belirlenmesi,
13. Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince Şirket'in ve bağlı ortaklıklarının 2016 yılında 3. kişiler lehine verdiği teminat, rehin, ipotek ve kefaletler ile elde edilen gelir veya menfaatler hakkında Pay Sahiplerine bilgi verilmesi,
14. Yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahiplerine, Yönetim Kurulu Üyelerine, üst düzey yöneticilere ve bunların eş ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî yakınlarına; Türk Ticaret Kanunu'nun 395. ve 396. maddeleri çerçevesinde izin verilmesi ve Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim Tebliği doğrultusunda 2016 yılı içerisinde bu kapsamda gerçekleştirilen işlemler hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi,
15. Dilek ve görüşler.

2016 YILI KÂR PAYI DAĞITIMINA İLİŞKİN AÇIKLAMA

Yönetim Kurulumuzun 13 Şubat 2017 tarihli toplantısında Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. yönetimi tarafından Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) esas alınarak hazırlanan ve Güney Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Anonim Şirketi (A member firm of Ernst & Young Global Limited) tarafından denetlenen, 1 Ocak–31 Aralık 2016 hesap dönemine ilişkin, TMS/TFRS'ye göre hazırlanan finansal tablolar incelenerek kabul edilmiş ve Genel Kurula sunulması uygun görülmüştür.

Söz konusu finansal tablolar ile Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin Vergi Usul Kanunu (VUK) hükümlerine uygun olarak tutulan kayıtlara göre oluşan mali tablolarının incelenmesi sonucunda;

TFRS/TMS'ye uygun olarak hazırlanan finansal tablolara göre 1.793.267.000,00 TL ana ortaklığa ait net dönem kârı, VUK kayıtlarına göre ise 1.501.952.342,46 TL cari yıl kârı bulunduğu görülmektedir;

- Türk Ticaret Kanunu'nun 519. maddesi uyarınca ayrılması gereken %5 oranındaki genel kanuni yedek akçenin, 31.12.2016 itibarıyla VUK kayıtlarında mevcut genel kanuni yedek akçe tutarı sermayenin %20'lik sınırına ulaştığı için, 2016 yılı için ayrılmamasına,

TFRS/TMS'ye uygun olarak hazırlanan finansal tablolara göre elde edilen 1.793.267.000,00 TL net dönem kârına; 20.318.436,75 TL tutarındaki bağışların eklenmesi sonucu ulaşılan kâr payı matrahının 1.813.585.436,75 TL olduğu;

VUK kayıtlarına göre hazırlanan mali tablolara göre; 1.501.952.342,46 TL net dağıtılabilir kâra ulaşıldığı;

Görölmüş olup, buna göre;

- Sermaye Piyasası mevzuatı ile Şirket Esas Sözleşmesinin 18. maddesine ve 31 Mart 2014 tarihli Genel Kurul'da ortaklar tarafından onaylanan Şirketimiz Kâr Dağıtım Politikası'na uygun olarak kâr payı dağıtımının;

1.557.106.585,60 TL ortaklara birinci kâr payı,
154.458.562,56 TL II. Tertip genel kanuni yedek akçe ayrılması,

Şeklinde gerçekleştirilmesinin,

- Ortaklara ödenecek birinci temettü toplamı olan 1.557.106.585,60 TL'nin tamamının nakden ödenmesinin;
- Yukarıdaki kâr dağıtım teklifinin Genel Kurulca kabulü halinde VUK'na göre hazırlanan kayıtlarımız esas alınarak ortaklara ödenecek toplam 1.557.106.585,60 TL kâr payının 1.366.549.489,51 TL'sinin cari yıl diğer kazançlardan ve bakiye 190.557.096,09 TL'sinin ise olağanüstü ihtiyatlar ve diğer yedeklerden karşılanarak ödenmesinin ve II.Tertip Yasal Yedek Akçe tutarı olan 154.458.562,56 TL'sinin 135.402.852,95 TL'lik kısmının cari yıl diğer kazançlardan ve bakiye 19.055.709,61 TL'lik kısmının olağanüstü ihtiyatlar ve diğer yedeklerden karşılanmasının;
- Tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kâr payı elde eden dar mükellef kurum ortaklarımıza; 1,00 TL nominal değerli hisse için %621,8 oranında ve 6,218 TL brüt=net nakit kâr payı; diğer hissedarlarımıza ise 1,00 TL nominal değerli hisse için %621,8 oranında ve 6,218 TL brüt; %528,53 oranında ve 5,2853 TL net nakit kâr payı ödenmesinin;
- Kâr payı ödeme tarihinin 4 Nisan 2017 olarak belirlenmesinin;

2017 Mart ayında yapılacak Şirketimiz Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda ortaklarımızın onayına sunulmasına karar verilmiştir.

K  R DAĞITIM   NERİSİ

01.01.2016 - 31.12.2016 HESAP D  NEMİ K  R DAĞITIM   NERİSİ

T  RKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.  . 2016 YILI K  R PAYI DAĞITIM TABLOSU (TL)

1.	��denmi� / çıkarılmış Sermaye	250.419.200,00	
2.	Genel Kanuni Yedek Akçe (Yasal Kayıtlara Göre)	324.922.236,42	
Esas Sözleşme uyarınca kâr dağıtımında imtiyaz var ise söz konusu imtiyaza ilişkin bilgi			
		SPK'YA GÖRE	YASAL KAYITLARA (YK) GÖRE
3.	Dönem Kârı	1.944.022.000,00	1.639.733.062,85
4.	Vergiler (-)	131.232.000,00	137.780.720,39
5.	Net Dönem Kârı (=)	1.793.267.000,00	1.501.952.342,46
6.	Geçmiş Yıllar Zararları (-)		0,00
7.	Genel Kanuni Yedek Akçe (-)		
8.	NET DAĞITILABİLİR DÖNEM K�Rİ (=)	1.793.267.000,00	1.501.952.342,46
	Yıl İçinde Dağıtılan Kâr Payı Avansı (-)		
	Kâr Payı Avansı D���lm�� Net Dağıtılabilir Dönem Kârı	1.793.267.000,00	1.501.952.342,46
9.	Yıl içinde yapılan bağışlar (+)	20.318.436,75	
10.	Bağışlar Eklenmiş Net Dağıtılabilir Dönem Kârı	1.813.585.436,75	
11.	Ortaklara Birinci Kâr Payı		
	- Nakit	1.557.106.585,60	12.520.960,00
	- Bedelsiz		
	- Toplam	1.557.106.585,60	12.520.960,00
12.	İmtiyazlı Pay Sahiplerine Dağıtılan Kâr Payı		
13.	Dağıtılan Diğer Kâr Payı	0,00	0,00
	- Yönetim Kurulu �yelerine		
	- �alı�anlara		
	- Pay Sahibi Dışındaki Kişilere		
14.	İntifa Senedi Sahiplerine Dağıtılan Kar Payı		
15.	Ortaklara İkinci Kâr Payı		1.354.028.529,51
16.	Genel Kanuni Yedek Akçe	154.458.562,56	135.402.852,95
17.	Statü Yedekleri		
18.	Özel Yedekler		
19.	OLAĞAN��ST� YEDEK	81.701.851,84	0,00
20.	Dağıtılması �ng�r�len Diğer Kaynaklar	0,00	190.557.096,09
	- Geçmiş Yıl Kârı		
	- Olağan��st� Yedekler		5.831.647,61
	- Kanun ve Esas Sözleşme Uyarınca Dağıtılabilir Diğer Yedekler	0,00	184.725.448,48
21.	Dağıtılması �ng�r�len Diğer Kaynaklardan Ayrılacak Yedek Akçe		19.055.709,61

K  R PAYI ORANLARI TABLOSU

		TOPLAM DAĞITILAN K��R PAYI TUTARI		TOPLAM DAĞITILAN K��R PAYI / NET DAĞITILABİLİR DÖNEM K�Rİ	1 TL NOMİNAL DEĞERLİ HİSSEYE İSABET EDEN K��R PAYI
GRUBU		TUTARI (TL)	BEDELSİZ (TL)	ORAN (%)	TUTARI (TL)
NET *	A	1.442.659.251,73		80,45	5,2853
	C	0,06		0,00	5,2853
	TOPLAM	1.442.659.251,79	0,00	80,45	

(*) Dağıtılan net kâr payı hesaplaması, halka kapalı %51 oranındaki payların tam mükellef kurumlara ait olması dolayısıyla herhangi bir stopaj hesaplanmayarak, %49 oranındaki halka açık payların tamamının tam mükellef gerçek kişilerden oluştuğu varsayılarak %15 stopaj oranı uygulanarak yapılmıştır. Pay başına bilgiler stopaj uygulanarak hesaplanmıştır.

2016 YILI BAĞLI ŞİRKET RAPORU

TÜRK TİCARET KANUNU'NUN 199'UNCU MADDESİ KAPSAMINDA HAZIRLANAN BAĞLI ŞİRKET RAPORU

1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 199'uncu maddesi uyarınca, geçmiş faaliyet yılında Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin, hâkim ortağı, nihai hâkim ortağı ile bunların bağlı şirketleri ile ilişkileri hakkında bir rapor düzenlemek ve bu raporun sonuç kısmına faaliyet raporunda yer vermekle yükümlüdür. Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin ilişkili taraflarla yapmış olduğu işlemler hakkında gerekli açıklamalar 31 nolu finansal rapor dipnotunda yer almaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan 7 Mart 2017 tarihli Rapor'da "Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin hâkim ortağı, nihai hâkim ortağı ve bunların bağlı şirketleri ile 2016 yılı içinde yapmış olduğu tüm işlemlerde, işlemin yapıldığı veya önlemin alındığı veya alınmasından kaçınıldığı anda tarafımızca bilinen hal ve şartlara göre, her bir işlemde uygun bir karşı edim sağlandığı ve şirketi zarara uğratabilecek alınan veya alınmasından kaçınılan herhangi bir önlem bulunmadığı ve bu çerçevede denkleştirmeyi gerektirecek herhangi bir işlem veya önlemin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır." denilmektedir.

ESAS SÖZLEŞME TADİL METNİ

ESKİ METİN

MADDE 6: SERMAYE

Şirket, Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun 22.11.1990 tarih ve 886 sayılı izni ile kayıtlı sermaye sistemine geçmiştir.

a. Kayıtlı Sermaye:

Şirket'in kayıtlı sermaye tavanı 500.000.000 (beşyüzmilyon Türk Lirası) TL olup, her biri 1 (bir) Kuruş itibari değerinde nama yazılı 50.000.000.000 (elli milyar) adet paya bölünmüştür.

Sermaye Piyasası Kurulunca verilen kayıtlı sermaye tavanı izni, 2013-2017 yılları (beş yıl) için geçerlidir. 2017 yılı sonunda izin verilen kayıtlı sermaye tavanına ulaşılamamış olsa dahi, 2017 yılından sonra yönetim kurulunun sermaye artırım kararı alabilmesi için; daha önce izin verilen tavan ya da yeni bir tavan tutarı için Sermaye Piyasası Kurulundan izin almak suretiyle genel kuruldan 5 yılı geçmemek üzere yeni bir süre için yetki alınması zorunludur. Söz konusu yetkinin alınmaması durumunda Yönetim Kurulu Kararıyla sermaye artırımını yapamaz.

b. Çıkarılmış Sermaye ve Paylar:

Şirket'in çıkarılmış sermayesi 250.419.200 TL (iki yüz elli milyon dört yüz on dokuz bin iki yüz Türk Lirası) olup, söz konusu çıkarılmış sermayesi muvazaadan ari şekilde ödenmiştir.

Aşağıda gösterildiği şekilde paylar (A) ve (C) Grubu olmak üzere iki gruba ayrılmış olup tamamı nama yazılıdır.

GRUP	PAY SAHİBİ	SERMAYE TUTARI (TL)	TÜRÜ	PAY ADEDİ
A	Enerji Yatırımları A.Ş.	127.713.792,22	Nama	12.771.379.222
A	Diğer	122.705.407,77	Nama	12.270.540.777
C	ÖİB	0,01	Nama	1
TOPLAM		250.419.200,00		25.041.920.000

C grubu pay, bu paya tanınan hakların Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı (veya o tarihteki yetkili merci kararı) ile sona erdirilinceye kadar varlığını sürdürecektir. C Grubu paya tanınan hakların sona erdirilmesine karar verilmesi halinde, bu pay A Grubu paya dönüşecektir.

Sermayeyi temsil eden paylar kaydileştirme esasları çerçevesinde kayden izlenir.

Şirket'in sermayesi, gerektiğinde Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Mevzuatı hükümleri çerçevesinde artırılabilir veya azaltılabilir. Sermaye miktarının düşürülmesine ilişkin esas sözleşme değişikliklerinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu onayı alınması zorunludur.

Yönetim Kurulu, Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine uygun olarak gerekli gördüğü zamanlarda kayıtlı sermaye tavanına kadar yeni pay ihraç ederek çıkarılmış sermayeyi arttırmaya, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının kısıtlanması ve pay sahiplerinin yeni pay alma hakkının sınırlandırılması ile primli veya nominal değerinin altında pay ihracı konularında karar almaya yetkilidir. Yeni pay alma kısıtlama yetkisi pay sahipleri arasında eşitsizliğe yol açacak şekilde kullanılamaz.

Her halükarda Yönetim Kurulu, sermaye artışı esnasında A Grubu pay sahiplerinin Şirket'te sahip oldukları payların oranı nispetinde yeni A Grubu pay çıkartacaktır. Sermaye artırımlarına ortaklar, sahip oldukları paylarla aynı grupta ihraç edilecek payları alarak iştirak ederler. Ancak, C Grubu pay sahipleri bu artışlara katılmayacak ve C Grubu paylar varlığını 1 adet pay olarak sürdürecektir.

Kullanılan ve kullanılmayan rüçhan hakları için Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine ve işbu Esas Sözleşmedeki hükümlere uyulur.

YENİ METİN

MADDE 6: SERMAYE

Şirket, Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun 22.11.1990 tarih ve 886 sayılı izni ile kayıtlı sermaye sistemine geçmiştir.

a. Kayıtlı Sermaye:

Şirket'in kayıtlı sermaye tavanı 500.000.000 TL (beşyüzmilyonTürkLirası) olup, her biri 1 (bir) Kuruş itibari değerinde nama yazılı 50.000.000.000 (elli milyar) adet paya bölünmüştür.

Sermaye Piyasası Kurulunca verilen kayıtlı sermaye tavanı izni, **2017-2021** yılları (beş yıl) için geçerlidir. **2021** yılı sonunda izin verilen kayıtlı sermaye tavanına ulaşılamamış olsa dahi, **2021** yılından sonra yönetim kurulunun sermaye artırımı kararı alabilmesi için; daha önce izin verilen tavan ya da yeni bir tavan tutarı için Sermaye Piyasası Kurulundan izin almak suretiyle genel kuruldan 5 yılı geçmemek üzere yeni bir süre için yetki alınması zorunludur. Söz konusu yetkinin alınmaması durumunda Yönetim Kurulu Kararıyla sermaye artırımı yapılamaz.

b. Çıkarılmış Sermaye ve Paylar:

Şirket'in çıkarılmış sermayesi 250.419.200 TL (ikiyüzellimilyondörtüyüzondokuzbinikiyüzTürk Lirası) olup, söz konusu çıkarılmış sermayesi muvazaadan ari şekilde ödenmiştir.

Aşağıda gösterildiği şekilde paylar (A) ve (C) Grubu olmak üzere iki gruba ayrılmış olup tamamı nama yazılıdır.

GRUP	HİSSEDAR ADI	SERMAYE TUTARI (TL)	TÜRÜ	HİSSE ADEDİ
A	Enerji Yatırımları A.Ş.	127.713.792,22	Nama	12.771.379.222
A	Diğer	122.705.407,77	Nama	12.270.540.777
C	ÖİB	0,01	Nama	1
TOPLAM		250.419.200,00		25.041.920.000

C grubu pay, bu paya tanınan hakların Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı (veya o tarihteki yetkili merci kararı) ile sona erdirilinceye kadar varlığını sürdürecektir. C Grubu paya tanınan hakların sona erdirilmesine karar verilmesi halinde, bu pay A Grubu paya dönüşecektir.

Sermayeyi temsil eden paylar kayıtlı sermaye esasları çerçevesinde kayden izlenir.

Şirket'in sermayesi, gerektiğinde Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Mevzuatı hükümleri çerçevesinde artırılabilir veya azaltılabilir. Sermaye miktarının düşürülmesine ilişkin esas sözleşme değişikliklerinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu onayı alınması zorunludur.

Yönetim Kurulu, Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine uygun olarak gerekli gördüğü zamanlarda kayıtlı sermaye tavanına kadar yeni pay ihraç ederek çıkarılmış sermayeyi arttırmaya, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının kısıtlanması ve pay sahiplerinin yeni pay alma hakkının sınırlandırılması ile primli veya nominal değerinin altında pay ihracı konularında karar almaya yetkilidir. Yeni pay alma kısıtlama yetkisi pay sahipleri arasında eşitsizliğe yol açacak şekilde kullanılamaz.

Her halükarda Yönetim Kurulu, sermaye artışı esnasında A Grubu pay sahiplerinin Şirket'te sahip oldukları payların oranı nispetinde yeni A Grubu pay çıkartacaktır. Sermaye artırımlarına ortaklar, sahip oldukları paylarla aynı grupta ihraç edilecek payları alarak iştirak ederler. Ancak, C Grubu pay sahipleri bu artışlara katılmayacak ve C Grubu paylar varlığını 1 adet pay olarak sürdürecektir.

Kullanılan ve kullanılmayan rüçhan hakları için Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine ve işbu Esas Sözleşmedeki hükümlere uyulur.

2016 YILI İLİŞKİLİ TARAF İŞLEMLERİ RAPORU

2016 YILINDA GERÇEKLEŞEN VE 2017 YILINDA AYNI KOŞULLARDA GERÇEKLEŞECEK İLİŞKİLİ TARAF İŞLEMLERİ RAPORU

İlişkili Taraf İşlemleri Raporu, Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) Seri II.17.1 sayılı Tebliğ'in (Tebliğ) 10. maddesi kapsamında hazırlanmıştır. Anılan madde uyarınca, payları BLST'te işlem gören şirketler ile ilişkili tarafları arasındaki yaygın ve süreklilik arz eden işlemlerin bir hesap dönemi içerisindeki tutarının, alış işlemlerinde kamuya açıklanan son yıllık finansal tablolara göre oluşan satışların maliyetine olan oranının, satış işlemlerinde kamuya açıklanan son yıllık finansal tablolara göre oluşan hasılat tutarına olan oranının %10'una veya daha fazlasına ulaşacağına öngörülmesi durumunda, Şirket Yönetim Kurulu tarafından işlemlerin şartlarına ve piyasa koşulları ile karşılaştırılmasına ilişkin olarak bir rapor hazırlanır ve bu raporun KAP'tan açıklanması zorunlu kılınmıştır.

Bu Rapor'un amacı Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin (Şirketimiz) SPK mevzuatı çerçevesinde 24 numaralı Uluslararası Muhasebe Standardı'nda (UMS 24) tanımlanan ilişkili kişiler ile gerçekleştirdiği işlemlerin, ticari sır kapsamına girmemek kaydıyla şartlarının açıklanması ve piyasa koşulları ile karşılaştırıldığında Şirketimiz aleyhine bir sonuç doğmadığının gösterilmesidir.

2016 yılı içerisinde Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ilişkili taraflarla gerçekleştirmiş olduğu işlemler hakkında detaylı bilgiler, 2016 yılı faaliyetlerimize ilişkin kamuya açıklanan finansal tablolarımızın 31 numaralı dipnotunda açıklanmış olup, bu Rapor'da sadece %10 sınırını aşan OPET Petrolcülük A.Ş. ve THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş.'ye yapılan satışların piyasa koşullarına uygunluğu değerlendirilmiştir.

2017 yılında da aynı nitelikteki işlemlerin Tebliğ'de belirlenen %10 limitini aşması beklenmekte olup, işbu raporda açıklanan esaslara uygun olarak işlemler gerçekleştirilecektir. 2016 yılında alış işlemlerinde ilişkili taraflarla satılan malın maliyetine göre %10 limitini aşan işlem olmamış, 2017 yılında da alışlarla ilgili aynı nitelikte işlem olması beklenmemektedir. İlgili rapora www.tupras.com.tr adresinden ulaşılabilir.

ÜCRET POLİTİKASI

ÜST DÜZEY YÖNETİCİLER VE YÖNETİM KURULU ÜYELERİ İÇİN ÜCRET POLİTİKASI

Bu politika dokümanı, SPK düzenlemeleri kapsamında idari sorumluluğu bulunanlar kapsamındaki yönetim kurulu üyelerimiz ve üst düzey yöneticilerimizin ücretlendirme sistem ve uygulamalarını tanımlamaktadır.

Yönetim Kurulu üyelerinin tamamı için geçerli olmak üzere her yıl Olağan Genel Kurul toplantısında sabit ücret belirlenir.

İcrada bulunan Yönetim Kurulu üyelerine, aşağıda detayları açıklanan üst düzey yöneticiler için belirlenen politika kapsamında ödeme yapılır.

Şirket Yönetim Kurulu'na Şirket'in işleyişi ile ilgili her türlü konuda etkin destek verecek olan yürütme komitesinin başkan ve üyelerine, sağladıkları katkıları, toplantılara katılımları, fonksiyonları esas alınarak yılsonlarında Kurumsal Yönetim Komitesi görüşü çerçevesinde yönetim kurulu tarafından belirlenen tutarda menfaat sağlanabilir. Yürütme Komitesi üyelerine yıl içinde bu kapsamda ödeme yapılmış ise yılsonunda belirlenen tutardan mahsup edilir.

Bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin ücretlendirmesinde Şirket'in performansına dayalı ödeme planları kullanılamaz.

Yönetim Kurulu üyelerine, atanma ve ayrılma tarihleri itibarıyla görevde bulundukları süre dikkate alınarak kıst esasına göre ödeme yapılır. Yönetim Kurulu üyelerinin Şirket'e sağladığı katkılar dolayısıyla katlandığı giderler (ulaşım, telefon, sigorta vb. giderleri) Şirket tarafından karşılanabilir.

Üst Düzey Yönetici ücretleri ise sabit ve performansa dayalı olmak üzere iki bileşenden oluşmaktadır.

Üst Düzey Yönetici sabit ücretleri; piyasadaki makroekonomik veriler, piyasada geçerli olan ücret politikaları, Şirket'in büyüklüğü ve uzun vadeli hedefleri ve kişilerin pozisyonları da dikkate alınarak uluslararası standartlar ve yasal yükümlülüklerle uygun olarak belirlenir.

Üst Düzey Yönetici primleri ise; prim bazı, şirket performansı ve bireysel performansa göre hesaplanmaktadır. Kriterler ile ilgili bilgiler aşağı özetlenmiştir:

Prim Bazı: Prim Bazları, her yılbaşında güncellenmekte olup, yöneticilerin pozisyonlarının iş büyüklüğüne göre değişkenlik göstermektedir. Prim bazları güncellenirken piyasadaki üst yönetim prim politikaları göz önünde bulundurulur.

Şirket Performansı: Şirket performansı, her yılbaşında şirkete verilen finansal ve operasyonel (pazar payı, ihracat, yurt dışı faaliyetler, verimlilik vb.) hedeflerin, dönem sonunda ölçülmesi ile elde edilmektedir. Şirket hedefleri belirlenirken, başarının sürdürülebilir olması, önceki yıllara göre iyileştirmeler içermesi önemle dikkate alınan prensiplerdir.

Bireysel Performans: Bireysel performansın belirlenmesinde, Şirket hedefleri ile birlikte, çalışan, müşteri, süreç, teknoloji ve uzun vadeli strateji ile ilgili hedefler dikkate alınmaktadır. Bireysel performansın ölçülmesinde, şirket performansı ile paralel şekilde, finansal alanların dışında da uzun vadeli sürdürülebilir iyileştirme prensibi gözetilmektedir.

Şirketimiz üst düzey yöneticilerinin işten ayrılımları halinde, çalıştıkları süre, üst düzey yönetici olarak görev yaptıkları süre, sağladığı katkı, ayrılma tarihinden önceki son hedef primi, son yılda ödenen maaş ve prim bilgileri dikkate alınarak işten ayrılma ikramiyesi ödenebilir.

Yukarıdaki esaslara göre belirlenen ve yıl içinde Üst Düzey Yönetici ve Yönetim Kurulu Üyelerine ödenen toplam miktarlar, izleyen genel kurul toplantısında mevzuata uygun olarak ortakların bilgisine ve/veya onayına sunulur.

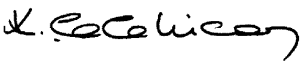

BAĞIMSIZLIK BEYANI

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliğı'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız ye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- Şirket, Şirket'in ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hısımlarım arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,
- Son beş yıl içerisinde, başta Şirket'in denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dahil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde Şirket'in önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu yesi olmadığımı,
- Bağımsız yönetim kurulu yesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
- Mevzuata uygun olarak niversite ğretim yeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında ye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayacağımı,
- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,
- Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
- Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,
- Şirket'in yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu yeliği yapmadığımı,
- Şirket'in veya Şirket'in yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu yesi olarak görev almıyor olduğumu,
- Yönetim Kurulu yesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,

beyan ederim.

KUTSAN ÇELEBİCAN

BAĞIMSIZLIK BEYANI

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- a) Şirket, Şirket'in ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrı hısımlarım arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,
- b) Son beş yıl içerisinde, başta Şirket'in denetimi (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dahil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde Şirket'in önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,
- c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
- ç) Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayacağımı,
- d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,
- e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
- f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,
- g) Şirket'in yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
- ğ) Şirket'in veya Şirket'in yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almıyor olduğumu,
- h) Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,

beyan ederim.

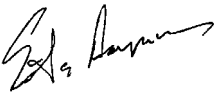
OSMAN METE ALTAN

BAĞIMSIZLIK BEYANI

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ő (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız  ye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- Şirket, Şirket'in ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrı hısımlarım arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,
- Son beş yıl içerisinde, başta Şirket'in denetimi (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dahil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde Şirket'in önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu  yesi olmadığımı,
- Bağımsız yönetim kurulu  yesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
- Mevzuata uygun olarak  niversite  ğretim  yeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında  ye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayacağımı,
- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,
- Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
- Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,
- Şirket'in yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu  yeliği yapmadığımı,
- Şirket'in veya Şirket'in yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu  yesi olarak görev almıyor olduğumu,
- Yönetim Kurulu  yesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,

beyan ederim.

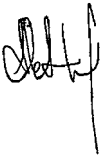
GÖKÇE BAYINDIR

BAĞIMSIZLIK BEYANI

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- Şirket, Şirket'in ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrı hısımlarım arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,
- Son beş yıl içerisinde, başta Şirket'in denetimi (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dahil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde Şirket'in önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,
- Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
- Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayacağımı,
- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,
- Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
- Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,
- Şirket'in yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
- Şirket'in veya Şirket'in yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almıyor olduğumu,
- Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,

beyan ederim.

AHMET TURUL

DENETİM KOMİTESİ RAPORU

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ő. DENETİMDEN SORUMLU KOMİTE RAPORU

KARAR TARİHİ: 13.02.2017

KARAR NO: 2017/1

KONU: 31.12.2016 Tarihli Konsolide Finansal Tablolar

TÜPRAŞ

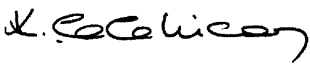
Yönetim Kurulu Başkanlığı'na

Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) II.14.1. sayılı "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliğı" ("Tebliğ") uyarınca Türkiye Muhasebe Standartları/ Türkiye Finansal Raporlama Standartları ("TMS/IFRS") ve SPK tarafından belirlenen formatlarla uyumlu, TÜPRAŞ yönetiminin hazırladığı 1 Ocak – 31 Aralık 2016 dönemine ilişkin konsolide finansal tablolar ile söz konusu finansal tablolar için Güney Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Anonim Şirketi (A member firm of Ernst & Young Global Limited) tarafından hazırlanan bağımsız denetim raporunu incelemek ve görüş bildirmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Yaptığımız bu incelemede kamuya açıklanacak söz konusu konsolide finansal tabloların, ortaklığın izlediğı muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak değerlendirmeler yapılmıştır. Gerekli görülen hallerde bağımsız denetim şirketinin denetçisinden ve şirketin sorumlu yöneticilerinden de görüşler alınmıştır.

Tarafımıza sunulan bilgiler kapsamında yaptığımız inceleme ve değerlendirmeler sonucunda; 1 Ocak – 31 Aralık 2016 dönemine ilişkin konsolide finansal tabloların ortaklığın izlediğı muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna kanaat getirilmiş olup, söz konusu finansal tabloları Yönetim Kurulu'nun onayına arz ederiz.

Saygılarımızla,

KUTSAN ÇELEBİCAN
DENETİM KOMİTESİ BAŞKANI

OSMAN METE ALTAN
DENETİM KOMİTESİ ÜYESİ

SORUMLULUK BEYANI

SERMAVE PİYASASI KURULUNUN II-14.1. SAYILI SERMAVE PİYASASINDA FİNANSAL RAPORLAMAYA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİ'NİN 9. MADDESİ GEREĞİNCE HAZIRLANAN SORUMLULUK BEYANI

FİNANSAL TABLOLARIN KABULÜNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU'NUN KARAR TARİHİ: 13.02.2017 KARAR SAYISI: 4

Şirketimizce hazırlanan ve Güney Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Anonim Şirketi (A member firm of Ernst & Young Global Limited) tarafından bağımsız denetime tabi tutulan 01.01.2016-31.12.2016 hesap dönemine ait, Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) II-14.1. sayılı "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" (Tebliğ) uyarınca Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TMS/IFRS) ve SPK tarafından belirlenen formatlarla uyumlu olarak hazırlanan dipnotları ile birlikte konsolide finansal durum tablosu, kapsamlı gelir tablosu, nakit akış tablosu ve özkaynak değişim tablosunun ("Finansal Tablolar"), SPK düzenlemeleri doğrultusunda;

- Tarafımızca incelendiğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, önemli konularda gerçeğe aykırı bir açıklama veya açıklamanın yapıldığı tarih itibarıyla yanıltıcı olması sonucunu doğurabilecek herhangi bir eksiklik içermediğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, Tebliğ uyarınca hazırlanmış finansal tabloların konsolidasyon kapsamındakilerle birlikte, işletmenin aktifleri, pasifleri, finansal durumu ve kar ve zararı ile ilgili gerçeği dürüst bir biçimde yansıttığını

bilgilerinize sunar, yapılan açıklamadan dolayı sorumlu olduğumuzu beyan ederiz.

Saygılarımızla,

KUTSAN ÇELEBİCAN
DENETİM KOMİTESİ BAŞKANI

OSMAN METE ALTAN
DENETİM KOMİTESİ ÜYESİ

DOĞAN KORKMAZ
GENEL MÜDÜR YARDIMCISI

DENETİM KOMİTESİ RAPORU

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. DENETİMDEN SORUMLU KOMİTE RAPORU

KARAR TARİHİ: 07.03.2017

KARAR NO: 2017/2

KONU: 31.12.2016 Tarihli Yıllık Faaliyet Raporu

TÜPRAŞ

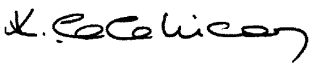
Yönetim Kurulu Başkanlığı'na

Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) II.14.1. sayılı "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") uyarınca Türkiye Muhasebe Standartları/ Türkiye Finansal Raporlama Standartları ("TMS/IFRS") ve SPK tarafından belirlenen formatlarla uyumlu, TÜPRAŞ yönetiminin hazırladığı 1 Ocak – 31 Aralık 2016 dönemine ilişkin yıllık faaliyet raporu için Güney Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Anonim Şirketi (A member firm of Ernst & Young Global Limited) tarafından hazırlanan bağımsız denetim raporunu incelemek ve görüş bildirmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Yaptığımız bu incelemede kamuya açıklanacak söz konusu 1 Ocak-31 Aralık 2016 dönemine ait yıllık Faaliyet Raporu'nun, ortaklığın izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak değerlendirmeler yapılmıştır. Gerekli görülen hallerde bağımsız denetim şirketinin denetçisinden ve şirketin sorumlu yöneticilerinden de görüşler alınmıştır.

Tarafımıza sunulan bilgiler kapsamında yaptığımız inceleme ve değerlendirmeler sonucunda; 1 Ocak – 31 Aralık 2016 dönemine ilişkin yıllık Faaliyet Raporu'nun ortaklığın izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna kanaat getirilmiş olup, söz konusu Faaliyet Raporunu Yönetim Kurulu'nun onayına arz ederiz.

Saygılarımızla,

KUTSAN ÇELEBİÇAN
DENETİM KOMİTESİ BAŞKANI

OSMAN METE ALTAN
DENETİM KOMİTESİ ÜYESİ

SORUMLULUK BEYANI (FAALİYET RAPORUNUN KABULÜNE İLİŞKİN)

SERMAYE PİYASASI KURULUNUN

II-14.1. SAYILI SERMAYE PİYASASINDA FİNANSAL RAPORLAMAYA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİ'NİN 9. MADDESİ GEREĞİNCE HAZIRLANAN SORUMLULUK BEYANI

FAALİYET RAPORUNUN KABULÜNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU'NUN

KARAR TARİHİ: 07/03/2017

KARAR SAYISI: 2017/08

Yönetim Kurulumuzun 07/03/2017 tarih ve 2017/08 sayılı Kararı ile onaylanan 2016 yılına ait, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) Seri II.14.1. sayılı "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği"ne ("Tebliğ") uyumlu olarak hazırlanan, faaliyet raporumuz ekte sunulmuştur.

Şirketimizce hazırlanan yıllık Faaliyet Raporu'nun, SPK düzenlemeleri doğrultusunda;

- Tarafımızca incelendiğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, önemli konularda gerçeğe aykırı bir açıklama veya açıklamanın yapıldığı tarih itibarıyla yanıltıcı olması sonucunu doğurabilecek herhangi bir eksiklik içermediğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, Tebliğ uyarınca hazırlanmış Faaliyet Raporu'nun işin gelişimi ve performansını ve konsolidasyon kapsamındakilerle birlikte işletmenin finansal durumunu, karşı karşıya olunan önemli risk ve belirsizliklerle birlikte, dürüstçe yansıttığını

bilgilerinize sunar, yapılan açıklamadan dolayı sorumlu olduğumuzu beyan ederiz.

Saygılarımızla,

KUTSAN ÇELEBİCAN
DENETİM KOMİTESİ BAŞKANI

OSMAN METE ALTAN
DENETİM KOMİTESİ ÜYESİ

DOĞAN KORKMAZ
GENEL MÜDÜR YARDIMCISI

YILLIK FAALİYET RAPORU'NA İLİŞKİN BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

G  ney Bağımsız Denetim ve
SMMM AŐ
Eski B  y  kdere Cad.
Orjin Maslak No. 27
Maslak, Sarıyer 34398
İstanbul-T  rkiye

Tel : +90 212 315 30 00
Fax: +90 212 230 82 91
ey.com
Ticaret Sicil No : 479920-427502

Y  NETİM KURULUNUN YILLIK FAALİYET RAPORUNA İLİŞKİN BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

T  rkiye Petrol Rafinerileri Anonim Şirketi
Y  netim Kurulu'na,

Y  netim Kurulunun Yıllık Faaliyet Raporunun Bağımsız Denetim Standartları   er  evesinde Denetimine İlişkin Rapor

T  rkiye Petrol Rafinerileri Anonim Şirketi'nin ("T  praŐ") ve bağılı ortaklıklarının (birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren hesap d  nemine ilişkin yıllık faaliyet raporunu, denetlemiş bulunuyoruz.

Y  netim Kurulunun Yıllık Faaliyet Raporuna İlişkin Sorumluluğu

Grup y  netimi, 6102 sayılı T  rk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 514'  nc   maddesi ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") II-14.1 No'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliğı" ("Tebliğ") h  k  mleri uyarınca yıllık faaliyet raporunun konsolide finansal tablolarla tutarlı olacak ve ger  eği yansıtacak Şekilde hazırlanmasından ve bu nitelikteki bir faaliyet raporunun hazırlanmasını sağlamak için gerekli g  rd  ğu i  kontrollden sorumludur.

Bağımsız Denet  inin Sorumluluğu

Sorumluluğumuz, Grup'un faaliyet raporuna y  nelik olarak TTK'nın 397'nci maddesi ve Tebliğ   er  evesinde yaptığımız bağımsız denetime dayanarak, bu faaliyet raporunda yer alan finansal bilgilerin Grup'un 13 Şubat 2017 tarihli bağımsız denet  i raporuna konu olan konsolide finansal tablolarıyla tutarlı olup olmadığı ve ger  eği yansıtıp yansıtmadığı hakkında g  r  Ő vermektir.

Yaptığımız bağımsız denetim, Sermaye Piyasası Kurulu'na yayımlanan bağımsız denetim standartlarına ve Kamu G  zetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan T  rkiye Denetim Standartları'nın bir par  ası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS") uygun olarak y  r  t  lm  Őt  r. Bu standartlar, etik h  k  mlere uygunluk sağlanmasını ve bağımsız denetimin, faaliyet raporunda yer alan finansal bilgilerin konsolide finansal tablolarla tutarlı olup olmadığına ve ger  eği yansıtıp yansıtmadığına dair makul g  vence elde etmek   zere planlanarak y  r  t  lmesini gerektirmektedir. Bağımsız denetim, tarihi finansal bilgiler hakkında denetim kanıtı elde etmek amacıyla denetim prosed  rlerinin uygulanmasını içerir. Bu prosed  rlerin seçimi, bağımsız denet  inin mesleki muhakemesine dayanır. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, g  r  Őm  z  n oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

G  r  Ő

G  r  Őm  ze g  re y  netim kurulunun yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgiler, t  m   nemli y  nleriyle, denetlenen konsolide finansal tablolarla tutarlıdır ve ger  eği yansıtılmaktadır.

Mevzuattan Kaynaklanan Diğer Y  k  ml  l  kler

6102 sayılı T  rk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 402'nci maddesinin     nc   fıkrası uyarınca; BDS 570 "İŞletmenin S  rekliliği"   er  evesinde, Grup'un   ng  r  lebilir gelecekte faaliyetlerini s  rd  remeyeceğine ilişkin   nemli bir belirsizliğe rastlanılmamıŐtır.

G  ney Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali M  Őavirlik Anonim Şirketi
A member firm of Ernst & Young Global Limited

SEDA AKKUŞ TECER, SORUMLU DENET  İ
SMMM

7 Mart 2017
İstanbul, T  rkiye

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

1 Ocak – 31 Aralık 2016 hesap dönemine ait
konsolide finansal tablolar ve
bağımsız denetim raporu

KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR HAKKINDA BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Türkiye Petrol Rafinerileri Anonim Şirketi
Yönetim Kurulu'na:

Finansal Tablolara İlişkin Rapor

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Tüpraş" ya da "Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan konsolide finansal durum tablosu, aynı tarihte sona eren yıla ait konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynak değişim tablosu, konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarını özetleyen dipnotlar ve diğer açıklayıcı notlardan oluşan ilişikteki finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Grup Yönetiminin Finansal Tablolara İlişkin Sorumluluğu

Grup yönetimi bu konsolide finansal tabloların Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun olarak sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyen finansal tabloların hazırlanmasını sağlamak için gerekli gördüğü iç kontrollerden sorumludur.

Bağımsız Denetçinin Sorumluluğu

Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu konsolide finansal tablolar hakkında görüş vermektir. Yaptığımız bağımsız denetim, Sermaye Piyasası Kurulu'na yayımlanan bağımsız denetim standartlarına ve KGK tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartları'nın bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar, etik hükümlere uygunluk sağlanmasını ve bağımsız denetimin, finansal tabloların önemli yanlışlık içerip içermediğine dair makul güvence elde etmek üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetim, finansal tablolardaki tutar ve açıklamalar hakkında denetim kanıtı elde etmek amacıyla denetim prosedürlerinin uygulanmasını içerir. Bu prosedürlerin seçimi, finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" risklerinin değerlendirilmesi de dâhil, bağımsız denetçinin mesleki muhakemesine dayanır. Bağımsız denetçi risk değerlendirmelerini yaparken, şartlara uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla, işletmenin finansal tablolarının hazırlanması ve gerçeğe uygun sunumuyla ilgili iç kontrolü değerlendirir, ancak bu değerlendirme, işletmenin iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş verme amacı taşımaz. Bağımsız denetim, bir bütün olarak finansal tabloların sunumunun değerlendirilmesinin yanı sıra, işletme yönetimi tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğunun ve yapılan muhasebe tahminlerinin makul olup olmadığının değerlendirilmesini de içerir.

Bağımsız denetim sırasında temin ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüş

Görüşümüze göre, ilişikteki konsolide finansal tablolar Grup'un 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait finansal performansını ve nakit akışlarını, Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

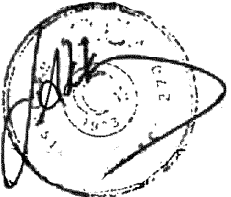
Mevzuattan Kaynaklanan Diğer Yükümlülüklerle İlişkin Rapor

1) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 398'inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca düzenlenen Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporu 13 Şubat 2017 tarihinde Grup'un Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.

2) TTK'nın 402'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Şirket'in 1 Ocak – 31 Aralık 2016 hesap döneminde defter tutma düzeninin, finansal tabloların, kanun ile Şirket esas sözleşmesinin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olmadığına dair önemli bir hususa rastlanmamıştır.

3) TTK'nın 402'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Yönetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve talep edilen belgeleri vermiştir.

Güney Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Anonim Şirketi
A member firm of Ernst & Young Global Limited

SEDA AKKUŞ TECER, SMMM
SORUMLU DENETÇİ

13 Şubat 2017
İstanbul, Türkiye

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

1 OCAK-31 ARALIK 2016 HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR

İçindekiler	Sayfa
Konsolide finansal durum tablosu	144
Konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu	145
Konsolide özkaynak değişim tablosu	146
Konsolide nakit akış tablosu	147
Konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar	148-197
Not 1 Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu	148-149
Not 2 Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar	149-162
Not 3 İşletme birleşmeleri	162
Not 4 Nakit ve nakit benzerleri	163
Not 5 Borçlanmalar	164-166
Not 6 Ticari alacaklar ve borçlar	166-167
Not 7 Diğer alacaklar	167
Not 8 Stoklar	168
Not 9 Finansal yatırımlar	168
Not 10 Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar	168-170
Not 11 Yatırım amaçlı gayrimenkuller	170
Not 12 Maddi duran varlıklar	170-171
Not 13 Maddi olmayan duran varlıklar	171-172
Not 14 Peşin ödenmiş giderler	172
Not 15 Diğer varlıklar ve yükümlülükler	172-173
Not 16 Ertelenmiş gelirler	174
Not 17 Karşılıklar	174-176
Not 18 Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	176
Not 19 Diğer borçlar	176
Not 20 Türev araçlar	177-178
Not 21 Devlet teşvik ve yardımları	178
Not 22 Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler	179-180
Not 23 Özkaynaklar	180-181
Not 24 Hasılat ve satışların maliyeti	182
Not 25 Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri	182-183
Not 26 Esas faaliyetlerden diğer gelirler/(giderler)	183
Not 27 Yatırım faaliyetlerinden gelirler/(giderler)	183
Not 28 Finansman gelirleri/(giderleri)	184
Not 29 Vergi varlık ve yükümlülükleri	184-185
Not 30 Pay başına kazanç	185
Not 31 İlişkili taraf açıklamaları	186-188
Not 32 Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi	188-197
Not 33 Bilanço tarihinden sonraki olaylar	197

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA

KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

Varlıklar	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş 31 Aralık 2016	Bağımsız denetimden geçmiş 31 Aralık 2015
Dönen varlıklar		13.667.060	8.742.285
Nakit ve nakit benzerleri	4	6.050.721	3.027.546
Ticari alacaklar	6	3.180.282	2.539.832
İlişkili taraflardan ticari alacaklar	6, 31	751.824	658.673
İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar		2.428.458	1.881.159
Diğer alacaklar	7	25.626	25.815
İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar		25.626	25.815
Türev araçlar	20	34.731	18.845
Stoklar	8	3.608.439	2.102.161
Pesin ödenmiş giderler	14	97.903	107.775
Cari dönem vergisiyle ilgili varlıklar	29	95.928	4.317
Diğer dönen varlıklar	15	573.430	915.994
Duran varlıklar		17.551.120	16.727.831
Finansal yatırımlar	9	4.000	4.000
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar	10	923.994	762.217
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	11	4.621	4.621
Maddi duran varlıklar	12	11.741.476	11.479.744
Maddi olmayan duran varlıklar	13	55.106	59.409
Diğer maddi olmayan duran varlıklar		55.106	59.409
Türev araçlar	20	368.882	250.027
Pesin ödenmiş giderler	14	238.352	179.695
Ertelenmiş vergi varlığı	29	3.227.031	3.202.503
Diğer duran varlıklar	15	987.658	785.615
Toplam varlıklar		31.218.180	25.470.116
Kaynaklar			
Kısa vadeli yükümlülükler		12.660.262	8.828.240
Kısa vadeli borçlanmalar	5	385.524	94.023
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları	5	1.572.434	1.777.358
Ticari borçlar	6	6.987.843	3.860.567
İlişkili taraflara ticari borçlar	6, 31	88.017	62.804
İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar		6.899.826	3.797.763
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	18	92.442	70.129
Diğer borçlar	19	27.953	31.757
İlişkili taraflara diğer borçlar	19, 31	18.546	17.469
İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar		9.407	14.288
Türev araçlar	20	29.454	40.379
Ertelenmiş gelirler	16	15.417	23.111
Dönem karı vergi yükümlülüğü	29	141.217	133.346
Kısa vadeli karşılıklar	17	65.056	70.604
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar		13.571	7.952
Diğer kısa vadeli karşılıklar		51.485	62.652
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	15	3.342.922	2.726.966
Uzun vadeli yükümlülükler		10.390.885	8.273.427
Uzun vadeli borçlanmalar	5	10.176.307	8.048.039
Uzun vadeli karşılıklar	17	207.415	193.973
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar		207.415	193.973
Ertelenmiş gelirler	16	3.992	2.560
Türev araçlar	20	1.782	27.244
Diğer uzun vadeli yükümlülükler	15	1.389	1.611
Toplam yükümlülükler		23.051.147	17.101.667
Özkaynaklar		8.167.033	8.368.449
Ödenmiş sermaye	23	250.419	250.419
Sermaye düzeltme farkları	23	1.344.243	1.344.243
Paylara ilişkin primler (iskontolar)		172	172
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		(7.986)	(3.622)
Yeniden değerlendirme ve ölçüm kazançları (kayıplar)		(7.986)	(3.622)
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıplar)		(7.986)	(3.622)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		(986.870)	(410.631)
Yabancı para çevrim farkları		23.192	17.556
Risikten korunma kazançları (kayıplar)		(1.132.725)	(510.448)
Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıplar)		(1.132.725)	(510.448)
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirlerinden kar/zararda sınıflandırılacak paylar		122.663	82.261
Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	23	331.337	163.401
Geçmiş yıllar karları veya zararları		5.363.804	4.410.959
Net dönem karı veya zararı		1.793.267	2.550.168
Ana ortaklığa ait özkaynaklar		8.088.386	8.305.109
Kontrol gücü olmayan paylar		78.647	63.340
Toplam kaynaklar		31.218.180	25.470.116

31 Aralık 2016 tarihi ve bu tarihte sona eren hesap dönemi itibariyle hazırlanan konsolide finansal tablolar, yayınlanmak üzere 13 Şubat 2017 tarihli yönetim kurulu toplantısında onaylanmıştır.

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR VE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BIN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

		Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2016	Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2015
	Notlar		
Hasılat	24	34.854.851	36.893.328
Satışların maliyeti	24	(31.205.624)	(32.766.949)
Brüt kar (zarar)		3.649.227	4.126.379
Genel yönetim giderleri	25	(748.280)	(661.458)
Pazarlama giderleri	25	(221.602)	(192.855)
Araştırma ve geliştirme giderleri	25	(25.565)	(22.764)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	26	184.751	142.681
Esas faaliyetlerden diğer giderler	26	(481.242)	(640.215)
Esas faaliyet karı (zararı)		2.357.289	2.751.768
Yatırım faaliyetlerinden gelirler	27	161	2.560
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların karlarından (zararlarından) paylar	10	158.750	70.080
Finansman geliri (gideri) öncesi faaliyet karı (zararı)		2.516.200	2.824.408
Finansman gelirleri	28	1.173.872	862.715
Finansman giderleri	28	(1.746.050)	(1.461.751)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı (zararı)		1.944.022	2.225.372
Sürdürülen faaliyetler vergi (gideri) geliri		(131.232)	338.555
Dönem vergi (gideri) geliri		(91.633)	(133.346)
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri	29	(39.599)	471.901
Sürdürülen faaliyetler dönem karı (zararı)		1.812.790	2.563.927
Diğer kapsamlı gelirler:			
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar		(4.433)	7.632
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazanç/(kayıpları)		(5.260)	9.414
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler		827	(1.782)
-Ertelenmiş vergi geliri/(gideri)		827	(1.782)
Kar veya zarar olarak yeniden sınıflandırılacaklar		(580.386)	(476.853)
Yabancı para çevrim farkları		5.636	5.498
Nakit akış riskinden korunmaya ilişkin diğer kapsamlı gelir (gider)		(777.964)	(637.390)
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kar veya zararda sınıflandırılacak paylar		40.402	28.005
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler		151.540	127.034
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri		151.540	127.034
Diğer kapsamlı gelir (gider)		(584.819)	(469.221)
Toplam kapsamlı gelir (gider)		1.227.971	2.094.706
Dönem karının (zararının) dağılımı:			
Kontrol gücü olmayan paylar		19.523	13.759
Ana ortaklık payları		1.793.267	2.550.168
Toplam kapsamlı gelirin dağılımı		15.307	13.472
Kontrol gücü olmayan paylar		15.307	13.472
Ana ortaklık payları		1.212.664	2.081.234
Sürdürülen faaliyetlerden pay başına kazanç (zarar)			
Nominal değeri 1 kr. olan pay başına kazanç (kr.)	30	7,16	10,18

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT
KONSOLİDE ÖZKAYNAK DEĞİŞİM TABLOSU
(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

	Kar veya zarar da yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)												
	Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)												
	Yeniden değerlendirme ve ölçüm kazançları (kayıpları)						Riskten korunma kazançları (kayıpları)						Birikmiş karlar
	Ödenmiş sermaye	Sermaye düzeltme farkları (iskontolar)	Paylara ilişkin primler	Tanımlanmış fayda planları	Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	Yabancı para çevrim farkları	Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirlerinden kar/zararda sınıflandırılacak paylar	Kardan ayrılan yedekler	Geçmiş yıllar karları veya zararları	Net dönem karı veya zararı	Ana ortaklığa ait özkaynaklar	Kontrol gücü olmayan paylar	Özkaynaklar
Bağımsız denetimden geçmiş	250.419	1.344.243	172	(11.186)	(447)	12.058	54.256	163.401	2.884.837	1.458.963	6.156.716	55.914	6.212.630
1 Ocak 2015	-	-	-	-	-	-	-	-	67.159	-	67.159	-	67.159
Geçmiş yıllara ilişkin düzeltmelerin etkileri	-	-	-	-	-	-	-	-	1.458.963	(1.458.963)	-	-	-
Transferler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kar payları	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(6.046)
- Net dönem karı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.550.168	2.550.168	13.759	2.563.927
- Diğer kapsamlı gelir	-	-	-	7.564	(510.001)	5.498	28.005	-	-	-	(468.934)	(287)	(469.221)
Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	7.564	(510.001)	5.498	28.005	-	-	2.550.168	2.081.234	13.472	2.094.706
31 Aralık 2015	250.419	1.344.243	172	(3.622)	(510.448)	17.556	82.261	163.401	4.410.959	2.550.168	8.305.109	63.340	8.368.449
Bağımsız denetimden geçmiş													
1 Ocak 2016	250.419	1.344.243	172	(3.622)	(510.448)	17.556	82.261	163.401	4.410.959	2.550.168	8.305.109	63.340	8.368.449
Geçmiş yıllara ilişkin düzeltmelerin etkileri	-	-	-	-	-	-	-	-	198.338	-	198.338	-	198.338
Transferler	-	-	-	-	-	-	-	167.936	2.382.232	(2.550.168)	-	-	-
Kar payları	-	-	-	-	-	-	-	-	(1.627.725)	-	(1.627.725)	-	(1.627.725)
- Net dönem karı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.793.267	1.793.267	19.523	1.812.790
- Diğer kapsamlı gelir	-	-	-	(4.364)	(622.277)	5.636	40.402	-	-	-	(580.603)	(4.216)	(584.819)
Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	(4.364)	(622.277)	5.636	40.402	-	-	1.793.267	1.212.664	15.307	1.227.971
31 Aralık 2016	250.419	1.344.243	172	(7.986)	(1.132.725)	23.192	122.663	331.337	5.363.804	1.793.267	8.068.386	78.647	8.167.033

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOSU

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BIN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş	
		1 Ocak -31 Aralık 2016	1 Ocak -31 Aralık 2015
İşletme faaliyetlerinden nakit akışları		2.753.311	(294.387)
Dönem karı (zararı)		1.812.790	2.563.927
Dönem net karı (zararı) mutabakatı ile ilgili düzeltmeler		(837.958)	1.100.744
Amortisman ve itfa giderleri ile ilgili düzeltmeler	12, 13	541.003	486.013
Değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler		(102.114)	11.910
Stok değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler	8	(102.114)	11.910
Karşılıklar ile ilgili düzeltmeler	17	57.558	83.933
Faiz (gelirleri) ve giderleri ile ilgili düzeltmeler	28	388.846	348.864
Gerçekleşmemiş yabancı para çevirim farkları ile ilgili düzeltmeler		(709.477)	(419.633)
Gerçeğe uygun değer kayıpları (kazançları) ile ilgili düzeltmeler		(2.179)	69.121
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların dağıtılmamış karları ile ilgili düzeltmeler	10	(158.750)	(70.080)
Vergi gideri (geliri) ile ilgili düzeltmeler		131.232	(338.555)
Duran varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan kayıplar (kazançlar) ile ilgili düzeltmeler	27	(161)	(2.560)
Yatırım ya da finansman faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarına neden olan diğer kalemlere ilişkin düzeltmeler	28	(976.068)	924.395
Kar (zarar) mutabakatı ile ilgili diğer düzeltmeler		(7.848)	7.336
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler		1.723.058	(3.855.384)
Ticari alacaklardaki azalış (artış) ile ilgili düzeltmeler		(638.101)	(2.377.053)
Faaliyetlerle ilgili diğer alacaklardaki azalış (artış) ile ilgili düzeltmeler		177.405	(631.994)
Stoklardaki azalışlar (artışlar) ile ilgili düzeltmeler		(1.404.164)	256.463
Ticari borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler		3.136.433	(1.730.771)
Faaliyetlerle ilgili diğer borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler		451.485	627.971
Faaliyetlerden elde edilen nakit akışları		2.697.890	(190.713)
Vergi iadeleri (ödemeleri)		(136.717)	(8.229)
Diğer nakit girişleri (çıkışları)		192.138	(95.445)
Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları		(841.751)	(888.504)
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların satışından kaynaklanan nakit girişleri		1.650	2.962
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların alımından kaynaklanan nakit çıkışları		(885.401)	(961.466)
Alınan temettüler	10	42.000	70.000
Finansman faaliyetlerinden nakit akışları		202.197	(248.980)
Borçlanmadan kaynaklanan nakit girişleri		36.558.822	19.364.889
Borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları		(34.328.462)	(19.327.766)
Ödenen temettüler		(1.627.725)	(6.046)
Ödenen faiz		(698.377)	(469.566)
Alınan faiz		297.939	189.509
Yabancı para çevrim farklarının etkisinden önce nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)		2.113.757	(1.431.871)
Yabancı para çevrim farklarının nakit ve nakit benzerleri üzerindeki etkisi		709.477	419.633
Nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)		2.823.234	(1.012.238)
Dönem başı nakit ve nakit benzerleri	4	2.199.168	3.211.406
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri	4	5.022.402	2.199.168

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

1. Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Tüpraş" veya "Şirket") 16 Kasım 1983 tarihinde kurulmuştur. Şirket'in ana faaliyet konuları aşağıdaki gibidir:

- Ham petrol tedarik ve rafine etmek, gerektiğinde petrol ürünlerini ithal ve ihrac etmek ve bu maksatla yurt içinde ve dışında petrol rafinerileri kurmak ve işletmek,
- Petrokimya sanayi ve ilgili diğer sanayi alanında fabrikalar, tesisler kurmak ve işletmek,
- Petrokimyasal maddeler ve ilgili diğer maddelerin elde edilmesi için gerekli hammaddeler, yardımcı maddeler, malzeme ve kimyasal maddeleri tedarik ederek işlemek veya bu maddeleri üretmek ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Üretim faaliyetinin her aşamasında elde edilecek ürünleri ambalajlamak ve bunun için ambalaj endüstrisi kurmak, atık, yan ürün ve standart dışı maddeleri değerlendirmek ve/veya satmak, değerlendirme olanağı bulunmayan maddelerin yok edilmesi için gerekli tesisleri kurmak ve işletmek,
- Yasa ve yönetmelikler çerçevesinde, her türlü enerji ve enerji ile ilgili sanayi alanında santraller, tesisler kurmak ve işletmek. Bunun için gerekli her türlü ekipman, malzeme ve kimyevi maddeyi tedarik ederek kullanmak ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Her türlü petrol rnleri, LPG ve doğalgazın yurtiçi, yurtdışı toptan ve perakende alımı, satımı, ithali, ihracı, depolanması, pazarlanması ve dağıtımını yapmak, yaptırmak, bu amaç ve konularda kısmen ya da tamamen faaliyet göstermek üzere diğer gerçek ve tüzel kişilerle dağıtım ve pazarlama şirketi veya benzeri diğer ortaklıklar kurmak veya mevcut ortaklıkların hisse senetlerini ve hisseyi temsil eden evraklarını temellük etmek, gerektiğinde satmak, iştirak paylarını almak veya devretmektir.

Tüpraş ve bağlı ortaklıklarının (topluca "Grup" olarak adlandırılacaktır) temel faaliyetlerinin önemli bölümü Türkiye'de olup, Grup'un faaliyetleri rafinaj sektörü altında toplanmıştır.

Şirket, Sermaye Piyasası Kurulu'na ("SPK") kayıtlıdır ve hisseleri 1991 yılından beri Borsa İstanbul A.Ş.'de ("BİST") (eski adıyla İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda (İMKB)) işlem görmektedir. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla, Şirket'in BİST'e kayıtlı %49 oranında hissesi mevcuttur. Aynı tarih itibarıyla Şirket'in hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir (Not 23):

	%
Enerji Yatırımları A.Ş.	51,00
Halka açık kısım	49,00
	100,00

Şirket ana ortağı; Koç Holding A.Ş., Koç Ailesi ve Koç Ailesi tarafından sahip olunan şirketler tarafından kontrol edilmektedir.

Tüpraş'ın konsolidasyon kapsamındaki bağlı ortaklık ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları ve faaliyet konuları aşağıda belirtilmiştir:

Bağlı Ortaklık	Faaliyet gösterdiği lke	Faaliyet konusu
Ditaş Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. ("Ditaş")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
şkdar Tankercilik A.Ş. ("şkdar")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
T Damla Denizcilik A.Ş. ("Damla")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Kadıköy Tankercilik A.Ş. ("Kadıköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Beykoz Tankercilik A.Ş. ("Beykoz")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Sarıyer Tankercilik A.Ş. ("Sarıyer")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Kartal Tankercilik A.Ş. ("Kartal")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Maltepe Tankercilik A.Ş. ("Maltepe")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Salacak Tankercilik A.Ş. ("Salacak")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Karşıyaka Tankercilik A.Ş. ("Karşıyaka")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Bakırköy Tankercilik A.Ş. ("Bakırköy") (**)	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Karaköy Tankercilik A.Ş. ("Karaköy") (**)	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Çengelköy Tankercilik A.Ş. ("Çengelköy") (**)	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Pendik Tankercilik A.Ş. ("Pendik") (**)	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Tuzla Tankercilik A.Ş. ("Tuzla") (**)	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Körfez Hava Ulaştırma A.Ş. ("Körfez") (*)	Türkiye	Hava taşımacılığı ve ulaştırma

(*) Körfez, Grup'un 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tabloları açısından önemlilik teşkil etmemesi nedeniyle konsolidasyon kapsamına alınmayarak satılmaya hazır finansal varlık olarak muhasebeleştirilmiştir. Körfez'in 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla aktif toplamı 6.086 bin TL ve net dönem zararı 1.887 bin TL'dir.

(**) Grup'un bağlı ortaklıklarından Bakırköy, Karaköy ve Çengelköy Ocak 2016'da; Pendik ve Tuzla Temmuz 2016'da kurulmuş olup; 31 Aralık 2016 tarihinde sonra yıla ait konsolide finansal tablolarda konsolidasyon kapsamına alınmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

1. Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu (devamı)

Müşterek yönetime tabi ortaklık	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
OPET Petrolcülük A.Ş. ("Opet")	Türkiye	Petrol ürünleri perakende satışı
THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş.	Türkiye	Jet yakıtı ikmal hizmeti
Opet International Limited	İngiltere	Petrol ürünleri ticareti
Opet Trade B.V.	Hollanda	Petrol ürünleri ticareti
Tasfiye Halinde Opet Trade Singapore (*)	Singapur	Petrol ürünleri ticareti
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Türkiye	Madeni yağ ticareti
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti
Nemrut Liman ve Boru İşl. Nak. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Türkiye	Denizcilik hizmetleri
Opet Aygaz Gayrimenkul A.Ş.	Türkiye	Gayrimenkul

(*) 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

Grup'un bünyesinde çalışan ortalama personel sayısı 31 Aralık 2016 tarihinde 5.296'dır (31 Aralık 2015 – 5.131).

Şirket'in tescil edilmiş adresi aşağıdaki gibidir:

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
Güney Mahallesi
Petrol Caddesi No:25 41790
Körfez, Kocaeli

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar

2.1.1 Uygulanan muhasebe standartları

Grup'un konsolide finansal tabloları, Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanan Seri II, 14.1 nolu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup Tebliğin 5. Maddesine göre Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları'nı / Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumları ("TMS/TFRS") esas alınmıştır.

SPK, 17 Mart 2005 tarihinde almış olduğu bir kararla, Türkiye'de faaliyette bulunan halka açık şirketler için, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere enflasyon muhasebesi uygulamasının gerekli olmadığını ilan etmiştir. Grup'un finansal tabloları, bu karar çerçevesinde hazırlanmıştır.

Grup ile Grup'a bağlı Türkiye'de yerleşik şirketler, muhasebe kayıtlarının tutulmasında ve kanuni finansal tablolarının hazırlanmasında, KGK tarafından çıkarılan prensiplere ve şartlara, Türk Ticaret Kanunu ("TTK"), vergi mevzuatı ve Türkiye Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı ("Maliye Bakanlığı") tarafından çıkarılan Tekdüzen Hesap Planı şartlarına uymaktadır. Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na göre hazırlanan bu konsolide finansal tablolar, gerçeğe uygun değerleri ile gösterilen satılmaya hazır finansal varlıklar ve türev araçlar dışında, tarihi maliyet esaslı baz alınarak Türk Lirası olarak hazırlanmıştır. Konsolide finansal tablolar, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir.

Fonksiyonel ve sunum para birimi

Grup bünyesinde yer alan şirketlerin finansal tablolarındaki her bir kalem, şirketlerin operasyonlarını sürdürdükleri temel ekonomik ortamda geçerli olan para birimi kullanılarak muhasebeleştirilmiştir ('fonksiyonel para birimi'). Konsolide finansal tablolar, Tüpraş'ın fonksiyonel ve sunum para birimi olan TL para birimi kullanılarak sunulmuştur.

2.1.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki (TFRS) değişiklikler

Yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal tabloların hazırlanmasında esas alınan muhasebe politikaları aşağıda özetlenen 1 Ocak 2016 tarihi itibarıyla geçerli yeni ve değiştirilmiş TFRS standartları ve TFRYK yorumları dışında önceki yılda kullanılanlar ile tutarlı olarak uygulanmıştır. Bu standartların ve yorumların Grup'un mali durumu ve performansı üzerindeki etkileri ilgili paragraflarda açıklanmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE
FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR
 (TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BIN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

i) 1 Ocak 2016 tarihinden itibaren geçerli olan yeni standart, değişiklik ve yorumlar

TFRS 11 – Müşterek Faaliyetlerde Hisse Edinimi (Değişiklikler)

TFRS 11, faaliyeti bir işletme teşkil eden müşterek faaliyetlerde ortaklık payı edinimi muhasebesi ile ilgili rehberlik etmesi için değiştirilmiştir. Bu değişiklik, TFRS 3 İşletme Birleşmeleri'nde belirtildiği şekilde faaliyeti bir işletme teşkil eden bir müşterek faaliyette ortaklık payı edinen işletmenin, bu TFRS'de belirtilen rehberlik ile ters düşenler hariç, TFRS 3 ve diğer TFRS'lerde yer alan işletme birleşmeleri muhasebesine ilişkin tüm ilkeleri uygulamasını gerektirmektedir. Buna ek olarak, edinilen işletme, TFRS 3 ve işletme birleşmeleri ile ilgili diğer TFRS'lerin gerektirdiği bilgileri açıklamalıdır. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerinde hiçbir etkisi olmamıştır.

TMS 16 ve TMS 38 – Kabul edilebilir Amortisman ve İtfa Yöntemlerinin Açıklığa Kavuşturulması (TMS 16 ve TMS 38'deki Değişiklikler)

TMS 16 ve TMS 38'deki Değişiklikler, maddi duran varlıklar için hasıllata dayalı amortisman hesaplaması kullanımını yasaklamış ve maddi olmayan duran varlıklar için hasıllata dayalı amortisman hesaplaması kullanımını önemli ölçüde sınırlandırmıştır. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerinde hiçbir etkisi olmamıştır.

TMS 16 Maddi Duran Varlıklar ve TMS 41 Tarımsal Faaliyetler: Taşıyıcı Bitkiler (Değişiklikler)

TMS 16'da, "taşıyıcı bitkiler" in muhasebeleştirilmesine ilişkin bir değişiklik yapılmıştır. Yayınlanan değişiklikte üzüm asmaları, kauçuk ağacı ya da hurma ağacı gibi canlı varlık sınıfından olan taşıyıcı bitkilerin, olgunlaşma döneminden sonra bir dönemden fazla ürün verdiği ve işletmeler tarafından ürün verme ömrü süresince tutulduğu belirtilmektedir. Ancak taşıyıcı bitkiler, bir kere olgunlaştıktan sonra önemli biyolojik dönüşümden geçmedikleri için ve işlevleri imalat benzeri olduğu için, değişiklik taşıyıcı bitkilerin TMS 41 yerine TMS 16 kapsamında muhasebeleştirilmesi gerektiğini ortaya koymakta ve "maliyet modeli" ya da "yeniden değerlendirme modeli" ile değerlendirilmesine izin vermektedir. Taşıyıcı bitkilerdeki ürün ise TMS 41'deki satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değer modeli ile muhasebeleştirilecektir. Değişiklik Grup için geçerli değildir ve Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

TMS 27 – Bireysel Mali Tablolarda Özkaynak Yöntemi (TMS 27’de Değişiklik)

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), işletmelerin bireysel finansal tablolarında bağlı ortaklıklar ve iştiraklerdeki yatırımların muhasebeleştirilmesinde özkaynak yönteminin kullanılması seçeneğini yeniden sunmak için TMS 27’de değişiklik yapmıştır. Buna göre işletmelerin bu yatırımları:

- maliyet değeriyle
  - TFRS 9 uyarınca
- veya
- TMS 28'de tanımlanan özkaynak yöntemini kullanarak muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

İşletmelerin aynı muhasebeleştirilmeyi her yatırım kategorisine uygulaması gerekmektedir. Söz konusu değişiklik Grup'un konsolide finansal tabloları için geçerli değildir ve Grup'un konsolide finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

TFRS 10 ve TMS 28: Yatırımcı İşletmenin İştirak veya İş Ortaklığına Yaptığı Varlık Satışları veya Katkıları - Değişiklikler

TFRS 10 ve TMS 28'deki bir iştirak veya iş ortaklığına verilen bir bağlı ortaklığın kontrol kaybını ele almadaki gereklilikler arasındaki tutarsızlığı gidermek için TFRS 10 ve TMS 28'de değişiklik yapmıştır. Bu değişiklik ile bir yatırımcı ile iştirak veya iş ortaklığı arasında, TFRS 3'te tanımlandığı şekli ile bir işletme teşkil eden varlıkların satışı veya katkısından kaynaklanan kazanç veya kayıpların tamamının yatırımcı tarafından muhasebeleştirilmesi gerektiği açıklığa kavuşturulmuştur. Eski bağlı ortaklıkta tutulan yatırımın gerçeğe uygun değerden yeniden ölçülmesinden kaynaklanan kazanç veya kayıplar, sadece ilişkisiz yatırımcıların o eski bağlı ortaklıktaki payları ölçüsünde muhasebeleştirilmelidir. Söz konusu değişiklikler Grup için geçerli değildir ve Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

TFRS 10, TFRS 12 ve TMS 28: Yatırım İşletmeleri: Konsolidasyon istisnasının uygulanması (TFRS 10 ve TMS 28’de Değişiklik)

Şubat 2015'te, TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar standardındaki yatırım işletmeleri istisnasının uygulanması sırasında ortaya çıkan konuları ele almak için TFRS 10, TFRS 12 ve TMS 28'de değişiklikler yapmıştır. Değişiklikler Grup için geçerli değildir ve Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

TMS 1: Açıklama İnisiyatifi (TMS 1'de Değişiklik)

TMS 1'de değişiklik yapmıştır. Bu değişiklikler; Önemlilik, Ayırıştırma ve alt toplamlar, Dipnot yapısı, Muhasebe politikaları açıklamaları, Özkaynakta muhasebeleştirilen yatırımlardan kaynaklanan diğer kapsamlı gelir kalemlerinin sunumu alanlarında dar odaklı iyileştirmeler içermektedir. Değişikliklerin Grup'un konsolide finansal tablo dipnotları üzerinde önemli bir etkisi olmamıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

TFRS Yıllık İyileştirmeler, 2012-2014 Dönemi

KGK, "TFRS Yıllık İyileştirmeler, 2012-2014 Dönemi"ni yayınlamıştır. Doküman, değişikliklerin sonucu olarak değişikliğe uğrayan standartlar ve ilgili gerekçeler hariç, dört standarda beş değişiklik getirmektedir. Etkilenen standartlar ve değişikliklerin konuları aşağıdaki gibidir:

- TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler – elden çıkarma yöntemlerindeki değişikliklerin (satış veya ortaklara dağıtım yoluyla) yeni bir plan olarak değil, eski planın devamı olarak kabul edileceğine açıklık getirilmiştir
- TFRS 7 Finansal Araçlar: Açıklamalar – bir finansal varlığın devredilmesinde hizmet sözleşmelerinin değerlendirilmesine ve netleştirmeye ilişkin TFRS 7 açıklamalarının ara dönem özet finansal tablolar için zorunlu olmadığına ilişkin açıklık getirilmiştir
- TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar – yüksek kaliteli kurumsal senetlerin pazar derinliğinin, borcun bulunduğu ülkede değil borcun taşındığı para biriminde değerlendirileceğine açıklık getirilmiştir
- TMS 34 Ara Dönem Finansal Raporlama – gerekli ara dönem açıklamalarının ya ara dönem finansal tablolarda ya da ara dönem finansal tablolardan gönderme yapılarak sunulabileceğine açıklık getirilmiştir.

Söz konusu değişikliklerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerinde önemli bir etkisi olmamıştır.

ii) Yayınlanan ama yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar

Konsolide finansal tabloların onaylanma tarihi itibarıyla yayımlanmış fakat cari raporlama dönemi için henüz yürürlüğe girmemiş ve Grup tarafından erken uygulanmaya başlanmamış yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler aşağıdaki gibidir. Grup aksi belirtilmedikçe yeni standart ve yorumların yürürlüğe girmesinden sonra konsolide finansal tablolarını ve dipnotlarını etkileyecek gerekli değişiklikleri yapacaktır.

TFRS 15 - Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Doğan Hasılat

KGK Eylül 2016'da TFRS 15 Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Doğan Hasılat standardını yayınlamıştır. Yayınlanan bu standart, UMSK'nın Nisan 2016'da UFRS 15'e açıklık getirmek için yaptığı değişiklikleri de içermektedir. Standarttaki yeni beş aşamalı model, hasılatın muhasebeleştirme ve ölçüm ile ilgili gereklilikleri açıklamaktadır. Standart, müşterilerle yapılan sözleşmelerden doğan hasılatı uygulanacak olup bir işletmenin olağan faaliyetleri ile ilgili olmayan bazı finansal olmayan varlıkların (örneğin maddi duran varlık çıkışları) satışının muhasebeleştirilip ölçülmesi için model oluşturmaktadır. TFRS 15'in uygulama tarihi 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleridir. Erken uygulamaya izin verilmektedir. TFRS 15'e geçiş için iki alternatif uygulama sunulmuştur; tam geriye dönük uygulama veya modifiye edilmiş geriye dönük uygulama. Modifiye edilmiş geriye dönük uygulama tercih edildiğinde önceki dönemler yeniden düzenlenmeyecek ancak mali tablo dipnotlarında karşılaştırmalı rakamsal bilgi verilecektir. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

TFRS 9 Finansal Araçlar – Sınıflandırma ve Açıklama

KGK, Ocak 2017'de TFRS 9 Finansal Araçlar'ı nihai haliyle yayınlamıştır. TFRS 9 finansal araçlar muhasebeleştirme projesinin üç yönünü: sınıflandırma ve ölçme, değer düşüklüğü ve finansal riskten korunma muhasebesini bir araya getirmektedir. TFRS 9 finansal varlıkların içinde yönetildikleri iş modelini ve nakit akım özelliklerini yansıtan akılcı, tek bir sınıflama ve ölçüm yaklaşımına dayanmaktadır. Bunun üzerine, kredi kayıplarının daha zamanlı muhasebeleştirilebilmesini sağlayacak ileriye yönelik bir 'beklenen kredi kaybı' modeli ile değer düşüklüğü muhasebesine tabi olan tüm finansal araçlara uygulanabilen tek bir model kurulmuştur. Buna ek olarak, TFRS 9, banka ve diğer işletmelerin, finansal borçlarını gerçeğe uygun değeri ile ölçme opsiyonunu seçtikleri durumlarda, kendi kredi değerliliklerindeki düşüşe bağlı olarak finansal borcun gerçeğe uygun değerindeki azalmadan dolayı kar veya zarar tablosunda gelir kaydetmeleri sonucunu doğuran "kendi kredi riski" denilen konuyu ele almaktadır. Standart ayrıca, risk yönetimi ekonomisini muhasebe uygulamaları ile daha iyi ilişkilendirebilmek için geliştirilmiş bir finansal riskten korunma modeli içermektedir. TFRS 9, 1 Ocak 2018 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerlidir ve standardın tüm gerekliliklerinin erken uygulamasına izin verilmektedir. Alternatif olarak, işletmeler, standarttaki diğer şartları uygulamadan, sadece "gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarara yansıtılan" olarak belirlenmiş finansal yükümlülüklerin kazanç veya kayıplarının sunulmasına ilişkin hükümleri erken uygulamayı tercih edebilirler. Grup standardın finansal durumu ve performansı üzerindeki etkilerini değerlendirmektedir.

iii) Uluslararası Muhasebe Standartları Kurumu (UMSK) tarafından yayınlanmış fakat KGK tarafından yayınlanmamış yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

Aşağıda listelenen yeni standartlar, yorumlar ve mevcut UFRS standartlarındaki değişiklikler UMSK tarafından yayınlanmış fakat cari raporlama dönemi için henüz yürürlüğe girmemiştir. Fakat bu yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler henüz KGK tarafından TFRS'ye uyarlanmamıştır/yayınlanmamıştır ve bu sebeple TFRS'nin bir parçasını oluşturmazlar. Grup konsolide finansal tablolarında ve dipnotlarda gerekli değişiklikleri bu standart ve yorumlar TFRS'de yürürlüğe girdikten sonra yapacaktır.

TFRS 10 ve TMS 28: Yatırımcı İşletmenin İştirak veya İş Ortaklığına Yaptığı Varlık Satışları veya Katkıları - Değişiklik

UMSK, özkaynak yöntemi ile ilgili devam eden araştırma projesi çıktılarına bağlı olarak değiştirilmek üzere, Aralık 2015'te TFRS 10 ve TMS 28'de yapılan söz konusu değişikliklerin geçerlilik tarihini süresiz olarak ertelemiştir. Ancak erken uygulamaya halen izin vermektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

Yıllık İyileştirmeler - 2010–2012 Dönemi

TFRS 13 Gerçeğe Uygun Değer lçümü

Karar Gerekçeleri'nde açıklandığı üzere, üzerlerinde faiz oranı belirtilmeyen kısa vadeli ticari alacak ve borçlar, iskonto etkisinin önemsiz olduğu durumlarda, fatura tutarından gösterilebilecektir. Değişiklikler derhal uygulanacaktır.

Yıllık İyileştirmeler - 2011–2013 Dönemi

UFRS 16 Kiralama İşlemleri

UMSK Ocak 2016'da UFRS 16 "Kiralama İşlemleri" standardını yayınlamıştır. Yeni standart, faaliyet kiralaması ve finansal kiralama ayrımını ortadan kaldırarak kiracı durumundaki şirketler için birçok kiralamanın tek bir model altında bilançoya alınmasını gerektirmektedir. Kiralayan durumundaki şirketler için muhasebeleştirme büyük ölçüde değişmemiş olup faaliyet kiralaması ile finansal kiralama arasındaki fark devam etmektedir. UFRS 16, UMS 17 ve UMS 17 ile ilgili Yorumların yerine geçecek olup 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerlidir. UFRS 15 "Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Doğan Hasılat" standardı da uygulandığı sürece UFRS 16 için erken uygulamaya izin verilmektedir. Grup, standardın finansal durumu ve performansı üzerine etkilerini değerlendirmektedir.

UMS 12 Gelir Vergileri: Gerçekleşmemiş Zararlar için Ertelenmiş Vergi Varlıklarının Muhasebeleştirilmesi (Değişiklikler)

UMSK Ocak 2016'da, UMS 12 Gelir Vergileri standardında değişikliklerini yayınlamıştır. Yapılan değişiklikler gerçeğe uygun değeri ile ölçülen borçlanma araçlarına ilişkin ertelenmiş vergi muhasebeleştirilmesi konusunda açıklık getirmektedir. Değişiklikler; gerçekleşmemiş zararlar için ertelenmiş vergi varlıklarının muhasebeleştirilmesi hükümleri konusunda, uygulamadaki mevcut farklılıkları gidermeyi amaçlamaktadır. Değişiklikler, 1 Ocak 2017 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geriye dönük olarak uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Ancak, değişikliklerin ilk kez uygulandığı dönem, karşılaştırmalı sunulan ilk dönemin açılış özkaynaklarındaki etki, açılış geçmiş yıllar karları/zararları ve diğer özkaynak kalemleri arasında ayrıştırılmadan, açılış geçmiş yıllar karları/zararlarında (ya da uygun olması durumunda bir diğer özkaynak kaleminde) muhasebeleştirilebilecektir. Grup bu muafiyeti uygulaması durumunda, finansal tablo dipnotlarında açıklama yapacaktır. Söz konusu değişikliklerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

UMS 7 Nakit Akış Tabloları (Değişiklikler)

UMSK Ocak 2016'da, UMS 7 Nakit Akış Tabloları standardında değişikliklerini yayınlamıştır. Değişiklikler, şirketin finansman faaliyetleri konusunda finansal tablo kullanıcılarına sağlanan bilgilerin iyileştirilmesi için UMS 7'ye açıklık getirilmesini amaçlamaktadır. Dipnot açıklamalarındaki iyileştirmeler, şirketlerin finansal borçlarındaki değişiklikler için bilgi sağlamasını gerektirmektedir. Değişiklikler, 1 Ocak 2017 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Grup'un bu değişiklikleri ilk kez uygulamasında, önceki dönemlere ilişkin karşılaştırmalı bilgi sunulmasına gerek yoktur. Söz konusu değişikliklerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

UFRS 2 Hisse Bazlı Ödeme İşlemlerinin Sınıflandırma ve lçümü (Değişiklikler)

UMSK Haziran 2016'da, UFRS 2 Hisse Bazlı Ödemeler standardında değişiklikler yayınlamıştır. Değişiklikler, belirli hisse bazlı ödeme işlemlerinin nasıl muhasebeleştirilmesi gerektiği ile ilgili UFRS 2'ye açıklık getirilmesini amaçlamaktadır. Değişiklikler aşağıdaki konuların muhasebeleştirilmesini kapsamaktadır;

- nakit olarak ödenen hisse bazlı ödemelerin ölçümünde hakediş koşullarının etkileri,
- stopaj vergi yükümlülükleri açısından net mahsup özelliği bulunan hisse bazlı ödeme işlemleri,
- işlemin niteliğini nakit olarak ödenen hisse bazlı işlemde özkaynağa dayalı hisse bazlı işleme dönüştüren hüküm ve koşullardaki değişiklikler.

Değişiklikler, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişikliklerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

UFRS 4 Sigorta Sözleşmeleri (Değişiklikler)

UMSK Eylül 2016'da, UFRS 4 'Sigorta Sözleşmeleri' standardında değişiklikler yayımlamıştır. UFRS 4'de yapılan değişiklik iki farklı yaklaşım sunmaktadır: 'örtük yaklaşım (overlay approach)' ve 'erteleyici yaklaşım (deferral approach)'. Yeni değiştirilmiş standart:

- Sigorta sözleşmeleri tanzim eden tüm şirketlere yeni sigorta sözleşmeleri standardı yayımlanmadan önce UFRS 9 Finansal Araçlar standardının uygulanmasından oluşabilecek dalgalanmayı kar veya zarardan ziyade diğer kapsamlı gelirlerde muhasebeleştirme hakkı sağlayacaktır, ve
- Faaliyetleri ağırlıklı olarak sigorta ile bağlantılı olan şirketlere UFRS 9 Finansal Araçlar standardını isteğe bağlı olarak 2021 yılına kadar geçici uygulama muafiyeti getirecektir. UFRS 9 Finansal Araçlar standardını uygulamayı erteleyen işletmeler halihazırda var olan UMS 39 'Finansal Araçlar' standardını uygulamaya devam edeceklerdir.

Değişiklikler, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişiklik Grup için geçerli değildir ve Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmayacaktır.

UMS 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller: Yatırım Amaçlı Gayrimenkullerin Transferleri (Değişiklikler)

UMSK, UMS 40 "Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller" standardında değişiklik yayımlamıştır. Yapılan değişiklikler, kullanım amacı değişikliğinin, gayrimenkulün 'yatırım amaçlı gayrimenkul' tanımına uymasına ya da uygunluğunun sona ermesine ve kullanım amacı değişikliğine ilişkin kanıtların mevcut olmasına bağlı olduğunu belirtmektedir. Değişiklikler, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişiklik Grup için geçerli değildir ve Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmayacaktır.

UFRS Yorum 22 Yabancı Para Cinsinden Yapılan İşlemler ve Avans Bedelleri

Bu yorum yabancı para cinsinden alınan veya yapılan avans ödemelerini kapsayan işlemlerin muhasebeleştirilmesi konusuna açıklık getirmektedir.

Bu yorum, ilgili varlığın, gider veya gelirin ilk muhasebeleştirilmesinde kullanılacak döviz kurunun belirlenmesi amacı ile işlem tarihini, işletmenin avans alımı veya ödemesinden kaynaklanan parasal olmayan varlık veya parasal olmayan yükümlülüklerini ilk muhasebeleştirdiği tarih olarak belirtmektedir. İşletmenin bu yorumu gelir vergilerine, veya düzenlediği sigorta poliçelerine (reasürans poliçeleri dahil) veya sahip olduğu reasürans poliçelerine uygulamasına gerek yoktur.

Yorum, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişikliklerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

UFRS Yıllık İyileştirmeler - 2014-2016 Dönemi

UMSK, aşağıda belirtilen standartları değiştirerek, UFRS Standartları 2014-2016 dönemine ilişkin Yıllık İyileştirmelerini yayımlamıştır:

- UFRS 1 "Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması": Bu değişiklik, bazı UFRS 7 açıklamalarının, UMS 19 geçiş hükümlerinin ve UFRS 10 Yatırım İşletmeleri'nin kısa dönemli istisnalarını kaldırmıştır. Değişiklik, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır.
- UFRS 12 "Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar": Bu değişiklik, işletmenin, UFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler uyarınca satış amaçlı olarak sınıflandırılan ya da elden çıkarılacak varlık grubuna dahil olup satış amaçlı olarak sınıflandırılan bağlı ortaklık, iştirak veya iş ortaklıklarındaki payları için özet finansal bilgileri açıklaması gerekeceğine açıklık getirmektedir. Değişiklik, 1 Ocak 2017 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır.
- UMS 28 "İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar": Bu değişiklik, iştirakteki veya iş ortaklığındaki yatırım, bir girişim sermayesi kuruluşu veya benzeri işletmeler yoluyla dolaylı olarak ya da bu işletmelerce doğrudan elde tutuluyorsa, işletmenin, iştirakteki ve iş ortaklığındaki yatırımlarını UFRS 9 Finansal Araçlar uyarınca gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan olarak ölçmeyi seçebilmesinin, her iştirak veya iş ortaklığının ilk muhasebeleştirilmesi sırasında geçerli olduğuna açıklık getirmektedir. Değişiklik, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir.

Söz konusu değişikliklerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

2.1.3 Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren müşterek yönetime tabi ortaklıkların finansal tabloları

Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıkların finansal tabloları, faaliyet gösterdikleri ülkelerde geçerli olan kanun ve yönetmeliklere uygun olarak hazırlanmış olup Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltmeler yansıtılarak düzenlenmiştir. İlgili yabancı ortaklıkların varlık ve yükümlülükleri konsolide bilanço tarihindeki döviz kuru, gelir ve giderler ortalama döviz kuru kullanılarak Türk Lirası'na çevrilmiştir. Kapanış ve ortalama kur kullanımı sonucu ortaya çıkan kur farkları diğer kapsamlı gelir tablosu ve özkaynaklar içerisindeki yabancı para çevrim farkları hesabı altında takip edilmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.1.4 Konsolidasyon esasları

a) 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolar, 31 Aralık 2015 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda belirtilen esaslarla tutarlı olarak hazırlanan ana şirket olan Tüpraş'ın ve Bağlı Ortaklıkları'nın finansal tablolarını kapsamaktadır.

b) Ocak 2016'da kurulan Bakırköy, Karaköy, Çengelköy ve Temmuz 2016'da kurulan Tuzla ve Pendik haricinde 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla konsolidasyona tabi tutulan Bağlı Ortaklıklar ve Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıkları'nın oy hakları ve etkin ortaklık payları 31 Aralık 2015 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda belirtilen oy hakları ve etkin ortaklık paylarından değişiklik göstermemiştir.

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Bağlı Ortaklık				
Ditaş	79,98	79,98	79,98	79,98
skdar	79,98	79,98	79,98	79,98
Damla	79,98	79,98	79,98	79,98
Beykoz	79,98	79,98	79,98	79,98
Kadıköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Sarıyer	79,98	79,98	79,98	79,98
Kartal	79,98	79,98	79,98	79,98
Maltepe	79,98	79,98	79,98	79,98
Salacak	79,98	79,98	79,98	79,98
Karşıyaka	79,98	79,98	79,98	79,98
Bakırköy	79,98	79,98	-	-
Karaköy	79,98	79,98	-	-
Çengelköy	79,98	79,98	-	-
Pendik	79,98	79,98	-	-
Tuzla	79,98	79,98	-	-

Bağlı Ortaklıklar'a ait finansal durum tabloları ve gelir tabloları tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmiş olup, Şirket'in sahip olduğu payların kayıtlı iştirak değeri, ilgili özkaynak ile karşılıklı olarak netleştirilmiştir. Şirket ile Bağlı Ortaklıkları arasındaki işlemler ve bakiyeler konsolidasyon kapsamında karşılıklı olarak silinmektedir. Şirket'in sahip olduğu bağlı ortaklık hisselerinin kayıtlı değerleri ve bu hisselerden kaynaklanan temettüler, ilgili özkaynak ve kapsamlı gelir tablosu hesaplarından netleştirilmiştir.

c) Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklar, Grup'un bir veya daha fazla müteşebbis ortak tarafından müştereken yönetilmek üzere, bir ekonomik faaliyetin üstlenilmesi için bir sözleşme dahilinde oluşturulan şirketleri ifade etmektedir. Grup bu müşterek kontrolü, kendisinin doğrudan ya da dolaylı olarak sahip olduğu hisselerden veya ilişkili tarafların sahip olduğu paylara ait oy haklarını onlar adına kullanma yetkisinden yararlanarak sağlamaktadır. Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklar özkaynaktan pay alma yöntemi kullanılmak suretiyle konsolidasyon kapsamına alınırlar. Özkaynaktan pay alma yöntemine göre muhasebeleştirilen yatırımlar konsolide finansal durum tablosunda, alış maliyetinin üzerine Grup'un iştirakin net varlıklarındaki payına alım sonrası değişikliklerin eklenmesi veya çıkarılması ve varsa değer düşüklüğü karşılığının düşülmesiyle gösterilmektedir. Konsolide kapsamlı gelir tablosu, Grup'un Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklarının faaliyetleri sonucundaki payını yansıtmaktadır. Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıkların kar veya zararına henüz yansıtılmamış tutarların Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıkların özkaynaklarında ortaya çıkardığı değişiklikler de Grup'un Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıktaki payı oranında Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıkların defter değerinde düzeltme yapılmasını gerekli kılabilir. Bu değişikliklerden Grup'a düşen pay doğrudan Grup'un kendi özkaynaklarında muhasebeleştirilir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla özkaynaktan pay alma yöntemine göre muhasebeleştirilen müşterek yönetime tabi ortaklıkların oranları gösterilmiştir:

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Özkaynaktan pay alma yöntemi kullanılarak değerlendirilen müşterek yönetime tabi ortaklıklar				
Opet	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet International Limited ^(*)	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Trade B.V. ^(*)	50,00	40,00	50,00	40,00
Tasfiye Halinde Opet Trade Singapore ^(*) ^(**)	50,00	40,00	50,00	40,00
THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş. ^(*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. ^(*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti. ^(*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş. ^(*)	16,65	13,32	16,65	13,32
Nemrut Liman ve Boru İşl. Nak. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti. ^(*)	12,50	10,00	12,50	10,00
Opet Aygaz Gayrimenkul A.Ş. ^(*)	25,00	20,00	25,00	20,00

^(*) İlgili şirketler Opet'in finansal tablolarında konsolidasyon kapsamına alınmaktadır veya özkaynak yöntemi ile muhasebeleştirilmektedir.

^(**) 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

d) Grup'un toplam oy haklarının %20'nin altında olduğu veya %20'nin üzerinde olmakla birlikte Grup'un önemli bir etkiye sahip olmadığı veya konsolide finansal tablolar açısından önemlilik teşkil etmeyen, teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen satılmaya hazır finansal varlıklar gerçeğe uygun değerleriyle, gerçeğe uygun değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen satılmaya hazır finansal varlıklar maliyet bedelleri üzerinden, varsa, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır (Not 9).

e) Bağlı Ortaklıklar'ın net varlıklarında ve faaliyet sonuçlarında ana ortaklık dışı paya sahip hissedarların payları, konsolide finansal durum tablosu ve kapsamlı gelir tablosunda ana ortaklık dışı pay olarak gösterilmiştir.

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup'un konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır.

Grup, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla konsolide finansal durum tablosunu 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla hazırlanmış konsolide finansal durum tablosu ile 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide kapsamlı gelir tablosunu, nakit akış tablosunu ve özkaynak değişim tablosunu ise 31 Aralık 2015 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolar ile karşılaştırmalı olarak düzenlemiştir.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tabloların hazırlanması esnasında karşılaştırmalı finansal tablolarda yapılan sınıflandırma değişiklikleri aşağıdaki gibidir:

- Şirket'in 31 Aralık 2015 tarihinde sona eren yıla ait konsolide kapsamlı gelir tablosunda esas faaliyetlerden diğer giderler hesabında kaydedilmiş olan 48.685 bin TL tutarındaki çalışmayan kısım giderleri satışların maliyeti hesabına sınıflandırılmıştır.
- Şirket'in 31 Aralık 2015 tarihli finansal durum tablosunda diğer duran varlıklara sınıflandırılmış olan 67.304 bin TL tutarındaki yedek parça ve malzeme stokları diğer dönen varlıklara sınıflandırılmıştır.
- Şirket'in 31 Aralık 2015 tarihli finansal durum tablosunda ticari borçlar hesabında sınıflandırılmış olan 17.469 bin TL tutarındaki ilişkili taraflara diğer borç diğer borçlar hesabına sınıflandırılmıştır.
- Şirket'in 31 Aralık 2015 tarihli nakit akış tablosunda mevduatlardan kaynaklı kur farkı kazançları; dönem net karı (zararı) mutabakatı ile ilgili düzeltmeler ile yabancı para çevrim farklarının nakit ve nakit benzerleri üzerindeki etkisi kalemlerinde gösterilmiştir.
- Şirket'in 31 Aralık 2015 tarihli finansal durum tablosunda peşin ödenmiş giderler hesabında sınıflandırılmış olan 24.318 bin TL tutarındaki mahsup edilecek vergi ve fonlar diğer dönen varlıklara sınıflandırılmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2.2 Netleşirme/Mahsup

Finansal varlık ve yükümlülükler, gerekli kanuni hak olması, söz konusu varlık ve yükümllkleri net olarak değerlendirmeye niyet olması veya varlıkların elde edilmesi ile yükümlülüklerin yerine getirilmesinin eş zamanlı olduğu durumlarda net olarak gösterilirler.

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında izlenen önemli muhasebe politikaları aşağıda özetlenmiştir:

2.3.1 Nakit ve nakit benzerleri

Nakit ve nakit benzerleri konsolide bilançoda maliyet değerleri ile yansıtılmaktadırlar. Nakit ve nakit benzerleri, eldeki nakit, banka mevduatları ile tutarı belirli, nakde kolayca çevrilebilen kısa vadeli ve yüksek likiditeye sahip, değerindeki değişim riski önemsiz olan ve vadesi üç ay veya daha kısa olan yatırımları içermektedir (Not 4).

2.3.2 Ticari alacaklar ve değer düşüklüğü karşılığı

Grup'un doğrudan bir borçluya mal veya hizmet tedariki ile oluşan vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacaklar, etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlendirilmiştir.

Grup'un ödenmesi gereken meblağları tahsil edemeyecek olduğunu gösteren bir durumun söz konusu olması halinde ticari alacaklar için bir değer düşüklüğü karşılığı oluşturulur. Söz konusu bu karşılığın tutarı, alacağın kayıtlı değeri ile tahsili mümkün tutar arasındaki farktır. Tahsili mümkün tutar, teminatlardan ve güvencelerden tahsil edilebilecek meblağlar da dahil olmak üzere tüm nakit akışlarının oluşan ticari alacağın orijinal etkin faiz oranı esas alınarak iskonto edilen değeridir.

Değer düşüklüğü tutarı, kaydedilmesinden sonra oluşacak bir durum dolayısıyla azalır, söz konusu tutar cari dönemde diğer gelirlere yansıtılır (Not 6).

2.3.3 İlişkili taraflar

Konsolide finansal tabloların amacı doğrultusunda, ortaklar, üst düzey yönetim personeli ve Yönetim Kurulu üyeleri, aileleri ve onlar tarafından kontrol edilen veya onlara bağlı şirketler, iştirak ve ortaklıklar ile Koç Topluluğ şirketleri ilişkili taraflar olarak kabul edilmişlerdir (Not 31).

2.3.4 Stoklar

Stoklar, net gerçekleşebilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değeri. Stokların maliyeti tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katılan diğer maliyetleri içerir. Grup, stoklarını ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlemektedir. Üretim sürecinde aynı hammadde girdisinden birden fazla ürün elde edildiğinden her bir ürünün üretim maliyeti ayrı olarak belirlenememektedir. Şirket, üretim maliyetlerini rasyonel ve tutarlı bir şekilde dağıtabilmek için, üretim tamamlanma aşamasında üretim maliyetlerini, ürünler arasında her bir ürünün nispi satış değerlerini esas alarak dağıtmaktadır.

Net gerçekleşebilir değer, olağan ticari faaliyet içerisinde oluşan tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır (Not 8).

2.3.5 Yedek parça ve malzemeler

Yedek parça ve malzemeler net gerçekleşebilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değeri. Yedek parça ve malzemelerin maliyeti tüm satın alma maliyetlerini ve yedek parçaların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katılan diğer maliyetleri içerir. Grup, yedek parça ve malzemelerini ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlemektedir. Grup, beklenen kullanım süresi içerisinde kullanılmayan ve yakın bir gelecekte kullanılmasını öngörmediği yedek parça ve malzemeler için değer düşüklüğü karşılığı ayırmaktadır (Not 15).

2.3.6 Finansal yatırımlar

Tüm finansal varlıklar, ilk kaydedilişlerinde işlem maliyetleri dahil olmak üzere maliyet bedelleri üzerinden değeri. Likidite ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak veya faiz oranlarındaki değişimler nedeniyle satılabilecek olan ve belirli bir süre gözetilmeksizin elde tutulan finansal araçlar, satılmaya hazır finansal varlıklar olarak sınıflandırılmıştır. Bunlar, kısa vadeli olarak kar amacıyla elde tutulmadıkça veya işletme sermayesinin artırılması amacıyla satışına ihtiyaç duyulmayacaksa duran varlıklar olarak gösterilir, aksi halde dönen varlıklar olarak sınıflandırılır. Şirket yönetimi, bu finansal araçların sınıflandırmasını satın alındıkları tarihte uygun bir şekilde yapmakta olup düzenli olarak bu sınıflandırmayı gözden geçirmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

Grup her bilanço tarihinde bir ya da bir grup finansal varlığında değer düşüklüğü olduğuna dair objektif bir kanıtın olup olmadığını değerlendirir. Finansal araçların satılmaya hazır olarak sınıflandırılması durumunda, gerçeğe uygun değerinde elde etme maliyetinin altına önemli derecede düşmesi veya gerçeğe uygun değerinin uzun süreli bir düşüş eğiliminde bulunması, menkul kıymetlerin değer düşüklüğüne maruz kalıp kalmadığını değerlendirmede dikkate alınır. Eğer satılmaya hazır finansal varlıklar için bu tür bir kanıt mevcutsa, özkaynaklardan dönemin kapsamlı gelir tablosuna transfer edilerek kümüle net zarar, elde etme maliyeti ile cari gerçeğe uygun değer arasındaki farktan, bu finansal varlığa ilişkin daha önce kar/zararda muhasebeleştirilmiş gerçeğe uygun değer zararları düşülmek suretiyle hesaplanır ve dönemin kapsamlı gelir tablosuna gider olarak yansıtılır.

Satılmaya hazır finansal varlıkların gerçeğe uygun değerindeki değişikliklerden kaynaklanan gerçekleşmemiş kar ve zararlar bir değer düşüklüğü olmadığı durumda dönem sonuçları ile ilişkilendirilmeden finansal varlığın konsolide finansal tablolardan çıkarıldığı tarihe kadar doğrudan özkaynak içinde "Finansal Varlıklar Değer Artış Fonu" hesabında muhasebeleştirilmiştir. Satılmaya hazır finansal varlıklar konsolide finansal tablolardan çıkarıldıklarında, özkaynak da "Finansal Varlıklar Değer Artış Fonu"nda takip edilen ilgili kazanç ve zararlar konsolide kapsamlı gelir tablosuna transfer edilir.

Satılmaya hazır finansal varlıkların borsaya kayıtlı herhangi bir gerçeğe uygun değerinin olmadığı veya doğru biçimde gerçeğe uygun değeri yansıtmadığı durumlarda finansal varlığın gerçeğe uygun değeri değerlendirme teknikleri kullanılarak belirlenir. Bu değerlendirme teknikleri, piyasa koşullarına uygun güncel işlemleri veya esasen benzer diğer yatırım araçlarını baz almayı ve yatırım yapılan şirkete özgü şartları dikkate alarak iskonto edilmiş nakit akım analizlerini içerir.

Şirket'in %20'nin altında sermaye payına sahip olduğu finansal varlıkların borsaya kayıtlı herhangi bir gerçeğe uygun değerinin olmadığı, gerçeğe uygun değerinin hesaplanmasında kullanılan diğer yöntemlerin uygun olmaması nedeniyle gerçeğe uygun bir değer tahmininin yapılamadığı ve gerçeğe uygun değerinin güvenilir bir şekilde ölçülememesi durumlarda finansal varlığın kayıtlı değeri elde etme maliyeti tutarından, şayet mevcutsa, değer düşüklüğü karşılığının çıkarılması suretiyle belirlenmiştir (Not 9).

2.3.7 Maddi duran varlıklar

Maddi duran varlıklar, elde etme maliyetinden birikmiş amortismanın düşülmesi ile bulunan net değerleri ile gösterilmektedir. Tarihi değerler, maddi duran varlığın iktisabı ile direkt olarak ilgili olan maliyetleri içermektedir. İktisap tarihinden sonraki maliyetler, sadece varlıkla ilgili gelecekteki ekonomik faydanın Grup'a akışının muhtemel olduğu ve varlığın maliyetinin güvenilir olarak ölçülebileceği durumlarda varlığın defter değerine ilave edilir veya ayrı bir varlık olarak kaydedilir. Diğer tüm bakım onarım giderleri ilgili döneme ait kapsamlı gelir tablosunda giderleştirilir. Amortisman, maddi duran varlıkların brüt defter değerleri üzerinden faydalı ömürlerine göre doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak ayrılmaktadır (Not 12).

Grup'un sahip olduğu maddi duran varlıkların tahmin edilen faydalı ömürleri aşağıda belirtilmiştir:

	Faydalı ömür
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3-50 yıl
Binalar	5-50 yıl
Makina tesis ve cihazlar	3-50 yıl
Taşıt araçları	4-25 yıl
Döşeme ve demirbaşlar	2-50 yıl

Arazi ve arsalar, sınırsız ömürleri olması sebebiyle amortismanına tabi değildir.

Bir varlığın kayıtlı değeri, varlığın geri kazanılabilir değerinden daha yüksekse, kayıtlı değer derhal geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer, ilgili varlığın net satış fiyatı ya da kullanımdaki değerinin yüksek olanıdır. Net satış fiyatı, varlığın gerçeğe uygun değerinden satışı gerçekleştirmek için katlanılacak maliyetlerin düşülmesi suretiyle tespit edilir. Kullanımdaki değer ise ilgili varlığın kullanılmasına devam edilmesi suretiyle gelecekte elde edilecek tahmini nakit akımlarının konsolide bilanço tarihi itibarıyla indirgenmiş tutarlarına artık değerlerinin eklenmesi ile tespit edilir.

Maddi duran varlıkların satışı dolayısıyla oluşan kar ve zararlar diğer faaliyet gelirleri ve giderleri hesaplarına dahil edilirler.

Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP) aktifleştirilmesi kapsamında yapılan teknik incelemeler sonucu makina tesis ve cihazların beklenen faydalı ömrü ortalama 35 yıl olarak, yeraltı ve yerüstü düzenlerinin beklenen faydalı ömrü 25 yıl olarak tahmin edilmiştir.

2.3.8 Maddi olmayan duran varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar, haklar ve yazılımları ve geliştirme giderlerini içermektedir (Not 13).

a) Haklar ve yazılımlar

Haklar ve yazılımlar, iktisap maliyeti üzerinden kaydedilir ve iktisap edildikleri tarihten sonra 5 yılı geçmeyen bir süre için tahmini faydalı ömürleri üzerinden doğrusal amortisman yöntemi ile amortismanına tabi tutulur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSI BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

b) Geliştirme giderleri

Geliştirme giderlerine ilişkin muhasebe politikası Not 2.3.24'te açıklanmıştır.

2.3.9 Yatırım amaçlı gayrimenkuller

Mal ve hizmetlerin üretiminde kullanılmak veya idari maksatlarla veya işlerin normal seyri esnasında satılmak yerine, kira elde etmek veya değer kazanması amacıyla veya her ikisi için elde tutulan arsalar "yatırım amaçlı gayrimenkuller" olarak sınıflandırılır ve maliyet yöntemine göre maliyet değerleri ile gösterilir.

Yatırım amaçlı gayrimenkuller olası bir değer düşüklüğünün tespiti amacıyla incelenir ve bu inceleme sonunda yatırım amaçlı gayrimenkullerin kayıtlı değeri, geri kazanılabilir değerinden fazla ise karşılık ayrılmak suretiyle geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer, ilgili yatırım amaçlı gayrimenkulün mevcut kullanımından gelecek net nakit akımları ile satış maliyeti düşülmüş gerçeğe uygun değerden yüksek olanı olarak kabul edilir (Not 11).

2.3.10 Varlıklarda değer düşüklüğü

Grup, şerefiye dışındaki tüm maddi ve maddi olmayan duran varlıkları için, her bilanço tarihinde söz konusu varlığa ilişkin değer düşüklüğü olduğuna dair herhangi bir gösterge olup olmadığını değerlendirir. Eğer böyle bir gösterge mevcutsa, o varlığın taşınmakta olan değeri, kullanım veya satış yoluyla elde edilecek olan tutarlardan yüksek olanı ifade eden net gerçekleşebilir değer ile karşılaştırılır. Eğer söz konusu varlığın veya o varlığın ait olduğu nakit üreten herhangi bir birimin kayıtlı değeri, kullanım veya satış yoluyla geri kazanılacak tutardan yüksekse, değer düşüklüğü meydana gelmiştir. Bu durumda oluşan değer düşüklüğü zararları konsolide kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Değer düşüklüğünün iptali nedeniyle varlığın (veya nakit üreten birimin) kayıtlı değerinde meydana gelen artış, önceki yıllarda değer düşüklüğünün konsolide finansal tablolara alınmamış olması halinde oluşacak olan defter değerini (amortismanı tabi tutulduktan sonra kalan net tutar) aşmamalıdır. Değer düşüklüğünün iptali konsolide kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir. Şerefiyenin net kayıtlı değeri yıllık olarak gözden geçirilmekte ve gerekli görüldüğü durumlarda daimi değer kaybı göz önüne alınarak düzeltmeye tabi tutulmaktadır.

2.3.11 Borçlanma maliyeti

Banka kredileri alındıkları tarihlerde işlem maliyetleri düşürülmüş gerçeğe uygun değerleri üzerinden kayda alınırlar. Müteakip dönemlerde etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş bedelleriyle değeri ve işlem masrafları düşüldükten sonra kalan tutar ile iskonto edilmiş maliyet değeri arasındaki fark, konsolide kapsamlı gelir tablosuna kredi dönemi süresince finansman maliyeti olarak yansıtılır.

Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar söz konusu olduğunda satın alınması, yapımı veya üretimi ile ilişki kurulabilen borçlanma maliyetleri, ilgili varlık kullanıma veya satışa hazır hale getirilene kadar varlığın maliyetine dahil edilmektedir.

Diğer tüm borçlanma maliyetleri, oluştukları dönemlerde konsolide kapsamlı gelir tablosuna kaydedilmektedir.

2.3.12 Faaliyet kiralamaları

Grup - kiracı olarak

Operasyonel kiralama

Mülkiyete ait risk ve getirilerin önemli bir kısmının kiralayana ait olduğu kiralama işlemi, işletme kiralaması olarak sınıflandırılır. İşletme kiralaları olarak yapılan ödemeler, kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide kapsamlı gelir tablosuna gider olarak kaydedilir.

Grup - kiralayan olarak

Operasyonel kiralama

Operasyonel kiralamada, kiralanan varlıklar, konsolide bilançoda maddi duran varlıklar altında sınıflandırılır ve elde edilen kira gelirleri kiralama dönemi süresince, eşit tutarlarda konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılır. Kira geliri kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

2.3.13 Ertelenmiş vergiler

Ertelenmiş vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin konsolide finansal tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi, varlıkların oluştuğu veya yükümlülüklerin yerine getirildiği dönemde geçerli olması beklenen vergi oranları üzerinden hesaplanır ve gelir tablosuna gider veya gelir olarak kaydedilir. Bununla birlikte, ertelenen vergi, aynı veya farklı bir dönemde doğrudan öz sermaye ile ilişkilendirilen varlıklarla ilgili ise doğrudan öz sermaye hesap grubuyla ilişkilendirilir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir.

İndirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan devlet teşvikleri TMS-12 Gelir Vergileri standardı kapsamında değerlendirilerek; hak kazanılan vergi avantajı tutarı üzerinden, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle bu avantajdan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla, ertelenen vergi varlığı muhasebeleştirilmektedir.

Aynı ülkenin vergi mevzuatına tabi olmak şartıyla ve cari vergi varlıklarının cari vergi yükümlülüklerinden mahsup edilmesi konusunda yasal olarak uygulanabilir bir hakkın bulunması durumunda ertelenmiş vergi varlıkları ve ertelenmiş vergi yükümlülükleri, karşılıklı olarak birbirinden mahsup edilir. Ertelenmiş vergi varlık veya yükümlülükleri konsolide finansal tablolarda uzun vadeli olarak sınıflandırılmıştır (Not 29).

2.3.14 Kıdem tazminatı karşılığı

Çalışanlara sağlanan faydalar / Kıdem tazminatı karşılığı

a) Tanımlanan fayda planı:

Grup, mevcut iş kanunu gereğince, emeklilik nedeni ile işten ayrılan veya istifa ve kötü davranış dışındaki nedenlerle işine son verilen ve en az bir yıl hizmet vermiş personele belirli miktarda kıdem tazminatı ödemekle yükümlüdür.

Grup, finansal tablolardaki kıdem tazminatı karşılığını "Projeksiyon Metodu"nu kullanarak ve Grup'un personel hizmet süresini tamamlama ve kıdem tazminatına hak kazanma konularında geçmiş yıllarda kazandığı deneyimlerini baz alarak hesaplamış ve bilanço tarihi itibarıyla iskonto edilmiş değerini kayıtlara almıştır (Not 17). Hesaplanan tüm aktüeryal kazançlar ve kayıplar diğer kapsamlı gelir tablosuna yansıtılmıştır.

b) Tanımlanan katkı planları:

Grup, Sosyal Güvenlik Kurumu'na zorunlu olarak sosyal sigortalar primi ödemektedir. Grup'un bu primleri ödediği sürece başka yükümlülüğü kalmamaktadır. Bu primler tahakkuk ettikleri dönemde personel giderlerine yansıtılmaktadır.

2.3.15 Kıdeme teşvik primi karşılığı

Grup'un belli bir kıdemin üzerindeki çalışanlarına ödenen "Kıdeme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır. Konsolide finansal tablolarda tahakkuk etmiş olan kıdeme teşvik primi karşılığı, gelecekteki olası yükümlülüklerin tahmini toplam karşılığının şimdiki zamana indirgenmiş değerini ifade eder (Not 17).

2.3.16 Dövizli işlemler

Yıl içinde gerçekleşen dövizli işlemler, işlem tarihlerinde geçerli olan döviz kurları üzerinden çevrilmiştir. Dövizle dayalı parasal varlık ve yükümlülükler, dönem sonunda geçerli olan döviz kurları üzerinden Türk Lirası'na çevrilmiştir. Dövizle dayalı parasal varlık ve yükümlülüklerin çevrimlerinden doğan kur farkı geliri veya zararları aktifleştirilen borçlanma maliyetlerinden kaynaklanan kur farkları (Not 2.3.11) dışında konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılır.

2.3.17 Gelirlerin kaydedilmesi

Gelir, mal ve hizmet satışlarının faturalanmış değerlerini içerir. Satışlar, ürünün teslimi veya hizmetin verilmesi, ürünle ilgili risk ve faydaların transferlerinin yapılması, gelir tutarının güvenilir şekilde belirlenebilmesi ve işlemle ilgili ekonomik faydaların Grup'a akmasının muhtemel olması üzerine alınan veya alınabilecek bedelin gerçeğe uygun değeri üzerinden tahakkuk esasına göre kayıtlara alınır. Satışlarda önemli riskler ve faydalar, mallar alıcıya teslim edildiğinde ya da yasal sahiplik alıcıya geçtiğinde devredilir. Net satışlar, teslim edilmiş malların fatura edilmiş bedelinin satış iadelerinden ve satış ile ilgili vergilerden arındırılmış halidir. Faiz gelirleri zaman dilimi esasına göre gerçekleşir, geçerli faiz oranı ve vadesine kalan süre içinde etkili olacak faiz oranını dikkate alarak tahakkuk edecek olan gelir belirlenir.

Satışların içerisinde önemli bir vade farkı bulunması durumunda, gerçeğe uygun bedel, gelecekte oluşacak tahsilatların finansman maliyeti içerisinde yer alan gizli faiz oranı ile indirgenmesi ile tespit edilir. Gerçek değerleri ile nominal değerleri arasındaki fark, tahakkuk esasına göre faiz geliri olarak değerlendirilir.

2.3.18 Karşılıklar

Grup'un geçmişteki işlemlerinin sonucunda mevcut hukuki veya geçerli bir yükümlülüğünün bulunması ve yükümlülüğün yerine getirilmesi için kaynakların dışı akmasının gerekli olabileceği ve tutar için güvenilir bir tahminin yapılabileceği durumlarda karşılıklar oluşturulur. Karşılıklar, konsolide bilanço tarihi itibarıyla yükümlülüğün yerine getirilmesi için yapılacak harcamanın Grup yönetimi tarafından yapılan en iyi tahmine göre hesaplanır ve etkisinin önemli olduğu durumlarda konsolide bilanço tarihindeki değerine indirgenmesi için iskonto edilir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.3.19 Taahhütler, koşullu varlıklar ve ykmllklr

Geçmiş olaylardan kaynaklanan ve mevcudiyeti işletmenin tam olarak kontrolünde bulunmayan gelecekteki bir veya daha fazla kesin olmayan olayın gerçekleşip gerçekleşmemesi ile teyit edilebilecek muhtemel ykmllklr ve varlıklar konsolide finansal tablolara alınmamakta ve koşullu ykmllklr ve varlıklar olarak değerlendirilmektedir (Not 22).

2.3.20 Temettü

Grup, temettü gelirlerini ilgili temettüyü alma hakkı oluştuğu tarihte konsolide finansal tablolara yansıtmaktadır. Temettü borçları, kar dağıtımının bir unsuru olarak beyan edildiği dönemde ykmllklr olarak konsolide finansal tablolara yansıtılır.

2.3.21 Hisse başına kazanç

Konsolide kapsamlı gelir tablosunda belirtilen hisse başına kazanç, net karın, dönem boyunca mevcut bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile tespit edilir.

Türkiye’de şirketler mevcut hissedarlarına birikmiş karlardan ve zkaynak enflasyon düzeltmesi farkları hesabından hisseleri oranında hisse dağıtarak ("Bedelsiz Hisseler") sermayelerini arttırabilir. Hisse başına kar hesaplanırken bu bedelsiz hisse ihracı çıkarılmış hisseler olarak sayılır. Dolayısıyla hisse başına kar hesaplamasında kullanılan ağırlıklı hisse adedi ortalaması, hisselerin bedelsiz olarak çıkarılmasını geriye dönük olarak uygulamak suretiyle elde edilir.

2.3.22 Bölümlere göre raporlama

TFRS 11 "Müşterek Anlaşmalar" standardı, iş ortaklıklarını konsolide finansal tablolarda zkaynak yönetimine göre muhasebeleştirmeyi zorunlu kılmıştır. Bu değişiklik Grup tarafından geriye dönük olarak uygulanmıştır. Bu kapsamda Opet Petrolcülük A.ř. zkaynak metodu ile değerlenmiş olup, akaryakıt dağıtım bölümü, bölümlere göre raporlama kapsamından çıkarılmıştır. Konsolidasyon kapsamında sadece rafinaj bölümü kalmış olması sebebiyle 1 Ocak 2013 tarihinden başlamak üzere bölümlere göre raporlama yapılmamaktadır.

şirket’in, 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait toplam satışlarının %10’undan fazla satış yaptığı müşterilerinden elde ettiği toplam 13.714.581 bin TL tutarındaki ciro akaryakıt satışlarından oluşmaktadır (31 Aralık 2015 – 10.776.744 bin TL).

2.3.23 Nakit akış tablosu

Nakit akım tablosunda, döneme ilişkin nakit akım tabloları işletme, yatırım ve finansman faaliyetlerine dayalı bir biçimde sınıflandırılarak raporlanır.

işletme faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akımları Grup’un faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akımlarını gösterir.

Yatırım faaliyetleri ile ilgili nakit akımları, Grup’un yatırım faaliyetlerinde (sabit yatırımlar ve finansal yatırımlar) kullandığı ve elde ettiği nakit akımlarını gösterir.

Finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akımları, Grup’un finansman faaliyetlerinde kullandığı kaynakları ve bu kaynakların geri ödemelerini gösterir.

2.3.24 Araştırma ve geliştirme giderleri

Araştırma masrafları, oluştuğu dönem içerisinde kapsamlı gelir tablosuna kaydedilir.

Geliştirme faaliyetleri (ya da Grup içi bir projenin gelişim aşaması) sonucu ortaya çıkan işletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklar yalnızca aşağıda belirtilen şartların tamamı karşılandığında kayda alınırlar:

- duran varlığın kullanıma hazır ya da satılmaya hazır hale getirilebilmesi için tamamlanmasının teknik anlamda mümkün olması,
- duran varlığı tamamlama, kullanma veya satma niyetinin olması,
- duran varlığın kullanılabilir veya satılabilir olması,
- varlığın ne şekilde ileriye dönük olası bir ekonomik fayda sağlayacağının belli olması,
- duran varlığın gelişimini tamamlamak, söz konusu varlığı kullanmak ya da satmak için uygun teknik, finansal ve başka kaynakların olması ve
- varlığın geliştirme maliyetinin, geliştirme sürecinde güvenilir bir şekilde ölçülebilir olması.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

Diğer geliştirme giderleri gerçekleştiğinde gider olarak kaydedilmektedir. Önceki dönemde gider kaydedilen geliştirme gideri sonraki dönemde aktifleştirilemez.

2.3.25 Devlet teşvik ve yardımları

Devlet teşvikleri ile birlikte yatırım, araştırma ve geliştirme teşvikleri; Grup'un teşvik talepleri ile ilgili olarak yetkililer tarafından onaylandığı zaman tahakkuk esasına göre gerçeğe uygun değer ile muhasebeleştirilir.

Yatırım indirimi istisnası kapsamında indirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan devlet teşvikleri TMS-12 Gelir Vergileri standardı kapsamında değerlendirilmektedir (Not 2.3.13).

2.3.26 İşletme birleşmeleri ve şerefiye

İşletme birleşmeleri, TFRS 3 "İşletme Birleşmeleri" kapsamında satın alma yöntemine göre muhasebeleştirilir. 1 Ocak 2011 tarihinden önceki işletme birleşmelerinde bir işletmenin satın alınması ile ilgili katlanılan satın alma maliyeti, iktisap edilen işletmenin satın alma tarihindeki tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerine dağıtılır. Satın alım maliyetinin iktisap edilen işletmenin tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerlerindeki iktisap edilen payını aşan kısmı şerefiye olarak konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir. İşletme birleşmelerinde iktisap edilen işletmenin/şirketin finansal tablolarında yer almayan ancak şerefiyenin içerisinde ayrılabilme özelliğine sahip varlıklar, maddi olmayan duran varlıklar (marka değeri gibi) ve/veya şarta bağlı yükümlülükler gerçeğe uygun değerleri ile konsolide finansal tablolara yansıtılır. İşletme birleşmesi sırasında oluşan şerefiye amortismanına tabi tutulmaz, bunun yerine yılda bir kez veya şartların değer düşüklüğünü işaret ettiği durumlarda daha sık aralıklarla değer düşüklüğü tespit çalışmasına tabi tutulur.

İktisap edilen tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerindeki iktisap edilen payının işletme birleşmesi maliyetini aşması durumunda ise fark gelir olarak kaydedilir.

1 Ocak 2011 tarihinden sonra gerçekleşen işletme birleşmelerinde, 1 Ocak 2011 tarihi itibarıyla geçerli olan yeniden düzenlenmiş TFRS 3 "İşletme Birleşmeleri" standardı uygulanmaktadır. Yeniden düzenlenmiş TFRS 3'ün temel farkı satın alma sırasında katlanılan bütün işlem maliyetlerinin kar/zararda muhasebeleştirilmesidir. 2016 yılı içerisinde gerçekleşen ve yeniden düzenlenmiş TFRS 3'ün uygulanmasını gerektiren bir işletme birleşmesi yoktur.

Şerefiye, değer düşüklüğü tespiti için nakit üreten birimlere dağıtılır. Dağıtım, şerefiyenin oluşmasına neden olan işletme birleşmesinden fayda elde etmesi beklenen nakit üreten bir ya da birden fazla birime yapılır. Grup, 28 Aralık 2006 tarihindeki Opet iktisabı nedeniyle Opet'in yurtiçindeki önemli pazar pozisyonu ve Tüpraş ile birlikteliğinin yaratacağı sinerjiyi, şerefiyenin oluşmasına ana sebep olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi, Opet, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıklarını tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirmektedir.

2.3.27 Türev araçlar ve riskten korunma işlemleri

Türev araçlar ilk olarak sözleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyeti üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değer ile değerlendirilmektedir. Grup'un türev finansal araçlarını vadeli döviz ve mal alım-satım sözleşmeleri ve vadeli faiz oranı takası ve çapraz döviz takası ile ilgili işlemler oluşturmaktadır. Söz konusu türev araçlar ekonomik olarak Grup için risklere karşı etkin bir koruma sağlamakta birlikte, risk muhasebesi yönünden gerekli koşulları taşımadıkları durumlarda bunlara ilişkin gerçeğe uygun değer değişiklikleri gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

Gerçeğe uygun değeriyle ölçülen ve gelir tablosuyla ilişkilendirilen vadeli döviz alım satım sözleşmelerinin gerçeğe uygun değeri, orijinal vadeli kurun, ilgili para birimi için sözleşmenin geri kalan kısmında geçerli olan piyasa faiz oranları referans alınarak hesaplanıp, dönem sonları itibarıyla, geçerli olan ileri vadeli kur ile karşılaştırılması yoluyla belirlenmektedir. Türev araçlar gerçeğe uygun değerinin pozitif veya negatif olmasına göre, bilançoda sırasıyla varlık ve yükümlülük olarak kaydedilmektedir (Not 20).

Yapılan değerlendirme sonucu gerçeğe uygun değeriyle ölçülen ve gelir tablosuyla ilişkilendirilen finansal varlık/yükümlülük olarak sınıflandırılan türev araçların gerçeğe uygun değerinde meydana gelen farklar gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

Grup'un finansal riskten korunma muhasebesi koşullarını yerine getiren finansal riskten korunma işlemleri aşağıda açıklandığı şekilde muhasebeleştirilmektedir:

Nakit akış riskinden korunma işlemleri

Grup, türev sözleşmesi yapıldığı tarihte, kayıtlı bir varlığın veya yükümlülüğün veya belirli bir riskle ilişkisi kurulabilen ve gerçekleşmesi muhtemel olan işlemlerin nakit akışlarında belirli bir riskten kaynaklanan ve kar/zararı etkileyebilecek değişimlere karşı korunmayı sağlayan işlemleri nakit akış riskinden korunma olarak belirlemektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

Grup, etkin olarak nitelendirilen nakit akış finansal riskten korunma işlemlerine ilişkin kazanç ve kayıplarını özkaynaklarda "riskten korunma kazanç/ (kayıpları)" olarak göstermektedir. Etkin olmayan kısım ise dönem karında kar veya zarar olarak tanımlanır. Finansal riskten korunma taahhüdün veya gelecekteki muhtemel işlemin bir varlık veya yükümlülük haline gelmesi durumunda özkaynak kalemleri arasında izlenen bu işlemlerle ilgili kazanç ya da kayıplar bu kalemlerden alınarak söz konusu varlık veya yükümlülüğün elde etme maliyetine veya defter değerine dahil edilmektedir. Aksi durumda, özkaynak kalemleri altında muhasebeleştirilmiş tutarlar, finansal riskten korunma gelecekteki muhtemel işlemin gelir tablosunu etkilediği dönemde gelir tablosuna transfer edilerek kar veya zarar olarak yansıtılır.

Gerçeğe uygun değeriyle ölçülen ve özkaynakla ilişkilendirilen vadeli faiz oranı takası sözleşmelerinin gerçeğe uygun değeri, orijinal vadeli faiz oranının, ilgili para birimi için sözleşmenin geri kalan kısmında geçerli olan piyasa faiz oranları referans alınarak hesaplanıp, dönem sonları itibarıyla, geçerli olan ileri vadeli faiz oranı ile karşılaştırılması yoluyla belirlenmektedir. Türev araçlar gerçeğe uygun değer pozitif veya negatif olmasına göre, bilançoda sırasıyla varlık ve yükümlülük olarak kaydedilmektedir (Not 20).

Gelecekte gerçekleşmesi muhtemel işlemin, gerçekleşmesi artık beklenmiyorsa, önceden özkaynaklar altında muhasebeleştirilen birikmiş kazanç ve kayıplar gelir tablosuna transfer edilir. Finansal riskten korunma aracının, yerine belgelenmiş finansal riskten korunma stratejisine uygun olarak başka bir araç tanımlanmadan veya uzatılmadan, vadesinin dolması, satılması, sona erdirilmesi veya kullanılması veya finansal riskten korunma tanımının iptal edilmesi durumunda, önceden diğer kapsamlı gelir altında muhasebeleştirilmiş kazanç ve kayıplar, kesin taahhüt veya tahmini işlem gelir tablosunu etkileyeceği kadar özkaynaklar altında sınıflandırılmaya devam eder.

2.4. Muhasebe politikaları, muhasebe tahminlerinde değişiklikler ve hatalar

Yeni bir TMS/IFRS'nin ilk kez uygulanmasından kaynaklanan muhasebe politikası değişiklikleri, söz konusu TMS/IFRS'nin şayet varsa, geçiş hükümlerine uygun olarak geriye veya ileriye dönük olarak uygulanmaktadır. Herhangi bir geçiş hükmünün yer almadığı değişiklikler, muhasebe politikasında isteğe bağlı yapılan önemli değişiklikler veya tespit edilen muhasebe hataları geriye dönük olarak uygulanmakta ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenmektedir.

2.5. Önemli muhasebe değerlendirme, tahmin ve varsayımları

Varlık ve yükümlülüklerin kayıtlı değerleri üzerinde önemli etkisi olan muhasebe tahminleri aşağıdaki gibidir:

a) Kıdem tazminatı karşılığı:

Kıdem tazminatı karşılığının hesaplamasında çalışan devir hızı, iskonto oranları ve maaş artışları gibi aktüeryal varsayımlar kullanılmaktadır. Hesaplamaya ilişkin detaylar çalışanlara sağlanan faydalar dipnotunda belirtilmiştir (Not 17).

b) Faydalı ömür:

Maddi varlıklar, yatırım amaçlı gayrimenkuller ve şerefiye haricindeki maddi olmayan varlıklar tahmini faydalı ömürleri boyunca itfaya tabi tutulmuştur. Yönetim tarafından belirlenen faydalı ömürler Not 2.3.7 ve 2.3.8'de açıklanmıştır.

c) Şerefiye değer düşüklüğü tespit çalışmaları:

Grup, Opet alımından kaynaklanan şerefiyeyi Not 2.3.10'da belirttiği üzere yılda bir kez veya şartların değer düşüklüğünü işaret ettiği durumlarda daha sık aralıklarla değer düşüklüğü tespit çalışmasına tabi tutmaktadır. Söz konusu nakit üreten birimin geri kazanılabilir değeri satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değer hesaplamalarına göre tespit edilmiştir. Bu hesaplamalar belirli tahmin ve varsayımlar içermektedir. Grup, 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla yapmış olduğu değer düşüklüğü testleri sonucunda şerefiye tutarında herhangi bir değer düşüklüğü tespit etmemiştir. Grup'un finansal tablolarında şerefiye tutarı Opet iştirak değerinin üzerine sınıflandırılmıştır.

d) Ertelenen vergi aktifi:

Ertelenen vergi aktifi gelecek yıllarda vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğunun tespiti halinde kayıtlara alınmaktadır. Vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğu durumlarda ertelenmiş vergi aktifi her türlü geçici farklar üzerinden hesaplanmaktadır. 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıl için Grup'un gelecek dönemlerde vergilendirilebilir karının olacağına dair kullanılan varsayımlar yeterli bulunduğundan ertelenmiş vergi aktifi kaydedilmiştir (Not 29).

3. İşletme birleşmeleri

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıl içerisinde gerçekleşen herhangi bir işletme birleşmesi yoktur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

4. Nakit ve nakit benzerleri

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Bankalar		
Gelir payı (bloke)	1.002.012	823.645
Vadeli mevduat	5.016.257	2.151.632
Vadesiz mevduat	6.145	47.536
Vadeli mevduat faiz tahakkukları	26.307	4.733
Toplam	6.050.721	3.027.546

Gelir payı (bloke)

Şirket tarafından, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde belirlendiği üzere, müşterilerden alınan gelir payı bankalarda tutulmakta ve Şirket kayıtlarında bloke mevduat olarak değerlendirilmektedir. Gelir payları 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilmiştir (Not 15).

Vadeli mevduat ve diğer hazır değerler

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla vadeli mevduatların detayı aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2016

	Etkin faiz oranı %	1 aydan kısa	1 - 3 ay arası	Toplam
TL	11,40	945.212	-	945.212
ABD Doları	3,63	2.884.335	181.826	3.066.161
Avro	1,98	1.003.834	557	1.004.391
İngiliz Sterlini	1,30	493	-	493
Vadeli mevduat		4.833.874	182.383	5.016.257

31 Aralık 2015

	Etkin faiz oranı %	1 aydan kısa	1 - 3 ay arası	Toplam
TL	13,75	600.110	-	600.110
ABD Doları	2,28	1.510.950	11.543	1.522.493
Avro	1,40	20.730	8.176	28.906
İngiliz Sterlini	1,40	123	-	123
Vadeli mevduat		2.131.913	19.719	2.151.632

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla konsolide nakit akış tablosunda yer alan nakit ve nakit benzeri değerler aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Hazır değerler	6.050.721	3.027.546
Eksi: Bloke mevduatlar (Gelir payı)	(1.002.012)	(823.645)
Eksi: Vadeli mevduat faiz tahakkukları	(26.307)	(4.733)
Nakit ve nakit benzeri değerler	5.022.402	2.199.168

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

5. Borçlanmalar

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Kısa vadeli borçlanmalar:		
Kısa vadeli banka kredileri	385.162	94.017
Kredi faiz tahakkukları	362	6
Toplam	385.524	94.023
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:		
Uzun vadeli banka kredilerinin kısa vadeli taksitleri	1.265.535	1.684.088
Çıkarılmış tahviller	200.000	-
Kredi faiz tahakkukları	81.435	70.783
Tahvil faiz tahakkukları	25.464	22.487
Toplam	1.572.434	1.777.358
Uzun vadeli borçlanmalar:		
Uzun vadeli banka kredileri	7.712.045	5.812.719
Çıkarılmış tahviller	2.463.440	2.235.320
Kredi faiz tahakkukları	822	-
Toplam	10.176.307	8.048.039
Toplam borçlanmalar	12.134.265	9.919.420

Tüpraş tarafından 18 Aralık 2014, 31 Aralık 2014, 16 Ocak 2015 ve 19 Ocak 2015 tarihli özel durum açıklamalarında bildirildiği üzere, yurtiçinde halka arz edilmeksizin nitelikli yatırımcılara bir milyar Türk Lirası nominal tutara kadar tahvil ihracına yönelik gerekli izinler alınmış ve toplam 200 milyon Türk Lirası nominal tutarındaki, 728 gün vadeli ve altı ayda bir sabit kupon ödemeli tahvil ihracı 19 Ocak 2015 tarihinde tamamlanmıştır.

Tüpraş, 26 Eylül, 17 Ekim, 18 Ekim, 30 Ekim ve 2 Kasım 2012 tarihli özel durum açıklamalarında belirttiği üzere yurtdışında yerleşik yatırımcılara tahvil ihraç etmiş ve tahvil satışı 2 Kasım 2012 tarihinde tamamlamıştır. Satışı tamamlanan toplam 700 milyon ABD Doları tutarındaki tahviller altı ayda bir faiz ödemeli olup bu tahvillerin kupon faiz oranı %4,125 ve vadesi 2 Mayıs 2018'dir.

Tüpraş, 17 Mart 2016 tarihli özel durum açıklamasında belirttiği üzere işletme sermayesi ihtiyaçlarının karşılanması ve borçlanma vadelerinin ağırlıklı ortalamasının uzatılmasını teminen, uzun vadeli dış finansman sağlanması amacıyla HSBC (Koordinatör), ING (Kredi Temsilcisi), The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd., Citibank N.A., Intesa Sanpaolo ve JP Morgan Chase Bank, N.A., London Branch'dan oluşan bankalar topluluğu ile kredi sözleşmesi imzalamıştır. Bu sözleşmelere istinaden 29 Mart 2016 tarihinde 261,5 milyon Avro ve 157,5 milyon USD tutarlarında kredi kullanılmıştır. Krediler 6 ayda bir faiz ödemeli, ilk 3 yıl geri ödemesiz ve toplam 5 yıl vadelidir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

5.Borçlanmalar (devamı)

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla kısa ve uzun vadeli borçlanmaların para birimi ve etkin faiz oranı bilgileri aşağıdaki gibidir:

	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	31 Aralık 2016 Bin TL
Kısa vadeli borçlanmalar:			
Avro krediler	2,89	7.000.000	25.970
TL krediler (*)	8,80	359.191.765	359.192
			385.162
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
ABD doları krediler	3,34	314.914.269	1.108.246
Avro krediler	3,21	9.584.273	35.557
TL krediler	12,65	121.732.026	121.732
TL tahviller	8,97	200.000.000	200.000
			1.465.535
Faiz tahakkukları			107.261
Toplam kısa vadeli borçlanmalar			1.957.958
Uzun vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	3,11	1.613.833.466	5.679.403
ABD doları tahviller	4,17	700.000.000	2.463.440
Avro krediler	2,08	296.011.204	1.098.171
TL krediler	12,58	934.470.588	934.471
			10.175.485
Faiz tahakkukları			822
Toplam uzun vadeli borçlanmalar			10.176.307

(*) 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla, ÖTV, Gümrük ve SGK borçlarının ödenmesinde bankalar tarafından Şirket'e 190.645 bin TL tutarında faizsiz kredi sağlanmıştır (31 Aralık 2015 – 90.673 bin TL).

	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	31 Aralık 2015 Bin TL
Kısa vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	2,63	1.150.000	3.344
TL krediler	-	90.672.977	90.673
			94.017
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
ABD doları krediler	2,63	314.423.295	914.217
Avro krediler	2,39	13.016.855	41.361
TL krediler	11,26	728.509.803	728.510
			1.684.088
Faiz tahakkukları			93.276
Toplam kısa vadeli borçlanmalar			1.871.381
Uzun vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	2,50	1.585.919.115	4.611.218
ABD doları tahviller	4,17	700.000.000	2.035.320
Avro krediler	3,13	45.375.909	144.187
TL krediler	11,52	1.057.313.726	1.057.314
TL tahviller	8,97	200.000.000	200.000
			8.048.039
Faiz tahakkukları			-
Toplam uzun vadeli borçlanmalar			8.048.039

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSI BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

5. Borçlanmalar (devamı)

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla uzun vadeli borçlanmaların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
2017	-	2.180.509
2018	4.544.096	2.944.591
2019	1.358.333	602.960
2020	1.443.351	621.157
2021 ve sonrası	2.830.527	1.698.822
Toplam	10.176.307	8.048.039

Kredilerin ve tahvillerin yeniden fiyatlandırmaya kalan sürelerine ilişkin faize duyarlılık dağılımı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
1-90 gün	2.779.361	301.400
91-365 gün	4.780.459	5.280.120
1-5 yıl	4.264.306	3.928.189
5 yıl üzeri	310.139	409.711
	12.134.265	9.919.420

Tüpraş 2011 yılında, Fuel Oil Dönüşüm Projesi Yatırımının finansmanı için 3 ayrı kredi anlaşması imzalamış olup, bu anlaşmalara istinaden 2011-2015 yılları arasında kredi sigorta ödemeleri ve yatırım harcamaları için toplam 1.998 milyon ABD Doları tutarında kredi kullanmıştır. Finansman paketi kapsamında İspanyol İhracat Kredi Kuruluşu (CESCE) ve İtalyan İhracat Kredi Kuruluşu (SACE) tarafından sigorta edilen krediler ilk 4 yıl anapara ve faiz geri ödemesiz, toplam 12 yıl vadeli, üçüncü kredi anlaşması ise ilk 4 yıl anapara geri ödemesiz, toplam 7 yıl vadeli. Bu kredilerin geri ödemeleri 2015 yılında başlamış olup 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla kredilerin toplam tutarı 1.555 milyon ABD Doları'dır (31 Aralık 2015-1.850 milyon ABD Doları).

6. Ticari alacaklar ve borçlar

Kısa vadeli ticari alacaklar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Ticari alacaklar	2.433.602	1.888.743
İlişkili taraflardan ticari alacaklar (Not 31)	751.824	658.673
Şüpheli ticari alacaklar	2.676	2.593
Diğer ticari alacaklar	9	16
Eksi: Vadeli satışlardan kaynaklanan ertelenen finansman geliri	(5.153)	(7.600)
Eksi: Şüpheli ticari alacak karşılığı	(2.676)	(2.593)
Toplam kısa vadeli ticari alacaklar (net)	3.180.282	2.539.832

Tüpraş, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla gayri kabili rücu faktoring kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 1.625.766 bin TL'yi (31 Aralık 2015 – 778.111 bin TL) ticari alacaklardan düşmüştür.

Vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacakların kredi kalitesi

Grup, vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış veya koşulları yeniden görüşülmüş ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detayları dört grupta incelemektedir. 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla söz konusu ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detaylar aşağıda belirtilmiştir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Grup 1	1.783	245
Grup 2	3.063	285.691
Grup 3	2.070.505	1.273.775
Grup 4	1.040.014	970.364
Toplam	3.115.365	2.530.075

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

6. Ticari alacaklar ve borçlar (devamı)

Grup 1 - Yeni müşteriler (3 aydan kısa süredir müşteri olanlar)

Grup 2 - Kamu kurum ve kuruluşları

Grup 3 - Önceki dönemlerde tahsil gecikmesi yaşanmamış mevcut müşteriler (3 aydan uzun süredir müşteri olanlar)

Grup 4 - Önceki dönemlerde tahsilat sıkıntısı yaşanmış, ancak gecikmeli olsa da tahsilat yapılmış mevcut müşteriler (Grup 1 ve 2 hariç)

Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacaklar için yaşlandırma analizi

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacakların yaşlandırması aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
3 aydan kısa	62.386	9.354
3-12 ay arası	2.531	403
Toplam	64.917	9.757

Grup'un vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacaklar için almış olduğu 51.479 bin TL (31 Aralık 2015 –2.812 bin TL) teminat bulunmaktadır. Grup'un teminatsız alacaklarının önemli bir kısmının düzenli satış yapılan devlet kuruluşlarından olması sebebiyle herhangi bir tahsilat riski öngörülmemektedir.

Şüpheli ticari alacak karşılığının 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllar içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	2.593	2.593
Dönem içerisindeki artış	98	-
Dönem içerisindeki tahsilatlar	(15)	-
31 Aralık	2.676	2.593

Kısa vadeli ticari borçlar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Ticari borçlar	6.910.572	3.799.352
İlişkili taraflara ticari borçlar (Not 31)	88.017	62.804
Eksi: Vadeli alıcılardan kaynaklanan ertelenen finansman gideri	(10.746)	(1.589)
Toplam kısa vadeli ticari borçlar (net)	6.987.843	3.860.567

7. Diğer alacaklar

Kısa vadeli diğer alacaklar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Sigorta tazminat alacakları	7.623	2.607
Verilen depozito ve teminatlar	10.280	16.267
Personelden alacaklar	7.723	6.941
Şüpheli diğer alacaklar	304	738
Eksi: Şüpheli diğer alacaklar karşılığı	(304)	(738)
Toplam	25.626	25.815

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ő.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSI BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

8. Stoklar

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
İlk madde ve malzeme	1.084.842	939.327
Yarı mamuller	795.792	545.730
Mamuller	919.756	526.884
Ticari mallar	50.669	12.074
Yoldaki mallar	743.851	169.266
Diğer stoklar	13.529	10.994
	3.608.439	2.204.275
Stok değer düşüklüğü karşılığı	-	(102.114)
Toplam	3.608.439	2.102.161

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla, stok değer düşüklüğü karşılığı bulunmamaktadır. 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla, stok değer düşüklüğü karşılığının 36.535 bin TL'si mamullerden, 63.346 bin TL'si yarı mamullerden, 2.233 bin TL'si ticari mallardan kaynaklanmaktadır. Stok değer düşüklüğü karşılığı satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmektedir.

Stok değer düşüklüğü karşılığının 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren dönemler içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	102.114	90.204
Dönem içerisindeki artışlar	-	102.114
Dönem içerisindeki iptaller	(102.114)	(90.204)
31 Aralık	-	102.114

9. Finansal yatırımlar

Satılmaya hazır finansal yatırımlar:

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
	İştirak oranı (%)	Tutar	İştirak oranı (%)	Tutar
Körfez Hava Ulaştırma A.Ş.	100,00	4.000	100,00	4.000
		4.000		4.000

10.  zkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımlar

31 Aralık 2016			31 Aralık 2015	
	İştirak oranı (%)	Tutar	İştirak oranı (%)	Tutar
OPET Petrolcülük A.Ő.	40,00	923.994	40,00	762.217
		923.994		762.217

28 Aralık 2006 tarihinde Opet hisselerinin satın alımından doğan 189.073 bin TL'lik şerefiye tutarı mali tablolarda  zkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların üzerine sınıflandırılmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

10. Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar (devamı)

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlardaki değişimler aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	762.217	726.494
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların;		
Mali yıl karlarındaki pay	158.750	70.080
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kar veya zararda sınıflandırılacak paylar	40.402	28.005
Dağıttığı temettü	(42.000)	(70.000)
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	(1.011)	221
Yabancı para çevrim farkları	5.636	5.498
Geçmiş yıllara ilişkin düzeltmelerin etkisi	-	1.919

31 Aralık	923.994	762.217

Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların özet mali tabloları (etkin ortaklık payı öncesi) aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Dönen varlıklar	3.039.266	2.173.587
Duran varlıklar	2.301.201	1.993.748
Toplam varlıklar	5.340.467	4.167.335
Kısa vadeli yükümlülükler	2.399.461	1.729.243
Uzun vadeli yükümlülükler	1.103.703	1.005.232
Özkaynaklar	1.837.303	1.432.860

Toplam kaynaklar	5.340.467	4.167.335

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Satış gelirleri (net)	20.533.669	18.485.152
Brüt kar	1.274.948	859.857
Faaliyet karı	611.266	338.843
Net dönem karı	396.874	175.201

Şerefiye değer düşüklüğü testi

Grup yönetimi Opet'in yurtiçindeki önemli pazar pozisyonu ve Tüpraş ile birlikteliğinin yaratacağı sinerjiyi, şerefiyenin oluşmasındaki ana sebepler olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi tarafından, Opet, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirilerek şerefiye Opet üzerine dağıtılmıştır.

Söz konusu nakit üreten birimin geri kazanılabilir değeri iskonto edilmiş nakit akım analizlerine göre yapılan satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değer hesaplamalarına göre tespit edilmiştir. Bu gerçeğe uygun değer hesaplamaları vergi sonrası nakit akım projeksiyonlarını içermekte olup ABD doları bazında tespit edilen bu projeksiyonlar Opet yönetimi tarafından onaylanan on yıllık planlara dayanmaktadır. Grup, içinde bulunduğu sektörde operasyonel sonuçların ve ileriye yönelik tahminlerin değerlendirilmesinde beş yıldan daha uzun bir süreye ilişkin analizin daha uygun olduğunu öngörmektedir ve dolayısıyla değer düşüklüğü testini on yıllık projeksiyonlara dayandırmaktadır. On yıllık projeksiyonlarda nakit akımlar %2 uzun vade büyüme oranı kullanılarak tespit edilmiştir. Gerçeğe uygun değer tespiti sırasında ABD doları cinsinden bulunan değer bilanço tarihi kuru ile TL'ye çevrilerek suretiyle hesaplanmıştır. Bu nedenle, söz konusu gerçeğe uygun değer modeli döviz piyasasında yaşanan dalgalanmalardan etkilenmektedir. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Opet'in gerçeğe uygun değeri 5.848 milyon TL'dir (Grup etkin ortaklık payı ile 2.339 milyon TL). 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla diğer tüm etkenler sabit tutulduğunda, ABD doları kurundaki %1'lik değişim söz konusu gerçeğe uygun değerinde 58.484 bin TL değişime yol açardı.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

10. zkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımlar (devamı)

Gerçeğe uygun değer hesaplama modelinde yer alan diğer önemli varsayımlar aŗağıdaki gibidir:

Brüt kar marjı	%4,7 - %5,8
İskonto oranı	%8,2

Opet yönetimi btçelenen brüt kar marjını şirketin gemiŗ performansını ve pazar büyüme beklentilerini esas alarak tespit etmiŗtir. Kullanılan iskonto oranı vergi sonrası iskonto oranı olup şirkete özgü riskleri de içermektedir. İskonto edilmiŗ nakit akımlarının hesaplanmasında kullanılan vergi sonrası iskonto oranının %1 daha yüksek/dŗk olması (%8,2 yerine %9,2 veya %7,2), söz konusu satıŗ maliyetleri dŗlmŗ gerçeğe uygun değerde 31 Aralık 2016 tarihi itibariyle 1.339.122 bin TL tutarında dŗŗe/ 1.868.094 bin TL tutarında artıŗa sebep olmaktadır.

Yukarıdaki varsayımlar kullanılarak yapılan değer dŗklę testleri sonucunda 31 Aralık 2016 tarihi itibariyle şerefiye tutarında herhangi bir değer dŗklę tespit edilmemiŗtir. Söz konusu nakit üreten birimin satıŗ maliyetleri dŗlmŗ gerçeğe uygun değeri, defter değerinden yüksek olduğundan şirket yönetimi kullanım değeri esasına göre geri kazanılabilir değer hesaplaması yapmamıŗtır.

11. Yatırım amaçlı gayrimenkuller

31 Aralık 2016 tarihi itibariyle yatırım amaçlı gayrimenkuller 4.621 bin TL tutarındaki arsalarından oluŗmaktadır (31 Aralık 2015 – 4.621 bin TL). Yatırım amaçlı arsaların makul değerleri yapılan değerleme alıŗmaları kapsamında 38.117 bin TL olarak tespit edilmiŗtir (31 Aralık 2015 – 38.117 bin TL).

12. Maddi duran varlıklar

	1 Ocak 2016	İlaveler	Transferler	ıkıŗlar	31 Aralık 2016
Maliyet:					
Arazi ve arsalar	48.844	-	-	-	48.844
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3.525.298	-	162.946	(487)	3.687.757
Binalar	695.372	-	49.222	(2)	744.592
Makine, tesis ve cihazlar	11.149.479	84	280.086	(9.365)	11.420.284
Taŗıt araçları	619.383	129.499	1.432	(835)	749.479
Dŗeme ve demirbaŗlar	105.955	1.350	11.336	(4.244)	114.397
Yapılmakta olan yatırımlar	499.904	668.988	(518.944)	-	649.948
Diğer maddi duran varlıklar	1.488	-	-	-	1.488
	16.645.723	799.921	(13.922)	(14.933)	17.416.789
Birikmiŗ amortisman:					
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(1.129.120)	(143.589)	-	465	(1.272.244)
Binalar	(174.083)	(14.889)	-	2	(188.970)
Makine, tesis ve cihazlar	(3.664.377)	(316.517)	-	8.326	(3.972.568)
Taŗıt araçları	(139.883)	(32.580)	-	598	(171.865)
Dŗeme ve demirbaŗlar	(57.230)	(15.124)	-	4.053	(68.301)
Diğer maddi duran varlıklar	(1.286)	(79)	-	-	(1.365)
	(5.165.979)	(522.778)	-	13.444	(5.675.313)
Net defter değeri	11.479.744				11.741.476

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

12. Maddi duran varlıklar (devamı)

	1 Ocak 2015	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2015
Maliyet:					
Arazi ve arsalar	48.862	-	-	(18)	48.844
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	1.656.919	-	1.868.381	(2)	3.525.298
Binalar	444.122	-	251.383	(133)	695.372
Makine, tesis ve cihazlar	5.692.599	13	5.458.498	(1.631)	11.149.479
Taşıt araçları	516.853	94.527	8.437	(434)	619.383
Döşeme ve demirbaşlar	80.955	752	26.455	(2.207)	105.955
Yapılmakta olan yatırımlar	6.921.974	1.206.169	(7.628.239)	-	499.904
Diğer maddi duran varlıklar	1.367	121	-	-	1.488
	15.363.651	1.301.582	(15.085)	(4.425)	16.645.723
Birikmiş amortisman:					
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(998.696)	(130.425)	-	1	(1.129.120)
Binalar	(160.461)	(13.755)	-	133	(174.083)
Makine, tesis ve cihazlar	(3.381.748)	(284.001)	-	1.372	(3.664.377)
Taşıt araçları	(112.480)	(27.837)	-	434	(139.883)
Döşeme ve demirbaşlar	(45.681)	(13.696)	-	2.147	(57.230)
Diğer maddi duran varlıklar	(1.192)	(94)	-	-	(1.286)
	(4.700.258)	(469.808)	-	4.087	(5.165.979)
Net defter değeri	10.663.393				11.479.744

Şirket, Fuel Oil Dönüşüm projesi kapsamında yapılan yatırımını tamamlamış olup, 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla 7.229.540 bin TL aktifleştirmeye yapmıştır. İlgili aktifleştirmeye ilişkin borçlanma maliyetine son verilen 1 Mart 2015 tarihinden itibaren amortisman hesaplanmaya başlanmış olup, 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunda toplam 238.157 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 190.206 bin TL) amortisman giderinin 217.738 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 186.333 bin TL) kısmı satılan malın maliyetinde, 20.419 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 3.873 bin TL) kısmı genel yönetim giderlerinde muhasebeleştirilmiştir.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda 522.778 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 469.808 bin TL) amortisman giderinin 483.776 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 409.836 bin TL) kısmı satılan malın maliyetinde, 3 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 3 bin TL) kısmı pazarlama giderlerinde, 38.999 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 59.969 bin TL) kısmı genel yönetim giderlerinde yer almaktadır.

13. Maddi olmayan duran varlıklar

Diğer maddi olmayan duran varlıklar:

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla diğer maddi olmayan duran varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2016	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2016
Maliyet:					
Haklar ve yazılımlar	57.087	-	7.500	(257)	64.330
Geliştirme giderleri	61.981	-	6.422	-	68.403
	119.068	-	13.922	(257)	132.733
Birikmiş itfa payları:					
Haklar ve yazılımlar	(30.418)	(6.288)	-	257	(36.449)
Geliştirme giderleri	(29.241)	(11.937)	-	-	(41.178)
	(59.659)	(18.225)	-	257	(77.627)
Net defter değeri	59.409				55.106

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

13. Maddi olmayan duran varlıklar (devamı)

31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla diğer maddi olmayan varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2015	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2015
Maliyet:					
Haklar ve yazılımlar	49.933	24	7.130	-	57.087
Geliştirme giderleri	54.096	-	7.955	(70)	61.981
	104.029	24	15.085	(70)	119.068
Birikmiş itfa payları:					
Haklar ve yazılımlar	(25.436)	(4.982)	-	-	(30.418)
Geliştirme giderleri	(18.024)	(11.223)	-	6	(29.241)
	(43.460)	(16.205)	-	6	(59.659)
Net defter değeri	60.569				59.409

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda 18.225 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 16.205 bin TL) itfa payı giderinin; 13 bin TL'lik kısmı satılan malın maliyetinde (31 Aralık 2015 – 13 bin TL), 18.212 bin TL'lik kısmı genel yönetim giderlerinde (31 Aralık 2015 – 16.192 bin TL) yer almaktadır.

14. Peşin ödenmiş giderler

Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Peşin ödenen sigorta ve diğer giderler	41.680	47.484
Peşin ödenen yatırım kredisi sigorta giderleri (*)	27.811	32.158
Verilen sipariş avansları	28.412	28.133
Toplam	97.903	107.775

Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Peşin ödenen yatırım kredisi sigorta giderleri (*)	77.589	105.400
İlişkili olmayan taraflara verilen sabit kıymet avansları	120.883	54.894
İlişkili taraflara verilen sabit kıymet avansları (Not 31)	37.454	17.963
Peşin ödenen diğer giderler	2.426	1.438
Toplam	238.352	179.695

(*) Şirket, Fuel Oil Dönüşüm Projesi için almış olduğu yatırım kredilerinin sigortalarını ilk kullanım sırasında peşin olarak ödemiştir. Bu giderler kredilerin vadesi süresince itfa olacaktır.

15. Diğer varlık ve yükümlölükler

Diğer dönen varlıklar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Tecil edilen Katma Değer Vergisi ("KDV")	357.063	289.514
Tecil edilen Özel Tüketim Vergisi ("ÖTV")	79.863	75.497
Yedek parça ve malzeme stokları	69.591	67.304
Mahsup edilecek vergi ve fonlar	44.302	24.318
Gelir tahakkukları (*)	19.348	448.312
Diğer çeşitli dönen varlıklar	3.263	11.049
Toplam	573.430	915.994

(*) 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla 448.312 bin TL'lik gelir tahakkukunun 445.148 bin TL'si 31 Aralık 2015 tarihinde sona eren vadeli mal alım-satım işlemlerinin gelir tahakkukundan oluşmaktadır. İlgili gelir tahakkuku satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiş olup 8 Ocak 2016 tarihi itibarıyla tahsil edilmiştir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

15. Diğer varlık ve yükümlülükler (devamı)

Diğer duran varlıklar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Yedek parça ve malzeme stokları	1.008.993	812.169
Diğer	1.120	952
Yedek parça ve malzeme stokları değer düşüklüğü karşılığı	(22.455)	(27.506)
Toplam	987.658	785.615

Diğer kısa vadeli yükümlülükler:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Ödenecek ÖTV	1.371.333	1.253.987
Gelir payı	1.006.511	827.793
Tecil edilen KDV	357.063	289.514
Gider tahakkukları (*)	246.536	-
Ödenecek KDV	226.314	239.207
Tecil edilen ÖTV	79.863	75.497
Ödenecek vergi ve yükümlülükler	43.475	37.381
Diğer	11.827	3.587
Toplam	3.342.922	2.726.966

(*) 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla gider tahakkukları Tüpraş'ın fiyat riskine maruz kalan stokları için yapılan mal alım-satım işlemlerinin (swap işlemleri ile sıfır maliyetli koridor işlemleri) gider tahakkuklarından oluşmaktadır. Toplam 7.050 bin varil ham petrol stokları için yapılmış swap işlemlerinin ağırlıklı ortalama sabit fiyatı 47,47 ABD Doları/varil'dir. Toplam 6.950 bin varil ham petrol stokları için yapılmış sıfır maliyetli koridor işlemlerinin ağırlıklı ortalama alım fiyatı 42,91 ABD Doları/varil, ağırlıklı ortalama satım fiyatı 53,56 ABD Doları/varil'dir. 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren mal alım-satım işlemlerinin ilgili gider tahakkuku satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiş olup 9 Ocak 2017 tarihi itibarıyla ödenmiştir.

Tecil edilen ÖTV ve KDV, ihracat kayıtlı satışların ÖTV ve KDV tutarından oluşmaktadır ve aynı zamanda varlıklarda "Diğer Dönen Varlıklar" içerisinde ve yükümlülüklerde "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" içerisinde yer almaktadır. Söz konusu satışların ihracat işlemlerinin gerçekleştiği belgelendiğinde, tecil edilen bu vergiler vergi dairesi tarafından terkin edilerek "Diğer Dönen Varlıklar" da yer alan ÖTV ve KDV tutarları, "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" ile karşılıklı olarak mahsuplaştırılmaktadır.

Petrol Piyasası Kanunu gereğince, rafinericilerin ulusal stok bulundurma yükümlülüğü kapsamındaki sorumluluğu nedeniyle oluşabilecek kaynak ihtiyacı, finansman giderleri ve bu mahiyetteki stokların depolama ve idame maliyeti, tüketici fiyatlarına ilave edilen, T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ("EPDK") tarafından azami 10 ABD doları/ ton'a kadar belirlenecek olan ve değerlendirilmesi EPDK tasarrufunda olan gelir payı ile karşılanır. Rafinericilerin haricinde petrol ürünlerinin ithalatı durumunda ise bu gelir payı rafinericiye ithalatçı tarafından ödenir.

Grup, bu konuyu düzenleyen Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin ilgili maddesinin yürürlüğe girdiği tarih olan 1 Ocak 2005'ten itibaren akaryakıt satışları ve rafinerilerin dışındaki kuruluşların yaptığı akaryakıt ithalatı üzerinden gelir payı toplamaktadır.

Grup, akaryakıt üzerinden toplanan gelir payına ek olarak Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Yönetmeliği gereğince 16 Eylül 2005 tarihinden itibaren LPG için de gelir payı toplamaya başlamıştır.

Petrol Piyasası Kanunu uyarınca oluşturulan Ulusal Petrol Stoku Komisyonu, toplanan gelir paylarının banka hesabında bloke edilerek muhasebesinin Tüpraş Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmesi ve hesapta biriken tutarın gecelik repo ile değerlendirilmesi kararını almıştır.

Bu kararlara istinaden 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla hesaplanan 1.006.511 bin TL (31 Aralık 2015 – 827.793 bin TL) tutarında gelir payları kapsamlı gelir tablosu ile ilişkilendirilmeksizin "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" içerisinde muhasebeleştirilmektedir. Hesaplanan Gelir Payı'na ilişkin olarak bankalarda bloke gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilen 1.002.012 bin TL'lik tutar, "Nakit ve Nakit Benzerleri" içerisinde "Gelir payı (bloke)" olarak sınıflandırılmaktadır (31 Aralık 2015 – 823.645 bin TL) (Not 4).

Diğer uzun vadeli yükümlülükler:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Tesise katılım payı	1.389	1.611
Toplam	1.389	1.611

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

16. Ertelenmiş gelirler

Kısa vadeli ertelenmiş gelirler:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Alınan sipariş avansları	13.591	21.430
Ertelenmiş gelirler	1.826	1.681
Toplam	15.417	23.111

Uzun vadeli ertelenmiş gelirler:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Ertelenmiş gelirler	3.992	2.560
Toplam	3.992	2.560

17. Karşılıklar

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar:

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Kıdeme teşvik primi karşılığı	9.073	5.325
Personel prim tahakkukları	4.498	2.627
Toplam	13.571	7.952

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Kıdem tazminatı karşılığı	159.190	144.547
Kullanılmamış izin günleri karşılığı	44.137	41.904
Kıdeme teşvik primi karşılığı	4.088	7.522
Toplam	207.415	193.973

Kıdeme teşvik primi karşılığı:

Grup'un belli bir kıdemin üzerindeki çalışanlarına "Kıdeme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır.

Kıdeme Teşvik Primi, çalışanların işlerine ve işyerlerine bağlılıklarını teşvik etmek amacıyla 5 yıllık kıdeme ulaşan kapsam içi çalışanlara 45 günlük, 10 yıllık kıdemi olanlara 55 günlük, 15 yıllık kıdemi olanlara 70 günlük, 20 yıllık kıdemi olanlara 80 günlük, 25 yıllık kıdemi olanlara 90 günlük ve 30 yıllık kıdemi olanlara 100 günlük çıplak ücretleri tutarında, her kıdem kademesi için bir defaya mahsus olmak üzere kıdemlerini doldurdukları ayın ücretleriyle birlikte ödenir.

Kıdeme teşvik primi karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	12.847	10.850
Dönem içerisindeki artışlar	7.185	7.976
Dönem içerisindeki ödemeler	(6.871)	(5.979)
31 Aralık	13.161	12.847

Kıdem tazminatı karşılığı:

İş Kanunu'na göre, Grup, bir senesini doldurmuş olan ve Grup ile ilişkisi kesilen veya emekli olan, 25 hizmet (kadınlarda 20) yılını dolduran ve emekliliğini kazanan (kadınlar için 58 yaşında, erkekler için 60 yaşında), askere çağrılan veya vefat eden personeli için kıdem tazminatı ödemekle mükelleftir. 23 Mayıs 2002'deki mevzuat değişikliğinden sonra emeklilikten önceki hizmet süresine ilişkin bazı geçiş süreci maddeleri çıkartılmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

17. Karşılıklar (devamı)

Ödenecek tazminat her hizmet yılı için bir aylık maaş kadardır ve bu tutar 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 4.297,21 TL (31 Aralık 2015 - 3.828,37 TL) ile sınırlandırılmıştır.

Kıdem tazminatı yükümlülüğü yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir ve herhangi bir fonlama şartı bulunmamaktadır.

Kıdem tazminatı karşılığı çalışanların emekliliği halinde ödenmesi gerekecek muhtemel yükümlülüğün bugünkü değerinin tahminiyle hesaplanır.

TMS 19, Grup'un kıdem tazminatı karşılığını tahmin etmek için aktüer değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesini öngörmektedir. Buna göre toplam yükümlülüğün hesaplanmasında aşağıda yer alan aktüer öngörüler kullanılmıştır:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
İskonto oranı (%)	%4,50	%4,60
Emeklilik olasılığına ilişkin kullanılan oran (%)	%99,51	%99,52

Temel varsayım, her yıllık hizmet için belirlenen tavan karşılığının enflasyon ile orantılı olarak artmasıdır. Böylece uygulanan iskonto oranı enflasyonun beklenen etkilerinden arındırılmış gerçek oranı gösterir. Grup'un Türkiye'de kayıtlı bağlı ortaklıkları ile müşterek yönetime tabi ortaklığının kıdem tazminatı karşılığı, kıdem tazminatı tavanı her altı ayda bir ayarlandığı için, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla geçerli olan 4.297,21 TL üzerinden hesaplanmaktadır (31 Aralık 2015 - 3.828,37 TL).

Kıdem tazminatı karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	144.547	132.587
Faiz giderleri	14.961	10.820
Aktüeryal (karlar)/zararlar	4.249	(9.194)
Dönem içerisindeki artışlar	18.922	24.615
Dönem içerisindeki ödemeler	(23.489)	(14.281)
31 Aralık	159.190	144.547

	31 Aralık 2016 Net iskonto oranı		31 Aralık 2015 Net iskonto oranı	
Duyarlılık Analizi	100 Baz Puan Artış	100 Baz Puan Azalış	100 Baz Puan Artış	100 Baz Puan Azalış
Oran	%5,50	%3,50	%5,60	%3,60
Kıdem tazminatı yükümlülüğü değişimi	8.245	(10.013)	6.606	(8.448)

Kullanılmamış izin günleri karşılığı:

Kullanılmamış izin günleri karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	41.904	37.265
Dönem içerisindeki artışlar	7.785	8.297
Dönem içerisindeki ödemeler	(5.552)	(3.658)
31 Aralık	44.137	41.904

Diğer kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Dava karşılığı	12.523	13.405
EPDK katkı payı	20.159	17.883
Sürastarya karşılığı	13.787	11.032
Diğer	5.016	20.332
Toplam	51.485	62.652

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

17. Karşılıklar (devamı)

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllar için kısa vadeli borç karşılıklarının hareketleri aşağıdaki gibidir:

	Dava karşılığı	EPDK katılma payı	Vergi cezası karşılığı	Sürastarya karşılığı	Diğer	Toplam
1 Ocak 2016	13.405	17.883	-	11.032	20.332	62.652
Dönem içerisindeki artışlar/ (azalışlar), net	(882)	22.148	-	2.755	(15.316)	8.705
Dönem içerisindeki demeler	-	(19.872)	-	-	-	(19.872)
31 Aralık 2016	12.523	20.159	-	13.787	5.016	51.485
1 Ocak 2015	13.743	14.635	54.998	1.870	16.708	101.954
Dönem içerisindeki artışlar/ (azalışlar), net	(41)	19.480	-	9.162	3.624	32.225
Dönem içerisindeki demeler	(297)	(16.232)	(54.998)	-	-	(71.527)
31 Aralık 2015	13.405	17.883	-	11.032	20.332	62.652

EPDK katılma payı, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği uyarınca, rafinericilik lisansı sahiplerinin yıllık gelir tablolarında yer alan net satışlar tutarının EPDK tarafından her yıl belirlenen katılma payı oranı ile çarpılmak suretiyle hesaplayarak ödemesi gereken katkı payı tutarını ifade etmektedir.

Vergi Cezası

24 Temmuz 2013 tarihli zel Durum Açıklamasında belirtilen Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulu tarafından Şirket nezdinde başlatılan vergi incelemesi sonucunda vergi inceleme elemanları tarafından eleştiri konusu yapılan hususlara ilişkin olarak düzenlenen Vergi İnceleme Raporları ile Vergi ve Ceza İhbarnameleri Şirket'e 8 Ocak 2015 tarihinde tebliğ edilmiştir. Toplam 65,6 milyon TL vergi aslı, 94,4 milyon TL vergi ziyayı cezası talep edilen Vergi ve Ceza İhbarnameleri ile ilgili olarak 26 Şubat 2015 tarihinde Vergi Usul Kanunu'nun uzlaşma hükümleri kapsamında Merkezi Uzlaşma Komisyonu ile gerçekleştiren görüşme sonucunda tarh edilen tüm tutarlar için faiz dahil toplam 54.998 bin TL denmesi konusunda uzlaşma sağlanmış olup, söz konusu ceza 18 Mart 2015 tarihinde ödenmiştir.

18. Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Personele borçlar	59.016	54.495
denecek sosyal güvenlik kesintileri	33.426	15.634
Toplam	92.442	70.129

19. Diğer borçlar

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Alınan depozito ve teminatlar	9.407	14.288
İlişkili taraflara diğer borçlar (Not 31)	18.546	17.469
Toplam	27.953	31.757

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSI BELİRTİLMEKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

20. Türev araçlar

	31 Aralık 2016				31 Aralık 2015			
	Rayıç değerler				Rayıç değerler			
	Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler	Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler
Nakit akış riskinden korunma amaçlı								
Faiz haddi swap işlemleri	301.972	301.972	1.841	3.791	250.490	250.490	-	14.838
Çapraz kur sabit faiz swap işlemleri	41.402	27.294	30.797	21.234	34.208	27.294	18.845	21.026
Alım satım amaçlı								
Vadeli döviz işlemleri (Forwards)	316.728	316.861	2.093	-	-	-	-	-
Vadeli mal alım-satım işlemleri	82.708	87.174	-	4.429	172.450	162.217	-	4.515
Kısa vadeli türev araçlar	34.731	29.454			18.845	40.379		
Nakit akış riskinden korunma amaçlı								
Faiz haddi swap işlemleri	1.746.128	1.746.128	4.745	1.782	1.697.141	1.697.141	-	7.280
Çapraz kur sabit faiz swap işlemleri	952.255	627.640	364.137	-	820.969	654.934	250.027	19.964
Uzun vadeli türev araçlar	368.882	1.782			250.027	27.244		
Toplam türev araçlar	403.613	31.236			268.872	67.623		

31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla vadeli döviz işlemleri, Tüpraş'ın çeşitli finans kuruluşları ile imzaladığı ve 3 Ocak 2017 tarihinde sona erecek olan toplam 90.000 bin ABD doları karşılığında 316.861 bin TL satım yükümlülüğü doğuran forward işlemlerden oluşmaktadır (31 Aralık 2015 – Yoktur).

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla faiz haddi swap işlemleri, Tüpraş'ın 535.294 bin ABD doları (31 Aralık 2015 – 611.765 bin ABD Doları) cinsinden ve Ditaş'ın 44.285 bin Avro (31 Aralık 2015 – 53.142 bin Avro) cinsinden uzun vadeli kredilerinin değişken faizli taksit ödemeleri ile nakit akış riskinden korunma amacıyla sabit faizli taksit ödemeleri ile takasından oluşan swap işlemlerinden oluşmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

20. Türev araçlar (devamı)

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla çapraz kur sabit faiz swap işlemleri, Tüpraş'ın 200.000 bin ABD doları cinsinden ve dövizde endeksli sabit faiz oranına sahip uzun vadeli tahvillerinin 463.875 bin TL tutarlı ve Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden (31 Aralık 2015 – 200.000 bin ABD doları) ve Tüpraş'ın 82.353 bin ABD doları (31 Aralık 2015 – 94.118 bin ABD doları) cinsinden ve dövizde endeksli değişken faizli uzun vadeli borçlanmalarının toplam 191.059 bin TL tutarlı ve Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden oluşmaktadır.

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla vadeli mal-alım satım işlemleri ürün crack sabitleme işlemleri işlemlerinden oluşmaktadır. Ürün crack sabitleme işlemleri toplam 1.500 bin varil benzin stokları ve 900 bin varil jet stokları için yapılmış ve bu işlemlerin ağırlıklı ortalama sabitleme marjı sırasıyla 10,704 ve 9,683 ABD Doları/varildir. 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla vadeli mal alım-satım işlemleri ürün crack sabitleme işlemlerinden oluşmaktadır ve toplam 3,9 milyon varil benzin stokları için yapılan işlemlerin ağırlıklı ortalama sabitleme marjı 15,21 ABD Doları/varildir.

21. Devlet teşvik ve yardımları

Şirket, 2 Ağustos 2010 tarihi itibarıyla Araştırma ve Geliştirme Merkezi Belgesini almış olup Araştırma ve Geliştirme Merkezi ve yürütmüş olduğu teşvikli Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı ("TEYDEB") Projeleri ile 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında araştırma ve geliştirme indirimi, gelir vergisi stopaj teşviki, sosyal güvenlik primi desteği ve damga vergisi istisnası teşviklerinden yararlanmaktadır. Bu kapsamda 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Şirket'in, Ar-ge merkezi kapsamında yaptığı harcamaları 11.980 bin TL (31 Aralık 2015 – 10.430 bin TL) ve TEYDEB kapsamında yaptığı harcamaları 3.996 bin TL'dir (31 Aralık 2015 – 3.814 bin TL). 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Şirket'in toplam Ar-ge harcamalarının 8.085 bin TL'si (31 Aralık 2015 – 3.707 bin TL) teşvik geliri olarak kaydedilmiştir.

Şirket Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP) için, 2011 yılı 1. çeyreğinde 14/07/2009 tarihli ve 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında, büyük ölçekli yatırım teşvik belgesi almıştır. İlgili yasa kapsamında Şirket, yeni yatırımları nedeniyle yapacağı yatırım harcamalarının %30'unu vergi matrahından %50 oranında, yatırım nihayetlenip gelir elde edilmeye başladığında indirim konusu yapabilecektir. 7 Ekim 2013 tarihinde ise Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP), T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından 19 Ekim 2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere stratejik yatırım kapsamına alınmıştır. Şirket Stratejik Yatırım Teşviki kapsamında yatırım döneminde yapmakta olduğu harcamalarının %50'sini, vergi matrahından %90 oranında indirim konusu yapabilecektir. Bu kapsamda Şirket, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 7.969.662 bin TL (31 Aralık 2015 – 7.969.662 bin TL) yatırım harcaması yapmış olup gelecek dönemlerde kullanabileceği 3.656.588 bin TL (31 Aralık 2015 – 3.656.588 bin TL) vergi aktifli elde etmiştir. Şirket, kullanılmayan yatırım indirimleri için hesaplanan 123.724 bin TL tutarındaki yeniden değerlendirme kazancını 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla mali tablolarına yansıtmıştır. Ayrıca Şirket, Stratejik Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla oluşan vergi matrahından 517.666 bin TL'yi mahsup etmiştir (31 Aralık 2015 - 344.638 bin TL). Şirket, Stratejik Yatırım Teşviki kapsamında ayrıca KDV istisnası, KDV iadesi, gümrük vergisi muafiyeti, sigorta primi işveren hissesi desteği ve faiz desteği teşviklerinden yararlanmaktadır.

Şirket 11 Nisan 2013 tarihinde demir yolu ile şehirlerarası yük taşımacılığında kullanılacak olan 75.000 bin TL değerindeki vagonların satın alınması için T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nden yatırım teşvik belgesi almıştır. Yatırımın yararlandığı destek unsurları KDV istisnası, faiz desteği, gümrük vergisi muafiyeti, vergi indirim oranı (%80), yatırıma katkı oranı (%40), sigorta primi işveren hissesi desteğidir (7 yıl).

Şirket 23 Eylül 2014 tarihinde Batman Rafinerisi Modernizasyon projesi kapsamında T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nden yatırım teşvik belgesi almıştır. Yatırımın yararlandığı destek unsurları KDV istisnası, vergi indirim oranı (%90), yatırıma katkı oranı (%50) ve faiz desteğidir.

Şirket 9 Ekim 2013 tarihinde İzmir Rafinerisi Yağ Arıtma ve Flare Gazı Geri Dönüşümü konulu çevre projesi kapsamında T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nden yatırım teşvik belgesi almıştır. Yatırımın yararlandığı destek unsurları KDV istisnası, faiz desteği ve gümrük vergisi muafiyetidir.

Şirket 27 Ekim 2015 tarihinde Kırıkkale Rafinerisi Modernizasyon projesi kapsamında T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nden yatırım teşvik belgesi almıştır. Yatırımın yararlandığı destek unsurları KDV istisnası, vergi indirim oranı (%60), yatırıma katkı oranı (%25) ve faiz desteğidir.

Grup, 5510 sayılı kanun kapsamında %5 sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanmaktadır.

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla Grup'un devlet teşvik ve yardımlarından gelirleri (tamamı konsolide kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilmiştir) aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
SGK teşvikleri	30.527	21.259
Faiz desteği	8.100	24.133
Ar-Ge teşvikleri	8.085	3.707
Toplam	46.712	49.099

Şirket Batman Rafinerisi Modernizasyon projesi, İzmir Rafinerisi Yağ Arıtma ve Flare Gazı Geri Dönüşümü projesi ve Kırıkkale Rafinerisi Modernizasyon projesi kapsamında 2016 yılı içerisinde 68.447 bin TL vergi teşviki hak etmiş ve kullanmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

22. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
Alınan teminatlar:	Orijinal bakiye:	TL karşılığı:	Orijinal bakiye:	TL karşılığı:
Alınan teminat mektupları		1.679.662		2.138.941
- TL Teminat mektupları	1.003.107	1.003.107	919.053	919.053
- USD Teminat mektupları	160.721	565.608	374.064	1.087.627
- EUR Teminat mektupları	27.113	100.585	37.189	118.172
- Diğer para cinslerinden teminat mektupları	-	10.362	-	14.089
Teminat senetleri		14.485		24.039
- TL Teminat senetleri	14.485	14.485	24.039	24.039
Alınan garanti mektupları		225.960		195.380
- TL Garanti mektupları	50.000	50.000	50.000	50.000
- USD Garanti mektupları	50.000	175.960	50.000	145.380
Toplam alınan teminatlar		1.920.107		2.358.360
Verilen teminatlar:				
Teminat akreditifleri		672.163		305.121
- USD Teminat akreditifleri	184.253	648.422	99.796	290.168
- EUR Teminat akreditifleri	3.921	14.545	4.706	14.953
- Diğer para cinslerinden teminat akreditifleri	-	9.196	-	-
Teminat mektupları		796.468		459.304
- TL Teminat mektupları	607.798	607.798	400.570	400.570
- USD Teminat mektupları	53.612	188.670	20.200	58.734
Gümrüklere verilen teminat mektupları ve kefaletler		1.000.185		1.541.278
- TL Teminat mektupları	955.666	955.666	1.503.147	1.503.147
- EUR Teminat mektupları	12.000	44.519	12.000	38.131
Bankalara verilen kefaletler		338.033		225.073
- USD Kefaletler	47.577	167.433	17.474	50.807
- EUR Kefaletler	45.985	170.600	54.842	174.266
Toplam verilen teminatlar		2.806.849		2.530.776

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla alınan teminatlar müşteri ve satıcılardan alınan teminatlardan oluşmaktadır. Verilen teminatlar ise genellikle kamu kuruluşlarına ve gümrük dairelerine verilen teminatlardan oluşmaktadır. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla bankalara verilen kefaletler, Grup'un konsolidasyon kapsamında olan şirketlerinin kullandığı 331.726 bin TL (31 Aralık 2015 - 219.671 bin TL) tutarındaki krediler ve 6.307 bin TL (31 Aralık 2015 - 5.402 bin TL) tutarındaki türev işlemler için verilmiştir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ő.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSI BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

22. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler (devamı)

Grup'un 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibariyle teminat/rehin/ipotek/kefalet pozisyonu aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
A.Kendi tüzel kiŐiliğı adına vermiş olduğı TRİK'lerin toplam tutarı	2.468.816	2.305.703
- TL	1.563.464	1.903.717
- USD	837.092	348.902
- EUR	59.064	53.084
- Diğ�r	9.196	-
B.Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğı TRİK'lerin toplam tutarı (*)	338.033	225.073
- USD	167.433	50.807
- EUR	170.600	174.266
C.Olağ�n ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğ�r		
3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğı		
TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
D.Diğ�r verilen TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
i) Ana ortak lehine vermiş olduğı TRİK'lerin toplam tutarı		
ii) B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğ�r grup şirketleri lehine vermiş olduğı		
TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
iii) C maddesi kapsamına girmeyen 3. kişiler lehine vermiş olduğı TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
Toplam	2.806.849	2.530.776

(*) Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine verilen kefaletler ile ilgili 31 Aralık 2016 tarihi itibariyle 1.117 bin TL komisyon tahakkuk etmiştir (31 Aralık 2015 - 1.157 bin TL).

 evre kirliliğı yükümlülüğü:

Grup, yürürlükte olan  evre kanunlarına göre, gerçekleŐtirdiğı faaliyetleri sonucu sebep olacağı  evre kirliliğinden doğabilecek oluŐ an zararlardan, kusur şartı aranmaksızın, sorumludur. Grup kirliliğı sebep olduğı takdirde, meydana gelen zararlardan ötürü tazminat ödemekle yükümlü tutulabilir. 31 Aralık 2016 tarihi itibariyle, Grup aleyhine  evre kirliliğinden dolayı açılmış bir dava bulunmamaktadır.

Grup'un  evre kirliliğı konusunda uzman danıŐman firması tarafından kimyasal madde ve malzemelerin depolanması, ortam hava kalitesi ve emisyonu, atık su toplanması ve kalitesi,   p alanları, yeraltı ve yerüstü suları, genel tesis operasyonları konularının  evre üzerindeki etkileri incelenmiŐtir. Grup yönetimi, yapmış olduğı değ rlelendirmeler sonucunda, yapılması gereken temizlik masraflarının 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibariyle tamamlandığı görüşündedir.

Ulusal stok bulundurma yükümlülüğü:

Ulusal petrol stoğ , rafineri, akaryakıt ve LPG dağıtıcı lisansı sahiplerinin ikmal ettiğı günlük ortalama ürün miktarının minimum yirmi katını kendi depolarında veya lisanslı depolama tesislerinde topluca veya statülerine göre ayrı ayrı bulundurma yükümlülüğü ile sağlanır. Petrol Piyasası Kanunu gereğince s rekliiliğın sağlanması, kriz veya olağ n st  hallerde risklerin önlenmesi ve uluslararası anlaşmalar gereğı olağ n st  hal petrol stokları ile ilgili yükümlülüklerin ifası amaçlarıyla bir önceki yıl günlük ortalama kullanımının içindeki net ithalat miktarının en az doks n günlük miktarı kadar petrol stoğının tutulması gerekliliğı üzerine ulusal petrol stoğının tamamlayıcı kısmının muhafazasından rafinericiler sorumlu tutulmuştur.

23.  zkaynaklar

Şirket'in 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihlerindeki hissedarları ve sermaye içindeki payları tarihi değ rlerle aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	Ortaklık payı (%)	31 Aralık 2015	Ortaklık payı (%)
Enerji Yatırımları A.Ő.	127.714	51	127.714	51
Halka açık kısım	122.705	49	122.705	49
Toplam	250.419	100	250.419	100
Sermaye düzeltme farkları	1.344.243		1.344.243	
Ödenmiş sermaye toplamı	1.594.662		1.594.662	

Sermaye düzeltme farkları  denmiş sermayeye yapılan nakit ve nakit benzeri ilavelerin enflasyona göre düzeltilmiş toplam tutarları ile enflasyon düzeltmesi öncesindeki tutarları arasındaki farkı ifade eder.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

23. Özkaynaklar (devamı)

Şirketin kayıtlı sermayesi 500.000 bin TL olup, işbu sermaye, her birinin nominal değeri 1 kr. olmak üzere 50.000.000.000 adet hisseye bölünmüştür. Şirket'in onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi her biri 1 Kuruş ("kr.") (31 Aralık 2015 -1 kr.) kayıtlı nominal bedeldeki 25.041.919.999 adet A grubu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait bir adet C grubu imtiyazlı hisse senedinden oluşmaktadır.

Şirket Ana Sözleşmesi gereği C grubu hissedara yönetim kurulunda 1 üye ayrılmaktadır. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını etkileyebilecek herhangi bir kararın alınması, C grubu hissedarının onayına bağlıdır.

Kanuni değerlerdeki birikmiş karlar, aşağıda belirtilen kanuni yedeklerle ilgili hüküm haricinde dağıtılabilmektedir.

Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler

Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar, kanuni net karın %5'i olarak ayrılır. İkinci tertip yasal yedekler ise ödenmiş sermayenin %5'ini aşan dağıtılan karın %10'udur. Türk Ticaret Kanunu'na göre yasal yedekler, ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece sadece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Yukarıda bahis geçen tutarların Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca "Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler" içerisinde sınıflandırılması gerekmektedir. Şirket'in 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla kardan ayrılan kısıtlanmış yedeklerinin tutarı 331.337 bin TL'dir (31 Aralık 2015 – 163.401 bin TL).

Kar payı dağıtımı

Halka açık şirketler, kar payı dağıtımlarını SPK'nın 1 Şubat 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren II-19.1 no'lu Kâr Payı Tebliği'ne göre yaparlar.

Ortaklıklar, kârlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak genel kurul kararıyla dağıtır. Söz konusu tebliğ kapsamında, asgari bir dağıtım oranı tespit edilmemiştir. Şirketler esas sözleşmelerinde veya kar dağıtım politikalarında belirlenen şekilde kar payı öderler. Ayrıca, kar payları eşit veya farklı tutarlı taksitler halinde ödenebilecektir ve ara dönem finansal tablolarda yer alan kâr üzerinden nakden kâr payı avansı dağıtabilecektir.

TTK'ya göre ayrılması gereken yedek akçeler ile esas sözleşmede veya kâr dağıtım politikasında pay sahipleri için belirlenen kâr payı ayrılmadıkça; başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, yönetim kurulu üyelerine, ortaklık çalışanlarına ve pay sahibi dışındaki kişilere kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, pay sahipleri için belirlenen kâr payı nakden ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz.

Tüpraş'ın yasal kayıtlarındaki dönem karı ve kar dağıtımına konu edilebilecek diğer kaynakların toplam tutarı 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 3.428.745 bin TL'dir. Bu kaynakların 1.698.998 bin TL'lik enflasyon düzeltme farklarından ve 10.604 bin TL'lik diğer sermaye yedeklerinden oluşan kısmı temettü olarak dağıtılması halinde vergiye tabi olacaktır.

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla sona eren yıl içinde, 2015 yılı net dağıtılabılır dönem karının birinci ve ikinci tertip yasal akçeler ayrıldıktan sonra kalan bakiyenin tamamı ve ikinci tertip yedek akçelerden toplam 1.627.725 bin TL'nin nakit temettü olarak dağıtılması taahhüt edilmiş ve tamamı ödenmiştir. İlgili dağıtım yapılırken, tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kar payı elde eden dar mükellef ortaklara, %650 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 6,5 TL brüt, 6,5 TL net temettü ödemesi, diğer hissedarlara %650 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 6,5 TL brüt, 5,5250 TL net nakit temettü ödemesi yapılmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

24. Hasılat ve satışların maliyeti

	1 Ocak -31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Yurtiçi satışlar	28.850.374	29.213.323
Yurtdışı satışlar	6.374.481	7.802.431
Hizmet gelirleri	144.914	112.307
Brüt satışlar	35.369.769	37.128.061
Eksi: Satış iskontoları	(496.938)	(200.140)
Eksi: Satıştan iadeler	(17.980)	(34.593)
Net satış gelirleri	34.854.851	36.893.328
Satılan mamul maliyeti	(28.873.766)	(31.213.281)
Satılan ticari mallar maliyeti	(2.261.176)	(1.521.539)
Satılan hizmet maliyeti	(70.682)	(32.129)
Brüt kar	3.649.227	4.126.379

Satışların maliyeti:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Kullanılan hammadde ve sarf malzemeleri	26.369.554	29.007.982
Satılan ticari mal maliyeti	2.261.176	1.521.539
Enerji giderleri	991.541	973.441
Personel giderleri	521.845	465.287
Amortisman ve itfa payları (Not 12-13)	483.789	409.849
Diğ�r retim giderleri	577.719	388.851
Satışların maliyeti	31.205.624	32.766.949

25. Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri

Genel yönetim giderleri:

	1 Ocak- 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Personel giderleri	294.988	236.030
Dışarıdan alınan hizmetler	83.951	61.681
Vergi, resim ve harç giderleri	82.985	81.943
Sigorta giderleri	79.203	76.264
Amortisman giderleri ve itfa payları (Not 12-13)	57.211	76.161
Ofis giderleri	35.230	25.673
Dava, takip ve müşavirlik giderleri	23.353	25.869
Aidat giderleri	22.958	18.910
Bağış ve yardımlar	20.321	15.770
Kira giderleri	7.835	10.066
Seyahat ve ulaşım giderleri	2.702	2.064
Diğ�r	37.543	31.027
Toplam genel yönetim giderleri	748.280	661.458

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

25. Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri (devamı)

Pazarlama giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Personel giderleri	78.815	65.375
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	51.675	44.242
Nakliye, depolama ve sigorta giderleri	43.414	48.776
Kira giderleri	11.897	8.736
Enerji giderleri	8.157	2.771
Reklam giderleri	3.441	1.475
Amortisman giderleri ve itfa payları (Not 12)	3	3
Diğer	24.200	21.477
Toplam pazarlama giderleri	221.602	192.855

Araştırma ve geliştirme giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Personel giderleri	19.267	18.219
Dava, takip ve müşavirlik giderleri	1.340	338
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	140	1.980
Diğer	4.818	2.227
Toplam araştırma ve geliştirme giderleri	25.565	22.764

26. Esas faaliyetlerden diğer gelirler/(giderler)

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Esas faaliyetlerden diğer gelirler:		
Vadeli satışlardan kaynaklanan vade farkı gelirleri	123.632	127.385
Konusu kalmayan karşılıklar	16.209	-
Kira gelirleri	3.497	3.080
Ticari alacaklardan oluşan kur farkı karı	9.147	3.651
Diğer	32.266	8.565
Toplam esas faaliyetlerden diğer gelirler	184.751	142.681

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Esas faaliyetlerden diğer giderler:		
Ticari borçlardan oluşan kur farkı zararı	(458.668)	(613.849)
Vadeli alışlardan kaynaklanan vade farkı giderleri	(13.398)	(8.223)
Diğer	(9.176)	(18.143)
Toplam esas faaliyetlerden diğer giderler	(481.242)	(640.215)

27. Yatırım faaliyetlerinden gelirler/(giderler)

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Maddi ve maddi olmayan duran varlık satış karları/(zararları), net	161	2.560
Toplam yatırım faaliyetlerinden gelirler/(giderler)	161	2.560

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

28. Finansman gelirleri/(giderleri)

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Finansman gelirleri:		
Mevduat faiz gelirleri	319.513	184.133
Mevduatlardan oluşan kur farkı karı	709.477	419.633
Türev araçlardan kaynaklanan karlar	144.882	258.949
Toplam finansman gelirleri	1.173.872	862.715
Finansman giderleri:		
Faiz giderleri	(708.359)	(532.997)
Finansal borçlardan oluşan kur farkı zararı	(976.068)	(924.395)
Türev araçlardan kaynaklanan zararlar	(55.555)	(4.350)
Diğer	(6.068)	(9)
Toplam finansman giderleri	(1.746.050)	(1.461.751)

29. Vergi varlık ve yükümllklri

i) Kurumlar vergisi:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Cari dönem ödenecek kurumlar vergisi	141.217	133.346
Cari dönem vergisiyle ilgili varlıklar	(95.928)	(4.317)
Kurumlar vergisi karşılığı	45.289	129.029

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağılı ortaklıkları ve iştiraklerini konsolide ettiğı finansal tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple bu konsolide finansal tablolara yansıtılan vergi karşılıkları, tam konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Türkiye'de kurumlar vergisi oranı 2016 yılı için %20'dir (2015-%20). Kurumlar vergisi oranı, kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna (iştirak kazançları istisnası, yatırım indirimi istisnası vb.) ve indirimlerin (ar-ge indirimi gibi) indirilmesi sonucu bulunacak vergi matrahına uygulanır.

Vergi ncesi dönem karının hesaplanan vergi geliri tutarı ile mutabakatı aşağıda sunulmuştur:

	2015	2016
Vergi ncesi kar	1.944.022	2.225.372
Beklenen vergi gideri (%20)	(388.804)	(445.074)
Yatırım teşvik geliri	75.140	768.376
Yatırım indirimi değer artış fonu	123.724	-
İndirim ve istisnalar	58.793	57.250
Kanunen kabul edilmeyen giderler ve üzerinden vergi hesaplanmayan farklar	(85)	(41.997)
Toplam vergi geliri	(131.232)	338.555

Yatırım Teşvik Geliri

Şirket Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP) için, 2011 yılı 1. eyreğinde 14/07/2009 tarihli ve 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında, büyük ölçekli yatırım teşvik belgesi almıştır. İlgili yasa kapsamında Şirket, yeni yatırımları nedeniyle yapacağı yatırım harcamalarının %30'unu vergi matrahından %50 oranında, yatırım nihayetlenip gelir elde edilmeye başladığında indirim konusu yapabilecektir. 7 Ekim 2013 tarihinde ise Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP), T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından 19 Ekim 2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere stratejik yatırım kapsamına alınmıştır. Şirket Stratejik Yatırım Teşviği kapsamında yatırım döneminde yapmakta olduğu harcamalarının %50'sini, vergi matrahından %90 oranında indirim konusu yapabilecektir. Bu kapsamlarda Şirket, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 7.969.662 bin TL (31 Aralık 2015 – 7.969.662 bin TL) yatırım harcaması yapmış olup gelecek dönemlerde kullanabileceğı 3.656.588 bin TL (31 Aralık 2015 – 3.656.588 bin TL) vergi aktifini elde etmiştir. Şirket, kullanılmayan yatırım indirimleri için hesaplanan 123.724 bin TL tutarındaki yeniden değerleme kazancını 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla mali tablolarına yansıtmıştır. Ayrıca Şirket, Stratejik Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla oluşan vergi matrahından 517.666 bin TL'yi mahsup etmiştir (31 Aralık 2015 - 344.638 bin TL).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

29. Vergi varlık ve yükümlülükleri (devamı)

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla ertelenmiş vergiye konu olan birikmiş geçici farklar ve ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin etkileri, konsolide bilanço tarihi itibarıyla geçerli vergi oranları kullanılarak aşağıda özetlenmiştir:

	Birikmiş geçici farklar		Ertelenmiş vergi (yükümlülüğü)/varlığı	
	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların kayıtlı değerleri ile vergi matrahları arasındaki fark	-	523.313	-	(104.663)
Türev araçlar gerçeğe uygun değer farkı	383.690	217.134	(76.738)	(43.427)
Peşin ödenmiş giderler	105.400	137.557	(21.080)	(27.511)
Ertelenmiş finansal gelirler, (net)	5.594	-	(1.119)	-
Diğer	-	12.995	-	(2.599)
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü			(98.937)	(178.200)
Yatırım teşvik geliri	7.969.662	7.969.662	3.656.588	3.656.588
Stratejik yatırım teşvik belgesi kapsamında mahsup edilen teşvik geliri			(517.666)	(344.638)
Yatırım yeniden değerlendirme kazançları			123.724	-
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların kayıtlı değerleri ile vergi matrahları arasındaki fark	52.144	-	10.429	-
- Kıdem tazminatı ve kıdeme teşvik primi karşılığı	168.845	154.952	33.769	30.990
Stok değer düşüklüğü karşılığı	-	102.114	-	20.423
Kullanılmamış izin ücretleri karşılığı	42.188	39.777	8.438	7.956
Yedek parça ve malzeme stokları için değer düşüklüğü karşılığı	22.455	27.506	4.491	5.501
Dava karşılıkları	12.523	13.405	2.505	2.681
Ertelenmiş finansal gelirler, (net)	-	6.011	-	1.202
Mali zararlar	9.271	-	1.854	-
Diğer	9.173	-	1.836	-
Ertelenmiş vergi varlığı			3.325.968	3.380.703
Ertelenmiş vergi varlığı - net			3.227.031	3.202.503

Ertelenmiş vergi hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2016	2015
Ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü), net		
1 Ocak	3.202.503	2.623.134
Gelir tablosu ile ilişkilendirilen	(39.599)	471.901
Özkaynaklar ile ilişkilendirilen:		
-Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	151.540	127.034
-Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	827	(1.782)
Geçmiş yıllara ilişkin düzeltmelerin vergi etkisi	-	(17.784)
Mahsup edilen teşvik geliri	(88.240)	-
31 Aralık	3.227.031	3.202.503

30. Pay başına kazanç

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Ana ortaklığa ait dönem karı	1.793.267	2.550.168
Beheri 1 kr. nominal değerli hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedi	25.041.920.000	25.041.920.000
Toplam kr. cinsinden pay başına esas ve nispi kazanç	7,16	10,18

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

31. İlişkili taraf açıklamaları

İlişkili taraflarla işlemler aşağıdaki gruplara göre sınıflandırılmış olup, bu dipnottaki tüm ilişkili taraf açıklamalarını içermektedir.

- (1) Müşterek yönetime tabi ortaklıklar
(2) Koç Topluluğu şirketleri
(3) Nihai ortak

a) Mevduatlar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	3.118.492	1.287.266
Toplam	3.118.492	1.287.266

b) Alacaklar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	382.580	309.098
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. (1)	299.357	274.819
Aygaz A.Ş. (2)	65.483	70.583
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. (1)	4.396	4.162
Diğer (2)	8	11
Toplam	751.824	658.673

Tüpraş, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla gayri kabili rücu faktoring kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 250.000 bin TL'yi (31 Aralık 2015 – 125.000 bin TL) ilişkili taraflardan ticari alacaklardan düşmüştür.

c) Ticari borçlar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Aygaz A.Ş. (2)	21.635	17.112
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. (2)	12.800	5.559
RAM Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. (2)	11.901	648
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. (2)	10.260	10.667
Ark İnşaat A.Ş. (2)	9.393	12.656
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	7.275	5.275
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (2)	5.723	984
Eltek Elektrik Enerjisi İthalat, İhracat ve Toptan Tic. A.Ş. (2)	2.510	2.325
RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşl. A.Ş. (2)	-	3.510
Setur Servis Turistik A.Ş. (2)	276	536
Diğer (2)	6.244	3.532
Toplam	88.017	62.804

d) Diğer borçlar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Koç Holding A.Ş. (3)	18.546	17.469
Toplam	18.546	17.469

e) Verilen maddi duran varlık avansları:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşl. A.Ş. (2)	32.441	17.957
Ark İnşaat A.Ş. (2)	5.013	6
Toplam	37.454	17.963

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

31. İlişkili taraf açıklamaları (devamı)

f) Ürün ve hizmet satışları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. (1)	3.774.871	4.698.599
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	3.766.503	3.321.907
Aygaz A.Ş. (2)	314.557	344.503
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. (1)	24.532	28.301
Diğer (2)	4	447
Toplam	7.880.467	8.393.757

g) Mal ve hizmet alımları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Aygaz A.Ş. (2)	434.665	416.823
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	151.559	92.078
Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. (2) (*)	80.837	90.581
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. (1)	61.923	77.881
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. (2)	60.927	50.022
Koç Holding A.Ş. (3) (**)	44.683	32.153
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. (2)	30.779	28.400
Eltek Elektrik Enerjisi İthalat, İhracat ve Toptan Tic. A.Ş. (2)	24.560	22.843
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (2)	8.458	8.254
Diğer (2)	20.483	19.101
Toplam	918.874	838.136

(*) Sigorta acentesi olarak faaliyet gösteren Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. aracılığı ile sigorta şirketleri ile imzalanan poliçeler kapsamında, 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren dönemlerdeki prim tutarlarını içermektedir.

(**) Nihai ortağımız Koç Holding A.Ş.'nin bünyesindeki şirketlere finans, hukuk, planlama, vergi, üst yönetim gibi konularda sunduğu hizmetlerin karşılığı olarak, personel ve üst yönetim giderleri dahil olmak üzere Koç Holding A.Ş. nezdinde hizmet sunulan şirketlerle ilgili olarak oluşan giderlerin, Transfer Fiyatlaması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında 1 Seri No.lu Genel Tebliğin "11- Grup İçi Hizmetler" düzenlemesi çerçevesinde dağıtımı sonucunda Şirketimize fatura edilen hizmet bedelini içermektedir.

h) Sabit kıymet alımları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Ark İnşaat A.Ş. (2)	83.396	83.804
RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşl. A.Ş. (2)	18.000	97.127
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. (2)	1.837	4.366
Entek Elektrik Üretim A.Ş. (2)	-	27.412
Diğer (2)	2.410	5.777
Toplam	105.643	218.486

i) Yönetim Kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilere sağlanan faydalar:

Şirket'in üst düzey yöneticileri, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcıları olarak belirlenmiştir. 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren dönemde, Şirket'in üst düzey yöneticilerine sağlanan faydaların toplamı 61.239 bin TL'dir (31 Aralık 2015 – 50.755 bin TL). Bu tutarın 17.200 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 13.326 bin TL) kısmı işten ayrılma dolayısıyla yapılan ödemelere ilişkin olup, kalan kısmı kısa vadeli sağlanan faydalardan oluşmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEĞİÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

31. İlişkili taraf açıklamaları (devamı)

j) İlişkili taraflara ödenen finansman giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	-	5.454
Yapı Kredi Faktoring A.Ş. (2)	1.361	2.657
Toplam	1.361	8.111

k) Vadeli mevduat faiz gelirleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	143.456	105.981
Toplam	143.456	105.981

l) Yapılan bağışlar:

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıl içerisinde ilişkili taraflara yapılan toplam bağış tutarı 15.793 bin TL'dir (31 Aralık 2015 – 14.418 bin TL).

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliğı ve düzeyi

Grup faaliyetlerinden dolayı, borç ve sermaye piyasası fiyatları, döviz kurları ve faiz oranlarındaki değışimlerin etkileri dahil çeşitli finansal risklere maruz kalmaktadır. Grup'un risk yönetim programı, mali piyasaların öngörülemezliğine odaklanmakta olup Grup'un mali performansı üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerin en aza indirgenmesini amaçlamıştır.

Likidite riski:

Mevcut ve ilerideki muhtemel borç gereksinimlerinin fonlanabilme riski, yeterli sayıda ve yüksek kalitedeki kredi sağlayıcılarının erişilebilirliğinin sürekli kılınması suretiyle yönetilmektedir.

İhtiyatlı likidite riski yönetimi, yeterli miktarda nakit ve menkul kıymet sağlamak, yeterli kredi imkanları yoluyla fonlamayı mümkün kılmak ve açık pozisyonu kapatabilme imkanından oluşmaktadır.

Aşağıdaki tablo Grup'un 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla kalan vadelerine göre bilanço içi finansal yükümlölükleri için deyeceğı nakit çıkışlarını göstermektedir. Tabloda gösterilen tutarlar sözleşmeye dayalı indirgenmemiş nakit akım tutarları olup, Grup, likidite yönetimini beklenen indirgenmemiş nakit akımlarını dikkate alarak yapmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSI BELİRTİLMEKÇE BIN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

31 Aralık 2016

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	22.586.814	23.727.085	11.052.961	1.716.245	9.192.715	1.765.164
Banka kredileri	9.445.361	10.439.150	382.280	1.614.628	6.677.078	1.765.164
Borçlanma senedi ihraçları	2.688.904	2.824.640	208.775	101.617	2.514.248	-
Ticari borçlar	6.987.843	6.998.589	6.998.589	-	-	-
Diğer borçlar ve yükümlülükler	3.464.706	3.464.706	3.463.317	-	1.389	-

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Araçlar (Net)	372.377	235.948	402	(28.178)	240.950	22.774
Türev nakit girişleri	403.613	1.707.376	353.698	192.153	1.054.956	106.569
Türev nakit çıkışları	31.236	1.471.428	353.296	220.331	814.006	83.795

31 Aralık 2015

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	16.610.450	17.658.865	6.989.072	1.911.863	6.949.607	1.808.323
Banka kredileri	7.661.613	8.494.709	289.289	1.819.131	4.577.966	1.808.323
Borçlanma senedi ihraçları	2.257.807	2.471.537	8.775	92.732	2.370.030	-
Ticari borçlar	3.878.036	3.879.625	3.879.625	-	-	-
Diğer borçlar ve yükümlülükler	2.812.994	2.812.994	2.811.383	-	1.611	-

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Araçlar (Net)	201.249	(69.131)	226	(60.108)	(2.455)	(6.794)
Türev nakit girişleri	268.872	1.135.704	1.436	108.937	890.913	134.418
Türev nakit çıkışları	67.623	1.204.835	1.210	169.045	893.368	141.212

Nakit çıkışları, satışlardan elde edilecek nakit girişleri ve gerekli görüldüğü takdirde finansman yoluyla karşılanacaktır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSI BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

Kredi riski:

Grup, vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacakları ve bankalarda tutulan mevduatları dolayısıyla kredi riskine maruz kalmaktadır. Grup yönetimi müşterilerden alacakları ile ilgili kredi riskini her bir müşteri için ayrı ayrı olmak kaydıyla kredi limitleri belirleyerek ve gerektiği takdirde teminat alarak riskli gördüğü müşterilerine ise sadece nakit tahsilat yoluyla satış yaparak azaltmaktadır. Grup'un tahsilat riski esas olarak ticari alacaklarından doğabilmektedir. Ticari alacaklar, Grup yönetimince geçmiş tecrübeler ve cari ekonomik durum göz önüne alınarak değerlendirilmekte ve uygun miktarda şüpheli alacak karşılığı ayrıldıktan sonra konsolide bilançoda net olarak gösterilmektedir.

Tüpraş'ın müşterilerinin büyük bölümü finansal açıdan kuvvetli akaryakıt dağıtım şirketleri ya da devlet kuruluşlarından oluşmaktadır. 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla Grup'un satış yaptığı en büyük 5 müşterisinden olan alacaklarının toplam ticari alacaklar içerisindeki payı sırasıyla %71 ve %57'dir. Bununla birlikte, Grup'un yıllara göre tahsil edilemeyen alacak tutarına bakıldığında ve yukarıdaki sebepler dikkate alındığında, Grup yönetimi ticari alacaklarından oluşan kredi riskinin düşük olduğu görüşündedir. Grup finansal varlıkların yönetiminde de aynı kredi riski yönetimi prensipleri ile hareket etmektedir. Yatırımlar, likiditesi en yüksek enstrümanlara yapılmakta ve işlemin yapıldığı kuruluşlar finansal açıdan güçlü bankalar arasından seçilmektedir. Grup, bugüne kadar tahsil edilemeyen, vadesi geçen, koşulları yeniden görüşülen herhangi bir banka mevduatı bulunmadığından banka mevduatları ile ilgili herhangi bir değer düşüklüğü riskinin olmadığını düşünmektedir.

Grup'un 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla finansal araç türleri itibarıyla maruz kaldığı kredi riskleri aşağıda belirtilmiştir:

31 Aralık 2016	Alacaklar						
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar		Bankalardaki	Türev	Diğer
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	Mevduat	Araçlar	
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalan azami kredi riski	751.824	2.428.458	-	25.626	6.050.721	403.613	-
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	651.954	-	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	751.824	2.363.541	-	25.626	6.050.721	403.613	-
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	64.917	-	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	2.676	-	304	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(2.676)	-	(304)	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı*	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-	-
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-	-

31 Aralık 2015	Alacaklar						
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar		Bankalardaki	Türev	Diğer
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	Mevduat	Araçlar	
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalan azami kredi riski	658.673	1.881.159	-	25.815	3.027.546	268.872	-
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	461.310	-	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	658.673	1.871.402	-	25.815	3.027.546	268.872	-
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	9.757	-	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	2.593	-	738	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(2.593)	-	(738)	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı*	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-	-
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-	-

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

31 Aralık 2016	Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar	Diğer Alacaklar			
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	36.307	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	26.078	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	2.532	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	-	-	-	-	-
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	-	-	-	-	-

31 Aralık 2015	Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar	Diğer Alacaklar			
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	7.770	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	1.584	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	403	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	-	-	-	-	-
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	-	-	-	-	-

Grup yukarıda belirtilen finansal varlıkların değer düşüklüğü testleri sırasında tahsil edilmesi gereken tutarların tahsil edilemeyecek olduğunu gösteren etkenlerin varlığını göz önünde bulundurmıştır.

Piyasa riski:

Şirket emtia fiyatı, döviz kuru ve faiz haddi risklerini piyasa riskinin en önemli unsurları olarak görmektedir. Döviz kuru ve faiz haddi riskleri portföy ve ürün bazında ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

Emtia fiyat riski

Tüpraş, üretimde kullanmak üzere edindiği ham petrol stokları ile ilgili olarak petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların etkilerine maruz kalmaktadır. Şirket yönetimi söz konusu riskin bertaraf edilmesi için elde bulundurduğu stok miktarlarını düzenli olarak gözden geçirmektedir.

Tüpraş'ın ürün satış fiyatları ise 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda tanımlandığı üzere "en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu" olan, Akdeniz ürün fiyatları ve ABD doları satış kuru takip edilerek belirlenmektedir. Yasal tanım çerçevesinde Akdeniz piyasasındaki petrol ürünleri fiyatlarında oluşan değişiklikler ve ABD doları kurundaki değişim Şirket yönetimi tarafından günlük olarak değerlendirilmekte ve bu iki faktöre göre oluşturulan yeni fiyat, yürürlükteki satış fiyatlarından anlamlı bir şekilde yukarı ya da aşağı yönde farklılık gösterdiğinde ürün satış fiyatları güncellenmektedir.

Petrol fiyatlarındaki değişkenlik net kar ve nakit akımları üzerinde istenmeyen ve beklenmeyen dalgalanmalar yaratabileceğinden bu riski bertaraf etmek amacıyla Şirket vadeli mal alım satım işlemlerine girmektedir. Bu işlemler riskten korunma muhasebesini şartlarını sağlamadığı için gelir tablosunda muhasebeleştirilmektedir.

Faiz haddi riski

Grup, faiz hadlerindeki değişimlerin faiz getiren varlık ve yükümlülükler üzerindeki etkisinden dolayı faiz haddi riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu faiz haddi riski, faiz haddi duyarlılığı olan varlık ve yükümlülüklerin dengelenmesi suretiyle ve yapılan faiz haddi swap işlemleri ile yönetilmektedir.

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla Grup'un faiz pozisyonu tablosu aşağıdaki belirtilmiştir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Sabit faizli finansal araçlar		
Finansal varlıklar		
Vadeli mevduatlar	6.044.576	2.980.010
Finansal yükümlülükler	5.554.764	5.387.579
Değişken faizli finansal araçlar		
Finansal yükümlülükler (*)	6.579.501	4.531.841

(*) 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Tüpraş'ın Fuel Oil Dönüşüm Projesi için kullanmış olduğu değişken faizli kredileri kapsamında riskten korunma amaçlı olarak sınıflandırılan toplam 617.647 bin ABD Doları tutarında faiz haddi swap işlemi ve çapraz kur faiz haddi swap işlemi bulunmaktadır (31 Aralık 2015 – 705.882 bin ABD Doları). Ayrıca Ditaş'ın Kartal ve Maltepe tankerleri için almış olduğu değişken faizli kredileri kapsamında riskten korunma amaçlı olarak sınıflandırılan 44.285 bin Avro tutarında faiz haddi swap işlemi bulunmaktadır (31 Aralık 2015 – 53.142 bin Avro) (Not 20).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

31 Aralık 2016 tarihinde ABD doları para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kar 7.879 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2015 – 5.490 bin TL). 31 Aralık 2016 tarihinde Avro para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kar 2.823 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2015 - 62 bin TL). 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde TL para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı riski bulunmamaktadır.

Beklenen yeniden fiyatlandırma ve vade tarihleri, alınan krediler dışındaki finansal varlık ve yükümlülükler için sözleşme vade tarihlerinden farklı olmadığından ek bir tablo ile sunulmamıştır.

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla banka kredilerinin yeniden fiyatlandırma tarihlerine göre vade analizleri Not 5'te sunulmuştur.

Döviz kuru riski

Grup, döviz cinsinden yaptığı operasyonları nedeniyle döviz kuru riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu döviz kuru riski, döviz pozisyonunun analiz edilmesi ile takip edilmektedir.

Grup'un net finansal ykmllkleri, esas olarak yurt dışından hammadde ithalatı ve ihracat satışları sebebiyle yabancı para çevrim riskine maruzdur. Grup, söz konusu yabancı para finansal yükümlülüklerden ötürü ortaya çıkan kur riskini, ürün satış fiyatlarına döviz kuru değişimlerini yansıtmak suretiyle sınırlandırmaktadır.

Aşağıdaki tablo 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla Grup'un yabancı para pozisyonu riskini özetlemektedir. Grup tarafından tutulan yabancı para varlıkların ve borçların kayıtlı tutarları yabancı para cinslerine göre aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
	TL karşılığı	Dolar karşılığı ^(*)	TL karşılığı	Dolar karşılığı ^(*)
Varlıklar	4.496.441	1.277.688	2.144.050	737.395
Yükümlülükler	(14.585.609)	(4.144.581)	(10.446.529)	(3.592.836)
Net bilanço yabancı para pozisyonu	(10.089.168)	(2.866.892)	(8.302.479)	(2.855.441)
Bilanço dışı türev araçlar net yabancı para pozisyonu ^(**)	6.440.757	1.830.176	5.825.564	2.003.564
Türev araçlar sonrası net yabancı para pozisyonu	(3.648.411)	(1.036.716)	(2.476.915)	(851.876)
Doğal hedge kapsamındaki stoklar ^(***)	3.477.413	988.126	1.962.440	674.935
Doğal hedge sonrası net yabancı para pozisyonu	(170.998)	(48.590)	(514.475)	(176.941)

^(*) Dolar karşılığı tutarlar toplam TL karşılığı pozisyonların bilanço tarihleri itibarıyla dolar kuruna bölünmesiyle bulunmuştur.

^(**) Grup, 1.457.823 bin ABD Doları (5.130.371 bin TL) tutarındaki yatırım kredilerini, gerçekleşme olasılığı yüksek tahmini ABD Doları cinsinden ihraç gelirleri nedeniyle maruz kalınan ABD Doları/TL spot kur riskine karşı korunma aracı olarak tanımlamış olup; bu kapsamda, nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulamaktadır (31 Aralık 2015 - 1.709.447 bin ABD Doları (4.970.388 bin TL)). Yatırım kredilerinin kur farkı gelir/gideri, ilgili riskten korunma konusu olan kalemin nakit akışları gerçekleşene kadar zkaynaklar altında "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabında muhasebeleştirilmektedir. Bu tutar bilanço dışı türev araçlar net yabancı pozisyonuna dahil edilmiştir.

^(***) Grup, net yabancı para finansal yükümlülüklerden ve ticari borçlardan ötürü ortaya çıkan kur riskini, ürün satış fiyatlarına döviz kuru değişimlerini yansıtmak suretiyle sınırlandırmaktadır. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Grup'un sahip olduğu toplam ham petrol ve petrol ürünü stokları tutarı 3.477.413 bin TL (31 Aralık 2015 - 1.962.440 bin TL)'dir (Not 8).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSI BELİRTİLMEKÇE BIN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

DÖVİZ POZİSYONU TABLOSU

	31 Aralık 2016						31 Aralık 2015					
	Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)		Avro		GBP	Diger	Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)		ABD Doları	Avro	GBP	Diger
Ticari alacaklar	257.339	73.124	-	-	-	-	31.286	10.757	3	-	-	-
Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	4.085.609	875.246	270.883	114	-	-	1.598.597	539.810	9.102	29	-	-
Diger	3.780	1.074	-	-	-	-	447.514	153.793	87	16	-	-
Dönen varlıklar	4.346.728	949.444	270.883	114	-	-	2.077.397	704.360	9.192	45	-	-
Parasal finansal varlıklar	4.745	1.348	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diger	144.968	27.163	13.309	-	-	-	66.653	1.649	18.347	-	-	3.558
Duran varlıklar	149.713	28.511	13.309	-	-	-	66.653	1.649	18.347	-	-	3.558
Toplam varlıklar	4.496.441	977.955	284.192	114	-	-	2.144.050	706.009	27.539	45	-	3.558
Ticari borçlar	3.841.321	1.056.681	27.213	1.043	17.189	-	2.628.025	881.949	19.480	1	1.766	-
Finansal yükümlülükler	1.243.661	333.977	18.418	-	-	-	1.005.108	331.037	13.401	-	-	-
Parasal olan diger yükümlülükler	257.008	72.774	243	-	-	-	15.389	5.023	247	-	-	-
Kısa vadeli yükümlülükler	5.341.990	1.463.432	45.874	1.043	17.189	-	3.648.522	1.218.009	33.128	1	1.766	-
Finansal yükümlülükler	9.241.837	2.314.067	296.011	-	-	-	6.790.725	2.285.919	45.376	-	-	-
Parasal olan diger yükümlülükler	1.782	-	480	-	-	-	7.282	1.939	517	-	-	-
Uzun vadeli yükümlülükler	9.243.619	2.314.067	296.491	-	-	-	6.798.007	2.287.858	45.893	-	-	-
Toplam yükümlülükler	14.585.609	3.777.499	342.365	1.043	17.189	-	10.446.529	3.505.867	79.021	1	1.766	-
Finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık / (yükümlülük) pozisyonu	6.440.757	1.830.176	-	-	-	-	5.825.564	2.003.564	-	-	-	-
Aktif karakterli finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	6.440.757	1.830.176	-	-	-	-	5.825.564	2.003.564	-	-	-	-
Pasif karakterli finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Net yabancı para varlık / (yükümlülük) pozisyonu	(3.648.411)	(969.368)	(58.173)	(929)	(17.189)	(2.476.915)	(796.294)	(51.482)	44	1.792	-	-
Parasal kalemler net yabancı para varlık / (yükümlülük) pozisyonu	(10.237.916)	(2.827.781)	(71.482)	(929)	(17.189)	(8.816.646)	(2.955.300)	(69.916)	28	(1.766)	-	-
Risikten korunma amaçlı sınıflandırılan türev araçların gerçeğe uygun değeri	373.700	106.189	-	-	-	227.882	78.375	-	-	-	-	-

İlgili doğal hedge tutarı hariç, Grup'un 31 Aralık 2016 itibarıyla 170.998 bin TL tutarında net yabancı para açığı (31 Aralık 2015 – 514.475 bin TL net yabancı para açığı) bulunmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibariyle Grup'un finansal durum tablosundaki net döviz pozisyonunun döviz kurlarındaki değişimlere baz duyarlılık analizi özetlenmiştir.

Döviz Kuru Duyarlılık Analizi Tablosu				
31 Aralık 2016				
	Kar/Zarar		zkaynaklar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları kurunun % 10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(995.153)	995.153	(513.037)	513.037
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	644.076	(644.076)	-	-
ABD Doları Net Etki	(351.077)	351.077	(513.037)	513.037
Avro kurunun % 10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(26.519)	26.519	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-	-	-
Avro Net Etki	(26.519)	26.519	-	-
TOPLAM	(377.596)	377.596	(513.037)	513.037
31 Aralık 2015				
	Kar/Zarar		zkaynaklar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları kurunun % 10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(859.283)	859.283	(497.039)	497.039
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	582.556	(582.556)	-	-
ABD Doları Net Etki	(276.727)	276.727	(497.039)	497.039
Avro kurunun % 10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(22.217)	22.217	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-	-	-
Avro Net Etki	(22.217)	22.217	-	-
TOPLAM	(298.944)	298.944	(497.039)	497.039

Grup, kullanmış olduğu yatırım kredilerini nakit akış riskinden korunma muhasebesi kapsamında değerlendirmekte ve bu kredilerden oluşan kur farkı gelir/ giderini zkaynaklar altında muhasebeleştirmektedir. Döviz kurundaki %10 artış/azalış etkisi aynı yöntemle hesaplanmakta ve hesaplanan kur farkı döviz kuru duyarlılık tablosunda riskten korunan kısım olarak sınıflanmaktadır. Ayrıca vadeli döviz işlemleri ve çapraz kur sabit faiz swap işlemleri ile korunan kur farkı, döviz kuru duyarlılık tablosunda riskten korunan kısım olarak sınıflanmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BIN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

İhracat ve ithalat bilgileri

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
İhracat		
ABD Doları (Bin TL karşılığı)	6.374.428	7.802.267
Toplam	6.374.428	7.802.267
İthalat		
ABD Doları (Bin TL karşılığı)	26.456.318	27.317.980
Toplam	26.456.318	27.317.980

Sermaye risk yönetimi

Sermayeyi yönetirken Grup'un hedefleri, ortaklarına getiri, diğer paydaşlarına fayda sağlamak ve sermaye maliyetini azaltmak amacıyla en uygun sermaye yapısını sürdürmek için Grup'un faaliyette bulunabilirliğinin devamını korumaktır.

Sermaye yapısını korumak veya yeniden düzenlemek için Grup ortaklara ödenecek temettü tutarını belirlemekte, yeni hisseler çıkarabilmekte ve borçlanmayı azaltmak için varlıklarını satabilmektedir. 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla net finansal borç/ yatırılan sermaye oranı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Toplam finansal borçlar (Not 5)	12.134.265	9.919.420
Eksi: Nakit ve nakit benzerleri (Not 4)	(6.050.721)	(3.027.546)
Net finansal borç	6.083.544	6.891.874
Özkaynaklar	8.167.033	8.368.449
Yatırılan sermaye	14.250.577	15.260.323
Net finansal borç/ yatırılan sermaye oranı	%42,69	%45,16

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSI BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri:

Gerçeğe uygun değer, piyasa katılımcıları arasında ölçüm tarihinde olağan bir işlemde, bir varlığın satışından elde edilecek veya bir borcun devrinde ödenecek fiyat olarak tanımlanır. Finansal araçların tahmini gerçeğe uygun değerleri, Grup tarafından mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerleme yöntemleri kullanılarak tespit olunmuştur. Ancak, gerçeğe uygun değeri belirlemek için piyasa verilerinin yorumlanmasında tahminler gereklidir. Buna göre, burada sunulan tahminler, Grup'un bir güncel piyasa işleminde elde edebileceği tutarları göstermeyebilir.

Aşağıdaki yöntem ve varsayımlar, finansal araçların gerçeğe uygun değerinin tahmininde kullanılmıştır:

Parasal varlıklar

Dönem sonu kurlarıyla çevrilen yabancı para cinsinden olan bakiyelerin gerçeğe uygun değerlerinin, kayıtlı değerlerine yakın olduğu öngörülmektedir.

Nakit ve nakit benzeri değerler dahil maliyet değerinden gösterilen finansal varlıkların kayıtlı değerlerinin, kısa vadeli olmaları nedeniyle gerçeğe uygun değerlerine eşit olduğu öngörülmektedir.

Ticari alacakların kayıtlı değerlerinin, ilgili değer düşüklük karşılıklarıyla beraber gerçeğe uygun değeri yansıttığı öngörülmektedir.

Parasal borçlar

Kısa vadeli banka kredileri ve diğer parasal borçların gerçeğe uygun değerlerinin, kısa vadeli olmaları nedeniyle kayıtlı değerlerine yakın olduğu öngörülmektedir. Uzun vadeli değişken faizli banka kredilerinin faiz oranları değişen piyasa koşulları dikkate alınarak güncellendiği için bu kredilerin gerçeğe uygun değerlerinin taşıdıkları değeri ifade ettiği düşünülmektedir.

Rayıç değer ölçümleri hiyerarşi tablosu:

Grup, finansal tablolarda gerçeğe uygun değer ile yansıtılan finansal araçların rayıç değer ölçümlerini her finansal araç sınıfının girdilerinin kaynağına göre, üç seviyeli hiyerarşi kullanarak, aşağıdaki şekilde sınıflandırmaktadır.

Seviye 1: Belirlenen finansal araçlar için aktif piyasada işlem gören (düzeltilmemiş) piyasa fiyatı kullanılan değerleme teknikleri

Seviye 2: Dolaylı veya dolaysız gözlemlenebilir girdi içeren diğer değerleme teknikleri

Seviye 3: Gözlemlenebilir piyasa girdilerini içermeyen değerleme teknikleri

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(TUTARLAR AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

Rayiç değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 31 Aralık 2016 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Türev finansal varlıklar	-	403.613	.-
Finansal yatırımlar	-	-	-
Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler			
Türev finansal yükümlülükler	-	31.236	-

Rayiç değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 31 Aralık 2015 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Türev finansal varlıklar	-	268.872	.-
Finansal yatırımlar	-	-	-
Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler			
Türev finansal yükümlülükler	-	67.623	-

33. Bilanço tarihinden sonraki olaylar

Yoktur.

SÖZLÜK

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
APC	İleri Proses Kontrolü	Advanced Process Control
API	Amerikan Petrol Enstitüsü (API) tarafından çıkarılan ve özgül ağırlığa bağlı API gravite tanımı, petrolün sınıflandırılması için kullanılır.	The American Petroleum Institute gravity, or API gravity, is a measure of how heavy or light petroleum liquid is compared to water.
ASRFO	Atmosferik Straight Run Fuel Oil	Atmospheric Straight Run Fuel Oil
ASTM	Uluslararası Standartlar	American Society for Testing and Materials
BAT	Mevcut teknoloji	Best Available Technology
CCR REFORMER	Katalist Rejenerasyonlu Reformer	Continuous Catalytic Regeneration Reformer
CDU	Ham Petrol Distilasyon Ünitesi	Crude Distillation Unit
CIF	İthalatta, mal fiyatının üzerine sigorta ve navlun giderlerinin de eklendiği bir alım-satım şekli	Cost, Insurance & Freight
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi	Environmental Impact Assessment
DCS	Kontrol Sistemi	Distributed Control System
DECOKER	Koklaştırma Ünitesi	Delayed Coker
DSS	Sürdürülebilir Çözümler	Dupont Sustainable Solutions
DWT	Uluslararası Denizcilik Ticaretinde ve Denizcilik Endüstrisinde kullanılan ağırlık birimi	Deadweight Tonnage
DYS	Değişiklik Yönetim Sistemi	Change Management System
EBH	Kaynayan Yataklı Hidrokraker	Ebullated Bed Hydrocracker
EFQM	Avrupa Kalite Yönetimi Vakfı	European Foundation for Quality Management
EII	Enerji Yoğunluğu indeksi	Energy Intensity Index
ENVER	Enerji Verimliliği	Energy Efficiency
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Energy Market Regulatory Authority
ESD	Elektrostatik Deşarj	Electrostatic Discharge
EUREKA	Avrupa Araştırma Koordinasyon Ajansı	European Research Coordination Agency
EURO 3	Euro Emisyon Standardı (Maks. Kükürt 350ppm)	Euro Emission Standard (Max. Sulphur 350ppm)
EURO 4	Euro Emisyon Standardı (Maks. Kükürt 50ppm)	Euro Emission Standard (Max. Sulphur 50ppm)
EURO 5	Euro Emisyon Standardı (Maks. Kükürt 10ppm)	Euro Emission Standard (Max. Sulphur 10ppm)
FAVÖK	Faiz, Amortisman Vergi Öncesi Kâr	EBITDA
FCC	Ağır hidrokarbon petrol fraksiyonlarını benzin, kompenatlarına dönüştüren ünite	Fluid Catalytic Cracking Unit
Fed	ABD Merkez Bankası	Federal Reserve Bank
FOB	Tedarikçinin malzemeyi nakliye yapılacağı geminin güvertesine taşıyana kadar olan sorumluluğu olan mal teslim şekli	Free On Board
FP7	Avrupa Birliği'nde çok uluslu araştırma ve teknoloji geliştirme projelerinin desteklendiği başlıca Topluluk Programları'dır.	The Seventh Framework Program
GDR	Küresel Saklama Sertifikası	Global Depositary Receipt
GMB	Güvenlik Merkezli Bakım	Security Centered Maintenance
GTL/CTL	Gazdan Sıvı, Kömürden Sıvı	Gas To Liquid, Coal to Liquid
HAY	Hata Ayıklama Yöntemi	Debugging Method
HAZOP	Tehlike ve İşletilebilirlik Çalışması Metodu	Hazard and Operability Study
HDS	Kükürt Giderme	Hydro Desulphurisation
HORİZON	AB Araştırma ve Yenilikçi Çerçeve Programı	EU Research and Innovation Framework Program
HRSG	Isı recovery buhar jeneratörü	Heat recovery steam generator
HSRN	Ağır Nafta	Heavy Straight-Run Naphtha
HVGO	Vakum distilasyon ünitesinden elde edilen HVGO, dönüşüm ünitelerinde daha değerli beyaz ürünlere çevrilir.	Heavy Vacuum Gas Oil
HYDROKRAKER	Rafineri Dönüşüm Ünitesi	Hydrocracker-Conversion Unit
IEA, UEA	Uluslar Arası Enerji Ajansı	International Energy Agency
IOPC	Uluslararası Petrol Kirliliği Tazminat Fonu	International Oil Pollution Compensation Funds
ISM	Uluslararası Emniyetli Yönetim	International Safety Management

	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
ISPS	Uluslararası Gemi ve Liman Güvenlik Kuralları	International Ship and Port Security Rules
İTA	İş Tehlike Analizleri	Job Hazard Analysis
KBS	Kazan Besleme Suyu	Boiler Feed Water
KKO	Kapasite Kullanım Oranı	Capacity Utilization Rate
KOK	Kalıcı Organik Kirlenimler	Persistent Organic Pollutants
KPI	Temel Performans Göstergeleri	Key Performance Indicators
LCGO	Light Cycle Gas Oil	Light Cycle Gas Oil
LCGO/HCGO	Hafif / Ağır Dizel	Light/ Heavy Gas Oil
LSRN	Hafif Nafta	Light Straight Run Naphtha
ME	Mekanik Emre Amadelik	Mechanical Availabilities
MTBE	Benzinin oktanını artırmak ve aromatik miktarını düşürmek amacıyla kullanılan yüksek oktanlı hidrokarbon.	Methyl tertiary-butyl ether
NELSON COMPLEXITY	Beyaz Ürün Üretebilme Kapasitesi	White product yield ability
OCIMF	Petrol Şirketlerinin Uluslararası Denizcilik Forumu	The Oil Companies International Marine Forum
OEA	Operasyonel Emre Amadelik	Operational Availabilities
OSAR	Olay Sınıflandırma, Araştırma ve Raporlama	Event Classification, Research and Reporting
PCT	Uluslararası Patent Koruması	International Patent Protection
PETDER	Petrol Sanayi Derneği	Petroleum Industry Association
POX	Kısmi Oksidasyon Ünitesi	Partial Oxidation
PPM	Bir kilogram yakıtta mg cinsinden kükürt miktarını gösterir.	Parts Per Million
PT	Penetrant Test	Penetrant Test
QDMS	Tüpraş Kalite Yönetim ve Doküman Sistemi	Quality Documentation Management System
RAYEP	Rafinerici Yetiştirme Programı	Refining Training Program
RBI	Risk Tabanlı Teknik Kontrol	Technical Risk Control
RDT	Risk Değerlendirme Tablosu	Risk Evaluation Chart (REC)
RGY	Risk ve Güvenirlilik Yönetimi	Risk and Reliability Management
RON	Oktan sayısı, benzinin kalitesini gösteren parametre olup motordaki vuruntunun ölçümü	Research Octane Number
RTK	Risk Tabanlı Kontrol	Risk -Based Control
RUP	Fuel Oil Dönüşüm Ünitesi	Residuum Upgrading
SDA	Çözücü Yardımıyla Asfalt Ayırma Ünitesi	Solvent Deasphalting Unit
SEÇ	Sağlık, Emniyet ve Çevre	HSE
SEÇ-K	Sağlık, Emniyet, Çevre ve Kalite	Health, Safety, Environment and Quality
SEVESO-II	Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik	Prevention of Major Industrial Accidents and Mitigation of Impacts on Regulation
SMR	Hidrojen Üretim Ünitesi	Stream Methane Reformer
SRD	Sağlık Risk Değerlendirmesi	Health Risk Assessment
TAEK	Türkiye Atom Enerji Kurumu	Turkey Atomic Energy Agency
TEYDEB	Teknolojik ve Destek Programları Başkanlığı	Technological and Support Programs Department
TEYS	Tehlike ve etkilerin yönetim süreci	Management process of the dangers and effects
TMSA 2	Petrol Tankeri Yönetimi ve Değerlendirmesi 2	Tanker Management Self Assessment 2
TPE	Ton Petrol Eşdeğeri	Tons Petroleum Equivalent
TPP	Termal Power Plant	Thermal Power Plant
TÜRKAK	Türk Akreditasyon Kurumu	Turkish Accreditation Agency
VAP	Verimlilik Artırıcı Proje	Efficiency Enhancement Project
VDU	Vakum Destilasyon Ünitesi	Vacuum Distillation Unit
VGO	Vakum Dizel	Vacuum Gasoil
VLCC	Çok Büyük Ham Petrol Gemisi	Very Large Crude Carrier
VOC	Uçucu Organik Bileşenler	Volatile Organic Compounds
WTI	Amerikan Referans Ham Petrolü	West Texas Intermediate

SÖZLÜK

BİRİMLER SÖZLÜĞÜ

	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
m ³	Metreküp	Cubic Meter
MW	Megavat	Megawatt
KG	Kilogram	Kilogram
GRT	Gros tonaj	Gross Tonnage
M/T	Milyon Tonaj	Million Tonnes
KW	Kilovat	Kilowatt
KWh	Kilovatsaat	Kilowatt Hour
m ²	Metrekare	Square Meter
CO ₂	Karbondiyoksit	Carbon Dioxide
GCAL	Giga kalori	Gcal
Ton CO ₂ e	Ton Karbondiyoksit Eşleniği	Ton Carbon Dioxide Equivalent
TJ	Terajoule	Terajoule
MJ	Megajoule	Megajoule
j	Joule	Joule
Mt	Milyon Ton	Million Ton
t	Ton	Ton
bpd	Bir Günde Üretilen Petrol Varil Sayısı	Barrel per Day
MtOE	Milyon Ton Petrol Eşdeğeri	Million Ton of Oil Equivalent
mmcf	Milyon Küp Feet	Million Cubic Feet
g/l	Gram/Litre	Gram/Litre
ppm	Milyon Başına Düşen Parça Sayısı	Number of Parts per Million
N	Newton	Newton

GENEL MÜDÜRLÜK

Güney Mah. Petrol Cad. No: 25
41790 Körfez-Kocaeli
Telefon: (0262) 316 30 00
Faks: (0262) 316 30 10 - 316 30 11
E-Posta: info@tupras.com.tr

İZMİT RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Güney Mah. Petrol Cad. No: 25/1
41780 Körfez-Kocaeli
Telefon: (0262) 316 30 30
Faks: (0262) 316 37 24

İZMİR RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Atatürk Mah. İnönü Bulvarı No: 52
35800 Aliaga-İzmir
Telefon: (0232) 498 55 55
Faks: (0232) 498 50 00 - 498 50 01 - 02

KIRIKKALE RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Altınova Mah. Atatürk Bulvarı No: 186
71001 Hacılar Kasabası Kırıkkale
Telefon: (0318) 261 20 00
Faks: (0318) 261 20 71 - 261 20 72

BATMAN RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Site Mah. Özgürlük Bulvarı No: 152
72100 Batman
Telefon: (0488) 217 21 00
Faks: (0488) 217 26 81